

**critică și
cronică:**

Valeriu Butulescu
Marian Daniel
Eugen Evu
Gheorghe Grigurcu
Emilian Marcu
Lucia Pătrașcu
Vasile Ponea

proză:

Aurelia Corbeanu
Marius Iorga
Aneta Pioară
Daniel Popa
Lazăr Popescu
Valeria Certăzeanu-Zorilă

eseuri și studii:

Gelu Delastrei
Ion Mocioi
Ion Popescu-Brădiceni
Elena Roată
Paula Romanescu
Mihai Sporiș
Al Florin Țene
Eugen Zăineă

poezie:

Ionuț Caragea
Anghel-Melania Cristea
Dumitru Dănuș
George Dumitru
Doru Fometescu
Adrian Frățilă
Eli Gălcescu
Elev Constantin Neamțu
Mariana Popeangă Cornoiu
Viorica Răduță
I.D.SICORE
Marius Marian Șolea
Mircea Tutunaru
Ion Urda

**restituirii
și evocări:**

Adrian Păunescu
Mircea Arjuna

Reportaj:

Ion Elena

**cugetări și
reflecții:**

Ghe. Niculescu Uricani

atitudini:

Alex Gregora
Ani Gogălniceanu

rugăciune
C.Brâncuși

traduceri:

Nicolae Dragoș

sculptură: Valer Neag
pictură: Florian Hutium

Aniversări, comemorări, revizuiți

Editorial de Ion Trancău

Titlul acestui editorial este inspirat de primele două luni ale anului, ianuarie și februarie 2016. Cele trei substantive din titlu au forme nearticulate, la plural, dar și semnificații istorico-literare profunde date de aniversarea, comemorarea și revizuirea unor personalități și opere importante: împlinirea unui secol și jumătate de la debutul poetic eminescian într-o broșură din Cernăuți și de la debutul publicistic sau revuistic în revista *Familia* din Pesta, aniversarea nașterii lui Titu Maiorescu, în 15 februarie, și a lui

Marin Sorescu, în 17 februarie 2016, când autorul odei proemnesciene *Trebuiau să poarte un nume* putea să devină octogenar, protejat de un destin mai clement. Tot în prima lună a acestui an, în 24 ianuarie, am comemorat 150 de ani de la stingerea din viață, la doar 48 de ani, a revoluționarului ardelean Aron Pumnul, refugiat la Cernăuți, gazda și mentorul acestui elev... *privatist*. Pentru românii bucovineni, moartea lui Aron Pumnul a fost un motiv de tristețe și de doliu național.

(continuare în pag. 4)

semnal

S ✓

Călcațul lui Ghilgameș
Ion Popescu-Brădiceni,
Ed. TipoMoldova, Iași, 2016,
pag 200

De partea cealaltă a ploii
Viorel Surdoiu,
Ed. PIM, Iași, 2016, pag. 106

Sărutul 3 colecția Poezia iubirii
coord. Eli Gălcescu,
Ed. Măiastra, Târgu-Jiu, 2016,
pag. 90

Mântuirea prin cuvânt
Ion Popescu-Brădiceni,
Ed. Napoca-Star, Cluj, 2016,
pag. 104

La prima lectură

Ion Trancău

Eminescu, Brâncuși și Arghezi, în poezia lui Florian Saioc

Omagiindu-i pe alți înaintași iluștri, precum Eminescu, Brâncuși și Arghezi, poetul Florian Saioc izbutește să împletească abia perceptibile particularități ale liricii programatice cu altele, virulente, definitorii pentru arsenalul lui satiric și pamfletar, ironic și sarcastic, stigmatizând tare perpetuate ale existenței noastre sociale, politice și morale. Elogiul lui Eminescu nu este adresat în mod idolatru, ditirambic, ci în același stil neomodernist, meta și intertextualist, într-un limbaj poetic aparent familiar și prozaic: *ne-am întâlnit cu El într-o seară / de ianuarie rece, imaginară, / frigul căciulile pe cap ne-ndesa / și parcă mergeam la Nașterea Sa*. Finalul acestei ode, demnă de o alta, soresciană, cu titlul *Trebuiau să poarte un nume*, facilitează și impune o trimitere la elegia eminesciană, *Melancolie*, care se incheie cu versurile : *Și când gândesc la viața-mi, îmi pare ca ea cură / Încet, repovestită de o străină gură / Ca și când n-ar fi viața-mi, ca și când n-aș fi fost / Cine-i acel ce-mi spune povestea pe de rost?* Ultimele două versuri din poezia *poveste* de Florian Saioc ne dau *fantastica veste: Eu sunt mereu cu voi, plecarea mea-i poveste*. Sunt imaginarele cuvinte ale lui Eminescu, pe care poetul Florian Saioc le introduce adecvat la sfârșitul poeziei sale omagiale. În felul acesta, involuntar, dar admirabil, poetul nostru postbelic și postdecembrist se aproprie cu *povestea* sa de povestea nefericită a marelui antecesor, cele două povești fuzionând într-un mod miraculos, peste timp.

Pentru sculptorul Constantin Brâncuși, poetul Florian Saioc simte, gândește și trăiește cu luciditate un adevărat cult, *nesfârșita* lui *iubire*, aderând cu frenezie, prin acest cult, la celebrele devize ale poeziei din

toate timpurile: horatiiana *Ut pictura poesis*, simbolista *Ut musica poesis* și brâncușiana *Ut sculptura poesis*, ca imbold modern și neomodern, din secolul XX. Poetul începe cu invocarea capodoperei brâncușiene de pe țărnul / malul stâng al Jiului de Sus: *la masa lui Brâncuși/ stau sufletele celor duși / căzuți în crunte bătălii / să scape Țara Românească/ de cei ce-au vrut / s-o cotopească*. Poezia se finalizează cu cinci versuri monorimate prin invocarea retorică și patetică a divinității: *O Doamne fă să simt iubirea/ cum simte piatra împietrirea / cum simte ramu-nmugurirea / pământul țării-ntregi rodirea /și sufletul nemărginirea*.

Florian Saioc vibrează exaltat, toponimic, erotic și artistic, *pe strunele gorgului*, subjugat de opera brâncușiană, sub cupola celestă a geniului brâncușian. Triada acestor stări/ priveliști interioare, spiritual-afective, pulsează cu frenezie în câteva poeme din volumul omagial *pe strunele gorgului*, apărut la Editura Măiastra din Târgu Jiu, în anul 2014.

(continuare în pag. 4)

Fondator: Tudor Voinea

Redactor șef: Vasile Ponea

Redactori: Ion Popescu Brădiceni - redactor principal, Ion Trancău, Lazăr Popescu, Cristian George Brebenel, Aurel Antonie, Marius Iorga, Gelu Birău, Elena Roată, Alex Gregora, Florian Saioc

Tehnoredactare și procesare grafică :

Bogdan Chirimbu

Fundația Culturală "COLUMNA", Tg.Jiu,
tel: 0253 216529, 0740157280

cenaculcolumnna.wordpress.com la rubrica "Revista" vizualizare și pe: www.targujiu.ro la rubrica "Cetățeni" și Corespondență pe e-mail: ponea.vasile@yahoo.com

Opiniile exprimate în revistă aparțin exclusiv autorilor. Materialele trimise să fie scrise cu diacritice și în format digital, dar cele netipărite nu se restituie.

O incantație a bucuriei de a trăi*

Gheorghe Grigurcu

Dumitru Tâlvescu se arată atras de simțămintele așa-zicînd generice ale poeziei. Nici acrobaticele figuri avantgardiste, nici minimalismul în vogă la ora actuală nu fac parte din poetica d-sale, bizuită pe un echilibru formal, corespunzător unuia de ordin umoral. Intrucît interogațiile, dubiile, indeciziile, anxietățile în măsura în care apar au aici o nuanță de robustă, „cumințenie”. Cîte un text pare a se clătina pe muchia acesteia, sugerînd o perspectivă dolorică: „Plouă ca o arșiță peste gânduri/Indecisele semne ale schimbării pălesc/E prea aproape visul de dorință/Cearta lor e inevitabilă/Doar surâsul îi potolește/În schimb, ochiul îngheață speranțele”. (Cu dor de ea). Sau: „Realitatea nu mai naște alb/Se zbate în somnul sorții, ca o caracatiță/Cerneala amintirilor învăluie ziua și arde/Drumurile mi s-au stafidit în rugăciuni” (Despărțire). Cu bravură, poetul nu se lasă însă în captivitatea unei atari atitudini declinante. Senzoriul i se orientează înspre entitățile palpabile, înspre materialitățile curente apte a-i oferi certitudinea unei corecte înscrieri existențiale. Gîndurile se ascund în lut aidoma roadelor, care, toamna, intră în hambare, bate vîntul întremător al schimbării, notînd, aidoma unui scrib, speranțe noi, croind palate noi de vise și dor. Chiar dacă e frig, Dumitru Tâlvescu are parte de-o viziune extatică: „Aici e frig, dar nu mi-e frig/E o seară serafică/dulce și încărcată/de miresmele ce curg/dinspre fumurile satului/și de la stîna din culme./Stele cu nemiluita și o liniște/de auzi tim-

pul cum trece.../Aici e frig dar nu ni-i frig.” Aceste fumuri ale satului îl îndeamnă să ia în mînă instrumentul folcloric: „De mai taci/Voi merge la vraci/Să-mi descînte calea/Să-mi aline jalea/Dorul meu de tine/Să mi-l facă bine/Iar ajuns acasă/Să te fac mi-reasă./ Visele să-mi umple/Mîna ta la tîmple/Dragul nesfârșit/Atunci regăsit.” (Tăcere). Cu o asemenea fibră sănătoasă la dispoziție, nu e de mirare că bardul ne încredințează: „Am uitat jelania pietrei ce zace în ziduri, ”situîndu-se: ”Pe drumul nădej-dii pe jos și-n tre aștri” făcîndu-și o adevărată urare: „Nădejdea cea mare și plină rodească în pace/ Ca piatra din ziduri, cea neagră și tristă, ce tace”. Cu privirile întoarse spre trecut, crede a trăi acum în locul părintelui secerat timpuriu: „Sunt mai bătrîn ca tata/Viața a fost mai generoasă cu mine/Trăind și anii lui, știu bine/Un paradox în toate, pe drumul vieții/Copiii trăiesc mai mult ca tații și poeții. /Sunt mai bătrîn ca tata/Mă dor oasele vârstei lui.” Cum era de așteptat, tabloul tagmei poeticești e unul luminos, cu jubilate zvîcniri metaforice, nelipsit de o aluzie transcendentală: „Poeții scot din tolbe uneltele visării/Dintre care, versuri și cuvînt/O legătură deasă, cu sens de legămînt/Zidită-n ierburi caste, cu flori și-alte scumpeturi/Poeții stau de pază și cântă menueturi/Un zid albastru de metafore ce urcă/Cu semne verzi, ce timpul nu descurcă/Mărind în taină miracolul din zori/Pentru poeții veșnic la Zeu mijlocitori.” Mai încolo avem de, a face cu o „fiziologie”

a poetului, prin înălțarea notei de satisfacție la o tonalitate solemnă. Poeții reprezintă carnea cuvintelor, în lumea lor adâncă fiind totul permis în afara regretului, inclusiv înotul în apele cu și fără rime, în scopul de-a capta sămînța încrederii. Culorile stau răbdătoare în așteptarea verbului mîntuitor, după cum poeții așteaptă la rîndul lor izvorul care le-ar îngădui să nască himerele. În cele din urmă, cohorta slujitorilor lirei se bucură de-o integrare cosmică: „În urma poeților cresc coloane de lumină/Cuvintele lor împlînzesc anotimpuri/Se aștern peste tot, ca neaua,” (Poeții). Dar chiar dacă ploaia mai șterge, în bătaia sa nocturnă, metafore triste, e drept cu luciri de stea, „Poetul, în schimb, ca-n vise, face ce vrea.” (ibidem). Luna nu ezită a-i face cu ochiul, iar gîndurile dorm liniștite și pline. Totul e bine, nu-i așa? Incantația simplă a bucuriei de-a trăi pe care o cultivă Dumitru Tâlvescu se lasă testată de-o seamă de dificultăți care –mai încapere vreo îndoială?– sfîrșesc prin a o confirma.

* *Dumitru Tâlvescu: Alb, Editura Limes, 2015, 92 pag.*

Aniversări, comemorări...

(continuare din pag. 1)

Elevii lui au fost emoționați de dispariția prematură a magistrului lor și au tipărit o broșură, *Lăcrimioarele învățăceilor gimnaziști din Cernăuți la mormântul prea iubitului lor profesor*. În această culegere lirică, cu ton și cor elegiac, Mihai Eminovici a semnat prima lui poezie, intitulată *La mormântul lui Aron Pumnul*. Acesta este veritabilul debut poetic eminescian, oda și elegia funebră amintită anterior. Cel de al doilea debut poetic se petrece în februarie 1866 cu poezia *De-aș avea*, tipărită de Iosif Vulcan la Pesta, în revista *Familia* și semnată *Mihai Eminescu*. Acest debut nu are valoarea artistică a primului, poezia *De-aș avea* fiind tributară înaintașilor pașoptiști și liricii noastre erotice populare.

Linia valorică ascendentă a operei eminesciene din cele trei etape, 1866-1869, 1870-1877 și 1878-1883, în doar 17 ani de creativitate exemplară este incontestabilă și indiscutabilă, pentru contemporaneitate și posteritate. Eminescu a urcat spectaculos, romantic, conturând pregnant și decisiv universul operei sale, din etapa de debut, grație talentului excepțional și novator cu care era înzestrat. Surprinzător, posteritatea lui a conservat prejudecata istorico-literară, după care Eminescu nu a ilustrat de la început talentul lui poetic profund și de anvergură, ci abia după colaborarea la revista *Familia* și trecerea la faimoasa revistă *Convorbiri literare*, începând cu anul 1870. De ce nu s-a observat că din adolescență, chiar de la 16 ani, Eminescu anticipa o afirmare poetică cu totul novatoare, inedită în contextul poeziei române contemporane? La toate treptele poeziei *La mormântul lui Aron Pumnul*, Eminescu frapa prin mesajul melancolic al odei și elegiei, prin prozodia impecabilă, prin respectarea canoanelor versului clasic, măsura, rima, ritmul, prin limbajul poetic. Eminescu arăta de la început disponibilități, preocupări creatoare de virtual *Scrittore total*, în sensul steinhardtian al sintagmei: ca viitor poet, prozator și dramaturg. În poezie, Eminescu i-a surprins pe contemporani cu varietatea speciilor literare cultivate din prima etapă: oda și elegia *La mormântul lui Aron Pumnul*, oda patrioticească *Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie*, meditația *Speranța*, satira *Junii corupți*, prin alte câteva poeme erotice interesante prin noutatea și originalitatea lor, alte câteva proiecte dramaturgice și prin romanul *Geniu pustiu*.

Eminescu, Brâncuși și Arghezi...

(continuare din pag. 2)

În poemul *Brâncuși*, genialul sculptor al umanității este omagiat ca inegalabil demiurg uman, situat în compania supremă a lui Dumnezeu Tatăl, conferind unitate lumii terestre și astrale, *turnând infinitul în coloana ei vertebrală*. Cum nu are veleități ori orgolii scientiste, absurde, în domeniile limbii, teoriei, criticii și istoriei literare, Florian Saioc nu are nici în domeniul vast și generos al brâncușologiei. De aceea, valoarea acestor poeme inspirate de personalitatea și opera sculptorului, nu este, normal, de ordin exegetic, ci se constată axiologic, în sfera artei literare, a imagisticii și stilului poetic. În poemul *gorjencele*, sculptorul *a plecat în lume*, incapabil să reziste seducției acestora, încât nu rezistase la ispită, / *iar dorurile l-au durut, / cât îi Coloana Infinită, / cât îi magnificul sărut*. Cel intitulat *magiile lui Constantin*, pe cât de amplu, pe atât de dens și expresiv, poate fi o *măreață odă*, deloc encomiastică, inspirată de sculptorul *de colea, din Hobița*. Gândirea, sensibilitatea și limbajul poetului se sublimează în sintagme și enunțuri metaforice memorabile, unele aforistice, depășind anostele versificări aride, conceptualizante. Cu un vocabular simplu, adecvat, dar cu valențe semantice și estetice profunde, originale, Florian Saioc ne apropie de personalitatea magicianului și ne introduce în universul miraculos și fascinant al operei brâncușiene, creat de *țăranul acesta bărbos și blajin / din poza ce-mi pare a fi o icoană / ori coborât din senin / Dumnezeu în persoană*.

Capodoperele ansamblului sculptural târgu-jian, începând cu *Masa Tăcerii* de pe malul stâng al Jiului de Sus, continuând cu *Aleea Scaunelor* și *Poarta Sărutului*, sfințite de Biserica *Sfinții Apostoli* de pe Calea Eroilor, și culminând cu *Coloana Recunoștinței*

Fără Sfârșit în memoria eroilor, *jertfii pentru neam și comorile țării*, apar invocate și transfigurate încă odată artistic, metaforic și alegoric, încât *misiunea minunilor ia chiar reușit / pe această fantastică verticală cărare / sufletele noastre să urce la cer / sau cerul poate în noi să coboare (...) curgerea vremilor în spațiul tăcut / cu atât de firescul omenescul sărut / îmbrățișării pietrei peste veac și mileniu / el i-a dat și iubire și-nfrigurare de geniu, încât Constantin zămisli pe a Gorjului vatră / un alt univers cu forme de piatră*.

O altă capodoperă brâncușiană, *Domnișoara*

Pogany, determină pe Florian Saioc să ne apară în ipostaza de encomiast, de panegirist. Celebrul personaj feminin brâncușian exercită asupra noastră o irezistibilă atracție, seducându-l pe poet, aducându-l într-o stare de prosternare și androginie: *Oho, Domnișoară Pogony mă închin / cap de femeie crâmpei masculin / ai dezvirniat bronzul virgin / te-ai lepădat de fariseismul rușinii / spre a penetra himenul luminii*. La aproape optzeci și un lustru de ani, ca la vârsta adolescenței, tinereții și maturității, poetul Florian Saioc, la vârsta deplină a senectuții, mai păstrează decența și pudoarea stilistică, fiind refractar față de unele crize lubrice, de patopsihologie (ne) literară pe care le experimentează maniacal câțiva autori și câteva autoare în poezia și proza din acest secol și mileniu.

Al treilea geniu național și universal, după Mihai Eminescu și Constantin Brâncuși, evocat admirativ și programatic, dar epistolar de Florian Saioc este autorul volumelor *Cuvinte potrivite* și *Flori de mucigai*. Poemul are un titlu familiar, colocvial, *Scrisori către Arghezi*. Intuitiv și disociativ, poetul teleormăneano-gorjean diferențiază viziunea, mesajul și stilul liric în cele trei poeme, în funcție de apartenența lui Eminescu la romantism (*poveste*), la tradiționalism și modernism, în poemele inspirate de Brâncuși și Arghezi. Cu Eminescu afinitatea este existențial-metafizică, ontologică și gnoseologică, cu sculptorul Brâncuși este de esență și rezonanță magică, neoavangardistă, iar cu Arghezi apare mai ancorată în expresia satirică și pamfletară, prin valorificarea ironiei și

sarcasmului, aderarea la o estetică oximoronică, definitorie pentru secolul XX. Este încă o dovadă că Florian Saioc nu ignoră nici el tradiționalismul și modernismul, continuând cele două orientări literare fundamentale. De asemenea, nu este greu de observat că, în *scrisori către Arghezi*, Florian Saioc este arghezian fără a pasișă, rămânând teleormănean și gorjean, mai puțin eminescian, și, explicabil, mai mult brâncușian și arghezian în recențele cărți tipărite, după ce a ajuns octogenar, fără a se apropia prea mult de *capătul timpului*. Cu poemul *la capătul timpului*, Florian Saioc vibrează filosofic și patriotic în același spirit subtil-programatic, uneori arghezian, *pe strunele gorjului*. El prelungește ampla și inepuizabila confesiune, *potrivind cuvintele*, nuntind, pe urmele ilustrului înaintaș, *slova de foc cu slova făurită*, fără a evita unele secvențe lexicale de intertextualitate spontană, insolită și originală: *ce ții în mână? timpul parșiv mă iscodește / sămânța unui munte – dau să răspund timid / ci bobul de nisip îmi cade printre dește / și-n urma mea aud cascadele vuind / încep atunci să zbor în cel din urmă vis / și timpun clip-aceea s-a frânt, s-a sinucis*. Reminiscențe ale *coșmarurilor*, neocomuniste, permit, în finalul poemului, accente ale diatribei discursive, istorico-patriotice.

Florian Saioc a rămas fidel crezului poetic în creația sa postbelică și postdecembristă, străbătând de-a lungul, dar mai ales de-a lăutul, accentuat satiric și pamfletar, toate vicisitudinile sociale, politice, morale și cultural-literare din ultimile șapte decenii. S-a afirmat și s-a impus consecvent remarcabil, deși marginalizat provincial în *Amarul Târg*, dar și în

Dulcele Târg al Gorjului. Se poate anticipa concluzia după care... *numai poetul* Florian Saioc și-a acordat constant lira pentru a sugera un mesaj și un stil ancorate în toate aspirațiile, bucuriile și suferințele neamului umilit *sub comunism și în tranziție*. El nu este tributar sau epigon, ci ilustrează un aspect liric militant, patriotic și mesianic în descendența poeziei ardelenne (Coșbuc și Goga) dinaintea Unirii de la 1 Decembrie 1918, ca și a poeziei basarabene contemporane.

O artă poetică omogenă și neomodernă, prin problematică și imagistică, creată de Florian Saioc pe la începutul acestui mileniu are titlul *Poetul*, involuntar identic, deloc epigonic sau plagiat, cu o creație în versuri, omonimă, aparținând unui precursor surprinzător, George Coșbuc. Bardul ardelean se identifică, etnic, etic și patriotic, la bine și la rău, cu neamul, asumându-și misiunea de a-i cânta *bucuria și amarul*. În arta lui poetică neomodernă, Florian Saioc substituie persoana I a pronumelui și a verbelor cu persoana a III-a, transferând conținutul programatic, prin asemenea mărci gramaticale, din formele subiective în cele obiective sau obiectivate, sporind astfel autenticitatea patriotică, inclusiv mesianismul din contingentul social-istoric și etnic coșbucian. Poezia lui Florian Saioc se constituie din trei catrene, cele douăsprezece versuri începând cu litera mică, iar pronumele personal *el* fiind prezent de cinci ori, în mod admirativ. Măsura versurilor e minimal variabilă, în prima strofă de zece-unsprezece silabe, iar în celelate două de unsprezece și două silabe. Ritmul poetic este cel potrivit mesajului rezonând o muzicalitate gravă, solemnă, iambică.

Antagonismul iubirii la Tudor Arghezi

Ion Popescu Brădiceni

O componentă esențială a poeziei argheziene este iubirea. Poetul creează un adevărat mit al iubirii, cu un cod al comportamentului, potrivit-i-se unii termenii folosiți de Roland Barthes⁹¹

- așteptare, faza plăcută a iubirii;
- angoasă sau neliniște în presimțirea unui sentiment acaparator;
- dorința de neîmplinire sau de menținere în starea de iluzie;
- adorație spre abandon;
- absență și uitare;
- pierdere irecuperabilă;
- unirea a două ființe din abisuri diferite;
- cunoașterea universului prin iubire etc.

Poeziile au fie forma de *monolog liric*, fie sunt *portrete*, „în peniță”. *Figura feminină* se evidențiază ca un *atopos* adică este *originală*, unică. În poezia „*Melancolie*”, Arghezi preferă așteptarea iubitei, stare cuprinsă în „dor” („tot ce este altceva”⁹², după C. Noica), cu senzația accesului la timpul universal. O ușoară tristețe degajă posibilitatea întâlnirii, care ar curma visul.

O stare de angoasă mărturisește Arghezi în poezia „*Cântare*”⁹³, acceptarea sentimentului fiind resimțită ca o capitulare după o împotrivire fără șanse:

În aceeași poezie, feminitatea, întrupată din universul de pământ și ape, stăpânește un ritual de inițiere în cunoașterea pământescă

Iubirea, deși îi apropie pe cei doi, se vede amenințată din cauza mediului diferit de care este legat fiecare: poetul ține de transcendență „în umbra lunii albe”, iar feminitatea – de pământ. De aici se naște și îndoiala: „*Apropiată mie și totuși depărtată, / Logodnică de-a pururi, soție niciodată.*”

Sentința ultimului vers al poeziei „*Cântare*” ar fi discutabilă și din punctul de vedere al unui spirit independent care optează pentru un legământ de iubire, și nu pentru o instituționalizare a sentimentului.

Antagonismul iubirii între adorație și negare, un sentiment sublim și efemer, se dezvoltă în „*Psalmul de taină*”. La început, poetul celebrează femeia sub imperiul căreia a cunoscut lumea, ca într-o a doua naștere, și i se abandonează: „*Erosul arghezian și-a gravat un timbru specific, nu numai grație stării de tandrețe, care îl definește, nu numai prin imnul nubiității pe care îl desfășoară, în contextul liricii românești, dar mai ales prin aerul familiar casnic,*

pe care îl respiră chiar și în ipostazele cele mai dramatice”⁹⁴

Perfecțiunea este exprimată prin simbolul trandafirului, precum și printr-o epifanie a pământului sacru. Dar prin utilizarea simbolurilor, Tudor Arghezi se apropie de o adevărată filosofie centrată pe femeie, „*Trăită în cadrul culturii și ca efect al culturii*”⁹⁵

Întregul univers palpită și-și pune în valoare frumusețea, grație feminității răspândite, erotismului însuflețitor al firii.

Totul se manifestă ca o vrajă care se destramă brusc pângărită de minciună. Poetul este obsedat de fatalitatea neîmplinirii, încheiată cu „*neiertătorul blestem*”. În poezia „*Tu nu ești frumoșea*”⁹⁶ se manifestă preferința pentru starea de iluzie, simbolizată de drumul pe care păianjenul îl face și care e întreținută de inocența sufletului iubitei: „*Copil naiv! de aceea te-ador și te mângâi / Cu fața-nmormântată ca-n floarea de lămâi.*”

Sesizează dorința de a menține această stare pură, netulburată de magia cuvântului. Rămâne în suspensie îndoiala, de vreme ce nu se aude nici un răspuns: „*Dar spune-mi la crepuscul, încet, sunt fericit?...*”

Spațiul paradisiac, grădina nu conservă amintirea iubirii, uitarea a distrus orice urmă a sentimentului imposibil acum de recuperat, ca în „*Oseminte pierdute*”⁹⁷

Un astfel de scenariu de oscilație între adorație și îndoială sau inhibiție se întâlnește în poeziile din ciclul „*CREION*”. În „*Creion*” – „*Obrajii tăi mi-s dragi*”⁹⁸, poetul descoperă că feminitatea adorată deschide o cale de acces către misterele lumii, într-o concordanță între micro- și macrocosmos. „*Ochii lor ca lacul*” ce oglindesc „*azurul și copacul*” echivalează cu oglinda-abis a sufletului universului, deținătoare a esenței acestuia: cerul și arborele – axă a lumii. Figura iubitei reflectă trăirea, de o mare profunzime, a tainei sufletului, comparabilă doar cu abisul apei, taină care include semne ale stării primordiale: piatra și peștele. Chiar capul iubitei îi sugerează poetului labirintul ființei.

Întreaga pledoarie pentru trăirea sentimentului e minimalizată în final, căci blestemul îndoielii nu-l părăsește niciodată⁹⁹.

Feminitatea îi apare poetului alăturată micilor mistere ale paradisului universului și îi provoacă

☑ inhibare în legătură cu materializarea sentimentului situat în planul sacrului. În „*Creion*” – „*Trecând pe puntea-ngustă*”¹⁰⁰, „ea” pare să personifice pământul, ca o întruchipare a rodului, cu „genunchii copti ca grâul”. Făcând parte din cărțile firii, poetul îi imploră ocrotirea¹⁰¹

Poetul nu are încredere uneori în posibilitatea de comunicare prin cuvinte („Ce să-i spun?”) cu o ființă integrată în natura erotizată, de care nu se poate desprinde (vezi *Creion cu vorbe goale*)¹⁰²

Descoperirea unei alte iubiri se relevă în poeziile „Logodnă”, „Mirele”, „Mireasa”, „Îngenunchere”, „Căsnicie” din ciclul „Cărtică de seară”¹⁰³. Sugestia este de replică la poemul biblic „Cântarea cântărilor”. Într-o viziune antropomorfică, iubirea, ca împlinire a cuplului prin nuntă, devine un mijloc de participare la viața cosmică și de împlinire prin rod în întregul univers (vezi *Logodna*)¹⁰⁴

Versul „Vrei tu să fii grădina mea...?” readuce viziunea mistică a femeii-grădină, personificare a pământului lui Dumnezeu-Iahve.

Ca în „Cântarea Cântărilor”, urmărim și aici cinci poeme care alcătuiesc un scenariu al iubirii integrate marilor ritmuri cosmice: poetul are ca echivalență păstorul sau „boul tău alb și nevinovat”. Iubita e pământul, grădina. Mirele și mireasa sunt personaje în relația de armonie dintre micro- și macrocosmos, dar la Arghezi uniunea lor se înfăptuiește în Micul Paradis, așa cum se întâmplă în poezia „Căsnicie”¹⁰⁵. Singura deosebire în ceea ce privește structura poeziilor derivă din aceea că ele nu alcătuiesc scenarii dramatice, ci sunt concepute ca monologuri lirice. Aceste monologuri derivă dintr-o re poziționare a poetului față de Poiesis. Acesta va fi reinventat „*Ca o zămislire din nou a lumii. Scrisul va avea o putere egală cu aceea exprimată în Geneză*”¹⁰⁶

Astfel poetul se subsumează condiției de veșnic debutant și după cum afirmă el însuși pare să nu depășească vârsta prunciei în artă.¹⁰⁷ Dacă iubita e „pășunea”, și nu frumoasa păstorită din poemul biblic, întruchipând în ființa ei starea inițială, poetul apare simbolic reprezentat de boul alb, epifanie a pământului, totodată simbol al soarelui. Adevărata dragoste înseamnă rodul și asigură transcenderea. Casa iubirii, luna, numește un alt spațiu edenic spre care calea de acces se deschide prin supunerea la un ritual inițiativ (vezi *Mirele*).¹⁰⁸

Portretului feminin i se acordă o atenție deosebită: „Stăpâna mea frumoasă ca aurul”, comparație sugestivă pentru starea de perfecțiune spirituală, de

transformare umană prin iubire.

Frumusețea „*Miresei*”¹⁰⁹ se integrează naturii, particularizând virtuți ale acesteia, prin mirosuri.

Versurile evidențiază deschiderea spre interior a feminității, ca în „*Îngenunchere*”¹¹⁰. Iubirea e o stare de reverie în care se îmbină posibilități de împlinire, unele reale și altele aparținând visului, natura asiguranță taina: „*Vino să te ascund în trestii și papuri*”. Cu emoție iubita este văzută ca o ființă hieratică. Acesteia nu i se potrivește decât „*ciorapii de sticlă de mătasă*” sau haine pe care i le oferă natura: „*aromate, calde promoroace*”. Ca epifanie a fecundității, ea își va însoți mirele, ocrotind împreună lumea rodului pământean.¹¹¹

Faptul că iubirea e o bogăție a sufletului, ce nu-l părăsește pe poet până la sfârșitul vieții o arată și ultimele poezii, din 1967, cuprinse în ciclul „*LITANII*”¹¹² și închinată celei dispărute: „*Te sărutai culcată, dar buzele ți-s reci./ O sărutare fără de răspuns în veci de veci.*”

Note bibliografice:

⁹¹ Barthes, Roland: „Fragment dintr-un discurs îndrăgostit”, în „Romanul Scriiturii”, antologie, selecție de texte și traducere de Adriana Babeti și Delia Șepețean-Vasilii; editura Univers, București 1987, pp.219-243

⁹² Noica, Constantin: Sentimentul românesc al ființei, editura Eminescu, București, 1978, p.177.

⁹³ „*M-am apărât zadarnic și mă strecur din luptă/ În umbra lunii albe, cu lance naltă ruptă./ Pusei pământ și ape, zăgaze între noi,/ Și suntem, pretutindeni, alături, amândoi.*” (Cântare), în Arghezi, Tudor, ediția G. Pienescu I, p.33.

⁹⁴ Băileștean, Fănuș: Eseuri, editura Dacia, Cluj-Napoca, 1982, p.184.

⁹⁵ Gatens, Moira: Feminism și filosofie. Perspective asupra diferenței și egalității; prefață de Mihaela Miroiu, traducere de Olivia Rusu-Todorean; editura Polirom, 2001, p.252.

⁹⁶ Arghezi, Tudor: Versuri, ediția G. Pienescu, I, 88.

⁹⁷ Ibidem, I, 68.

⁹⁸ Ibidem, I, 30.

⁹⁹ „*Făptura ta întreagă/De chin și bucurie./ Nu trebuie să-mi fie./ De ce să-mi fie dragă?*”. Ibidem.

¹⁰⁰ Ibidem, I, 56.

¹⁰¹ „*O, cuiburi, scoici cu șoapte./ Rugați-vă la noapte./ Din turlă, pentru ea...*”, Ibidem.

¹⁰² „*Aerul o strânge. Cerul/ O dogoare și-o sărută./ Unde trece-n câmp, ca fierul./ Țara toată face-o cută.*” („*Creion*” – „*Vino, joc de vorbe goale*”), ibidem, I, 20.

¹⁰³ Arghezi, T: Versuri, ediția G. Pienescu, pp. 165-186.

¹⁰⁴ „*Vrei tu să fii pământul meu/ Cu semnături, cu vii, cu eleșteu, / [...] Vacile ne vor aduce ugerii plini [...] / Vom aduce florile cu coșul.*”, Ibidem, I, 181.

¹⁰⁵ Ibidem, I, 185.

¹⁰⁶ Arghezi, T: Ars Poetica, Cluj, Dacia, 1974, pp. 80-82.

¹⁰⁷ Arghezi T.: Arte poetice, tabel cronologic, prefață, note și bibliografie de G.I. Tohăneanu și Livius Petru Bercea, editura Albatros, București, 1987, p. XXI

¹⁰⁸ „*În jugul brațelor tale/ Aș urca greul cerurilor goale/ Și munții lunii până la pisc.*”, în vol. Arghezi, Tudor: Poezii, Antologie și postfață de Nicolae Manolescu, editura Minerva, București, 1971, p.114.

¹⁰⁹ „*Tu miroși ca marmura din fântână./ Ai scos din uitare o mână./ Te-ai deșteptat cu genele dese/ Peste minunile puțin înțelese.*”, ibidem, p.117.

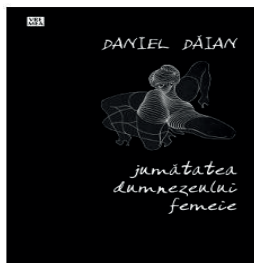
¹¹⁰ Ibidem, p.115.

¹¹¹ „*Cu cireșe la cercei/ Să mergem la purecei./ Să dăm vitelor târâțele [...]*”. (Îngenunchere), ibidem.

¹¹² Arghezi, Tudor, ediția G. Pienescu, pp. 341-369.

Cronici de cărți

Caleidoscop : Filiala U.S. R. Alba- Hunedoara

Orăștian la origine, stabilit la Deva și foarte activ în noul tsunami literar, Daniel Dăian a debutat editorial cu “Manual de înjurături” foarte bine primită de critică: “un demers literar curajos, serios, straniu, incitant, demn de a-și găsi loc în orice bibliotecă de poezie contemporană” (Aurel Pantea).

Într-un timp neobișnuit de scurt, el a fost convingător spre a fi titularizat ca membru al filialei URSS Alba-Iulia, Hunedoara. Semnificativ este că la Simpozionul din 16 april, la Alba, a fost elogiut de însuși maestrul **Liviu Ioan Stoiciu**.

“Un spirit ludic- rebel, livresc și ingenios-...netemperat, contestatar și incomod pentru aplatizați, poetul este și un romancier cult, laborios, apelînd la formula prozei poetice, în siajul școlii clujene B.- B., Daniel Dăian vine dinspre douămiismul, oxymoronic, neipocrit - nesuspendat și escaladează peretele abrupt al lanțului virtual, cu echipamentul paradoxal al pustiei. Deloc paradoxal este și că el se afirmă dinafară, spre a fi auzit în interiorul cetății. Nimeni nu e profet în...satul său! Omul fiind stilul, el este un persecutiv de sine procupat nu doar

de ce spune, ci și cum spune. Îl consider un paradoxist neurtosofic, unul nu “orbitor” ci aproape asurzitor. Dar nu “factor perturbant”, cum ar scrie Ion Scorobete”.

Retro memory din mers sau o hermeneutică de poche(r)

Daniel DĂIAN/ Plimbare cu șobolani, editura STEF Tur- nu Severin, 2015

Arta scrisului prozo- poetic a lui Daniel Dăian este una între abject (expulzabil) și sublimare prin reculuri ingenioase, catapulsate hermeneic.

Un enigmatic (sic,n) postfațator, Conu Marius (Leonard Olar), bine zice că Daniel Daian psihanalizează sfârșitul liniarității ființei prin excurs anterior metaforic...(citat pag. 153).

(Arta fugii) decupează literalmente /ușor solilocvial, prin monolog interior), o cheie în subtext/ context:

-Ești convinsă că un viol poate echilibra balanța?

- Fuga este ruptă din rai (n. Din rai nu s/a fugit, ci a fost o alungare)...Se practică din cele mai îndepărtate timpuri, la fel ca și moartea....(...). Se inventează o cursă de șoareci pe alta, ca o scăpare pe diagonală...* pag. 104).

Daian este un livresc supra- saturat de delirurile realului, în actualul cyclotronism al noii generații....

... Dacă ar fi să-i aflu filiații, îmi vin în minte recent lecturații Valentin Iacob, I. P. Brădiceni, Daniel Luca și chiar Nora Iuga- Almosino, Isabela Nicoară, Daniel Marian...

Eugen Evu

Darul de carte al lui Daniel Dăian a fost la cina de la Alba Iulia, după un terifiant discurs- diluviu al lui Ion Pop, în tandem universitar cu Aurel Pantea... Despre Daian dacă vrei să opinezi, nu scapi de a te impregna de stilul său, semn al genialității obiectivului! Antisufocant ! Banda- je nirvanice...

Poetul- prozator- eseist orăștian scrie printre rânduri, cu cerneală simpatică..

*Suntem aerul care nu se subtilizează. Relativi și neînsemnați atunci când ne căutăm unul celuilalt frumusețea printre ri- duri...** n. **Era să înțeleg /rân- duri). Scena este repetitiv- or- gasmică, în stil transmodernist:**

- Mai vrei? Spune-mi, mai vrei?

- Mai vrei? Sau murim amân- doi acum....Mai vrei?...

...suntem în Spice Platinum Unul mnemotehnic...(n).

Nina Ceranu- Viața între zero și unu, editura Eubee.

Nina Ceranu ne este, negreșit, o foarte vie prezență în noua pleiadă a scriitorilor încă- români, atât prin rodnică activitate de

primum movens al literaturii feministe (din sorginte neoliberală, profesional, cum ar spune Mihaela Miroiu și o scriu exegeții ei), cât și ca înzestrare și cultivare a noii- cunoașteri. Nu doar pentru arealul cel magnific al Banatului, ci din întregul teritoriu.

Vocația se îmbină admirabil cu „ inexplicabila chemare” spre un abis care nu e cădere, (v. Ana Giulia Delcea)- , necum în jos, ci „ în sus”, cum recent am scris), în sensul că vedem lumea răsturnat ! Clarviziunea se-mpletește cu intuiția superioară a existenței, atât în arpegiul ei liric, cât și cel epic. Autoarea autografiază în darul cărții ei, literalmente: „ o încercare de reconciliere cu „ orașul” și trecutul lui”...Subînțeleg că este vorba de o reconciliere cu memoria colectivă. Una *prismatică* și compozit/ algoritmică.

În patrusute treizeci și nouă de pagini, Nina Ceranu „Vidul SE autoscrutează „ fără nume și formă”- și „invită ființa umană să-și „ trăiască moartea” în mijlocul așazisei vieți, printr-un gen de renunțare la preconceptii”, idem citat. Este dificil a alege, ca eșantion(sic, n) – oricare dintre proze, cartea fiind zidită ingenios prin travaliul transfigurativ al regresivului în memorie. Metaforic zicând, Nina Ceranu vede ce și cum vede Floarea Soarelui dinspre Dunăre și înspre Munți.

Perspectival, Nina Ceranu este cea dintotdeauna a unui orizont sudic, mediteranean, al revelației clarurilor trans- metafizice...O energie appolinică solară adună, introspectiv și retrospectiv, timpul trăirii- mărturisirii, în „ bucla temporală cea fără durată”, cum scria Laurențiu Ulici...

Paradigma care întreține de-

mersul ei este cea emoțională, de o mare empatie... Romanul este clasabil între cele mai reușite ale acestui nou mileniu.

Note de lectură: Theodor DAMIAN

„Singurul dincolo”, editura RAWEXS COMS, București, 2015

Între Dumneze/ime și Umanioare, ca mai toți poeții, între originism- naționalism- raționalism și așa mai dincoace- prin „ mesagera” D-sale Muguraș Maria Petrescu, ne trimite o cărticică- miniaturală, silogistic zicând, un fel de fluture- carte, cu aripi deschise- electron- cu –aripă-geamănă?

..Analogia ne aminti de acel fenomen straniu, de aflat pe internet, (cuvântul- cheie EFECTUL FLUTURE, (BUTTERFLY). Theodor Damian este „poetomul” prin excelență, zburat de pe paralela 45, pe meridianele Taborice..., ale Limbii Românești, oriunde s-ar afla... Necum prin stigmă, cum ar zice pr. Paul Aretzu, ci prin determinare, altfel spus „efectele Coandă sau Tesla”, al bi(o)locației... Cărticica de neo- rugăciune, în maelsteromul transmodernist

(v. Ion Popescu Brădiceni)- este psalmică, post- inițiatică, ritualică, neo- sacerdotală: în paradigma PLURISEMANICĂ! Doar straniu îmi pare și numele editurii, care, literalmente, are etimologia supralunar RA, egiptian?...

„Singurul dincolo”..., (credneîntimplător), este ilustrat cu grafică de Liviu Șoptelea (inclusiv coperta), care ne amintește de Paul Klee, (v. Felix Klee, Paul Klee), (citește Paul sau Pavel!?) vezi studiul exegetic prefațat de Andrei Pleșu și tradus în românește de Cristina Petrescu, editura Meridiane, 1975... Aceasta nu insinuează psihedelic decât cel mult o afinitate, ontopoesică... Ritualismul rostirii poiesis este al divinației din illo tempore...

Nu este dorința mea de a ceti psihanalite apariția, ci doar de a o saluta, de peste culmile sanctuarice, ale Transilvaniei, scuzați prețiozitatea ! Singurul dincolo este, mutatis- mutandum, singurul dincoace? Suntem în dualitate, sau aspirăm spre hommo- luminous-ul, al trialismului recent reiterat de unii exegeți europeni, mai ales? Unii ar spune că acestea sunt răspunsuri care întreabă- via Cezar Ivănescu, Artur Silvestri, Mariana Brăescu-Silvestri, dar și de Ioan Alexandru- Șandor, mai ales cu ale sale „Vămi ale pustiei” și „ Imne”, de Erasmus din Rotterdam, Malraux ori Camus, ori Cruciada copiilor, a lui Blaga..., pe calea pleiadicilor... ș.c.l.

... Oricum, suntem în sfericitatea neo- sacerdotală a paradigmei Umberto Eco, recent reiterată de un Dulcan ș.a... Undeva în Scara lui Jacob și cea din bibliotecă, cum ar spune Paulina Popa, „ghilotina sinelui”...

Și cum-oricum-precum (v.

☑ Ghe. Grigurcu) ar fi, e clar, că pentru Preotul- Poet de la New-York și București, (și sub egida cotangentială Eminescianică- Bacoviană-Labișiană... (...)) cartea este ceea ce a fost in illo tempore: obiect de cult, actualmente, de cultură...

Postfață altcumva

Nina Corduneanu în cheia dublă Noiesis/ Poiesis. Simple roze....

În vacarmul de fond al neo-hermeneiilor liter-culturale pe care careva le-a definit delirul Realului, a opina sorescian, necum...riscant perturbant, polemic ori pamfletic, este un risc ce aparține nu eticii, cât pradoxismului; poezia **Ninei Corduneanu** este un dulce reflux al memoriei afectelor, după o primă carte a sa de proză, parte lyricizantă, deci prevestitoare, oraculară. Mielul negru al animei, -miorița oracol, cum ar spune Simion Dima, saltă ludic prin textul înrourat de intimism, mărturisire a iubirii și psalm : monologul interior devine dialog cu un alter-ego firesc feminist, înmiresmat de antinomii, parfumuri și esențe uneori tari, și invocații post/ludice... Motivul cărării este al itinerariului regăsirii de sine, ca al unei treziri ÎN VIS, în celălalt timp, pe frecvența de modulație ultrascurtă, subcuantică, bioenergetică...

Cărarea către tine/De cine e bătută?/Ce pași ușori sendreaptă/Spre inima-ți trudită,/Ce zâmbet îți zâmbeste,/Ce buze-ți spun în șoaptă/Vorbe ce eu, sărmane,/Cu greu le țin închise / Cu lacăte o mie/Pe-altarul neputinței?//Și, pentru ce, iubite,/Iubirea asta doare/Și ochi,

și mâini,/Și suflet, și dor,/Și în-tristare?/De ce Sahară-i ea?

Interogația este aluziv mitosofică, sublunară, cuvântul ca scânteie a lui Iov se reumple de magie neo/ divinatorie.Elegiacul se întreșe cu ironicul sau chiar oximoronicul vag sarcastic, contrapunctic unei rupturi? :

Să secer cu Luna lanuri de stele/Și să le fac snopi cu Calea Lactee.../Mi-am zis: e imposibil!//

Apoi, i-am cerut mamei o seceră adevărată/Și-am secerat un lan adevărat de grâu./L-am încărcat cu brațele-mi firave în Carul Mare/Și-am pornit spre casă,/Culcată pe lanul secerat cu Luna mamei...(aluzie la condiția sublunară,n. ...).

Și-am visat că era un lan de stele./Mi-am zis: Orice, totul e cu puțință!

Privirea este eseu, e aluzivă, hierofanică, haloul este haina, cămașa lui Eminescu din Oda lui Saphică, este al unui Nessus fin-feminin, feminist:

Și nu-i nevoie nici de hrană,/Nici să privești pieziș, cu ură,/Nici de iubiri, nici de minciună,

Îți trebuie atât: o haină.../O haină să ți-o pui pe umeri,/Când tainic calci covor pufos,/Iar înspre tine vin doi îngeri,/Să te salute respectuos.../Și nu-i nevoie nici de moarte,/De doliu greu și urâcios,/Fiindcă acolo tu ai parte/Doar de lumină și frumos.

Poema- transferă TRANSA, fir-cu-fir de nisip, clepsidric, ce se răstoarnă singură,. aluziile curg măsurînd timpul circular, micul ouroboros.....

Amintiri infidele îmi bântuie-n minte,/Prefigurând amarnic nedormire de nopți./Aș vrea un Luceafăr să vină să-mi cânte/Sau, poate, luceferii toți.../Și, iată, coboară pe-o palidă rază,(v. Lu-

ceafărul(n.)/Perorînd monoton ironii infinite,/Și gata-i dorința, deși mintea-i trează,/Atentat la întregul unei păci absolute.../Un tumult nesfârșit răscolește organic/Și brațele-ntind spre obscurul eter,/Văd în privirea-i placidul potrivnic/Cum stă, mut și rece, pe soclu-i, stingher...//

Îmi reazem grav gândul de frunte și tac,/Înnăbușînd agonice haotice vreri,/Risipe de ceruri în dezordine zac./S-a stins un Luceafăr... în ce să mai speri?

Evident, mitosofia poetei este, neipocrită, ultrafină și metaforia se insinuează eminescian, după Luceafărul...În acest extaz al rostirii corduniene, iată fragmentul-cheie al întregii ei cărți, Dorința regăsirii hierofanice/hieorsgasmice, este remarcabilă:

Izbește-mă de toți pereții inimii tale,/Sângerează-mă în urletele șacalilor;/Azvârle-mă de pe Acoperișul Lumii/Direct în Groapa Marianelor;/Sfărâmă-mi în bucăți conștiința/Și arde-mă-n focul Gheenei,/Ca niciun atom să nu mai rămână.../Dar rogu-te:/Gravează pe buzele tale/Numele meu/Ș-apoi/Sărută-ntreaga omenire!

...Rar am întâlnit o asemenea ardoare- a re/ligării, a recontopirii prin logos, cu El, Mirele unei clipe..

Patosul este ultra apollinic, al arderii zoroastrice ! Abundă hermeneic aluziile culte, livrescul se reîmbină ritualic cu luminozitatea sferică a Verbului, organon, iată radiografia, nu violentei, ci **duiosului paroxistic, în doime.**

:- S-a sinucis floarea-soarelui,/S-a sinucis floarea-soarelui,/Se auzeau zvonuri șoptite/Printre flori.../- De ce? De ce?/Veneau tăvălug mirările./- Fiindcă

☑ *soarele n-a mai vrut/S-o privească./*

- *Domnul fluture s-a aruncat în gol/De pe Podul Minciunilor;/ Strigau păsările/Și-și frângeau aripile de disperare.// - Pentru ce? Pentru ce?/Se întrebau ciocârliile./ - Pentru că doamna Fluturasă/Și -a găsit un amant.// - Un nor și-a curmat viața /Aruncându-se la pământ.../- Din ce cauză? Din ce cauză? /Se întrebau stropii de ploaie./Un om, un biet om, /Auzind toate aceste grozăvii, /Se întrebă: /- Mie ce-mi mai rămâne? /Și-a ridicat ochii spre cer. /Iar cerul l-a întrebat: /- De ce suferi?*

- De **neputința verticalității** (subl.n)... *I-a răspuns omul./ Atunci, întinde-te la pământ./ Și omul l-a ascultat./Și-a găsit poziția orizontală potrivită/Și și-a dat seama că/Nu mai cu pământul/Poate avea **O comuniune fecundă. subl. n).***

EA, ERATO, Femeia este cruce și cumpănă, sacrificiu, ELEROS, efemer puntea suspinelor masculin- barbare, depresie post/coitum(v. Schopenhauer, Tagore, Eminescu, Schiller, Heidegger, versus Cărtărescu et comp.)..... Comuniunea devine a Fertilității întru Unul sophia esoterica, Fiul christic. Ritmul dual devine temporar unul ghilotinant, cum ar spune Paulina Popa, însă necum....eletronic! Rug aprins,vedic, zoroastric (Nietzsche).. E bine că nu ne îndă gelatinos, spongios, bălos, subtextul, și transpare explicitul nesofisticat, sinceritatea fierbinte, a Dăririi totale. Virtualul devine dulce-palpatibil.

Îmbrățișarea în extaz este inseminare, seminar, semințar, ritual sacru, ceremonial descris, hieroglific și demotic, senzual,

al, delicat: A cunoaște este a se penetra reciproc, adamaic ! v. **Geneza, Facerea,(n).Ea este acasă, în Elizee, Ea este Elizee, zeita lui El, literalmente. Anyma et Animus,** v Felicia Sundari, vs Nora Iuga-Almosino, G. Melinescu ș.c.l....

- *Mi-ai așezat la gât un șirag / Din razele ochilor tăi./ - Și tu, tu?/- Am văzut cu privirea ta./ - La deget mi-ai făcut cerc un inel/ Din aurul părului tău./-Și tu, tu ce-ai făcut?/- L-am sărutat.// -M-ai așezat goală/În mijlocul Câmpiilor Elizee./-Și? Și?/- Și M-ai lăsat acolo, pradă.// - Și tu, tu ce-ai făcut? Ai plâns?/- Nu... Eu te-am iubit.// - Ce vei face cu mine acum,/Tu, care m-ai iubit?/-.../- Mă vei arunca/În râul Lethe?/- Nu. Te voi iubi./-.../ - Așa cum mi-ai proorocit.*

(în sensul de profetie, deducție, imuabil Cuvântul devine **sărut pe buze**, pecetluire, de la **Rut, la Sărut, prin sublimare.**(citat).ș...).

...Trezirea din contopire devine lumină rece, întregul se redi- vide, are loc hiatusul dintre ființă și transferul ei în graalul organic, Dezamăgirea redevine joc inutil, alienare, ruptură din alcovul farmecului; cădere în sus, ieșire icarică...din **Labby/rinth**, literalmente...Treimea regresează în Doime, în dualitate, captivitate, dor inefabil după mirabila inseminare –mirare, blagaiană. Noțiunile sunt conceptualiste.:

Mă joc inutil/Cu degetele prin pletele memoriei/Și un sentiment acut de neapartență/La vreun ieri, vreun azi ori vreun mâine/Muşcă vitriolic din coasta conștiinței.../Un aiurea Altunde/Îmi bântuie Nerostul.../La stâlpul infamiei noastre...

..., Desigur, noima absolută

nu este de exprimat, Misterul redevine El însuși,

EA este din nou Logostea, laicism ușor pragmatic, El Logos intangibil, hieratic, cosmic...

Noiesis and poiesis, împreunare întru reînființare... Metafoarele prețioase sunt inevitabile, ca mirungerea sau tămâia, în cheie neo-modernă, ale psihedeliiei...

*Să aruncăm cu săgeți în pescăruși!/Să facem praștii din spuma mării/Și să le ucidem zborul.../ Apoi, din raze de soare/Să împletim jerbe/Și să le așezăm/.../M-am trezit fiindu-mi dor/De infinitul tău./Și ți-am sărutat încheietura piciorului stâng./Apoi gândurile,/Pe urmă anii,/În timp ce copilul/Încâlcea ghemul memoriei.(**voila, cel Nirvanic, n).***

Nina Corduneanu este o poetesă sigură, intuiția este superioară și arta ei poetică redevine chemătoare, insașiabilă, ademenitoare, feminitatea Naturii are gloria autenticității și neperversității cum se cam întâmplă în actuala explozie (sexplozie! De verbalism desuet, actuală:

Iată cheia dublă:

...,O sminteală geometrică/Îmi trapezează creierul/Și văd stele pătrate,/Și pereți pe cai verzi,/

Și luni urlînd la lupi.../Răscolesc tabelul lui Mendeleev,/Să găsesc două elemente recte

(**recte compatibilitatea ori vidul, abisalul, deoarece Nunta conjuncția cosmică are loc în Dualitatea recesivă (v. Mircea Florian(, ca structură a Lumii..., iar treimea este doar portalul ei mistic, necesar, ca stare re-ligio. În acest ACT cuvântul, trântit pe spate, coapse, umeri, cel de jos, tace, suspinul**

☑ este al divinității teandrice, tralismului v. K. Popper and Konrad, Convorbiri la gura sobei n).

...Doar două.../Dintre atâtea...

Per conclude, eufoniile, pentru unii servituți... argheziene, ba chiar mimesis, pentru poetesa noastră har mistic și recursuri la rațiunea vital/ verticală !, vor regla pulsația de după, iar afectele mers în zig-zag, cum bunăoară fuga iepurelui spre deruta hăitașului; anume pe planul campestru, orizontal ci nu unul colinar, unde iepurele s-ar face ghem și s-ar rostogoli ca o sferă; textualiștii știu de ce...

Și-ți expui filozofica-ți intrigă/Într-un interminabil monolog./Eufonii de versuri mute. / Sentimente în zigzag./Eu în zig/Și tu în zag.

Ne place- încântă- descântă Poezia Ninei Corduneanu, curgerea ei și meandrele semantice, opera ca om și omul din operă. Savoarea lecturii se dăruie sau nu...cititorului coparticipant... afectiv sau...deloc. Dacă dragoste nu e, nimic nu e! Aparent, un pleonasm, un paradox, în realitate, un delir al acesteia. Mallarmé scria că dacă poezia ar ceva de înțeles, prozaic, ea nu ar avea Rost....Nina Corduneanu, bine ai venit, mai rămâi!

Mic adaos la postfață

Metaforele Ninei Corduneanu sunt uneori volute de fluturi și legănări tandre peste înrourate oglinzi trasfigurative, semn al unei înzestrări cu travaliu metafizic....Alteori, vibrează ceea ce am numi moralitatea iubirii și alternante conotații cu țintă justițiară... Dar oare iubirea și trădările ei sunt ale Spiritului care se agită, sau ale sufletului,

care suferă spre a se reînnoi prin iluminare ? Cartea răspunde, ori nu, depinde de coparticiparea afectivă, a cititorului.

Un sirian și român

Eugen Evu - Păstorul de Stânci-Djamal MAHMOUD sans dicritice

Nu stiu cum sună în limba arabă poezia lui Djamal Mahmoud, însă în expresie românească, este o poezie vibrantă și impregnată de cultura poetică, cu enunțuri filosofice, impregnate în text. Ceea ce transmite poetul într-un limbaj post-modernist, amintind de școala Echinox-ului clujean și cu unele conexiuni la experimentele lirismului de după 2000 în România, este din adâncul stratificat în memoria culturală a Orientului, dar și din asimilările celei de „a doua patrii”, cum ar spune criticul Dieter Schlesak. Despre o astfel de „patrie” în sensul umanității unitare, a vorbit și Nichita Stănescu, scriind că „patria lui e limba română”... Djamal Mahmoud, că toți poetii lumii de azi, își au patria în limba poetică, universală. Anticii latini scriau „ubi patria, ubi bene”... Sirianul are patria siriană în simțirea sa, în revelațiile dimensiunii poetice a existenței, iar dacă scrie și în limba de adopție, este acesta un experiment folositor, benefic pentru că a fi „contemporan cu fluturii, cu Dumnezeu” așa cum splendid definea Lucian Blaga, este a fi în durata vieții tale, însă, prin rostirea poetică, în Timpul continuu, ca Memorie în devenire perpetuă, al trecerii și Eternei Reîntoarceri. Nu e locul de a cita, ci a lăsa cititorul să primească. Este cartea păstoririi stâncilor, asadar a meditației pe Munte, a păstoririi gân-

durilor pe pajiștile semantice... Violența frustă a multor poeme, nu e altceva decât sinceritatea unui patos unic, în balansoarul dintre Eros și Thanatos. A diferența entitatea poieion prin limba în care se exprimă ea, unitar uman, cum scria Borges, deci ca o Entitate Unică (de fapt), ar fi o eroare: româna lui Djamal sună mai frumos și elevat decât a multor poeți români! Stilistica lui Djamal Mahmoud conține și un suflu hieratic-psihedelic, oracular, premonițional. Ofranda poeziei este restituită familiei, el are cultul femeii-mame, femeii-iubite, împreunării ca act genezic, pe care în Orient înțelepții și teosofii o numeau „covorul de carne al rugăciunii” Acest volum este unul alcătuit rotund, cu un ascuțit simț auto-critic, și poate asprimea, acuitatea plasticizantă a poetului este cel mai relevant semn al unei trăiri ce nu scade niciodată sub flacăra albă a stării: de unde pregnanța terifiantă a revelației, a profetismului în sens actual. Faptul că poetul sirian editează în limba română, pe care o simte și înfrumusețează, este o bucurie și un ales recital din holospațiul inimii.

Djamal Mahmoud simte și reflectă liric mișcarea duhului creator și manifest, mai ales când scrie despre iubire, cu empatia unui suflet generos, dar grav și deloc ipocrit. Din această selecție matură, critică, înțeleg că are conturul destul de clar, al unui bărbat al Muzelor, un cavaler al seducției și un fin caligraf al stărilor fundamentale umane. Dar mai ales al unui Poet cu o uriașă zestre a poeziei celei mari, arabe. Fuziunea cu literele noastre, cu artele și cultura noastră, pare a fi o alteori

☑ dintre cele mai fericite, originală, cu izbitor aer de noutate ca înnoire prin logosul poeziei.

Itinerariul acestei creații este de fapt un drum lung către Sine, o redescoperire prin sine, a condiției umane. Registrul predilect este uneori fin ironist, alteori sceptic, dar cel mai constant unul serios, care cultivă cuvintele ca pe niște semințe. O carte este un seminar, iar monologul devine dialog și transfer al emoției, al esteticii și un gest catarsic. Acesta este Djamal Mahmoud, care deja are cititori admiratori în România.

n. n. Poetul a absolvit, înainte de 1989, la Cluj Institutul de farmacologie. Am colaborat sub semnul empatiei culturale, și al ariergardei publicându-l repetat în reviste românești și în Antologia A treia Carte a întâlnirilor, 2009, Seria Corvina, tipărit la ASTRA Deva. Antologia au fost promovați între 1990- 2009, vezi colecția revistei Noua Provincia Corvina, accesibilă la Biblioteca Județeană Ovid Densusian, din Deva.

Antologia mai include și scriitori de expresie română, unii din diaspora, Teresia Bolchiș Tătaru, Maria Teresa Liuzzo, Mirela Roznoveanu, Monica Andreea Hondru, Gabriela Melloni, Orazio Tonelli, Dana Opriș/ Ruck, Diana Pavel Casese, Andrei Zanca, Maria Rosa Gelli, Magdalena Cescu Schlesak, Delma Cigarini, Sigismund Toduța, Florentin Smarandache, Leonardo Saraceni, Maria Luiza Spazzianni, Pavese, George Mirea, Enza Conti, Aura Piccioni, Ungaretti, Alda Fortini, Boris Poplavski, Mirel Abramovici, Eco, Michaux, Nicola Rampin, Mariana Zavati Gardner, Romeo Niram, Lucian Hetco.

Cartea, aflată în bibliotecile unor autori și unele din lume, includea și autori din arealul geo- spiritual hunedorean de atunci: Felicia Miroiu, Angela Felicia Botez, Erika Erdoș, Ada Ionescu, Ioan Evu, Ion Urda, Daniel Lacatus, Oana Bimbirica, Constantin Stancu, Ladislau Daradici, Torino Bocanici, Stefan Nemecek, Adrian Samson, Cornel Nistea, Ion Scorobete Siminic, Gabriel Petric, Iv Martinovici, Richard Wagner, Paulina Popa, Romulus Vasile Ioan, Silvia Beldiman, Darie Pop, Nicolae Crepcia, Ovidiu Marius Hada, Anthonia Amatti, Ilona Kriza Kun, Carmen Micu, Ion Popescu Bradiceni, Magda Kuhn...

Totalul antologărilor: 230....

Restituiri

“ROMÂNIA, ULTIMUL BAL”

Poet mare, Păunescu a făcut și greșeli; a greșit... omenește. Fie ca greșeala sa cea mai mare să fie în această premoniție:

**ROMÂNIA, ULTIMUL BAL
de Adrian Păunescu**

În loc să fim o țară numai frați,
Simțim, în noua epocă barbară,
C-am fost, în viața noastră, blestemați
S-ajungem chiriași la noi în țară.

Din tot ce facem, nu avem nimic,
Ne macină străine interese,
Făina noastră n-are spor nici pic,
Nici pâinea în cuptor nu ne mai iese.

Trăim același tragic simțământ,
Sub politicieni și sub contabili,
Că noi, ca neam, avem destinul frânt
Și suntem de prisos și nerentabili.

Umili, ne cerem scuze de la toți,
Că nu ne-au chinuit destul în viață,
Și ne conduc niște fanarioți,
Ce pe cei mici trădarea îi învață.

Poet nebun, ce vorbe mai îndrugi,
De zici că ești din neam ce nu se lasă,
Când am ajuns în țara noastră slugi
Și suntem cerșetori la noi acasă?

Și vii, și morți, amestecați, acum,
Dispuși să emigreze se arată,
Mormintele se pregătesc de drum,
În România deromânizată.

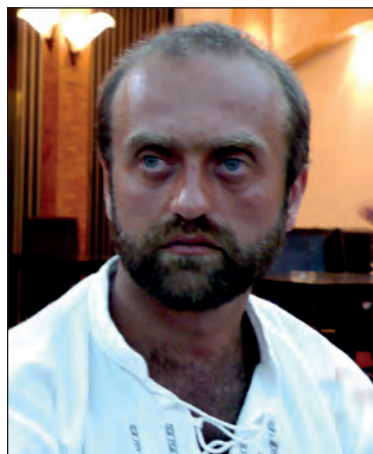
Sus-pușii nu mai au nimica sfânt,
Ca pe cravate, jurământu-și schimbă,
Nu mai avem nici fabrici, nici pământ,
Vorbim și limba noastră-n altă limbă.

Și-acum se-aude clopotul fatal,
Vin vremuri de urgie și de grindeni
Și este seara ultimului bal,
Din zori, vom fi români de pretutindeni.

Probabil, mâine-aici va fi pustiu
Și toți în pribegie vom porni-o,
Drum bun, popor pierdut la un pariu,
Adio, mamă patrie, adio!

Poeme

Marius Marian Șolea

Poemul timpului din port

Am îmbătrânit doar când înmugureau copacii.
În rest, a trebuit să fiu atent
și m-am oprit să văd lumina, oamenii și timpul.

mă tem să nu fi stat întreaga viață într-un singur
port,
fără amintiri.

am ezitat de câteva ori să mă despart de țărnam.
dacă portul acesta ar fi fost abstract,
călătoriile ar fi fost mai ușoare, plecam fără
calcul.

traseele despre care știu cu siguranță
că ar fi fost o pacoste,
m-au făcut să nu mai vreau să plec nicăieri,
nici macăr în locurile pe care le-am dorit

așa se explică de ce pământul pe care stau
a devenit parte din mine
și nu pot să fiu pe nici un fel de vapor.
n-ar mai rămâne în urmă nimic,
plecarea devine lipsită de sens.

Peisaj cu timp

În acest început de lume, gândurile mele se tem.
o lună mare curge pe pământ
și însuși drumul pare că vine din lună.
am întâlnit frumusețea rotundă a unei femei.
așa cum crengile pomilor se tăvălesc
în fiecare primăvară
în lumină,
cu gândul netăgăduit la fruct,
ideile mele, tari și intransigente,
se vor tolăni în mințile lor, catifelate și moi.
femeile mele au fost frumoase,
chiar și fără să fi parcurs dumnezeirea...
ulterior, le-am văzut ruine de pământ și piatră
în bătaia ploilor.

am fost un imperator aprig, care le-a supus
cândva.
cine mai știe cine luptă acum cu lumea și cu timpul
pentru binele lor,
cine le mai permite apoi fericirea, speranța?

Peisaj

De undeva, a coborât peste oameni un frig
dureros.
lumina a devenit acum enervantă
și oamenii trec în resemnări mărunte,
se adăpostesc.

fără navigare la bord,
vas fantomatic, cu speranțe și pânze,
trece timpul, ca uitarea, peste mările de sânge.

istoria, cuvântul cu care îi poți pe mulți împăca,
a rămas la îndemână, o justificare
de bună-credință.

și cei mai mulți dintre oameni sunt morminte
ale propriilor visuri.

Poem pentru deschis

Prin cosmos lumina alerga fără zgomot.
aproape inutil,
după ce transformase materia în viață și zgomot.

în acea perioadă o întâlnisem și eu.
în loc să își continue vocația, s-a prăbușit
în mâna mea,
în această pârghie de prim plan a unor sentimente,
evoluție de facto.

prăbușită, lumina, între două convenții acum,
mai mângâie genunchii de femeie,
reflectați în ecrane de ceasuri.
i-ar dori, i-ar îmbătrâni, i-ar obliga și i-ar trăi firesc.
lumina ar vrea să treacă prin genunchii sprijiniți
de pământ

înapoi, către sens.
din acest motiv nu obosește lumina deloc,
nici mâna care strânge continuu
genunchii rotunjiți de amintiri și de încercări
viitoare.

Despre prietenie

Într-un cerc simplu, care va deveni al meu,
se vor adăposti mai multe puncte
și legăturile dintre ele nu vor mai fi niciodată
în afară.

tot așa, într-un cer și mai simplu, care va
 deveni tot al meu,
 se vor putea adăposti o mână de oameni
 și niciodată relațiile dintre ei nu vor fi fără viață.
 mai toate lucrurile pe care le trăiești par cercuri,
 ieși din fiecare învingând o condiție, dureros
 sau cu speranțe,
 și apoi o iei de la capăt, la fel.
 totuși, spre cer, ar trebui sa fie diferit.
 am sperat mereu că întâlnirile dintre prieteni
 să aibă în sine o nădejde cosmică.
 să năvălim, ca într-o deplasare cerească,
 evadată din chinga unui calcul, și să furăm
 bucățile de cer,
 pe care să le vindem apoi unora și altora pe
 acest pământ
 de formă incertă.

Mărturisirea din cumpăna apelor

Convingerea că drumul meu n-a fost,
 mai înainte,
 de nimeni
 umblat
 m-a făcut să nu mă opresc.
 am vrut să văd că lumea nu are obstacole
 înaintea omului.
 soarele mi-a arătat marginile ei
 și gândul că lumina există cu adevărat
 mi-a arătat sensul.
 n-a fost educație, nici concepție,
 ci doar genetică însingurată
 într-un spațiu mutant.
 am defrișat până și timpul
 pentru o rezonabilă înaintare.
 tufele lui groase,
 legate de întâmplări și de oameni,
 le-am strivit sub picior.
 în loc de odihnă,
 m-am privit și am văzut rănille
 și subțierea mea.
 ceea ce se poate afla mi-a devenit avere.
 oamenii, semenii mei,
 au fost o promisiune continuă.
 drumul acesta nu a străbătut un pustiu,
 n-a fost labirint și nici existențialul cerc închis.
 drumul meu
 a fost chiar omul
 care a plecat
 în căutarea omului.

Oarecum despre memorie

În memoria mea,
 cerul este cu mult mai albastru
 decât este azi, privit de pe străzi.
 și ochii-mi sunt diferiți,

dar oamenii au întrecut orice închipuire.
 morții au rămas la fel, aceeași culoare,
 detașați, resemnați,
 doar că sunt plânși mai puțin și nimeni nu urlă.
 nici ritualic și nici măcar de durere,
 atunci când sunt depozitați în pământ
 pentru vremuri mai bune.
 chiar și lumânările sunt altfel acum,
 s-au făcut mai subțiri, ard mai puțin
 pentru că la biserici li s-a înălțat grătarul.
 le-a spiritualizat cineva și pe ele,
 esențializându-le rostul.
 accentul se pune acum pe calitatea flăcării,
 ci nu pe durată, mai ales dacă se face
 și economie de ceară.
 când dau lumea de azi într-o parte,
 ca pe ocortină lăsată de altcineva,
 în loc de imaginea stranie îmi rămâne în față
 un spațiu deschis către văi cunoscute,
 copilăria întinsă la uscat între mine și timp.
 uneori, ea pare a fi o persoană
 ce stă și așteaptă pe marginea patului
 un îndemn și o vorbă.
 iar timpul despre care vorbesc e ca un vizor
 prin care privesc înapoi doar chipuri, suflete
 și stări.
 tot aștept să-mi intre în casă cineva de atunci
 și să mă întrebe ce fac, ce mai e pe aici.
 zile întregi de răspunsuri,
 cu tot ce-am văzut între timp...
 să-i spun despre mirările mele,
 și despre faptul că nimic
 nu-mi e acum familiar din ce aflasem atunci.
 dar nu vine nimeni, nici cer și nici oameni,
 deși mai păstrez pentru toți un pat și o masă,
 ce dau spre un albastru diferit de cel
 pe care călcăm când mergem pe străzi.
 nu știu cât mai pot să aștept
 și nici în memorie nu am vreun răspuns.
 chiar și Universul pleacă de lângă noi
 și lumina scade
 într-atât încât nu mai putem vedea
 nici măcar ceea ce deja am văzut
 și nici cu mintea nu mai putem ajunge
 ceea ce știam
 pentru că mintea noastră e atrasă
 în noi înșine
 și în ceea ce facem
 mai mult decât de stimulii care sunt în afară.
 Universul se deplasează
 din ce în ce mai repede
 către un loc întrerupt de absențe.
 între ele
 nu e doar distanță.

File de reportaj

Lumină din fulger de izvoare...

Ion Elena

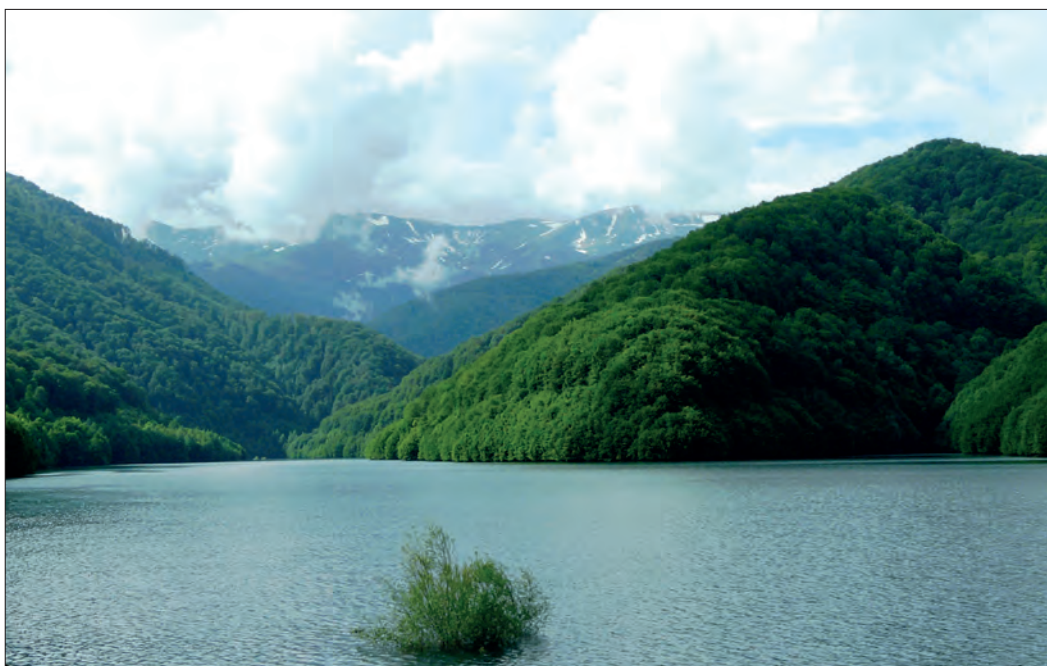
Cerna își păstrează încă legendele în deschideri misterioase, zămislite în amfiteatrele Carpaților, prin locuri neîmblânzite, pline de sălbăticie, freamat de izvoare și vuiet adânc de codru. Să ajungi acolo, să încerci să pătrunzi cu gândul și inima priveliștile și întâmplările! E atât de rară acea mângâiere de suflet, să-i ascuți pe bătrâni povestindu-ți despre drumuri cu mioare, purtate spre pajiști din Frumusu, Bulzu, Olanu, Stâna Mare și alți munți din acest perimetru carpatic, despre idile înfiripate cu susur de dor prin poiene și padini cu brazi zvelți și tineri. Despre idile cu fiice și flăcăi de olteni blagosloviți de vălul de mistere al dimineților cu flori de soare în obraji, prin văile cu plete de pădure veselă și primitoare, cu miresme încântătoare presărate pe poteci de pașii tăcuți ai vântului blând scăpat zi de zi dinspre culmi și creste cuibărite-n cer.

Cărăruile încărcate de iubirea lor, lăstărișurile atinse cu șoapte de suflet și desfătări ale inimilor s-au învelit cu liniștea implacabilă a mării ivite pe vale. A fost acea neînțeleasă răscolire a naturii, acea imperturbabilă clipă a resemnării tuturor, când s-au dus pe vatra din adâncuri o bună parte din averile Cernei. Din luminșuri, trilurile păsărilor! Din izvoare, șipotul undelor cristaline! Din umbletul văii, turmele și dangățul tălângilor! Din desisuri, goana cerbilor înaripați! Coarnele lor, presărate cu stelele nopților senine, se mai oglindesc arareori prin hrisoave și legende ori în luciul apelor strunite de vraja mâinilor de împărați, nesocotiți în a răpune Cernei și suratelor ei din munți, mirajul luminii. Ei au venit, hotărâți și puși pe treabă, au scormonit munții, au frânt văile și-au înălțat baraje, au răpit cerului stelele, să le aprindă-n creier de hidrocentrală. Și-au frecat apoi mulțumiți mâinile, au

privit în jur, și-au plecat spre alte zări, să scormonească iar. Să caute lumină, din fulger de izvoare și purpură de stele!

Dincolo de pragurile de piatră, lăsând în amintiri tulburătoarele zbateri dintre genunile Corcoaiei și Olanului, fără vlagă și resemnată, Cerna se rostogolește peste stâncării, plânge de atâta zăbucium și, pândită de țancurile sălbaticilor munți, se lasă la vale, pătimind pe firul subțire și răscolit al văii înguste și înalte. Tumultul ei se îneacă la Valea lui Iovan, unde ochiul de mare înălțat în spatele barajului închide fără milă toate iubirile și dorurile munților, toate durerile și jertfele care au zidit minunea.

Să privești barajul noaptea! Câtă măreție! Câtă cădere în genune! Mult mister și câtă nostalgie! Peste fața lacului, cu toate apele cuprinse parcă de somnul morții, poți desluși într-un joc al himerelor, acea nedefinită înțemănare a tuturor căilor pline

☑ de amintiri și spectacol de viață, ce-au purtat trăirile și iubirile între porți de val și vis de zbor, între fascinația firului de iarbă și cerul lăsat dincolo de privirea de vultur.

De sus, scapătă spre noi raiul cerului cu puzderia de stele și câte alte cele ce-au dăruit pământului iubirea și lumina. De aici, dinspre adâncuri, lumea cu frumoase aduceri-aminte, în care ochii fecioarelor se limpezeau în toată zburdălnicia Cernei, cu imaginea fetelor, cu plete umezi, uitate peste umerii rotunji și albi în vara însorită, cu iia umedă, desfirată și lipită de voluptatea sânilor fermi și liberi. Parcă revin dinspre lumea de basm a trecutului, înveselindu-se-n jocul fără noimă al idilelor.

Doiniri din fluier, hăulitul băcițelor și repetări în ecou din glasul-răspuns al ciobanilor pripășiți prin cetățile suverane ale munților rămân undeva, foarte departe. Toate acestea nu se mai aud, nu se mai văd, pe prundul inundat al văii, unde lacul uriaș a închis totul, ca într-un templu al lumilor tăcute. Aici au rămas doar legendele vechi și s-au născut altele noi. Aici, deasupra Ivanului, pintenul trufaș al muntelui s-a prăbușit împingând în sorbul lacului pe Tudor și Măriuca, doi boboci de fericire abia legați de inelul nunții, care se opriseră să admire dintr-o tatră zidirea barajului-cetate.

Nu-i ajunseseră colosului atâtea nuntiri ale morții. Trebuia stinsă și această idilă pentru ca adâncurile apelor să-i ducă în legende și pe cei doi tineri atrași de feeria munților? Și iar te întrebi, câte Ane au udat cu lacrimi această însetată mare a Cernei?

Tot la Valea lui Iovan se

povestesc astăzi legendele inginerului Manole Stan, artificierului Tudor Păunescu, familiei Nadia și Dorin Dugoiășu, numai câteva dintre atâtea mii de nume care, asociate unor locuri ca Balmezu, Lunca Largă și Olanu, s-au luptat cu stânca și apele într-o bătălie care de multe ori a căpătat dimensiunile tragediei pentru a înălța peste lespezi de piatră un magnific ochi de mare, înconjurat din toate părțile de privirile negre și nesupuse ale munților înalți.

La întâlnirea Iovanului cu Cerna, piatră cu piatră, colțuros și învins, muntele s-a prăvălit în calea apelor. A adunat apoi, în spatele barajului injectat cu pulberi de beton, toate cursurile vijelioaselor izvoare, adormidule pentru veșnicie spumele și spasmele bulboanelor și cascadelor argintii azvârlite peste hăuri. S-a îndurat lacul și-a mai lăsat pentru oameni, aproape de malurile altor unde, foarte liniștite acum, frumoase răsfirări de ramuri în codri fragezi de molid și fag. Nu a uitat să agațe mai spre pieptul povârnișurilor cărările și drumu-

rile, tot mai sus, spre stâne și pașiști.

Neobișnuit cu murmurul apelor, fără susur din povești și bobociri de izvoare, lacul nu și-a îndepărtat prea mult potecile. El mai poartă și azi spre culmi fulgurări de suflet. Fetele-și mai lasă-n voia muntelui iubirile, fără a picura în suspinul dorului câte ceva din tainica virginitate a plaiurilor cu brazi și gențiene.

Lacul se lasă privit de la orice înălțime. Doar crestele sure din Godeanu și Balmezu, ciucevele chitite între umerii pleșuvi ai munților, spinările cu păduri din Păltinei și Măneasa, vârfulurile Șarba și Oslea, numai acestea au privilegiul să se oglindească pe cerul coborât de ape în obârșia văii de odinioară.

La Cerna, dincolo și dincoace de fascinația și freamătul izvoarelor, de cântecul munților și al pădurilor pline cu arbori seculari și de atâtea alte rarități ale lumii pământestești, se poate primeni încă spiritul, într-un peisaj în care frumosul vine mereu dinspre veșnicie, iar natura rămâne simbolul suprem al eternității.

Contextul istoric determină accidental valoarea artistică sau falsul destin al operei de artă

Al Florin Țene

Valorile culturale, în decursul istoriei, au avut un destin aparte, ajungând, în urma unui îndelungat proces de diferențiere, la o structură autonomă și la o destinație proprie. Atracția sufletului uman pentru artă - forma cea mai cristalizată a valorii estetice - a fost întotdeauna datorat în parte și faptului că ea a rămas și rămâne, de neînlocuit, oricât de mărețe și uluitoare uneori ar fi cuceririle spiritului în alte direcții. Însă, au fost accidente istorice care au influențat în negativ operele de artă. În acest context, una dintre trăsăturile specifice umanității o constituie aceea de a atribui tuturor lucrărilor - atît naturale cât și celor construite și create - un sens, de avea față de ele o atitudine, în concluzie, de a nu rămâne neutră din punct de vedere axiologic.

S-a discutat, de-a-lungul istoriei, nu de puține ori, despre caracterul veșnic al frumuseții, despre perenitatea capodoperelor, subliniindu-se mai ales, de unii exegeți, faptul că durabilitatea se constituie istoricește și are ea însăși o evoluție. De aici decurge că a statua existența unor valori estetice fixe, imuabile este la fel de greșit ca și a le subordona mecanic momentului, cum s-a procedat în perioada realismului socialist de la noi și a le judeca doar prin prisma ideologiei și a măsurii în care exprimă evenimentele sau ambianța concretă în care s-a născut. Filosoful grec Constantin Tsatsos spunea că este bine ca scriitorul să exprime epoca sa, dar, vai de acela care exprimă

numai epoca lui! Una este să exprimi epoca, și alta să exprimi moda epocii în care te exprimi și trăiești. De fapt, intervine aici o complexă interrelație între concret-istoric și general uman, astfel încât un Eminescu, Brâncuși sau Enescu sunt mari tocmai că, exprimându-se pe sine, își exprimă epoca și pătrund în același timp în esența umană. Universalitatea nu înseamnă desprindere de solul național și social-istoric în care opera s-a născut și trăiește ca atare. Dar ce ne facem cu scriitori care au exprimat numai epoca și ideologia politică a momentului? Cum sunt: A. Toma, Sorin Toma, Em. Valerian Galan cu al său roman „Bărăgan“, reportajele lui Toma George Maiorescu (Călătorie prin vreme, Zeii desculți, etc.), prozele lui George Bălăiță (Călătoria, Întâmplări din noaptea soarelui de lapte), Mihai Beniuc cu romanul „Pe muchie de cuțit” și poeziile sale patriotarde, Viorel Cacoveanu (Fata care spune da!, Morții nu mint niciodată), Dan Deșliu (Lăzăr de la Rusca, 1949, Minerii din Maramureș, 1951, Cântec pentru legea cea mare, 1949), Petre Ghelmez cu poezia cotidianului, Augustin Buzura (Absenții, Fețele tăcerii), Dumitru Popescu (Pentru cel ales, Un om în Agora, Gustul simbulului), Nicolae Breban, D.R. Popescu (Zilele săptămânii, Vara oltenilor, Somnul Pământului), Eugen Jebeleanu, Demostene Botez, Virgil Teodorescu, Nicolae Tăutu, Zaharia Stancu etc. Lista este lungă, dar, mă opresc cu exemplele. În acest context, criticii, foiletoniștii, cronicarii de carte, dar și de arte plastic și-au irosit timpul abordând astfel de cărți, promovându-le la îndemnul „sarcinilor de partid”.

Prin acest fenomen au trecut, nu numai scriitori de la noi, dar și din alte țări europene. În Franța, Sebastien-Roch Nicolas de Chamfort, scriitor din perioada Revoluției franceze, i-a fost susținător, dar, care a criticat și moravurile și excesele Revoluției, fapt ce nu s-a întâmplat la noi în perioada realismului socialist. În Germania nazistă Erich Kastner în romanul său „Fabian” (1931) critică morala burgheză, militarismul și fascismul. A fost arestat de multe ori de Gestapou, dar

a continuat să acuze regimul lui Hitler. La noi, scriitorii, artiștii plastici, au pactizat cu regimul criminal comunist, ridicând în slăvi, în operele lor și practicând cultul personalității, pe Stalin, Ana Poker, Dej, Ceaușescu și consoarta sa. Unii din aceștia, lucrând în edituri, redacții, au făcut jocul propagandei regimului comunist. Astfel, se fac vinovați de genocid intelectual.

În perioada interbelică scriitori francezi, italieni, germani și spanioli au cochetat cu regimurile nazist și comunist din URSS. George Orwell, pe numele lui adevărat, Eric Arthur Blair, nuvelist talentat, în 1937, pentru a lupta împotriva elitismului și a tiraniei călătorește în Spania unde se alătură grupului ce luptă împotriva Generalului Francisco Franco. El intră în POUM (Partidul Muncitorilor de Unitate Marxistă) un partid socialist fondat pe ideile lui Troțki care se axa pe răscoala clasei mijlocii și se situa împotriva Partidului Comunist Spaniol, care credea în colaborarea cu clasa mijlocie. Experiențele sale din timpul războiului și faptul că fusese împușcat în gât și în mână îi întăresc ura pentru totalitarism, inclusiv pentru stalinism. Cu toate că fusese rănit foarte grav (o perioadă îi este imposibil să vorbească) reușește să scape cu Eileen din Spania înainte să fie pronunțată condamnarea pentru trădare. Și în Franța, scriitorii au vibrat la evenimentele politice și sociale, participând activ la ele, sau scriind despre ele în operele lor.

Literatura europeană dintre cele două războaie, mai ales cea din deceniul al doilea, care nu se întoarce pur și simplu la izvoarele clasicismului și ale tradiției, ca cea din Franța, reprezentată de exemplu de Anatole Francé care moare în 1924 la vârsta de 80 de ani, trei ani după ce a primit premiul Nobel, se caracterizează așa cum am văzut prin încercarea de a evada sub orice formă. Gustul pentru introspecție la baza căruia regăsim moda filosofiei freudiste și influențele bergsoniene, se trage din această tendință generală de privilegiere a individului și a cunoașterii acestuia față de o lume care îl strivește și în care el nu se mai recunoaște. De aceste idei sunt legate în mod direct opera lui André Gide, cea a lui François Mauriac al cărui roman *Thérèse Desqueyroux*, publicat în 1924 este departe de a fi o simplă analiză critică a societății bordeleze,

cea a lui Marcel Proust mai ales al cărui roman de excepție *În cautarea timpului pierdut*, început în 1913, încununat în 1919 cu premiul Goncourt, se termină cu ultimul volum *Timpul regăsit* apărut postum în 1927. În aceeași categorie pot fi introduși scriitori ca irlandezul James Joyce, romanciera britanică Virginia Woolf, germanul Thomas Mann după desprinderea sa de naționalism și împăcarea cu fratele său Erich, romanțier și el, austriacul Robert von Musil al cărui *Om fără calitate* publicat parțial în 1930 și 1933 (*Contaminarea* nu va apărea decât în 1934 după moartea sa) scoate în evidență, dincolo de evocarea plină de dezamăgire a societății austro-ungare de la începutul secolului, o profundă luciditate intelectuală.

Această pasiune pentru introspecție nu împiedică marile nume ale literaturii și ale artei să se intereseze de epoca lor și să participe la dezbaterea dacă nu chiar și la lupta politică. Așa se întâmplă cu André Gide al cărui individualism dezinvolt se estompează temporar în fața aderării chiar dacă pâna la urma doar sentimentală, la cauze care se bazează pe solidaritatea dintre oameni: anticolonialismul ilustrat în *„Călătorie în Congo”* carte publicată în 1927 în urma unei vizite în această colonie franceză, apoi comunismul la care renunță repede după ce autorul întoarcerii din URSS a văzut cu ochii săi prăpastia dintre realitatea stalinistă și speranțele trezite de „lumina strălucitoare” venită din est. Aceeași reacție și la Romain Rolland, cu toate că acest anticonformist nu a așteptat anii douăzeci pentru a-și face cunoscute pledoariile patetice în favoarea păcii, a dreptății și fraternității umane (publicarea în 1915 a cărții *Deasupra învălmașelii* provocase în Franța un uriaș val de proteste naționaliste). Autorul lui Jean-Christophe nu salută cu mai puțin entuziasm începuturile revoluției ruse apoi, după ce aceasta se angajează pe calea sângeroasă a „glaciațiunii” birocratice, înțelepciunea lui Gandhi, încercarea sa de a realiza o sinteză între tatăl revoluției bolșevice și apostolul nonviolenței, l-a adus într-un impas care însă nu știrbește cu nimic caracterul emblematic al căutarilor întreprinse și care coincid cu aspirațiile pacifiste și egalitariste ale multor oameni din generația sa.

În anii 1930, extinderea crizei în întreaga Europă, avântul regimurilor totalitare și

confruntarea dintre marile ideologii ale momentului - democrație liberală, socialism reformist, comunism, fascism - zdruncină viața culturală a bătrânului continent și determină tot mai mulți intelectuali să se angajeze în bătălie. În momentul în care, în Franța, extrema dreaptă coalizată se pregătește să ia cu asalt Republica, în Spania, războiul civil face ravagii, Hitler atrage Europa într-o serie de acțiuni de forță care vor declanșa al doilea război mondial, iar Stalin își supune țara unui regim de teroare organizată, puțini sunt scriitorii și artiștii care „deasupra învălmășelii” mai pot încă să-și caute rădăcinile într-un umanism fratern care să treacă dincolo de frontierele statale și de opozițiile politice așa cum au făcut-o Jules Romains în „Oameni de bună-voință” sau Roger Martin du Gard în „Familia Thibault”. Dificultățile momentului ca și acel *air du temps* îi împinge pe creatori spre angajarea politică, pe unii în domeniul exclusiv al culturii, pe alții în cel al acțiunii militante.

Astfel, în Franța, după 6 februarie 1934, scriitori, artiști, savanți aparținând diferitelor grupări de stânga pun bazele Comitetului de vigilență al intelectualilor antifasciști care a jucat un rol considerabil în crearea „Frontului Popular”. În 1935, în timpul războiului din Etiopia, scriitori și ziariști de dreapta semnează un „manifest pentru apărarea civilizației creștine” și se declara împotriva sancțiunilor împotriva Italiei. Dar războiul din Spania din 1936-1938 este cel care mobilizează cei mai mulți intelectuali și artiști, unii dintre ei în calitate de combatanți - André Malraux angajat în „Brigăzile internaționale” -, alții ca martori prezenți la fața locului (Georges Bernanos, la început de partea naționaliștilor apoi împotriva acestora denunțându-le crimele în „Marile cimitire sub lumina lunii”, americanul Ernest Hemingway, corespondent de război și autor al romanului-mărturie „Pentru cine bat clopotele?”, publicat în 1940 și care vă cunoaște un succes mondial, Robert Brasillach de partea franchiștilor) sau pur și simplu prin operele lor cum sunt „Guernica” lui Picasso, Prevestirile războiului civil de Salvador Dali, afișele care cereau ajutor pentru Spania republicană ale lui Juan Miro etc.

Atracția exercitată de regimurile totalitare

asupra unei părți a intelectualității europene din anii treizeci este unul dintre aspectele majore ale acestei perioade. În ceea ce privește comunismul, am văzut că puterea de atracție a Revoluției din Octombrie a fost considerabilă depășind cu mult cercul restrâns al membrilor P. C. și exercitându-și influența asupra unui număr mare de „tovarăși de drum” cărora le va trebui uneori mult timp pentru a se rupe de „realitatea socialistă”. Pactul germano-sovietic din 1939 va îndepărta mulți militanți și simpatizanți ai partidelor comuniste, dar odată cu crearea unei Europe hitleriste, aceștia vor avea ocazia să se reabiliteze în cadrul Rezistenței și să-și atragă o nouă generație de prozelești.

În ceea ce privește fascismul și nazismul, fascinația a fost la fel de puternică, cu aceleași adeziuni ideologice și angajamente variind în funcție de grupurile și de indivizii luați în discuție. În Franța, intelectualii cu adevărat „fasciști” nu formează decât un grup restrâns din care se desprind câteva personalități strălucite ca Drieu La Rochelle și Brasillach. Dar alături de fasciști declarați exista și o nebuloasă de intelectuali influențați de fascism, unii susținători ai unui nihilism violent antisemit ca Céline, alții susținând pur și simplu o apropiere de dictaturi dintr-o pasiune pentru ordine și pentru anticomunism (acesta este cazul majorității reprezentanților intelectualității tradiționale), în sfârșit alții dornici să introducă în Hexagon unele elemente de inspirație fascistă (corporatismul pentru extrema dreaptă, clericala, un executiv forte și un patriotism trufaș pentru majoritatea membrilor din Ligi etc.).

În sfârșit, în jurul acestui nucleu încheșat pentru care Italia și Germania constituie până la urmă un model, exista o întreagă gamă de atitudini individuale, ale unor grupuri sau reviste care, fără să-și exprime explicit dorința de a înlocui Republica parlamentară cu un regim dictatorial, își afirmă ostilitatea față de aceasta și vizează o revoluție spirituală care i-ar reda națiunii franceze vitalitatea și ar fi în măsură să se opună celor doi Leviatani materialști care amenința Europa: comunismul rusesc și hiper-capitalismul „Made în USA”. Reviste cum sunt „Combat” sau „L'ordre nouveau” („Lupta” și „Noua Ordine”) la care colaborează numeroși

intelectuali de dreapta (J.P. Maxence, Jean de Fabregues, Thierry Maulnier etc.) și în mai mică măsură și într-o altă perspectivă Esprit (Spiritul) a lui Emmanuel Mounier, își au rădăcinile în acea căutare a unei „a treia căi” ce caracterizează spiritul „nonconformiștilor din anii treizeci”.

Evident, ca și fascismul însuși, admirația mai mult sau mai puțin discretă pentru regimurile autoritare și totalitare de dreaptă nu se limitează doar la Franța, chiar dacă în această țară atracția exercitată de dictatura neagră și de cea brună a fost cea mai puternică. În Anglia de exemplu, regimul lui Mussolini a avut încă de la început în lumea intelectuală lingușitori zeloși, iar regimul Führerului și-a avut și el adepții săi. Dacă pentru T.S. Eliot, Wyndham Lewis, Roy Campbell și W.B. Yeats „iluzia fascismului” s-a risipit în ajunul războiului, aceasta l-a determinat pe poetul Ezra Pound să aleagă exilul în Italia unde va conduce în timpul războiului emisiuni ale posturilor de radio fasciste. În 1945 el va fi arestat de aliați și va sfârși până la urmă prin a înnebuni.

Nici criticii literari, eseiștii, foiletoniștii au căzut în capcana ideologică comunistă. În Ungaria, Gyorgy Lukacs, critic literar, estetician și filosof ungar, a fost reprezentantul de seamă al esteticii marxiste din secolul XX. El a fundamentat un sistem de estetică autonomă întemeiat pe principiile materialismului dialectic și istoric. Așa cum a făcut-o la noi Ovidiu S. Crohmălniceanu prin cursul de „Istoria literaturii române” (1963), „Literatura română între cele două războaie mondiale” (1967-1975), „Pentru realismul socialist” (1960), și în numeroasele articole publicate în presa literară condusă de scriitorii colaboraționiști care promovau ideologia PCR-ului, Gabriel Dimisianu („Prozatori de azi”-1970, „Valori actuale”-1974), D. Micu („Romanul românesc contemporan”, „Realizări, experiențe, direcții de dezvoltare”, „Literatura română de azi”-1965), N. Manolescu („Literatura română de azi”-1944-1964, apărută în 1965) și multe alte articole, cronici în care a promovat volume de versuri și proză, scrise în spiritul realismului socialist.

În prezent, pușcăriașii, de după gratii, devin scriitori, pe motivul scăderii pedepsei, după ce au făcut afaceri cu statul, furând din averea tuturor. Oare aceste cărți vor oglindii realitatea de

azi, sau fac același rău pe care l-au făcut cărțile scrise în secolul trecut în spiritual realismului socialist, slujind regimul criminal?

După aceste sumare exemple, pot scrie că opera de artă este un semn caracteristic pentru un anumit mecanism de gândire, al unor anumite grupuri și perioade istorice alături de toate celelalte produse ale culturii și trebuie judecată ca atare.

Nu au scăpat de colaborarea cu regimul comunist nici artiștii plastici. Aceștia au promovat în unele lucrări plastice realismul socialist, cum sunt: Florian Lazăr Alexie, ceramist, Corneliu Baba, Marcel Chirnoagă, Paul Erdos, Liviu Florean, Lidia Mihăescu, Eugen Popa, Paul Sima etc.

...Și mai este un rău făcut. Cele două Istории ale literaturii, semnate de doi critici care au inclus în copertile acestora mastodonții promovați de regimul comunist, cei care au scris în spiritual realismului socialist. Astfel, urmașii noștri sunt educați în spiritul acesta. Aceste „Istории” sunt un pericol educațional și social. Operele, ca tendințe pot fi totuși surprinse câteva dintre trăsăturile pe care le dobândesc valorile estetice în prezent, trăsături pe care, fără îndoială, un istoric le va putea reconstitui mult mai bine în viitor.

Opera de artă este - cum scria Tudor Vianu - limitat simbolică și în acest sens nu se poate vorbi niciodată de o semnificație unică, ci dimpotrivă de o mare varietate de interpretări și înțelesuri în funcție de individ, grup social sau epocă istorică. Coexistența în timp a unor opera dintre cele mai diferite, provenind din epoci istorice diferite, face că tabloul să apară și mai complex, astfel încât marele număr de unicate artistice să se înfățișeze în mod caleidoscopic celui care se apropie de ele.

Fiecare epocă aduce cu sine o problemă umană proprie și în condițiile contemporane apar premisele dispariției înstrăinării și a efectelor dezumanizante ale unei lumi dominată de obiecte care ajung să-și subordoneze individual. Caracterul formative al operei constă în faptul că ea este un factor esențial de cunoaștere și înfrățire a gândirii și sensibilității umane având un rol specific în înfăptuirea progresului social. Integrarea valorii estetice în istorie va fi cu atât mai direct și mai efectivă cu cât ea va răspunde democrației și a nevoilor sociale în continuă transformare.

Poeme

George Dumitru

Acestui vers

Nu sunt din acest timp, din vremea ta,
Mă-ntrebi de unde vin și-n care moarte
Un pumn de lut i-o naștere de stea
Ce-n al său stimul, lumea o desparte.

Acestui vers, ca lujerul de crin,
Cum saltă-n nimbul literei hidalge
i-am dat și miez și ultimul suspin,
purtându-l printre sori și printre alge.

Taifun de-a fost sau numai vânt de seară,
Maree-n ochiul unui zeu păgân,
Bulboană unsuroasă ca o lepră
Acestui vers i-am fost și-i sunt stăpân.

Căci neînsemnat, sub semnul lui mă număr
Printre pulsarii-acelei inimi, UNA
Priviți-mi sigla, arcul meu pe umăr,
Săgețile ce potolesc furtuna.

Nu sunt din acest timp, din vremea ta,
Și cum mă-ntrebi, așa îți voi răspunde,
Nu sunt din acest timp, din lumea ta,
Mă vezi, m-auzi, dar nu mă poți ascunde.

În livada cu meri

Au gust de căpșuni amintirile mele,
Pe când mai eram printre ierburi un trup,
Călător rătăcind, luminat doar de stele
Pasul greu odihnea, într-o urmă de lup.

Acel sunet ciudat clătinat ca o boare
Mă-nsoțea uneltind pătimașe tăceri,
Ape repezi, porneau dintr-un plâns de izvoare,
Ca o rugă de îngeri, în livada cu meri.

Rondelul berzelor

E vremea berzelor, firește,
S-au adunat pe câmp la sfat,
Să-mpartă grâul semănat
Și bălțile cu pui de pește.

În cuiburi ziua, clocotește,
Se-ntinde așternut curat,
E vremea berzelor, firește,
S-au adunat pe câmp la sfat,

Și cum amurgul le-nsoțește,
Odihna lor e-un semn ciudat
Și-nnoadă gâtul ca un clește
Privind spre-acel picior cambrat,
E vremea berzelor, firește.

Rondelul harului

De bogăția harului mă tem,
Că nu sunt vrednic de isprăvnicie,
Mă tem și de răscoala din pustie
De firul răsucit pe-același ghem.

De vorba aruncată ca blestem
Pentru ce-a fost și poate să mai fie,
De bogăția harului mă tem,
Că nu sunt vrednic de isprăvnicie.

Din vasul plin întruna, Doamne, bem
Și frângem trupul Tău ca pe-o lipie,
Și n-auzim cuvântul și nu vrem
Ca Lazăr din mormânt să mai învie,
De bogăția harului mă tem.

Materne luturi

Palpită-n adânc fragila mea meduză
De parcă un vânt din stepele asire
Porni ca prin tentaculi să-și înșire
Harponul ochi, în graba lui confuză.

Și-acest pulmon încearcă să respire
Spre astre fulgerând o arhebuza,
Cât adierea unui pliu de frunză,
Ori clipa coaptă-n scurta ei sclipire.

Materne luturi, iarna mea virgină,
Tu cer, ce-mi dai acum un trup de rouă
Și versului mirifica lumină
Și geamă chip, cu moartea pe din două,
De mai străbat același cerc, inundă
Prin marmură durerea mea profundă.

Odihna pietrei

Odihna pietrei, abur din abis,
Un clocot în cazanele stelare,
Deschise răni, adulfecă-n dogoare
Absconsul formeii, irealul vis.

Pe striuri adâncite de tumoare,
Același herb de sacerdot proscris,
Crucificat în ochiuri de iris
Își lepăda funesta-nfățișare.

Rășfrânt în apele sălcii de noapte,
Ci mii de brațe strânse la un loc,
Ca și cum toate-ar fi cu miezuri coapte,
Un arbore se ridica din foc,
Pe malul sterp rotindu-și grav coroana,
Părea un sfânt ce sărută icoana.

Portret marin

Vezi șerpi marini, ce-n ochiul meu înșiră
Fiorul scandinav, hlamidă șuie,
Pe Carol-Rex în barbă cum respiră
Printr-un pulmon, cu cioburi de statuie.

Blazonul lui din piei de ren, I-asemui
Cu-un vrej pălit, o hartă merovingă,
Vârtej icarian și orb îndemnu-i
Ca nu cumva blestemul să-l atingă.

Prin două trupuri strânse-n chingi și zale,
Un mucegai răzbea, un colb sub coajă,
Oxidul bronz din pleoapele regale
Sporind aceste aspre tatuaje.

Și-ncremenit cu brațu-ntins spre astre
Și fulgerat de zborul unor vrăbii,
Surpat de vremi, vederii noastre
Îl ascundeau albastrele corăbii,
Ce-n drumul lor spre-acel meleag devoră
Un straniu zeu, halucinanta oră.

Psalmul macilor

Risipește, Doamne, îndoiala minții,
Fă din clocot punte până la izvor,
Mai aproape cerul să-mi cunoască sfinții
Și-n belșugul roadei, psalmul macilor.

Ce folos să-mpartă din vlăstar mlădița,
Lacrima-nnoirii vine prin altoi
Și se-nchide rana, răsplătind credința
Celui care poartă urmele de ploi.

Citate celebre

Problema lumii în care trăim este că oamenii inteligenți sunt plini de îndoieli, în vreme ce proștii sunt plini de încredere. Charles Bukowski

IAR:

Textul de mai jos, parca ar fi scris ieri, așa se potrivește cu societatea noastră.

La 02 februarie 1905 în Rusia, la St. Petersburg, s-a născut filozofa și scriitoarea americană Zinovievna Alisa Rosenbaum, cunoscută în lumea literară sub pseudonimul Ayn Rand, care a decedat în luna martie 1982 la New York.

Cuvintele acestei scriitoare nicidecum nu s-au potrivit mai bine, ca în aceste vremuri:

„Când vei constata că, în scopul de a produce, trebuie să obții aprobarea de la acei care nu produc nimic, când vei observa cum banii se scurg spre cei care nu activează în bunuri, ci în favoruri, când vei înțelege că o mulțime de oameni se îmbogățesc prin luare de mită și influența lor e mai eficace decât munca lor, că legile nu te protejează contra lor, ci dimpotrivă, ei sunt cei care sunt protejați împotriva ta, când vei descoperi că este răsplătită corupția iar onestitatea devine un sacrificiu de sine, atunci vei putea spune fără teama de a greși, că soarta societății în care trăiești, este condamnată.” Ayn Rand (1950)

După 2500 de ani

Au trecut 2500 de ani....

Am ajuns !!!.....de unde am plecat !

Puțini știu însă că, atunci când Socrate spunea asta, Atena tocmai se prăbușise deja din cauza acestei realități sociale decadente, moleșita de bunăstare, pierduse toate războaiele și era ruinată.

Când Socrate le-a pus în față aceasta oglindă, soluția imediată a fost... condamnarea lui la surghiun sau sinucidere !

Și astfel, toate lucrurile inteligente care s-au spus vreodată, pun în evidență unicul lucru neperisabil din patrimoniul universal : **prostia comunităților umane.**

Și s-a rejudecat procesul.....

După 2500 de ani

Filosoful antic grec Socrate, care a plătit cu viața pentru învățătura și activitatea sa neconformistă, a fost achitat în 2012 după 2500 de ani de la moarte, într-un proces rejudecat, simbolic, în Grecia, fiind reprezentat de zece avocați și apărători ai drepturilor omului, rejudecarea procesului fiind organizată de Fundația Onassis.

Dezveliți tot adevărul și le spuneți tuturor!

Mihai Sporiș

„Ridicați pe piramida nemuririi faima lor

Scris în cărțile de aur cântecul nemuritor!” (1)

Porunca, o normă morală atunci când este consacrată în scripturi, ori în canoanele unor instituii legitime și acceptate, trebuie respectată necondiționat. Instituită cu temei, dar fiindu-i uitat rostul, preluată de ritualul mecanic intră în sfera cutumelor... Eroilor și eroismului, dintr-o cuprindere mai largă decât percepția obișnuită, trebuie să le aplicăm canonul și să le respectăm tradiția, cu cele ce a transmis ea prin veacuri. Prin 2007, la semicentenarul trecerii întru eternitate a lui Constantin Brâncuși, apărea la Râmnicu Vâlcea o antologie (3) îngrijită de Matei Călin, prin efortul organizației „Cultul Eroilor”. între cei adunați în acele pagini dedicate... *eroului* Constantin Brâncuși se aflau nume prestigioase: Andrei Pandrea, Dan Zamfirescu, Constantin Zărnescu, Victor Crăciun, Petre Gigea-Gorun, Petre Comarnescu, Petre Stoica. în prefața acestei antologii este invocată o definiție dată eroismului de

către Mircea Eliade: „*Eroii se caracterizează printr-o formă specifică de creativitate, comparabilă cu cea a eroilor civilizațiilor din societățile arhaice. Ei modifică peisajul, inventează (...) instituții umane: legile cetății, regulile vieții urbane, cântecul, scrisul, arta (...). Ei sunt (...) personaje istorice care după moarte devin eroi. Modul de viață, munca titanică zburciunată, plină de sacrificii și opera de valoare inestimabilă lăsată moștenire umanității îl plasează pe Brâncuși pe podiumul acestor personaje legendare.*” (4)

A vorbi despre un erou, în spiritul adevărului omenește posibil, impune multă responsabilitate și o imensă bună-credință. Cum este posibil să faci lucrul acesta despre Constantin Brâncuși și opera sa, altfel decât recurent, arar aducând ceva nou, într-un fluviu de păreri redundant, plin de afirmații categorice și sentințe cu aparența definitivului? Libertatea minunării, declarația de iubire, bucuria atingerii de frumos, obligația pomenirii la soroace rânduite, credem că sunt posibilități care adaugă, țin în viață un spirit înalt, exponențial, fără a-l știrbi, fără a-l banaliza. Recunoscând izvoarelor de inspirație permanentă primenire, actualizare, schimbarea punctului de izvorâre, otrăvirea vremurilor ostile, stagnarea în bălțire, ori năpădirea mătăsurilor verzi și a înămolirilor, trebuie să privim în jur, din ce în ce

mai departe, să vedem cu ochii noștri, în aerul vremii noastre, rotirea prin cu minunile sale i se dedică șapte cântări, stări de grație. Să le primească Omul-Pomul de odinioară, acum doar piatră unghiulară de templu în stare de ființa!

Din vacarmul prăpădului totul se adună într-un șuier prelung, prelins, imperceptibil, stins... în orizontul tăcerii orizontale este... liniște. *The rest is silence!* (Aldous Huxley) Eliberatul de poveri atinge verticala. Clopotul își bate dunga la porțile lui Petre din cer să audă cei de sus, bătaile de aripi ale duhului. Esențială este rostirea poetului privind această separare: „în zare zurgălăi de sânni... *Suflet stins*”; „*Nu vorbele, tăcerea dă cântecului glas*”; „*Foc stins, cort strâns, pustiul și pulberea plecării*”; *Din valuri spume albe au început sa zboare.*” (Ion Pilat, *Poeme într-un vers.*); „*liniștea este destula în cercul/ce ține doagele bolții.../nicio larva nu face stelele-n cer...*” din „*Liniște între lucruri bătrâne*”-1923; „*Viața mea a fost tot ce vrei.../câteodată clopot - ce se certa cu cerul.../azi tac aici și golul mormântului/îmi suna în urechi ca o talangă de lut/Aștept în prag răcoarea sfârșitului.../Botează-mă cu pământ./Umbra lumii îmi trece peste inimă*” din „*Călugărul bătrân îmi șoptește din prag*”-1922 (L. Blaga).

Dezvelirea adevărului - acelu *sapă, sapă, sapă, ca să dai de*

☑ *stele-n apă!* - ori a minunii (vezi poemul: „În amintirea țaranului zugrav”, L Blaga, Opera poetică, Ed. HUMANITAS, 1995, p.122, din ciclul *în marea trecere...* cugetat prin 1924!), este o căutare exersată, din aproape în aproape, într-o logică a succesivului cu recurențe multiple. „*Povestea care-ncepe -vom spune dinainte-/ Că oamenii, pe vremuri, demult, o povestiră./ Chiar până astăzi unii îi mai păstrează tâlcul/ Prin timp veni-vor alții, repovestind-o iar.*” Ne spune într-o traducere A.E. Baconski, invocând „povestea” Marelui război al Bharatilor, nemurit de epopeea Mahabharata (Așa grăit-au zeii!).

Plecăm, în sens invers, de la erou, de la opera lui, să-i descoperim scânteia, apoi porunca și cuvântul cheie. Opera ni se dezvăluie simțurilor și apoi îi căutăm, tot recurent, priceperile cu care demiurgul a făcut gândul. Filozofii și dogme, scripturi revelate și inspirații ale harului - pogorâte în apostolii școliți, dar și întru poemele nemuritoare, vorbesc despre duhul facerii în tăcerea de templu a culturii și spiritualității omenești. Ploaie mănoasă, de aur (așa se insinua Zeus să fecundeze... pământul!) se va fi prelinș pe stâlpul Cerului să răsară pomul cunoștinței binelui și răului, să redea dualității, unitatea. Dilematică risipirea aceasta de energie a demiurgiei, cum se materializează după *un plan* (pentru acest lucru geometrii inițiați*** ai antichității văd în *demiurgul* lui Platon pe Marele Arhitect, și-l pun staroste tuturor... *zidarilor* de catedrale, prin evul de mijloc!) respectând porunca să fie ceva frumos, esențial, înțelept după cum îi decăt ceea ce posedă el însuși. „*A găsi înseamnă a vedea. Și cum aș putea căuta ceea ce pentru mine nu are sens!*”(11)

Târgu-Jiu este locul unei minuni. Este cauza ei și altarul de veghe. Minunile lumii se recunosc după numele locurilor. Ele ne intră în minte fără făptuitorii lor deveniți anonimi: scribi, cronicari, meșteri, gânditori, voințe ordonatoare. Marile munci s-au petrecut în locuri cu nume, iar șansa lui Heracles să fie reținut, dincolo de anonim, a fost urcarea lui în nemurirea semizeilor. Marile bătălii ale oamenilor au păstrat vii numele locurilor: Troia, Termopille, Posada, Rovine, Lepanto, Trafalgar, Waterloo, Stalingrad etc. Alteori locurile au fost botezate cu spiritul unor bătălii

victorioase asumate ca biruințe într-o mulțime de poziționări: posade, rovine, râpe roșii, războieni..., străzi, piețe. Fapta își păstrează numele în timp ce făptuitorii se ascund în anonim, în taine. Se preamărește lupta. Ce imnuri dedicate luptei, în Mahabharata, Ghilgameș, Iliada...! Ea, lupta, tenacitatea muncii, consacră eroii și este izvorâtătoare de eroisme. Cu cât jertfa a fost mai mare, cu cât arderea a fost mai intensă și cuvântul sădit mai în adânc, cu atât viețuiește mai mult minunăția lucrului tocmit prin jertfă. Minunea, neconceptualizată (scăpată de explicație..., *ne-strivită* de vreo cercetare anume!), devine credință și își capătă ritualul. Minunea dedicată eroilor români, eroismului în general, vorbește legitim, de mai multe ori, la Târgu-Jiu, despre drumul eroului anonim și acesta capătă numele: „Calea Eroilor”. Un scriitor, M.I.Pascu (12) pune întrebarea de ce a ales Constantin Brâncuși, Târgu-Jiu, să-și amplaseze... Ansamblul. Identifică un fel de „Magistrala Timpului”, cotrobăind prin istorie și descoperă multe alte încheștări, înainte, și după anul 1916 (1429; 1631; 1716; 1788; 1821; 1848...) și faptul că pe aici drumuri și oameni și-au încrucișat destinele. Credem că un răspuns posibil îl va fi dat poeta Adina Enăchescu: „Țarina sfântă a locului dintâi” cu trimitere la dorul celui „exilat” prin lumea largă (13).

Drumul oamenilor este... *bătut de nevoi* prin locurile comune. El devine din drum... cale a transformării, atunci când *trecerea* este un proces special (vezi poemele cu... *marea trecere!*) Ca să fie cale a eroilor pe acest traseu trebuie să treacă... eroii. între locul sacrificiului, care consacră eroul, din omul comun, și stâlpul de hotar, este trasată Calea Eroilor. Pe această cale, eroul este purtat pe brațe, dus în car cu flori, uneori pe afet de tun, iar eroismul își consumă triumful cu cântări și osanale, precum în timpul unor Florii prin cetatea Ierusalimului. Există însă și sensul inversat al căii, ca drum al... calvarului, în care toate sunt pe dos. Sacrificiul pe care și-l asumă viitorul erou, într-o luptă anume, pornește din propria conștiință, propria judecată. Elogiul acestui fapt este recunoaștința frumoasă și buna gospodărire a ansamblului și recunoașterea este o preocupare constantă și laudabilă.

☑ La Târgu Jiu, minunea instituită, Ansamblul Monumental „Calea Eroilor” trebuie să ființeze și să devină una din minunile lumii moderne recunoscută planetar, (despre contribuția noastră la împlinirea acestei priorități vom argumenta cu alt prilej!).

Bibliografie:

1. *Imnul Eroilor, Iuliu Roșea* Dermidont (muzica Ionel G. Brătianu/1895-1921);

2. idem;

3. *Brâncuși șlefuitorul de gânduri, titanul spiritualității românești și universale*, Ed. OFSET-COLOR, 2007 Râmnicu Vâlcea;

4. idem, Citat din „Istoria credințelor și ideilor religioase” p.298-305/ M.Eliade;

5. *Cartea împărășirii*, Nicolae Steinhardt, Biblioteca Apostrof, Imprimeria Ardealului, 1995, Cluj-Napoca;

6. *De la „piatra de hotar” din neolitic la „Piatra de hotar” a lui Constantin Brâncuși și după...*, Dumitru Dănău, Ed. MĂIAS-TRĂ, Târgu-Jiu, 2012, p.12-15; p.24-28;

7. *Brâncuși cioplitorul în duh*, Ștefan Stăiculescu, Ed. „Academia Brâncuși”, 2006, Târgu Jiu;

8. *Noul dicționar universal al Limbii Române*, Ed. Litera Internațional, București, 2006, p.1295;

9. Dicționar al Limbii Române contemporane, Nicolae Breban, Ed. Științifică și enciclopedică, București, 1980, p.526 și p.539-540;

10. Citadela, Saint-Exupery, Ed.RAO, 1993, București, p.13 (II): „Adevărul se sapă asemenea unei fântâni”;

11. idem, p.243 (CXXXVI);

12. *Omul și Soarele*, M.I.Pascu, Ed.Sport-Turism, București, 1986, p.70-72;

13. Țarina sfântă a locului dintâi, Adina Enăchescu, Ed. CONPHYS, Râmnicu Vâlcea, 1999, p.19-20;

Mic eseu

Complexul preaiubirii ca ne iubire, ură de sine, fiului neînțeleș etc.

Gelu Delastrei

Conceptul de victimism este din sorginte securisto-activistică, de el au fost acuzați cinic mai toți scriitorii și artiștii care au trăit, sau mai trăiesc în spațiul geocultural hunedorean. Literatura multora devenise contestatară, vag sau accentuat pe contrasensul propagandei ceaușiste, așa cum reiese din operele câtorva, la edituri mai îndrăznețe, ori prin publicații, Nonconformismul generației 70 și 80 fiind cenzurate sau capturate ca mostre în pârele și rapoartele strict secrete ale dosarelor. Pe vraja penibilă dintre unele grupări, s-au bazat securitatea și organele, pentru a combate, preveni sau pedepsi prin marginalizare, amestec în familii, etc., diferențierea făcându-se între cei neînșăriți, și liftele obediente, mai ales la cei cu privilegiu, inclusiv la categoriile intelectualilor din învățământ, medicină, miliție, instituțiile culturii așa-zis socialiste, în fapt dictatoriale.

Imediat după 1989, câțiva din areal și din țară au scris așa zise Apocalipse după cutare, de autori adică, în care pledau Sentențios pretins revoluționar, că ei ar fi fost dizidenți sau că nu au colaborat cu securitatea. Așa a fost la Deva, Hunedoara, Brad, Valea Jiului, Călan, Orăștie... Desigur, noțiunea de victimism e discutabilă, dacă nu maschează duplicitatea, sociopatia maladivă, LAȘITĂȚILE lor cu efecte grave asupra CELORLALȚI, eventual chiar din aceeași grupare literară etc. Cel cu morbul

victimismului scrie spre a învinui, opera lui este opera urii! Așa cum știm din literatura numiților poeți blestemați, Corabia Beată, Corabia nebunilor etc... Totul este mortificare, zombis, chinuire inumană a bieților bântuiți... **EI suferă cumplit de sindromul celui NEÎNȚELES, ne iubit, întâi de familie, apoi de prieteni și societate, patrie, omenire!**

Au trecut 26 de ani... În Tristan Tzara lui Drakulea... ceea ce dracul roșu a încilcit nici el nu mai poate descurca. Iar eroul care să taie nodul grobian, vorba lui N. Breban, e mai sigur că nu vine, ca acel Godot din opera cuiva... Lașitatea face dinamica monstrului numit istorie, mai la propriu isterie. Din care se vor rezidi...visterii.

SENSURI / SENS

(Poeme într-un vers)

Paula Romanescu

Autobiografie

Eu trec sub cerul lumii – umbră printre cuvinte.

*Autobiographie**Je passe sous le ciel du monde – ombre parmi les mots.*

Abecedar

Întâia înclinare a frunții sub cuvânt.

*Abécédaire**Première inclination du front sous le poids du savoir.*

Bătrânețe

Să vezi cu ochii minții, s-auzi cu inima.

*Vieillesse**Voir par les yeux de la raison, entendre par le cœur.*

Bogăție

Să arunci în patru vânturi agoniseli de gând.

*Richesse**Jeter aux quatre vents les graines de la pensée.*

Cer

Răstrângere-n albastru a zborului de gând.

*Ciel**Au vol de la pensée, reflet de l'infini.*

Credință

Să știi că veșnic norul se-ntoarce la izvor.

*Certitude**Savoir que les nuages rentrent tous à la source.*

Destin

Inutil orice zbucium. Facă-se voia Ta !

*Destin**Plus rien à faire, mon âme, tout est déjà réglé !*

Dimensiune

O, Doamne, ce înaltă e ruga robului...

*Dimension**Seigneur, combien grande la prière des petits...*

Dumnezeu

Ne-a dat chip după chipu-l și totuși nu-L cunoaștem...

*Dieu**Visage de Son visage, nous sommes Ses fils aveugles.*

Elev

Culegător de roade ce-or înflori cândva.

*Élève**Cueilleur des fruits amers qui vont fleurir un jour.*

Generozitate

Să pui viță de vie la margine de drum.

*Générosité**Planter la vigne pour la soif de tous les inconnus.*

Imanență

Ori cerșetor, ori rege, o vamă tot te-așteaptă.

*Immanence**Clochard ou roi, la mort ne s'en soucie nullement.*

Iubire

Senină taină-n care pasărea-suflet cântă.

*Amour**Mystère serein dans lequel l'âme-oiseau chante toujours.*

Iris

Pajiște a privirii cu jaruri albăstriei.

*Iris**Pré du regard aux flammes bleues de fraîcheur.*

Înfruntare

In orice zbor căderea pânđește răbdătoare.

*Confrontation**Dans chaque envol la chute attend patiemment.*

Dumitru Bălăeț în căutarea lui Trophonius

Ion Popescu-Brădiceni

1. Recuperarea prin memorie

Târziu, în 2005, Dumitru Bălăeț a scos, cu ajutorul financiar, material și moral al domnului Constantin Rotaru la editura Rottarymond din Râmnicu Vâlcea o antologie reprezentativă „Trophonius și alte poezii”.

Vector al întregii poezii bălăețiene, mitul lui Trophonius se revendică din Homer: Imn către Apollon, fiind un adevărat *Demonium meridiani*.

Trophonius este un erou divinizat ca și Orpheus și descins din miraculosul nord tracic, cunoscut ca fiind constructorul templului lui Apollon, iar Dumitru Bălăeț și l-a asumat ca arhetip, el văzându-se, ca poet, un avatar al lui Trophonius.

Dumitru Bălăeț s-a născut în 1935 în Buzești-Crasna din Gorj într-o familie de țărani. În 1959 a terminat studiile de filologie română la București, ca în 1960 să debuteze în revista *Luceafărul*.

În „Istoria literaturii române de azi pe mâine” (București, 2001, p. 287), Marian Popa îl așază, paradigmatic, alături de Ion Gheorghe și Ioan Alexandru și îi centrează întreaga lirică în jurul acestui Trophonius, un trac ascunzător de comori care devine cioban, protoromân și poet reprodus prin apocrife.

Comoara sa e compusă din cuvinte apte să dea sens naturii în care au fost ascunse și colectivității care pune mai mult preț pe această comuniune. Solaritatea relaxată și continuă duce la un elizeanism cărui omogenitatea îi neutralizează dificultățile dilematice.

Alteori, simbol centralizator e satul: unitatea mitologică și arhetipală de substrat, strat și suprasurat oltenesc. Episodic, din alte poeme interesează

genezele, descrierile unor gigantice procese explozive ale materiei, precipitățile istoriei în metafizică fără mijlociri, aglutinările de cosmic și terestru. Poemele combină mai multe idei decât cuvinte, modestia afectivă e cenzurată în folosul inefabilului. Un punct de plecare pentru reprezentarea eului individual determinat de absolutul ideii poate fi modelul platonician.

Într-un „*Luceafărul*” (nr. 38/1984, pag. 2), Artur Silvestri îl receptează pe Dumitru Bălăeț ca pe un poet ingenios în concepție mai degrabă cerebral decât frenetic, aparținător, în eon, unui incredibil neoclasicism cultural stabil estetic și grație râvnei inovatoare a gorjeanului, deseori integrându-se și el, ca și Constantin Duică, Nicolae Dragoș, Ion Mircea, Virgil Bulat, Vasile Băran, fenomenului columnist.

Am rămas la rându-mi după citirea câtorva din plachetele lui Dumitru Bălăeț cu senzația optimistă că esența organicistă în care s-a adâncit lirismul său l-a scoborât într-o materie ireductibilă, eu neputând să fac altceva, ca biet istoriocritic de sintanaliză peremptorie, decât să înțeleg că a reconstitui o literatură imaginară este o idee fără repetiție.

O frază de tipologizare (i)reversibilă a acestui fabulos, doar pentru mine? – Artur Silvestri, de a căruia prietenie m-am bucurat și despre cărțile cărui-a chiar am scris cu dragoste, netrucată, la sfârșitul mileniului trecut, îl surprinde ideal pe poet(ician): „Spiritualismul ireductibil rămâne, în lirica lui D. Bălăeț, partea cea mai rezistentă. El a câștigat acum un grad considerabil de abstractizare în idee, închipuind o lume lirică, unde reverberează o istorie întinsă pe lungi intervale de timp”.

Iarăși la locul lui mi se pare, azi, retroactiv, articolul lui A.I. Brumaru din *Astra* (nr. 11/1971, p. 9). În el, criticul, pe care l-am cunoscut în anii când publicam în „*Astra*” cicluri de poeme grație lui Daniel Drăgan iar Lazăr Popescu îmi cronicărea „Extazul păsării de rouă” și „Sufletul grâului”, îl instituie ca fiind un elegiac cu tonul obținut prin contemplarea culturii și a vestigiilor unei istorii străvechi, poetul tinzând – citez – „la recuperarea prin memorie. Ideea acestei poezii nu e nouă, dar arta cu care e tratată materia discursului e remarcabilă, versurile bat lung, ca sub cupolele de la *Sacré-Coeur*”.

Un alt critic ilustru, Marin Mincu (în *Poezie și generație*, ed. Eminescu, București, 1975), se lasă convins de un sentiment al continuității ipostaziat

viril și umanist. „Acest lirism concentrat prin rafinament capătă înmlădieri noi. Solaritatea stenică originară se încarcă acum de tonuri mediteraneene. Vânturi ausonice filtrează sensibilitatea lirică, cadentată de o muzicalitate interiorizată”.

Ovidiu Ghidirmic se numără și el printre comentatorii de seamă ai liricii lui Bălăeț. Criticul universitar îi remarcă din start resorturile programatice ale activității poetice, încercarea de a construi cu mijloace proprii, noi și originale, o mitologie dacică (vezi în Ramuri, din 15 februarie 1980).

Din alte depoziții (Aureliu Goci, Constantin Sorescu) aflăm că eroul preferat Trophonius e un agent al telurului și al thanaticului, e un solar, dar și un rătăcitor prin noaptea din cuvinte.

Încolo, ce să mai selectez, de printre opinii? Pe coperta a IV-a la volumul Rosa Centifolia (ed. Agora, Calărași, 2005) eseistul Nicolae Georgescu afirmă că „Poezia este, pentru Dumitru Bălăeț, ritm al existenței, puls, măsură – pe scurt: dovadă a viului”. «Topos-Atopos» ar fi o «utopie» tradusă prin loc/ neloc// loc/ deloc/ rai real și ireal care „a fost odată ca niciodată” (adică este și nu este în perfectă simultaneizare a contradicției / opoziției aparent ireductibile – n.m., I.P.B.).

2. Clipa și meditabundul înrăit

În ceea ce mă privește, orgolios cum m-am obișnuit să fiu, mi-am efectuat propria (re)citire exact în continuarea demersului personal de reinventare a capodoperei, cu plecare din teoria lui Mihail Dragomirescu, proiect pe care l-am demarat în anii 2005-2010 la Editura Academica Brâncuși a Universității „Constantin Brâncuși” Târgu-Jiu.

Dumitru Bălăeț este ultimul (?) avatar al lui Trophonius aflat tocmai la o sărbătoare din Heliopolis „oraș suspendat la răscrucile de lumini ale timpului”. Am subliniat termenul „suspendat” pentru că el definește ideea de metaforă... transmodernistă, aceea rezolvată de terțul inclus/ascuns și din care „se va înfiripa armonia”, iar poetul „precum izvoarele filosofând” este el însuși Domine bone.

El aude, transarghezian, glasuri obscure ale unor ascunse comori, ele însele transcense de puterile cerului.

Amintindu-și cuvintele zeului, văgăunile munților îi vor prelua „glasul melodios în ecou repetat”. Dar acesta-i de ipso et de facto preaicusitul poetom

Dumitru Bălăeț (alias Trophonius).

Scriind, inspirat de o asemenea poezie imnică, sacerdotală, ceremonioasă, gorjeanul se întoarce la originile menite să celebreze, transfigurând, reînviind „cântecul cel de demult și rămas din cereștile turme”.

„In conventum” e o „succesiune onirică de etaje, cuvintele, prin care și, tu, cititorule, și eu, relectorul la datorie, auzim „cum împrășcă în spume roșii genunile”.

„Ondulațiile strani” poetul le sugrumă pe profanele altare ale Limbajului paradigmatico-sintagmatic și rezultatul e cutremurător: le întâlnește delirând „înspre limburile de infern” ori dimpotrivă „pe bastioane de munți și chiote deja sugrumate în pânțelele stihilor”.

Între stilul din „În căutarea lui Trophonius” și din „Symposion” și cel practicat de Mircea Ivănescu cu Mopete al său ori Emil Brumar cu al său Julien Ospitalierul, dar și cel aparținând de „La Liliicii” lui Marin Sorescu, se pot depista nechivoce similitudini, ceea ce-i conferă lui Dumitru Bălăeț o armură imbatabilă de trubadur modern bine ancorat în meta/trans-realitatea mitosofică (Vezi la o adică și propria-mi cartea „Floarea vieții”).

O elegie ca „Euridice” mă trimite, involuntar, și la „Cele 12 elegii” nichitastănesciene dar și la ritualitatea magică din culegerile lui Emilian Marcu, alt poet de sorginte vaticinară și politeistă.

De altfel, această poemă superbă – o elegie a iubirii și „imn de slavă... în herminele zilei din Hellespont... răsărind irișii ideilor, euclidiene iridii, joc de linii și sfere...” anunță „teribilul” tur de forță erotant (un Erotikon spumant / înspumat – n.m.) din „Rosa centifolia” hipnotică și împurpurată.

Definit fie ca „o circulară beție” fie ca „drojdii amețitoare și sumbre” ale unui subconștient de bacantă „cu dinți de flacăra” fie ca „miasmă fetidă dintr-un petic de gol absorbant cu cilindrii șuierători în bețiile clipei”, poemul ca stare se întoarce în liră orfică „sclipind către infernul care nu se vede”, către „umedul întuneric devorator”.

În acest infern al Subconștiinței, „lumini de magneziu din când în când dintr-o parte în alta a viziunii aceleia bete de viteze astrale inventau canoanele unor clavecine imaginare” (s.m., I.P.B.). Poetul scutură praful de „peste morfemele în ecluze de somn și-ntuneric”, aude înfiripându-se „cântec de ape sub raze abia întrezărite”, închipuie „apoi un coriamb

☑ viu, pe azur de petale aduse zeului”, rostește apoi cu munții „un splendor solis / în chorus purificându-se”.

„Meditabund înrăit”, poetul se întoarce în el însuși până la „clipa cunoașterii tainei” fatale, „în mângâierile lyrelor”, până la „clipa care se scaldă în infinit prin luminile picurate de lyră”, și se redescoperă drept neîntrecut maestru al epiforei... în Empiria.

Imnele apocrife trophoniene le calchiază pe cele orfice, până ce, brusc, dau peste o capodoperă... amețitor de seducătoare, scoborătoare din „Doina” lui Eminescu, similară „Doinei” lui Cezar Ivănescu și chiar „Mioriței” mele din „Ritualul morții și înmormântării în Gorj” (vezi vol. II. Arhaicitate și universalitate sub semnul recuperării și interpretării; Miorița de la Brădiceni, pp. 24-36)

O reproduc integrat/integral și aplaud, pe poet, vai, după moartea-i neașteptată: „De la Pont la Metapont / umblă-mi gândul vagabond // să-ntâlnească-n drum pe dreptul / Phytagora înțeleptul / care numărul divide / în solide și lichide / și îl pune în zăpor / la-nceputul lumilor, / vidul însuși vrând să-noate / către cosmică cetate / dusă-n zboruri eleate. // De la Pont la Istrul sfânt / umblă-mi gândul pre Pământ, / vede munți și nouri suri, / dealuri vede cu păduri, / dus de ape și lumină / în corabie divină / să-ntâlnească-n cale-i blând / pe Zalmoxis învățând / ce e viața și iubirea, / cum e moartea, nemurirea, / să fie la nunta lor / mireadânc cugetător, încheindu-și patimile, / (ca Mircea Ciobanu, vezi „Patimile”, Ed. Cartea Românească, București, 1979, 224 pag.) împlinându-și datinile” (Spațiu vechi).

Din îndepărtata „Psaltire pre versuri retocmită” a lui Dosoftei răzbat de asemenea influențele benefice ale Modelului Tutelar („Preste luciu de genune / trec corăbii cu minune”).

3. Chinul de a visa armonia în cuvinte

Și numai reevaluată din această perspectivă transmodernistă, poezia lui Dumitru Bălăeț își renunță reinaugurală melopeea miraculoasă și „stelarul sentiment în deriva cuvântului”. E o „derivă” benefică, practic e o deviație... crepusculară (?) ori reînființătoare de tărâm pierdut (în fine recuperat tardohermetic?). De „la fereastra deschisă a visului”, poetul își guvernează evident autoritar „insula plăsmuită pentru gând alb”. Și „visul... în purpura zorilor” „apele de-nceput din marea străbună /

l-au îmbăiat în șuvoaiele lor cu descântec” astfel încât „incantatoriile puteri întrec stihiiile, / dezmațul lor se pleacă armoniei” încât – ce bucurie!... „mărinimia vremii culesului e acum” – asemenea unui Lucian Blaga sau Cezar Baltag ori Daniel Turcea.

Muză fiindu-i Mnemosyna, poetul precum în primordii Homer o imploră persuasiv / exortativ: „Lasă-mi cel puțin cântecul / mireasma unor vocale pe grindurile / gurii mele spre steaua unde tu te arăți uneori / în splendorile nemuririi”.

Asigurat în acest mod transpersonal / transpersonant, poetantul „despică (precum un demiurg – n.m.) bolțile de-ntunerice / în translucide cristale”, și, cum un scafandru ultraperformant, scoate din „abisul despletitelor ape” „alcătuirii fără seamăn” ale căror miresme îi umplu palatele gurii de cântec amar precum sunt corurile ce învâluie templul din vis, de pe astrul fără de moarte al lumii.

În fine, ca să închei fast, lui Dumitru Bălăeț îi e la îndemână până și intertextualitatea precum în excelenta compoziție „de superbă melancolie”, „După amiază de faun” ori în transcontemplativa „Iarbă și nouri” (Ion Gheorghe și Petru Creția într-o transsinteză fragedă și ouroborosiacă). Precum un „Manole nocturn”, într-un «Topos Atopos», Dumitru Bălăeț îmi va rămâne în memoria-mi de „evadat din Scriitopia” cel care „descifrează la flacăra inimii / mai îndârjit înțelesul peceților” al cărui suflet „preia mai sigur chemarea... să o ducă în apolinice ritmuri înalte / mângâind cerul cu o altă lumină / către deplina zămislire în chinul de a visa armonia-n cuvinte”.

Pe siajul gândurilor

Vasile Ponea

Introvertit, pe siajul gândurilor, într-o înserare de februarie când se scurgeau culorile din asfințit, m-am fost dus cu privirile către toarta cerului. Dar ce voiam oare?!... Admiram o dungă de omăt năruită din zadă, ce-mi părea ca niște oseminte astrucate în amintire. Ici... colo mai dăinuiau niște movile înglodate, bătrâne ca timpul și treptat amurgul se strecura ca un val de umbre, dând podoabe pustietății întunericului. Și îmi zic: ajunge zilei păcatul ei.

În acest context mă inundă gânduri vlăstărite, cu un amestec de sentimente învrăjbite și un reproș prin tăcere. Mă simt copleșit de această stare, gândurile mi se ciocnesc unele de altele și dau drept protuberanțe alte gânduri mai zgripturoase și niște idei concrete cu formă, masă și volum și mă gândesc la un alt nivel de „A fi”, cu un calm extaziat al fericirilor spirituale. Dar, de ce întâlnim mereu drojdii de omenie, de ce întâlnim săraci până la spaimă și permanent vibrații melancolice ca ale unui corn de vânătoare?

Peste tot infinitive ce devin imperative, eroi ai orgoliului, o tăcere mută și oarbă – o tulburare liniștită cu un ritm totemic și astfel se pășește peste cucernicie. A extroca este la ordinea zilei, dar cine ne scutește de injuriile timpului? Cu iz de momeală și (prin) înțelepciune trecem și peste chindia mare și peste cea mică către prăpăstii de gânduri.

Deși credem că avem o profundă experiență, dar care e zadarnică fiindcă viața are sensul pe care nu l-am căutat, am tot fost amânați și am crezut vanitatea inteligentă, dar am descoperit absurdul. Și astfel eșecurile ne împing printre (prea multe) atâtea ipocrizii pioase, însă trebuie să înțelegem odată că România ne este drept destin, nu ni-i numai țară și că nu se poate merge spre izbândă cu o lume flămândă. Am ajuns „homo videns” trebuie să ne trezim, să

umplem golurile create în special de manipulările de la T.V., de cucernicia ipocrită din politică etc., trebuie să le umplem cu ceva. Nu este suficient să ne mulțumim cu „vanitatea” de a ne plânge de milă și cu iluzii inutile ca Fata Morgană în deșert. S-a ajuns la un tribut exagerat plătit pe minciună – pe minciuna politicianilor care după cum spunea D-l Octavian Paler ea poate îmbrăca aspectele: „minciună prin promisiune”, „minciună prin omisiune”, „minciună prin diversiune”, „minciună prin distorsiune” și pe care le doresc să devină virtuți. Ei nu înțeleg că toate acestea sunt ca nisipurile mișcătoare și nu vor să priceapă că, dacă am obținut un soi de libertate în 1989, este necesară și o libertate de conștiință pozitivă, într-un fel să ne fie ca drept tortură, pentru a nu comite erori. Până acum ne-au făcut să batem câmpii pe drumuri înfundate, pentru că au avut gândurile numai la devalizarea țării, la procopseala proprie, neglijând în totalitate nevoile și speranțele poporului. Fără pic de orgoliu patriotic, s-au plocornit în fața străinilor, făcând „sluj” în genunchi și au întinat demnitatea nației, pentru care strămoșii noștri s-au jertfit secole de-a rândul.

În rândul politicianilor rar mai întâlnești oameni cu reflexe rezonabile. Însă ce-i mai periculos este faptul că majoritatea își văd egoismul moral. Libertatea noastră este golită de viața curentă, este încărcată cu țipete de hârjoană (vezi atâtea emisiuni la TV caraghioase, ridicole, grotești) de cele mai multe ori indecente, e sfărmată în grupuri de singurătăți și astfel e dirijată spre nicăieri. Trăim într-o baltă de întuneric, cultura este luată în derâdere, ne răstignim în greutate, trăim într-un timp ce pare suspendat. Știm că lumina este știință și mister. S-a ajuns însă la o tehnolatrie ce zeifică progresul. Lumea de azi „civilizată” e desacralizată, e ca o singurătate ciuruită de regrete, e un deșert de neajunsuri și speranțe, cuprinsă de insomniile galactice și care își luminează artificial și ambiguu viciile. Pe baza unei explozii exterioare tehnico-științifice am ajuns la un regres interior. Legătura cu informația, aceea care va deveni promotorul și sursa de bază în dezvoltarea societății pe tera, a civilizației deci, va întrerupe legătura cu sinele, va duce la o formă civilizată a inculturii, la decadența totală a omului. Și astfel se va ajunge ca progresul să devină o dogmă – o armă cu care te lupți împotriva ta.

În aceste condiții ne trebuie „o disperare care să ne golească de teamă” și să obligăm instaurarea legii adevărului și a dreptății.

Scrisoare pe un colț de cer

„Numai umbra spinului”
(Eminescu)

Îți amintești, Volodea, luna minase norii
Se distila războiul în clipe de apoi
Dădea mireasmă ceaiul și toți cântau „Katiușa”
Și-n patul greu al puștii însămânțau trifoi

Tu ocroteai în palmă scrisoarea de acasă
Din foaia-ngălbenită ieșea un murmur viu
Parcă plângeau mesteceni și Volga-ndepărtată
Și niște ochi albaștri care-adormeau târziu

Îți amintești cum snopii umpleau ca-n lan văzduhul
Pe ranița-nghețată cădeau în clocot maci
Duceai în ea grenade și versuri de Esenin
Și-un pic de veșnicie cu care să te-mbraci

Eu împărțeam cu tine rugina dintre linii
Ce fiară orbitoare din răni se adăpa
Nemărginită stepa se prăbușea în stele
Era tot universul încins într-o manta

•

Apoi s-a-ntins o pace peste Pământ, și vremea
Când rugăciunea umple tranșeea în zadar
S-a risipit, Volodea, cu tinerețea noastră
Prin aburul acela scăpat din samovar

Ai tăbărât la mine când toamna brumărie
Îngenunchea livada pe margine de sat
Te-ai ospătat, iar Țara ți s-a părut frumoasă
Și-atât de-mbelșugată – că n-ai mai fi plecat

•

Te-ai dus, dar ne rămase lumina cu prăpăstii
Și încă suferinde hotare se desfac
Străpunse de cincisecuri ce-nsângerează cerul
Sub care plânsu-mi-s-a poetul din alt veac...

Prin porțile bătrâne proptite-ntre luceferi
Încărunțit de doruri purtat cu sfânt alai
Păstorul Mioriței se-ntoarce în baladă
Să-și împlinescă turma pe gura lui de rai.

Adrian Frățilă

Despre spiritul tutelar al Neamului Românesc

Eugen Zainea

Oricând și, mai ales, în această frumoasă și miraculoasă perioadă a Sărbătorilor, o ediție Eminescu este un dar de preț. Primiți-l deci cum se cuvine, în liniște și pace și cu dragostea nestinsă pentru spiritul tutelar al Neamului Românesc.

Cât privește prefața, din nefericire, Titu Maiorescu a fost organizatorul și conducătorul intern al conspirației care l-a lichidat, întâi moral, în 28 iunie 1883 și, apoi, fizic, în 15 iunie 1989. Comanditarul extern (fiindcă a existat, ca întotdeauna în istoria noastră zbu-ciumată și plină de trădări împotriva marilor noștri bărbați...) a fost Imperiul Austro-Ungar, care plătea, ca să-l spioneze și supravegheze, o întreagă haită de agenți, inclusiv apropiați ai lui Eminescu, infiltrați în conducerea Societății secrete „Carpații” (doi dintre aceștia au și participat la arestarea lui din ziua nenorocită de 28 iunie 1883). Dovada uriașei importanțe pe care Imperiul i-o acorda lui Eminescu și a groazei pe care el i-o inspira este că această întreagă agentură era condusă personal de

baronul von Mayr, ambasadorul la București al Imperiului Austro-Ungar. Eminescu a fost sacrificat pentru că politicienii români conspiratori, în frunte cu Maiorescu și P. P. Carp (“și mai potoliți-l odată pe Eminescu!” scria el de la Viena, unde era ambasadorul României și al coaliției monstruoase liberalo-conservatoare) pentru ca aceștia să poată semna tratatul secret cu Puterile Centrale, care, astfel, consfințea pe veci abandonarea Ardealului! Cu Eminescu liber și exprimandu-se în Timpul, semnarea nu a fost posibilă. Ea s-a realizat abia după 28 iunie 1883!

Tot Maiorescu a fost și cel care, în acea zi, i-a confiscat lui Eminescu cuferele cu manuscrise, de care genialul poet a fost definitiv separat până la moarte (în ziua morții, i s-au găsit în buzunarul halatului variante pentru două poezii, una fiind “La Steaua...”, pe care el le rescria din memorie!). Din acea zi din 1883, Maiorescu s-a înstăpânit pe manuscrise și, poate, nu le-ar fi redat niciodată, dacă n-ar fi fost silit să le doneze Academiei la începutul anilor 1900, în urma unei îndelungi, perseverențe și energice campanii de presă a criticului și istoricului literar Ilarie Chendi. În cursul acestui îndelung abuz al lui Maiorescu, s-a... pierdut (sau a fost deliberat sustras și ascuns?) unul dintre cuferele cu manuscrise. Oare ce comori au existat în acele manuscrise? Și ce lucruri teribile scrise de el (ca în magnifica lui ziaristică...) ce nu trebuiau să ajungă la ochii cititorilor?

Poeme și Cugetări

Ionuț Caragea

Degetele mele pianotează ușor la fereastră

Degetele mele pianotează ușor
pe formele ei
Compun simfonia atingerilor
Amprente în opus major
Orice iubire începe
În cheia sol

Vântul bate la fereastră
Trezește-te!
Iubirea ta se află la trei ore
de zbor

Într-un cuib te așteaptă
Fii pasăre!

Degetele mele pianotează ușor
la fereastră
Azi oare aerul este mai greu
decât sufletul meu?
Curaj! Îmi spune Soarele
și-mi întinde o rază
Curaj! Îmi spun și eu și m-arunc
zmeu

Ce vreme înșelătoare...
Plouă
Pământul moale
Sufletul greu
Degetele mele pianotează
ușor timpul
Și iarba-ncolțește din creștetul
meu

Pe retină își face cuib
Umbra unei păsări
De pradă

Azi pe fruntea mea
Pianotează Dumnezeu

Omnia precedes tempora...

inima
gâtul subțire
al clepsidrei
de sânge

plămânii
gâtul subțire
al clepsidrei
de aer

ochii
gâtul subțire
al clepsidrei
de vise

sânge învechit
respirații îmbâcsite
zboruri în cearcafuri
de noapte

gălbenuș
de soare stricat
în albușul dimineților

ou clocit
de pasărea oarbă
a morții

*
Zilele negre, nopțile albe – clapele de pian pe care moartea cântă recviemul umanității.

*
Fericirea ține cât luciul pantofilor. Este lustruită de suflet în fiecare dimineață, dar n-apucă să facă doi pași fără să se murdărească.

*
Oare câte bătăi de inimă pot umple nimicul, tăcerea și tot universul?

*
Sub aripile de ceară ale nostalgiei îmi îngrămădesc amintirile, le păstrez pentru ziua în care sufletul îmi va cerși ultimul zbor către stele.

Brâncuși pe nisipul infinitului

Paula Romanescu

„În fiecare an trecem nepăsători prin ziua morții noastre” Constantin Brâncuși

Mor și zeii rătăciți printre muritori, Doamne!
Cum de-ai îngăduit una ca asta?

O, să nu încerci să ne amăgești (are grijă biata noastră rațiune când minte sufletul cum că ar fi nemuritor!) că intrarea în infinit nu înseamnă decât vreo câțiva pași șovăielnici pe nisipul eternității, fără nici o abatere de la linia dreaptă...

Nu! Trebuie să fie cu mult mai mult decât atât.

Altfel de unde meandrele, rătăcirile, căutarea, zborul (sau setea de el), spațiul redus la un cântec mut de măiastră care-a uitat de aripi din dorul pământului de-a fi mai lângă cer, cocoșul cu zigzagata lui creastă (schiță aleasă de necuvântătoare pentru ilustrarea „nebănuitelor trepte” ale infinitului), tăcerea cu, de jur împrejur, scaunele de piatră ca niște aureole uitate de sfinții care le vor fi purtat pe malul Jiului, după ce vor fi adăstat la masa umbrelor unui neam înfrățit cu doina (glasul Mariei Tănase, ca un bocet solar pe cât de înalt, pe atât de adânc de patimi și lacrimă, dă poveștii aură de noblețe), de unde neclintirea pietrei și răbdarea ei, sărutul ca temelie și bornă a rotundului primordial care trebuie să fi fost făptura aceea de lut, omul muritor cu viața lui puțină, care dă nemuririi sâmburele cu miez dulce-amar fără de care golul (de gând, de suflet) s-ar înstăpâni pe pământul – portocală albastră și rug pe care ne adăugăm de bună voie firul nostru de suflet ca niciodată lumina din cuvânt să nu se stingă, și-apoi de ce ochii Domnișoarei Pogany – largi, rotunzi, orbi de o lumină sinonimă cu Iubirea ca unic Adevăr (când doar cu sufletul vedem cu adevărat)!

Săptămâna Brâncuși din Anul Brâncuși 140 a fost un răsfăț princiar cu care Radio România Cultural ne-a înnobilit spiritul care se cam firăvise de la o vreme, până la a ne face să credem că a fi român nu prea „dă bine” să se știe în simandicoasa lume mare obișnuită să (ne) dea verdicte de o corectitudine politică dezarmantă, mai cu seamă de când cu intrarea în Europa (și de pe meleagurile carpatine) a unor exemplare umane străine de civilizație și opace la cultură dar experte în „accesarea de fonduri europene” prin metode specifice prestidigitatorilor din marele circ al lumii multiculturale.

Și a fost luni, 15 februarie 2016.

La Ramada Majestic, audiție Teatrul Național

Radiofonic – *Infinitul Brâncuși*, înregistrare din 2007, în excelența regie semnată de Mihai Lungescu, după piesa cu același titlu a lui Valeriu Butnescu cu, în rolul lui Brâncuși (Costache, omul cel de dinainte de marea trecere), Ștefan Iordache, actor român de 24 de carate.

Pe lângă participanții obișnuiți de luni (jour fixe, deh, noblesse oblige!) - o mulțime de iubitori de teatru fără scenă (dacă țara întreaș n-ar fi răstimp de o transmisie radio a unui spectacol chiar scena visată de orice actor!), sosiți acolo ca pentru o întâlnire de taină cu infinitul din noi.

Spectacolul a creat o adevărată magie.

Ștefan Iordache era chiar Constantin Brâncuși cel din atelierul lui parizian, înconjurat de lucrările care i-au fost altar de rugăciune, coloană infinită, „bornă care nu desparte ci înfrățeste”, lucrări neterminate (cum să termini infinitul?), schițe, mobilier cioplit de mâna lui așa cum făceau cioplitorii din Gorjul natal, vase de lut, tuciul de mămăligă, masa joasă, rotundă, cu trei picioare (la care să încapă Sfânta Treime la cina cea fără de taină unde trădare nu-i).

Și mai erau acolo în atelier, îngenuncheați a rugăciune în noaptea în care cocoșul a prins a cânta pentru a treia oară (i-am văzut când am închis ochii sub greul pleoapelor care încercau zadarnic să strivească o lacrimă) Natalia și Alex – doi tineri pictori „adoptați” de maestru, Maria Buză și Vlad Ivanov pre numele lor de actori, foarte calzi și convingători în întregul poveștii.

(Când prin anii de început ai Mileniului III am pășit prin acel Montparnasse des Ombres din Orașul-Lumină, pe lespede de piatră de la mormântul sculptorului român (fericită piatra menită să poarte înscris pe ea numele lui Brâncuși!) mai fusese ră adăugate alte două nume: Natalia Dumitrescu & Alexandru Istrati. Aceștia i-au fost alături maestrului în zilele lui de pe urmă).

Vocea răvășitoare și plină de mister a inconfundabilului Constantin Codrescu a șlefuit din cuvinte portretul părintelui Teofil (ce nume frumos de om sfânt!) venit „să dea dezlegare” robului lui Dumnezeu Constantin care se pregătea de plecare, înapoi, în susul râului care i-a fost viața, într-o întoarcere la izvoare, într-o intrare în infinit și, invidiindu-l pe „fericitul” care avea o relație cu totul specială cu Dumnezeu, ca de la creator la Creator...

Ce univers plin de simboluri omul Brâncuși! Aproape la fel de mare ca sculptorul!

Aforismele sale, culese de cei care i-au fost pe aproape, au intrat deja memoria colectivă: „Când nu mai suntem copii am și murit deja”, „La umbra marilor copaci nici iarba nu crește” etc. (Vezi Constantin Zărnescu, Sorana Georgescu-Gorjan).

Se atinge în „infinitul” zilelor cele trei și o mai „arzătoare chestiune” a emigrației române la Paris: „Vin americanii!”, poveste veche, pe care o auzisem și eu în copilărie spusă în șoaptă de Moș Gheorghe vecinului nostru Vasile care-și răsuca cu năduf câteva fire de tutun într-o hârtie de ziar.

Purtătorul de veste este un exaltat „gata să moară pentru țară”, venit la maestru să-l roage să semneze o notă de protest împotriva celor care ne-au fericit neamul cu ciurma comunistă - flagel care a secerat floarea și lanul cu bob bun ale intelectualității românești de după al Doilea Război Mondial. Interpretul - Mihai Niculescu a concentrat în vocea sa, toată revolta unui tânăr trecut prin temnița terorii de la Sighetul de oroare, pentru vina... (care vină!?)

„Venirea americanilor” (actorii interpreți, Zoltan Octavian Butuc și Radu Amzulescu crează un regal moment comic/hilar!) are loc în miez de noapte: afacerile sunt afaceri și fierul trebuie bătut cât e cald! „Americanul” John (că dacă-și zicea Ion, tușea!) Popescu, cel cu teșcherea de dolari, a venit să (pro) pună de o afacere colosală - cam de 400 de metri! - sub formă de Coloană a Infinitului, „în oțel inoxidabil”, care să fie ridicată acolo, peste ocean, în țara tuturor posibilităților. („Poze, Robert, poze!”). Ideea era de natură să-i înflăcăreze imaginația bătrânului mag de la Hobița dar agasantul haw much? haw much? al aceluiași „american” care ar fi

vrut să cumpere până și puțină de varză a genialului sculptor român, l-a făcut în cele din urmă pe acesta să-i închidă gura cu un borș de urzici și mălai copt, lucrurile rămânând așa cum au fost: infinitul să-și sprijine de-a pururi bolta cerească pe stâlpul Coloanei de la Târgu-Jiu.

Deși n-a uitat niciodată că este român, Brâncuși trebuie să se fi aflat dintotdeauna sub semnul aceluia „Cine iubește și lasă”... (blestem sau binecuvântare?, doar glasul Măriei o știe!) că, deși se grozăvesc de a deține lucrări de-ale sale cele mai mari muzee ale lumii, nicăieri în lume, nici în America unde totul pare a tinde spre colosal, nici prin India unde un super bogat maharajah ar fi vrut să închidă în colivie nepământează Măiestrele maestrului, nu se află monumente de for public decât în România la Târgu Jiu.

Să nu credeți că John „americanul” a rămas cu gura clește pe lingura de lemn. Nu! La primirea nesperatului dar (c-așa-i la români când primesc oaspeți) din partea meșterului, gura afaceristului a făcut loială concurență ochilor Domnișoarei Pogany.

Ce actori minunați a avut și are neamul românesc, „cum știu ei să ne trăiască!” Parcă așa spunea olteanul acela - „L'Ensoleillé-ul Marin” din Bulzeștii de Dolj, născut (cum altfel?) în aceeași zi cu Brâncuși (19 februarie!) și trăitor „pe la mijlocul veacului al douăzecilea cu aproximație...” el care, dacă timpul - „hoțoman de soi” - i-ar fi îngăduit, ar fi împlinit în acest 19 februarie 80 de ani. Numai că Marin Sorescu a trecut „puntea” - „păș, păș!”) în iarna lui 1996 când noi ne uitam fermecați cum ninge decembrie...

Despre înregistrarea radiofonică „Infinitul Brâncuși”, greu de făcut o „coloană” a meritelor celor implicați.

Și totuși: splendid scenariul, excelentă regia, magistrală interpretarea lui Ștefan Iordache, deopotrivă cea a lui Constantin Codrescu, convingătoare - a tuturor!

Regia tehnică, muzicală, etc. au servit perfect întregului.

Producătoarei Magda Duțu i se cuvine o adâncă reverență pentru tenacitatea cu care îmbogățește zestrea teatrală radiofonică românească, adunând în casete de eter aurul unor voci pe care, ascultându-le, și le faci comori de care nimeni nu te va putea jefui decât sporind la rându-i a lumii taină și lumina ei.

Și totuși mor și zeii răătăciți printre muritori.

Cum de-ai îngăduit, Doamne!

Poeme

Viorica Răduță

cum îngheață rochia miresei

când ieși din ziua închisă în rochia mamei
care nu și-a mai cumpărat alta pentru că noi
crescusem și
plecam din fotografiile cu bunicii plecam
dintre găștele care urcaseră noaptea
pe carpeta din perete

aerul înghețase acolo

până dimineața ramurile se desfac singure

și cade ea înserarea și cade
vântul nu se așează decât în ploaie în aerul
care stă ca și gândul departe
așa treci în ziua următoare unde zăpada e cenușie
de la cât viscol s-a uitat la aerul strâns în camere

era tocmai ziua în care
omul cu laptele abia muls sapă o punte
subțire spre Râmnic
lanterna mai leagănă pustiul la capăt
cum se înfășoară de plop de rădăcinile lor
cu gheața lui cu gheața soției

depinde cine venea cu bicicleta

venea cu punte cu tot
cu apa și fețele nou-născuților care cer lapte

din două în două zile

vine și moartea pune sticla cu lapte la scară
se uită la floarea miresei de sub gheața din curte
cu singurătate cu tot

ce să facă acum cu laptele muls dacă a
doua zi nu mai e

deodată îngheață și vântul și rochia miresei
când ieși din ziua închisă în rochia mamei
care nu și-a mai cumpărat alta pentru că noi cres-
cusem și
plecam din fotografiile cu bunicii plecam
din găștele care urcaseră noaptea pe carpeta din
perete
aerul înghețase acolo

până dimineața ramurile se desfac singure
și cade ea înserarea și cade

vântul nu se așează decât în ploaie în aerul
care stă ca și gândul
departe
așa treci în ziua următoare unde zăpada e cenușie
de la cât viscol s-a uitat la aerul strâns în camere

era tocmai ziua în care
omul cu laptele abia muls sapă o punte subțire
spre Râmnic

lanterna mai leagănă pustiul la capăt
cum se înfășoară de plop de rădăcinile lor cât
gheața

gheața este a lui sau a soției
depinde cine venea cu bicicleta
venea cu punte cu tot
cu apa și fețele nou-născuților

din două în două zile

vine și moartea pune sticla la scară
se uită la floarea miresei cu tot cu singurătatea
din casă

ce să facă acum cu laptele muls dacă a
doua zi nu mai e

deodată îngheață vântul
vântul este rochia miresei

biserica părăsită la kilometru unu

se uită cu golurile la noi
pentru că morții nu au ochi dar văd
și toarnă formele de pământ în fiecare

sunt tăceri fiecare
și nu se curăță
cu cât ne apropiem de morți golul se întărește
zilele se întăresc
de la un timp vântul le poartă pe câmp
și el de piatră

doar crăpăturile vin la kilometrul unu
atunci din biserică se văd oameni
cum și le pun drept picioare
cum drumul își mănâncă din capătul lui de la pod

un braț care nu mai ajunge la trup

și nu mai scap din ferestrele bisericii
din blestemele prin care intră și ies numele
morților mei
zilele așternute de drum se micșorează
eu mă micșorez

golul mamei golul tatălui
ferestrele bisericii de la kilometrul unu
se lasă peste oraș
cu seara

îmi văd fața care pe a mamei
îmi văd picioarele cu venirea tatălui
și gara o văd prin altă fereastră
pe care o țin cu trupul de sticlă

să rămână în familie
să mă străbată la mers

în jurul zidurilor mâncate sunt mâinile mamei
una ține fereastra ca pe o pâine
cealaltă un capăt de apă trecut în culori
pe carpeta din peretele de nord

stau între brațele mamei și nu mă ajung
mare e setea și toamna
un drum

nu mai e bucurie

apusul de Râmnic
fiindcă se vede tăcerea departe de oraș

apusul a stat mai întâi înaintea pustiuului
cu spițele de la roata mașinii de cusut
înfipite în zori
toate mașinile au răspuns din pământul

fostei fabrici de confecții
mi-au ascultat somnul că e trup
prin care ața trece cu degetarul tatălui
meu din mormânt
spițele s-au rupt în lumină
cureaua de la singer e azi rugăciunea fratelui
pusă peste zile și nopți să le treacă de jur
împrejur
ca sfinții cei din biserica Bagdat cu cerul
înăuntru

acolo unde s-a dus amiaza
și oasele dor în aerul lor
compact din cauza respirației
când cercuri din cupolă se desfac de umbre
și trec la căminul de bătrâni
unde pustiul stă agățat de clanța ușii principale
atent la somnul unul de altul
bătrânul de bătrân
un pustiul umblă deasupra cu cerul
și nici o urmă
doar ochii deschiși așteaptă în salon
lepădați de trup ca de amintiri

până și apusul este în cearcăne
să vadă cu ele cum se leagănă o sârmă de rufe
în curtea comună

ochii care se privesc îi privesc
uitându-se peste gardul de ciment la biserica Bagdat

nu-și amintesc toamna

vântul o duce în apus
din ciclul "orașul cu aer închis"

Un mare, autentic poet

Nicolae Dragoș

Nu pentru o cronică literară, nici măcar pentru niște note de lectură se arată a fi potrivită o lansare de carte, mai cu seamă când autorul și-a dobândit de multă vreme și cu autoritatea valorii locul în spațiul cultural-artistic al țării, cum este poetul Florian Saioc.

Cuvintele, gândurile ce le voi rosti – și vă solicit îngăduința de a o face –, ar putea fi mai degrabă o „depoziție de martor” la împlinirea unui destin scriitoricesc al unui autor care m-a onorat prin ani cu prietenia sa, căruia i-am confesat nu odată motivațiile prețurii: pentru alesului său har poetic și caracterul de neîncovoiat.

După o vecinătate cu cărțile de cam șapte decenii, vecinătate pe care nu mi-am refuzat-o niciodată, pot spune că pentru mine ele sunt, cele mai multe, asemenea unor ființe vii. Florian Saioc se înscrie printre cei ce au darul de a conferi cuvintelor viață și cărților scrise de el – durată.

În ce mă privește, arareori m-am încumetat, poate greșind, ca și când unele cărți ale altor autori păreau a nu fi fost născute cu șansa de a via, să încerc – prin lectura atentă și eventualele comentarii făcute publice –, de a le resuscita, prelungindu-le semnele de viață; atâtea câte le aveau.

Dacă cineva mi-ar garanta, dincolo de viața pământeană, că aș putea să am îngăduința de a lua cu mine unele „bunuri lumești”, între ele cărțile ar fi pe primul loc, neputându-mă imagina, nici dincolo – dacă va exista un dincolo – fără prezența lor binefăcătoare. Și, desigur, aș alege și din cărțile prietenilor mei, iar Florian ar fi printre ei.

În privința cărților, mai cu

seamă a celor de versuri, am ajuns la o clasificare; poate simplistă, dar necesară, care sper să fie asemănătoare cu a multor cititori: cărți citibile, cărți citibile și citabile, cărți necitibile, cărți necitibile dar citabile, pentru a învăța și din unele din ele cum nu trebuie să fie scrise. Spun multor cititori, conștient totuși că numărul, mai cu seamă ai cititorilor cărților de poezie (și mai ales în prezentul ce-l trăim) nu este atât de mare pe cât s-ar cuveni. Aceasta și datorită presiunilor unei trepidante „vieți consumatoriste”, a unei post-modernități traversate de întâmplări halucinante, ca să nu mai zic mai mult.

Trăim într-un timp al unei altfel de visări, de reverii, al unor repere morale și spirituale, sociale aproximative. Parcă și idealurile, ce se credea a fi fost ierarhizate – cele ale libertății, dreptății, demnității umane, egalității (și câte altele) – se par a fi reinterpretabile. Par a ocupa un loc prioritar, pentru unii, dar și pentru mersul lumii cele izvorâte din vanități și egoism, din diminuarea solidarității și exacerbarea eului în detrimentul colectivității; acumulările tradiționale, valorile pe care s-au sprijinit evoluțiile individuale și colective fiind ignorate, opțiunile conjuncturale înlocuind adesea pe cele ce izvorăsc din năzuințele către armonii existențiale. Iar asemenea armonii civice, cetățenești, afirmate la niveluri macrosociale, ar fi de neimaginat fără armonizarea existențelor cuvintelor, prin respectarea și cultivarea armoniilor organice ale cuvintelor, la a căror nealterare scriitorul, poetul, toți creatorii au de asumat în mod conștient și responsabil un rol activ. Pentru că

sunt valori, cucerite de umanitate prin școli, cu jertfe ce se cer a nu fi supuse pertractorilor.

Este unul din mesajele, le-aș spune ultimative, ce traversează în substanța lor versurile inspirate, versuri de grave rezonanțe și solemnități și ale noii cărți de poeme, cea de a 34-a, „Rapsodia în dor major de România” –, pe care și așază amprenta puternicului său talent poetul Florian Saioc.

Pot fi identificate în „Rapsodia” poetului notele distinctive ale harului său liric: firescul spunerii prin versuri cantabile, însoțite de un umor care le conferă pecetea originalității, franchețea lirică, izvorâtă din implicarea energică, cu o participare emoțională ce se comunică tulburător. Rezultă din mesianismul său justițiar nu doar cerința – de **neocolit** de către poetul ce se vrea **unit** printr-o osmoză, printr-o chimie existențială moștenită de la înaintași, de care înțelege să nu se dezică - rezultă cerința de a nu se îndepărta de semeni, de adevărurile lor, dar și de a ști să privești mai adânc, cu o mereu supravegheată luciditate

realitățile adesea îngrijorătoare, ce pot atenta nu doar la condițiile de viață, ci și la degradarea fibrei matriciale a unui popor, la demnitatea sa identitară.

Firește, asemenea preocupări civice, artistice, rod ale unor crezuri nealterate de agresiuni manipulative, crezuri pregnante încorporate în spiritul noii apariții editoriale- sunt complementare substanței poetice, ideatice a multora din precedentele sale scrieri.

Încă odată, devine evident faptul că poetul Florian Saioc știe limpede ce vrea să spună dar are și inepuizabile unelte, disponibilități, resurse de inventivitate metaforică pentru a impresiona prin modul cum o spune. Tematismul vizibil nu afectează cerințele estetice ale poeziei, retorismul însuși, ce poate naște vulnerabilități rigorilor lirice, are în cazul poemelor cărții justificare.

Spuneam și cu alt prilej că poezia lui Florian Saioc se refuză cuprinderii într-o formulă simplificatoare. Autorul se distinge prin intuiții, ce le sunt la îndemână numai autenticilor inspirați, el găsește prin instinct poetic tonul potrivit transiterii stărilor ce premerg zborul inspirației.

Impresionează, deopotrivă, în poemele ce se hrănesc din sentimente etern umane, – să spunem, exemplificând, dragostea, prietenia –, din meditații profunde asupra trecerii timpului, a vieților înseși, asupra Divinității, din observarea cu sensibilă încântare a gingășiilor ce nu sunt străine ființelor aparent simple, dar și în poemele ce vizează vestejirea, prin tunătoare versuri pamfletare a tot ce ar putea să atențeze la drepturile la o viață neumilită de vicisitudini și injustiții, ce pot decurge din erori și opțiuni oportuniste, din strâmbe alcătuirii și voluntariste conturări ferme ale perspectivelor evoluțiilor majore ale comunității.

Rapsodia pe care – nu doar cu luminozități enesciene, ci și cu sonorități poematice venind dinspre Eminescu și Arghezi, dintr-o tradiție ilustrată de alți mari poeți ai țării, mai de demult sau mai apropiați de contemporaneitatea noastră, – o intonează în noua sa carte prietenul nostru, poetul Florian Saioc, care se impune prin memorabile versuri. Ele sunt în egală măsură și un relevabil act de conștiință patriotică și o elocventă demonstrație de măiestrie artistică, la care a ajuns ilustrându-se încă odată ca un autentic și mare poet.

**Text rostit la lansarea cărții de poeme a poetului Florian Saioc cu prilejul împlinirii a 85 de ani de viață*

Poeme

I.D. SICORE

DIN SATUL AMINTIRILOR...

*„Drumul amintirilor pornește
din familie, de la vatra strămoșească ”
- Constantin BRÂNCUȘI*

MI te-amintesc sătuc cum ieri...
scăldat erai de ape și izvoare,
în zilele senine de vară și cu soare
păreai că ațipești pe seri,
îmbietoare cu răcoare!..

UN murmur surd venea din luncă...
o, dormeam pe prispă întreaga vară,
sub bolta înstelată de afară
simțeam cum somnul mă apucă,
și-o ușurare mă-mpresoară!..

Nu aș fi dat atare tihnă...
pe niciun colț de vis din altă parte,
da, simțeam că viața-i cum o carte...
o vrei pe veci de este bună,
să nu sfârșească de se poate!..

DAR, Doamne, ce-i pe lume nesfârșit
când știi că toate-s trecătoare...
unde îmi sunteți gâldane, scăldătoare,
și voi prilejuri sfinte de iubit
în serile cu clăci încântătoare?..

TRECUT-AU toate cum un vis...
și sat, prieteni, hori și obiceiuri,
nimic acum nu-și au temeieri...
iar cerul pare, Doamne, închis –
alte plăceri și alte vremuri,
...ne sunt deasupra și sub plâns!..

CURGERE

NIMIC nu-i veșnic din ce este...
se schimbă toate ce azi vezi,
da, ce îi se duc fără de veste –
și viitorul nu-i ce-l crezi!..

SCHIMBAREA-I curgere, mișcare...
nimic nu moare încremenit,
și gândul tău e-o vânturare –
îi marșul vieții ce-i grăbit;

RĂMÂNEȚI ochilor mirați...
căci ce vedeți nu-i de oprit,
îi clipă doar ce-n suflet simți –
o, chiar și frumosu-i regândit!..

Zofia Walas - visul ca extensie a realității

Acum câteva luni în revista „Caietele Columna” apăreau, în premieră absolută, versurile poetei poloneze Zofia Walas. Ulterior, la Editura „Focus” din Petroșani s-a publicat și un consistent volum.

Aprofundarea clară, imersiunea în apele cristaline ale lirismului pur, fără a le tulbura prin construcții stridente sau exprimări șocante este fără îndoială o artă. Poezia trebuie să trezească emoții înalte, nu seisme sau convulsii. Valurile puternice, talazurile cutremurătoare sunt fenomene de suprafață, zbuțiu superficial. Metafizica mării, alambicatele fenomene ale spiritului se consumă în profunzimea apelor sufletești.

Poezia Zofiei Walas se înscrie în cheia de mai sus, distingându-se prin exprimare calmă și construcție simplă, în ciuda vastei și agitatei tematici abordate: iubirea, perenitatea sentimentului adevărat, nostalgia trecutului.

Poeta își definește elocvent stilul în poezia „Fără partituri”, unde declară: „În versurile mele nu găsești flori de magnolie, / Safire, turcoaze ale cerului”. Versul ei se vrea liber, în afara canoanelor metodologice, scăpat din corsetul teoriei estetice. Fără prețiozități și fără floricele. Versul trebuie să se înalțe, natural și fermecător, asemenea cântecului privighetorii, atât de armonios, deși nu are la bază partituri meșteșugite. Versul trebuie să fie emoție pură. Poeta adoră florile, dar vrea ca acestea să crească în grădină, iar bijuteriile strălucitoare să se păstreze în casete, nu în structuri poetice.

Zofia Walas respectă cuvântul, care este materia primă a operei oricărui poet. Așa plate cum apar la prima vedere, cuvintele au forța de a schimba „optica adâncului”. Dar, în „Sunete curgătoare”, într-o invocatie înaltă, adresată Divinității, cuvintele par depășite de grandioarea subiectului. Cum să-L abordezi pe Dumnezeu în cuvinte, când acestea sunt „doar sunete care curg pe valuri”? Asemenea lui Nichita Stănescu, poeta crede în forța de expresie a necuvintelor. Pentru că Divinitatea înțelege gândurile oamenilor, fără a apela la cuvinte.

Poeta reia, într-o manieră modernă, teme mitologice. În „Galatea”, autoarea sculptează „cu dalta gândului” forma abstractă a idealului, șlefuit perfect de iubire. Această „idee de frumos - creație a binelui” nu este opera artistului, ea a existat din totdeauna. Este Monada eternă, preexistentă, care doar trezește Pygmalion-ul, geniul cel bun care ființează în fiecare creator.

Într-o relație de quasiidentitate se găsesc alte două zeități păgâne: Eros și Thanatos, guvernatori ai iubirii și ai morții. Pentru că atât dragostea, cât și viața se găsesc „în flacăra care se stinge brusc”.

Poeta are un vocabular flexibil, recurgând adesea la paracuvinte. Astfel, „fără iubirea” apare ca stare de spirit, solitudinea unor flori rupte, închise într-un vers, „fără apă și fără lumină”.

În ochii verzi ai iubitului femeia descoperă anotimpul marilor speranțe: primăvara, care a venit singură, atrasă de mirajul cuvintelor. Pentru că, dacă lumea este zidire divină, iubirea este una pământeană: se preumblă pe potecile cuvintelor, fiindcă „Iubirea au născocit-o poeții.”

Poeta recunoaște hegemonia cuvântului. E adevărat, versurile par să fie simple cuvinte. Însă „cuvintele asemenea păsărilor, sunt făcute să zboare”. Pentru că atunci când se unesc în delicate structuri poetice, ele se transformă în cuiburi ale magiei, în cheie care deschide spațiul, în „păsări care au zburat peste măsura propriilor aripi”.

Ca personaj, iubitul este demitizat, redus la starea de înger terestru. E suficient că e om.

☑ Pentru că omul nu este altceva decât un „înger fără aripi”. Iar în călimara răsturnată a poetei au rămas cuvintele încă nescrise. Penița uscată scrie peren, în profunzime: gravează amintirea.

Actul creației conduce la dăruire totală. Poeta intră într-o altă dimensiune a lucrurilor, declarându-se „Ruptă – fără rezerve – de mine însămi”. Versurile ei alcătuiesc o fină țesătură în fibra căreia autoarea induce „iubirea fără măsură.”

Ipostaza angelică a iubitului imaginar reapare în „Înger invizibil”. Atingerea palmelor sale au ceva din candoarea sărutului de fluture. Iubitul este fără îndoială înger. „Pentru că te simt oriunde, dar nici odată nu te văd.”

Același iubit sublim, la limita imaginarului, transpare în poezia „Mai iute decât vântul”. Poeta îi prinde din zbor cuvintele, din care împletește versuri candid, pe care se ridică, plenar, iubirea, vara sufletului omenesc. Din păcate vara este uvertura însoțită a toamnei, când visele calde își iau zborul.

Având o savoare elegiacă, „Atingerea nopții” readuce în prim-plan fragilitatea iubirii, transpusă ca un vis al nopții, volatilizat dimineața, în contact cu cenușiul cotidian: „Pleci atunci când se face ziuă, / Pentru că ești vis, atingere a nopții.” De aceea noaptea este invocată, ea fiind templul reveriei, când judecățile și opreliștile lumești se prăbușesc. Dar lumea nopții este inconsistentă, ireală. Visul este doar o extensie a realității, pe care poeta o dorește și o așteaptă: „Transformă-te în tabloul bucuros al zilei. / Ieși din ramă, scufundă-te în existență.”

Bucuria iubirii erupe în miniatura „Clipe șlefuite”. Clipele petrecute în compania ființei iubite constituie momente de fericire supremă, ele au valoarea unor diamante, care se poartă în inimă, decent și discret, „În loc de briliante pe deget”.

Poezia are darul de a immortaliza clipe de fericire efemeră. Ideea este admirabil fixată, clar și cursiv, într-o altă miniatură lirică, „Vraja”, astfel: „Știu deja unde pot să te caut, / Atunci când puterea dorinței mă frământă. / Pentru că iubirea a făcut o minune, / Te-a prefăcut în vers / Înainte ca vraja să se frângă.”

Poezia de dragoste a Zofiei Walas, încheșată de cele mai multe ori în formule miniaturale, de o concizie aproape matematică, elaborate cu maximă economie de cuvinte, emoționează suav, devoalând o lume interioară originală și complexă, care fascinează prin bogăție și diversitate.

A cronicărit Valeriu Butulescu

Poeme

Mircea Tutunaru

Mal de Jiu

Pe mal de Jiu
Seara târziu
La Masa Tăcerii
Se odihnește trupul meu
Și mă-ntrețin cu Dumnezeu.
Sunt cel mai fericit!
Râd, plâng și aștept
Să vii la Poarta Sărutului!

Amintiri

Sunt în perioada de prohibiție
Și, totuși, am ambiție
Să caut primul tău sărut
În propriile-mi amintiri.
Sunt pierdut
Și era să uit
Că ne-am iubit cândva...
Demult.

Cioburi de lună

Când în cioburi cade luna
Peste văi, peste izvoare,
Simt că mâna-mi tremurândă
Mângâie numai fecioare.
Uit de lună și de stele
Și de valea lucitoare,
Gândul meu e dus departe,
La frumoasele fecioare.
Luna nu-ncerc s-o refac
Fiindcă cioburile zac
Printre nuferii din lac,
Sclipeșc acolo și pier,
Razele strălucitoare
Se îndreaptă către cer.

Umbre și lumină

Un joc de umbre și lumină
Se plimbă prin fereastra noastră,
O doină e cântată din caval
Și se aude dinspre deal.
Eu o ascult în noaptea mută
Și din abis îmi crește mare
Întreaga-mi viață, și răsare
Copacul cel din vis, ce crește
Povestea mea ducând cu el
Și dorurile ce-s țesute toate
În scoarțe de lumină și macate,
Și clinchetul de clopoțel,
Când turmele vin să se-adape.

Textul critic, liantul dintre literatură și cititor

Daniel Popa

Textul literar se desăvârșește ca operă artistică în momentul în care, descătușat de sub conștiința propriului creator, se reinventează în cititor. El, deși va exista independent de creatorul său, va trimite permanent pe lectorul curios spre universul acestuia, fie cel uman, fie cel artistic. Această ontologie ambivalentă a textului ca artă a născut și naște în continuare controverse ce au devenit, cu trecerea timpului, din ce în ce mai sofisticate susținute prin divergența criticii literare. De la apariția de acum peste 2000 de ani a „Poeticii” lui Aristotel s-au dezvoltat pe parcurs alte și alte ramuri ce au ca obiect de studiu textul literar care au dus la o analiză minuțioasă și detaliată a acestuia, dar care, de multe ori, trec peste esența lui, iar valoarea operei în sine văzută dintr-un punct de vedere fracționat va fi trecută cu vederea. Cum se stabilește actualmente valoarea unei opere literare? Ce îl face pe criticul de azi să îi atribuie unui text valențe literare sau nu? Adevărata artă se naște din frământările artistului, iar modalitatea în care sunt îmbrăcate aceste frământări prin cuvinte, sunete sau culori ține de talentul nativ al acestuia. Criticul, în primul rând, este un simplu cititor care reușește sau nu să rezoneze cu opera literară pe care o parcurge la o primă lectură, la a doua, a treia... În ce măsură reușește el să devină obiectiv atâta timp cât arta presupune implicarea emotivă a celui care o percepe? E clar că, de fapt, criticul nu se va asemăna cu un om de știință obișnuit, pentru că el va trebui să îmbine cumva latura sa sensibilă cu cea rațională pentru a reuși să realizeze o analiză pertinentă a textului literar. Pe de o parte, trebuie să reușească să plonjeze în străfundurile trăirilor pe care vrea să le transmită scriitorul prin opera sa, iar pe de altă parte să se detașeze de aceste trăiri pentru a contura obiectiv textul critic merit, în genere, de a convinge

alți cititori de a-și îndrepta atenția spre cartea respectivă sau de a-i elucida asupra ambiguității sau intertextualității prezente, elemente pe care un cititor neavizat nu ar putea să le descopere. De aceea, o critică pertinentă va fi aceea care printr-un limbaj concis va reuși să facă legătura între autor, text și cititorul obișnuit. Din păcate, fie din cauza afinităților literare sau umane, fie din cauza dorinței de a epata printr-un aflus de termeni neologici sau uneori chiar inventați, mesajele unor texte critice devin lipsite de obiectivitate sau neinteligibile pentru majoritatea cititorilor. De aici, apare distanțarea din ce în ce mai accentuată între textul critic și cititor. Acesta din urmă ajunge în urma unei astfel de situații să se orienteze spre texte lipsite de valoare și, neavând anumite repere, să considere kitschul drept normă firească a textului și să îl ia drept artă. Ideea pe care am vrut să o exprimăm lapidar aici este susținută și de Nicolae Manolescu în articolul „Posibil decalog pentru critica literară”, apărut în numărul 18 al anului 2003 al „României literare”, : „În definitiv, scopul criticii, dacă există unul, dincolo de a ne edifica în privința conținuturilor și formelor literaturii, precum și a valorilor de care acestea depind, este să trezească în cititor apetitul pentru lectură.(...) Ca să izbutească asta, critica trebuie să nu fie anostă, plictisitoare, rebarbativă. Criticul este un cititor altruist, care citește pentru plăcerea altora, nu doar pentru propria plăcere.”

Poeme

Eli Gîlcescu

Din întâmplare

„Și noaptea, ca o lena,
așa de încet se duce!...” (Vintilă Horia)

Prin tăceri absurde
isterizându-mi visul
și noaptea cum se duce
cu îmbrățișarea ei
și cum mi-aduni cuminte
pe cel de ieri fior
bătându-mi în urechi
nechemată
dimineața
respiră greu, suspină
nu seamănă cu noi
și saltă din nimic
ca un descântec din ce în ce mai trist

Și câte toamne între noi

Un du-te-vino rătăcit
în altă toamnă
aud ploi
un freamăt sub un cer străin
iubim urâm și înnoptăm
izvoare în tăceri adânci
uitate liniști în cuvânt
lăsând sărutul iarăși mut
prea multe inimi tulburând
sărutul care n-a roșit
până când

A cui toamnă ești

Atât de aprigă la suflet
atunci când începi să roșești
încurcată de dor în căderi
cu glas tras deoparte
acolo unde sărutul împreună tăceri
și frunza izbucnită în sus
și cerul prea mic, prea gol, atunci
fără gânduri atârând în văzduh
un nuc răvășit de vânt
încercări
iar pași iar inimi târzii
doar atât mai pot fi de folos
cât toamna va fi, tot dor ne va fi
atunci
tot dor pe aici cine știe cât
cine știe cât

O dimineață de cald

M-ai întrebat dacă mi-a fost vreodată frig de oameni
ca și cum ar mai fi o clipă
odată cu lumina
de câte ori mă sting
ca o făgăduială
până când în urechi se aud clopote
fără margini
dimineți cu soare
prea puțin de trăit

Sărutul fără noi

Și azi și mâine vom fi tot mai triști
și încă nu-i apus
nici grea visare în sărut
strivit în zori sub tălpi
rostit în alte lumi
de ce îmi taci
venind de nicăieri
alt timp și-acela de prisos
mi-a împletit tristeți
pustiuri fără drum
te pierd, mă pierzi
mă sânger
tresărind de câte ori
murim
înainte de a înflori

Pierzania iernii

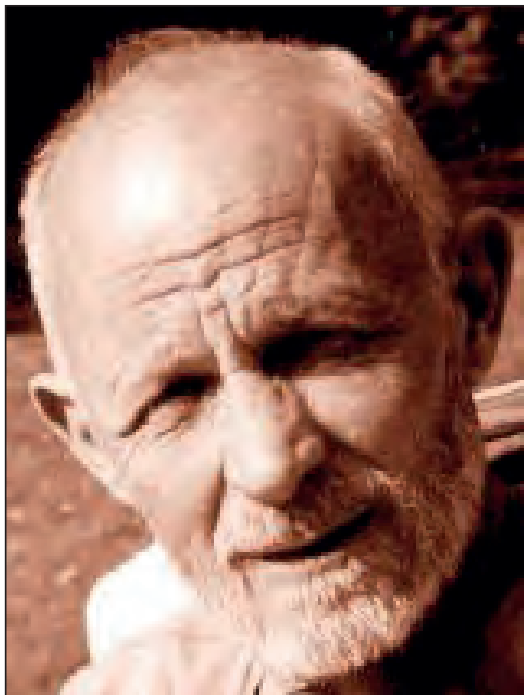
„Și pe omul asupritor, nenorocirea îl paște
și-l duce la pierzanie” (Psalm 140)

Cât întuneric într-un pumn de pământ
purtător de păcat
de coșmar
prea iarnă, prea frig
până când se mai poate iubi
până când nici rost
nici urme
zăpezi
vinovați
până strigătul meu și al tău
fără sens
azi îmi e dor mai mult ca oricând
mai aproape de noi
până când fi-vom stăpâni
pe un pumn de pământ
până când

Lecturi în reluare

Cartea lui Enoh. Înainte de Sumer și de biblie...

Eugen Evu

Cartea lui Enoh, scrisă probabil în sec. II sau Înainte de Hristos, descoperită în Etiopia, în 1773, este una dintre cele mai vechi mărturii mistice existente... Pomenită în Zohar și Epistola Sântului Iuda, cartea a exercitat o puternică influență asupra gânditorilor evrei și creștini, inclusiv asupra autorilor Noului Testament. Câteva teme familiare precum: introducerea răului în lume de către „îngerii căzuți”, epoca mesianică, Noul Ierusalim, Învierea și Judecata de Apoi, sunt doar câteva dintre ele. Cumva, revelația Sf. Ioan este parafrazică, dacă nu un plagiat. (n. n.)

„Enoh a umblat cu Dumnezeu, (EL)... (Cartea astronomiei).” * Viziunea patriarhului Enoh, / Enoh scribul, - întemeietorul Astronomiei omenirii: În vis, Enoh este rugat de îngerii rebeli, să intervină pentru ei, Veghetorii Celești, (v. Genesa, și ea inspirată din Enoh, n) „care și-au părăsit lăcașul ceresc pentru a comite nelegiuiri cu ficele oamenilor (decă Ei erau sexuați, sau bisexuați?!, compatibili sexual- carnal pentru a se împreuna cu femela umană, cu toate că, din acest act deviant genetic, au rezultat uriașii, giganții, devianții, mutanții!?... n)... * Împreunarea să fi fost cea

„adamaică”. Locul – sau nava, este numită „Tronul lui Dumnezeu” - unde Enoch vede și „Pomul vieții” – după unii cercetători, dubla spirală ADN- ARN, codul genetic! * „El va

fi dăruit doar celor sfinți și drepți, după marea judecătă; apocalipsa, originală, ci nu cea a lui Ioan Teleologul! * Tot acolo el vede” Grădina Dreptății” și „Copacul Înțelepciunii” (atenție, nu Pomul, cel roditor, idee saducheică ci nu fariseică. * Suntem în interregnum, nu, vârf al lanțului trofic, (vs... distrofic, prin, deviații de la Legea cosmică, etc. ?) * Le numesc „falsuri în acte cosmice” * În noul mileniu trei, criza globală a omenirii pare a fi una a Genomului, trans- sexualismului, hibridizării între rase etc... Li se atribuie acestea ca un act premeditat, al unor forțe oculte, v. reptilianismul lui David Icke ș.a.m.d.

S-a afirmat, între altele, că bisericile, catedralele, templele de pe glob, au exact forma BAZELOR de lansare ale rachetelor și navelor actuale, imitându-le, din illo tempore, ca să nu mai vorbim de vchile epopei Enuma Eliș, Ghilgameș, ori Mahabharatha, Vedele, Vedanta ș.c.l.- cât și cercetările și descoperirile lui Zecharia Sitchin, în Sumer, de peste 15 ani, cu „incredibile” 16.000 de tăblițe...

Enoh este „răpit” și dus undeva în Nord (?) într-o bază extraterestră? Petiția lor este refuzată, condamnarea iminentă. Vizitele lui se repetă, el este însoțit de „îngerii de lumină”, în fapt de aceeași „natură” divină, Veghetorii, dar care nu au comis crima incestului... (incubului, etc). * Erau șapte arhangheli... Se descrie locul „pedepsei finale a îngerilor căzuți”, : „aici este temnița îngerilor și aici vor sta închiși pe vecie” (v. Akasha, Shambala, Underground-urile planetei etc., etc- cf. Mitologiilor, n) * (Visul este o altă dimensiune a Timpului, altfel spus, modulația de frecvență- memoria lungă..., fractalia n.).

N.N. De ce i se refuză lumii, prin milenii de milenii (!), de către Geneticienii temponauți, cunoașterea ce au avut-o patriarhii, omul adamic, omul cenzurat (protector pentru specie), ca de altfel și durată de vârstă: de la circa o mie de ani, „matusalemici”, la doar 10%, actuala vârstă a speciei „celui de-al treilea Adam (după Noe și Iisus, Fiul lui Dumnezeu, dar și al Omului, cf. Creștinismului, n). * Răspuns: spre a nu deveni „luciferic”, rebel adică, spre a nu repeta păcatul: „a deveni asemeni nouă și a se sui la ceruri”

☑ (v. Babilon, Genesa).* Numeroase mituri, epopei etc.- sunt de fapt coduri la care au acces doar „inițiații”, prezumtivi (sic. n)- aleși ai lui EL..., (Elohimilor), cf. unor religii... Scopul este a ști, a stăpâni Imperial -popoarele, satrapiile, coloniile, mulțimile etc, prin istoria *repetitivă*. Actul cunoașterii superioare este oricum LUCIFERIC, de **Lux- Ferris**, purtătorul de lumină, altfel spus CIVILIZATORUL demirug, intrus, „căzut”, prin *coabitarea cu omenirea*. * *Apropos*: „*Diavolul, șarpele cel vechi (reptilianul, igitur, n)era atunci pe pământ*” (Genesa, idem): *cum toate ființele din galaxii sunt create de Unul Dumnezeu Absolut, pe planeta noastră, acest înger-căzut, de dinainte de crearea Omului,numit undeva Comandant- general al Legiunilor de îngeri, a FOST TOT UN FIU AL LUI DUMNEZEU!** Cf. *Creștinismului, Mesia cel crucificat, ar fi fost „unicul său fiu”, sacrificat spre a mântui omenirea” (ibidem.)** *Per concludere, toate cele creatoare ale omului, speciei, sunt demonizate a fi Luciferice, rebelionare și vor fi pedepsite: via religii, dogme doctrine, mistici și mistagogi, culturi și arte...*

O raportare la actualitatea istorică:

Capitolul CII din manuscrisul etiopian:

Spaimele zilei judecății; destinele potrivnice ale vieții de pe pământ.

„În zilele acelea, când El va aduce un foc cumplit asupra voastră, voi unde veți fugi, și unde veți găsi scăparea?” * „Și întrg pământul se va înfricoșa și se va cutremura, când EL va coborî Cuvântul Său(v. Logos-ul, n) asupra voastră” * „Toți îngerii își vor îndeplini ordinele* „Și vor căuta a se ascunde de prezența Slavei (Splendorii) celei mari” etc.

Atenție! (Justițiarul divin...) și Promisiunea...

„Nu vă temeți, voi, **suflete** (subl.n)- ale celor drepti, și **bucurați-vă că ați murit în dreptate!** (**subl. n**)* „Și nu vă întristați, dacă sufletul vostru a coborât în Sheol plin de durere”. * Și că în viața voastră nu i-a mers potrivit bunătații voastre !* „Va fi ziua judecății păcătoșilor etc”*

„**Când veți muri, păcătoșii vor zice despre voi:**

„**Așa cum murim noi, mor și cei drept: Cu ce se aleg ei din faptele lor? Iată, asemenea nouă, și ei mor în durere și întuneric**”(*Perspectiva veterotestamentară asupra Sheolului*)

„Deosebirea între cei drepti și cei nelegiuți nu este una exterioară, ci una religioasă și etică. Viața

păcătoșului este condusă numai de țeluri materiale și temporale”. „Ce au ei mai mult decât noi? De acum înainte, noi suntem egali”.* Ce vor primi ei la rândul lor au murit, și de acum înainte nu vor vedea lumină în veci”(idem).(Tablele cerești, **Enoh**). Cartea lui Enoh, scrisă probabil în sec. II sau Înainte de Hristos, descoperită în Etiopia, în 1773, este una dintre cele mai vechi mărturii mistice existente... Pomenită în Zohar și Epistola Sfântului Iuda, cartea a exercitat o puternică influență asupra gânditorilor evrei și creștini, inclusiv asupra autorilor Noului Testament. Câteva teme familiare precum: introducerea răului în lume de către „îngerii căzuți”, epoca mesianică, Noul Ierusalim, Învierea și Judecata de Apoi, sunt doar câteva dintre ele. Cumva, revelația Sf. Ioan este parafratică, dacă nu un plagiat. **Apropos** „păcat”: tot ceea ce este riscant pentru OM, prin deviațe, abateri, de la programul său GENETIC, așadar autodestructiv pentru Specie... (n).... „În statisticile lui 2015, pe pământ trăiesc peste șapte miliarde de oameni. Religii sunt peste o mie! Discriminarea existențială nu este atribuită doar divinității pedepsitoare, ci și Mamei Natura care reacționează, distrugerii mediului, seisme, inundații, incendii gigant, crizei energiilor fosile, efectelor poluante, cosmosului corelaționar, conform „ecuației” micro- macro cosmos, a lui Niels Bohr, premiat Nobel etc.

Ce este mai fascinant decât Realitatea!? Omul, noi înșine, suntem misterul... Simplă retorică?

Restituirii**Poeme****Mircea Arjuna****Stare 1**

Între degete, un cântec de coasă
amurgul începe să cadă firesc...
mă mușcă tăcerea, nimic nu rostesc
când femeia se face din nou mai frumoasă.

Între pale de cântec tăcerea coboară,
mă închide cu gratii de dor ,
mă mușcă de gură și buzele dor
și în foc mă preface ca și întâia oară.

Stare 2

La gâtul obosit de harpe
așez cuminte un noian de vise,
apoi cu unduit de șarpe
prefac iubitele în narcise,

narcisele apoi le fac scânteie
și le îngrop în ochi de întuneric,
când preschimbate în femeie,
le fac să zboare luciferic.

Cosmogonie

De atâtea stele sparte în noapte,
lumina soarelui s-a înverzit buimacă
și vocea mea s-a strâns în șoapte,
un nou ecou puternic să se facă.

Atent și-ncet, cu fiecare gest,
m-apropii pe furiș de mine ,
în universul devenit tempest ,
să pun la axa soarelui rubine.

Din cioburile risipite-n haos,
un nou lucefăr fac dintr-o genune,
cu inima-l împing dinspre repaos
și izvodesc pe cer noua minune.

Te strig

Te strig după iarna plecată, de ieri
te strig pedepsit de femeii în ninsoare,
te strig să te văd cum disperi,
și dispari preschimbată în boare.

Te strig, să te aud din ecou,
înecat în perdele de vată,
te strig, și totul se face ca nou...
și dorul se face mai mic dintr-odată .

Din fluier doar vântul...

Din fluier doar vântul mai cântă falsând.... ,
oierul adoarme curând prin iarba uscată.
cad coaste și lână, copite și coarne dansând,
cad stele și noaptea adânc peste vatră.

Pe locul unde nici iarbă, nici lună nu crește,
nici muguri de turme curând nu se nasc,
netrebnic păstorul, cioporul pornește
spre câmpul de stele, ce oile-l pasc...

Și turma dispare sub lună păscând,
trecându-se în goană prin foamea de lup... ,
instinctul o poartă prin miei alergând,
în locul unde cunoaște odihnă în trup...

Din fluier doar vântul mai cântă falsând.

Pușca o încarc

*(Poemul acesta se dedică
prietenului Mircea Bârsilă)*

Pușca o încarc mai ades cu nisip
pentru femeia ce privește prin mine
și o las cu dăre de lacrimi pe chip,
cu chipul o las în crini de ruine.

Nu poate să-mi placă vânatul,
când singur se lasă spre pușcă,
nu poate să-mi placă vânatul,
când dorul din mine cu sete mă mușcă.

Pușca o încarc tot mai ades cu nisip,
vânatul de soi, mai rar se arată,
se lasă-mpușcat, și nu-i chip
să-l prind viu, niciodată.

Ca să uităm

Ca să uităm de moarte, vom pleca
altoindu-ne singurătatea cu ape verzi...
prin oglinzi aburite, vom privi cerul
cu genunchii la gură...., de mirare
că suntem încă vii și liberi,
stând față în față, ca două toarte
de la oala Căii Lactee....
ca să uităm că suntem, vom pleca
ținându-ne de două frunze de arțar,
sau de vie, rătăcind mirați

că vântul a uitat să ne scuture
ca pe două toarte,
de la urechile timpului.

Cine sunt acei...

Cine sunt acei care mă strigă să vin ,
când sunt așa cu rănilile făcute piatră?

Cine sunt acei care-mi împlântă un spin
în toamna mea cu geana însângerată?

Zburând la o palmă de frunza de nuc,
mai sus cu o palmă de frunza de vie,
mă îndrept către voi,... și parcă mă duc
spre locul în care nimic n-o să fie... ,
nici zare mușcată de țeava de pușcă ,
nici boare de zbor, de femeie iubită...,
doar urme de răni, din care mă mușcă
tăcerea din voi , făcută ispită...

Voi fugi

Voi fugi
așa cum nu este bărbătește,
ca apa printre pietre înșorite,
vara.

Voi fugi
cu dorurile preschimbate în nepăsări,
către păsările care și-au uitat
zborul.

Vin între voi

Vin între voi cum a venit Maria,
cu suflet vinovat pierzând copilăria
și cerbi cu trup greoi îmi sunt aduși,
ca între lacrimi să îi pun drept uși.

Nocturnă

Prin pupile de sălcii plecate
stelele îmi fură sângele amar,
amurgul mă soarbe din spate,
noaptea croiește un drum în zadar.

... Stelele îmi fură sângele amar,
în noaptea când totul se poate,
cu lele în dansul acela bizar,
din pupile de sălcii plecate.

Vin și întreb

Ca să mă fac din nou în chin,

de dincolo de mine, vin din flori
topite în petale de înger...,
vin de acolo, dinspre nori,
dintre nuiielele de sânger...,
vin și întreb, de unde vin...?

Eu sunt

Eu sunt cel ce poate muri de un ecou
și gata sunt cu mâna pe pușcă, din nou,
stârnit de o frunză ce bate în geam,
să o slobod... , când se așează toamna în ram.

Când era femeia

Când era femeia un ram cu o pasăre mare... ,
și eu vânător frumos, când eram, de ce oare
receam călător lângă ea și prin crâng,
gata să împușc orice boare, gata să plâng?

Pe o rană să viseze, pe un vifor să se culce

A-nviat din nou jertfitul fluture din crisalidă,
Și a părăsit mormântul în a rugilor hlamidă ,
A pornit să ne vestească despre calea care duce
Pe o rană să viseze ,pe un vifor să se culce.
A venit iar între oameni cu solia lui de pace
De iubire să vorbească și de lumea ideală ,
Să împace omenirea într-o pace epocală ,
Cu euritmii de gânduri în copii a ne preface ,
Să-nțelegem iar misterul ,taina care ne seduce... ,
Să iubim pe cel de-alături ,ca pe propriul nostru chip
Și cu mâinile întinse ,pipăind rana din cruce ,
Să ne prosternăm cu toții în al tălpilor nisip...

Pe o rană să viseze ,pe un vifor să se culce.

Cerul înrobit de muzici peste râuri stă răsfrânt

A trecut și noaptea asta cu miracolul ei sfânt ,
S-a ivit pe boltă luna într-un giulgiu de platină
Aruncând peste morminte o lumină din lumină... ,
Cerul înrobit de muzici peste râuri stă răsfrânt.
S-a întors din nou la viață fiul lumii pe pământ
Cu covoare de verdeață ,cu ciopoarele de miel,
Cu copiii rumeni la față din reginele femei... ,
Cerul înrobit de muzici, peste râuri stă răsfrânt.
În explozia de muguri, care lumea o subjugă ,
A venit din nou copilul către toate care sunt ,
Să ne-nvețe-abecedarul fericirii pe pământ ,
Ni l-a adus pe Mesia, ascultând a noastră rugă...

Cerul înrobit de muzici ,peste râuri stă răsfrânt...

Ionel Bușe - Proza scurtă

Proza lui Ionel Bușe e transdiscursivă, ambițioasă a reconstrui o lume, evident, imaginară, din cuvinte răstălmăcite cu o cultură și o religie nouă. Dacă ar fi să-i combine pe Nietzsche cu Freud, ar rezulta o reverie metafizică al cărei rol ar fi să reafundeze o Nouă Atlantidă postficionară/ transficionară (Naufragiul), insulară.

Miturile par perfect absorbite în profan, dar autorul columnist le diseminează cu o plăcere enigmatică (Urmărirea), unde cel urmărit pare să fie un Acteon fugărit de propriii săi câini coșmarești. Apariția unui gândac mare, negru, sugerează continuitatea „Metamorfozei” lui Kafka.

Ionel Bușe recurge prin urmare cu dezinvoltura unui argonaut la inter-/ meta- și trans-textualitate. Un Michiduță pare preluat din fantasticul caragialian, Eliade e și el chemat intranarativ cu povestea Jidovului rătăcitor, însă la baza povestirilor lui Bușe stă, ca și la Voiculescu, fabulosul folcloric. Budon, nebunul satului, mă reîntoarce-n propria copilărie căci și Brădicenii mei arhetipali își aveau nebunul lor de care noi, copiii, fugeam îngroziți și căruia părinții mei îi dădeau de pomană.

În „Zara” câte o frază proustiană te face să tresari involuntar: „Căruțele înaintau ca niște cochilii de scoici într-o mare nesfârșită.” Tehnica e panoramică, fiecare bucată în parte se derulează lent ca într-un film clasic despre o Armadie în care domnișorul și țiganii se adăposteau ca într-o arcă. Iar Adar e asemenea unui pelerin, străin pe-acest pământ – cum s-ar exprima Heidegger. Adar și Zara par o pereche sadoveniană de prin Hanul Ancuței ori Ochi de urs.

Așa că fiecare proză vine „cu greutatea și cu frumusețea ei” (Zara, p.37), cu farmecul și cu naturalitatea ei, care solicită lectura de plăcere și mai puțin poetica recitării și gândirea critică. Deși dacă aceasta din urmă și-ar reintra în atribuțiuni, impresia de «déjà-vu/ déjà-dit» nu-mi dă deloc pace.

Arta nu-i explicație – caută a ne încredința naratorul –, e întocmai unei filosofii prime, în sens presocratic.

Mereu o mirare poetică te intrigă și te cucerește, deposedându-te de cămașa banalului cotidian. Codul e la fiecare dintre noi, cei care mai avem răbdarea contemplării.

Povestirile lui Ionel Bușe nu fac „decât să ne trezească acele toposuri fluide ale imaginației, să le

scoată din amorțeală... Dacă plac cuiva, înseamnă că au avut un rost în cântarea lumii”(„Cuvânt înainte”, p.6).

„Fir întins!” se învecinează oarecum cu nuvelele lui Ștefan Bănuțescu, textura e sobră, precisă, neredundantă, economicoasă, dar tema pescuitului e din „Noul Testament” și aduce a Hemingway și Melville. Antinomiile sunt și ele împrumutate din mitosofia creștină: rai-iad. Până și nea Pătru e un avatar al lui Petru, însă unul decăzut, alcoolic, captiv într-un profan derizoriu și aproape distructiv.

Asemenea schițe – căci acestei specii îi aparțin textele, concentrează mituri și drame, pleacă de la fapte reale și recrează poetic experiențele posibile. Volumul „Ultima vară cu Eniko și alte... povestiri” (Editura Fundației Alfa, Cluj, 2010) experimentează – cum ni se mărturisește însuși scriitorul columnist – mai multe registre: pseudo-kafkiene, romantico-fantastice, realist-ironice, ludico-simbolice etc.

Secțiunea a doua a cărții „C'est l'amour qui passe” cuprinde ca și cea dintâi „Naufragiul” tot nouă povestiri. Simbolistica cifrei 9 se găsește în dicționarul lui Gheerbrant și Chevalier și deci nu zăbovesc deșart.

Ion Popescu-Brădiceni

Vasile Ponea - Povești lirice

Emilian Marcu

Stări de vină, Mal de tort, Editura Clusium, Cluj-Napoca, 2008, 132 p, traducere în limba franceză de Paula Romanescu, și *Fără tăgadă*, Editura Constantin Brâncuși, Tg. Jiu, 140 p. Prefață de Aurel Antonie.

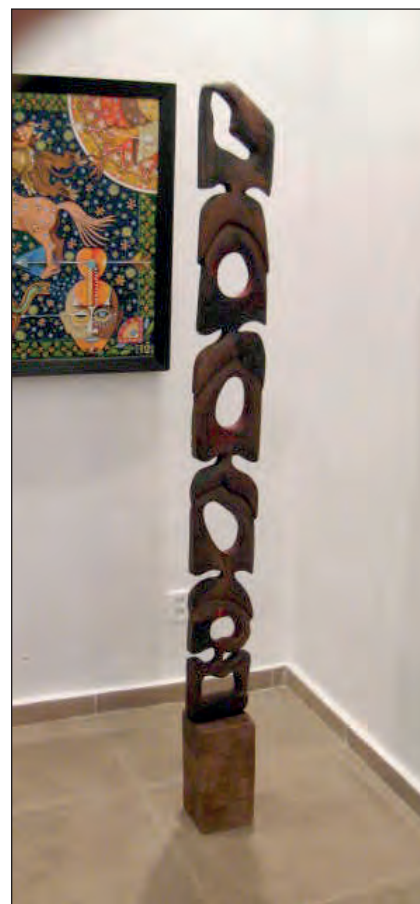
Moldovean din naștere Vasile Ponea a reușit să se stabilească, cu arme și bagaje, ca inginer electrotehnist (parcă) la Tg. Jiu și ducând în desaga sa de amintiri melancolia de pe plaiurile natale s-a lăsat altoit de morbul arghezian și a început să scrie poezie, confesindu-se: „Respir printr-o boare de scrieri, /Mi-astâmpăr durerea prin haz,/ M-alătur vouă năieri,/ S-alunec ușor prin necaz.” El scrie o poezie a sentimentului imediat, a trăirilor curate, netrucate, de o sinceritate dezarmantă, așa cum este chiar el în viața de fiecare zi. „În nopțile de taină marunc în abis,/ Prin cețuri înot ca într-un vis,/ Singurătatea e plină, valsează pe poante,/ Sub straja destinului cât se mai poate,/ Stropi de neant se-așează pe pleoape,/ Gânduri rebele se transferă în șoapte/ Și murmur zvonuri despre

lehamite” sau „Surdul nu-l fericește pe meloman./ Melomanul nu-l compătimentește pe orb./ Orbul nu-l fericește pe nelegiuit,/ Nelegiuitul este cel mai nefericit/ și el nici nu știe.” Acest mecanism ludic de a introspecta lumea dar și comportamentul uman pare să-l prindă cel mai bine pe Vasile Ponea, să-i ofere acea șansă de a se exprima în versuri fără a deranja, fără de a obstrucționa cititorul. În nota sa de editor Aurel Antonie face o anumită confesiune care definește, în mare, poezia pe care o scrie Vasile Ponea: „De aceea am să mă rezum la a vă semnala acele balsamice picături de poezie adevărată care punctează fericit discursul poetic al autorului și care mie mi-a încălzit sufletul”. Și citează poemul: „În garduri uitate de timp, uluci au prins rădăcini”, „Să ai doar răni pe care le lasă sabia în apă”, „miros de singurătate prelungă”, „Pe casa plouată de ani au înfrunzit țiglele”, „ferestrele prăfuite nu se mai uită nicăieri”, „din zi în zi devin tot mai albastru”, „lebăda ce taie-nserarea din iaz” (splendid vers), alături de: „strigarea către bolta cernită de cocori”, „vulturii mătură câmpia de iepuri”, „noaptea se trezește ne-adormită”, „cu somnu-ngenuncheat să ascult/povești...”. În poezia din cărțile lui Vasile Ponea, cu adevărat lebăda taie înserarea din iaz, atunci când în garduri de timp uluci au prins rădăcini, iar noaptea te trezește cu somnul îngenuncheat să poți asculta povești. Povești lirice, desprinse din aburul cald al copilăriei scrie Vasile Ponea, cel care se adresează unui cititor imaginar, un cititor care poate fi doar sufletul lui.

Brâncuși

Elev Constantin Neamțu

O, tu, Brâncuși artist neînțeleș
Ce prin a ta Coloană ne-ai dat
de înțeleș
Esența vieții care e strânsă-n
univers.
Sărutul, Muza Adormită a
tineretii veșnice
E presărată cu a morții neliniște.
La Masa Tăcerii tot mă încarc
cu gândul,
Iar Capul de Copil și-așteaptă-n
taină rândul.
Rugăciunea-i modalitatea
mea de detașare,
Ce mă încredințează că nimeni
și nimic nu moare.
Gândul la Domnișoara Pogany
mă ține drept
Iar Pasărea Măiastră eu o
ascund în piept.
Poarta Sărutului m-a copleșit
sub ea,
Când te-am întâlnit, pe tine,
fericirea mea.

Atitudine

Lucrare din “Grădina cu vietăți de piatră” de la Târgu-Jiu, aparținând lui Brâncuși, dată cu var!

Alex Gregora

În mai multe rânduri, în GorjNews dar și în alte publicații, am scris despre “Grădina cu vietăți de piatră” de la Târgu-Jiu, atrăgând atenția asupra stării lucrărilor realizate de sculptorul Constantin Brâncuși în grădina casei Gănescu, respectiv cinci mese de piatră și un ansamblu zoomorf din pietre aduse de Brâncuși de pe râul Blahnița. Denumirea de mai sus o luăm (apud. domnul profesor Zenovie Cârlușea) după studiul publicat în 1999 de Lucian Radu Stanciu, controversat brâncușiolog bucureștean, însă cartea din 1971 despre operele de la Târgu-Jiu a profesorului Ion Mocioi statuează fără tăgadă că autorul pieselor de piatră este Constantin Brâncuși.

Chiar în filmul cuprinzând imagini inedite din Gorj și din timpul construcției Coloanei ce se poate accesa pe internet la <https://www.youtube.com/watch?v=FnVVNc29JQc>, sursă fiind Centrul Național de Artă și Cultură “Georges Popidou”, de la minutul 51 se pot observa mesele de piatră, casa Gănescu și imagini cu bănci și flori din grădină.

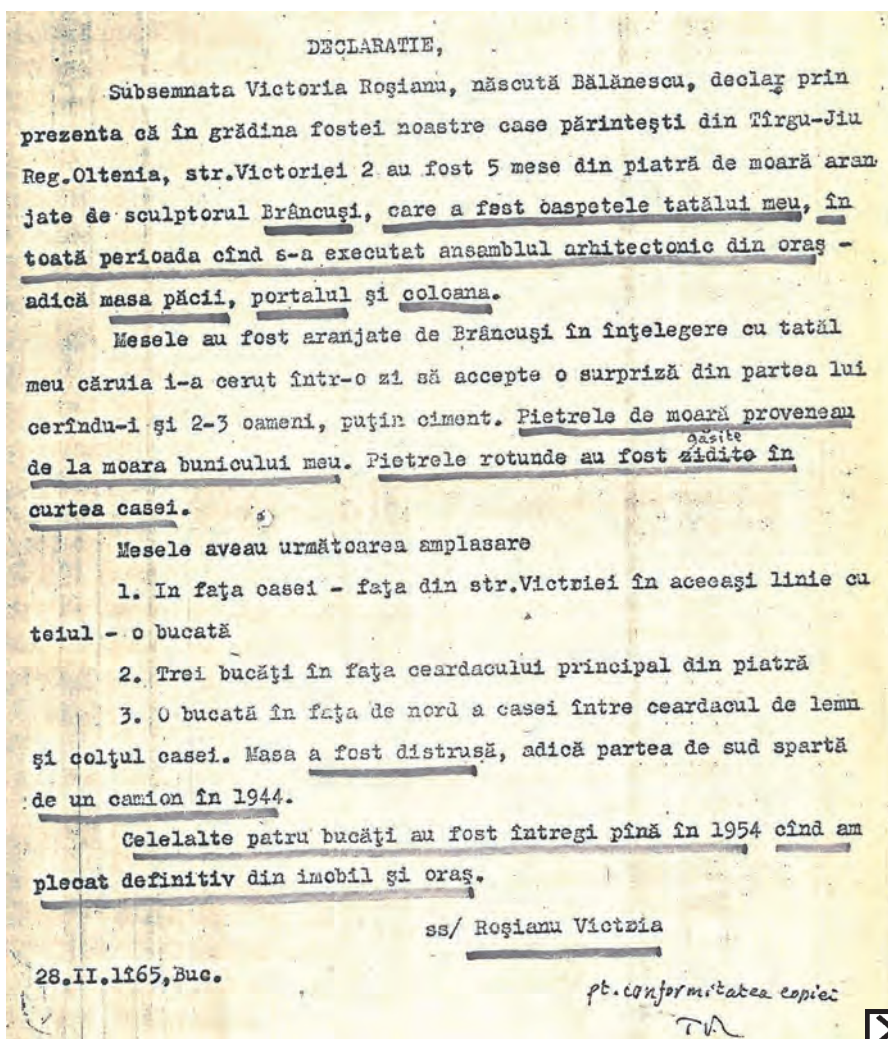
Totodată, alte documente din arhiva lui Petre Popescu Gogan, consultate de mine și publicate aici și în revista “Brâncuși” editată în... epoca Vasile Vasiescu, confirmă existența și autorul meselor și ansamblului zoomorf din grădina casei Gănescu din Târgu-Jiu.

Victoria Roșianu, născută Bălănescu, fiica proprietarului casei din acea vreme, la 28.02.1965 îi declară lui Tretie Paleolog că știa de realizarea meselor, de înțelegerea lui Constantin Brâncuși cu tatăl său și cu privire la modul în care acestea erau amplasate.

“DECLARAȚIE

Subsemnata Victoria Roșianu, născută Bălănescu, declar prin prezenta că în grădina fostei noastre case părintești din Târgu-Jiu Reg. Oltenia, str. Victoriei 2 au fost 5 mese din piatră de moară aranjate de sculptorul Brâncuși, care a fost oaspetele tatălui meu, în perioada când s-a executat ansamblul arhitectonic din oraș – adică masa păcii, portalul și coloana.

Mesele au fost aranjate de Brâncuși în înțelegere cu tatăl meu căruia i-a cerut într-o zi să accepte o surpriză din partea lui cerându-i și 2 – 3 oameni,

☑ puțin ciment. Pietrele de moară proveneau de la moara bunicului meu. Pietrele rotunde au fost zidite în curtea casei.

Mesele aveau următoarea amplasare:

1.În fața casei – fața din str. Victoriei în aceeași linie cu teiul – o bucată;

2.Trei bucăți în fața ceardacului principal din piatră;

3.O bucată în fața de nord a casei între ceardacul de lemn și colțul casei. Masa a fost distrusă, adică partea de sud spartă de un camion în 1944.

Celelalte patru bucăți au fost întregi până în 1954 când am plecat definitiv din imobil și oraș.

Ss/Roșianu Victoria, 28.II.1965, Buc.,

pentru conformitatea copiei”

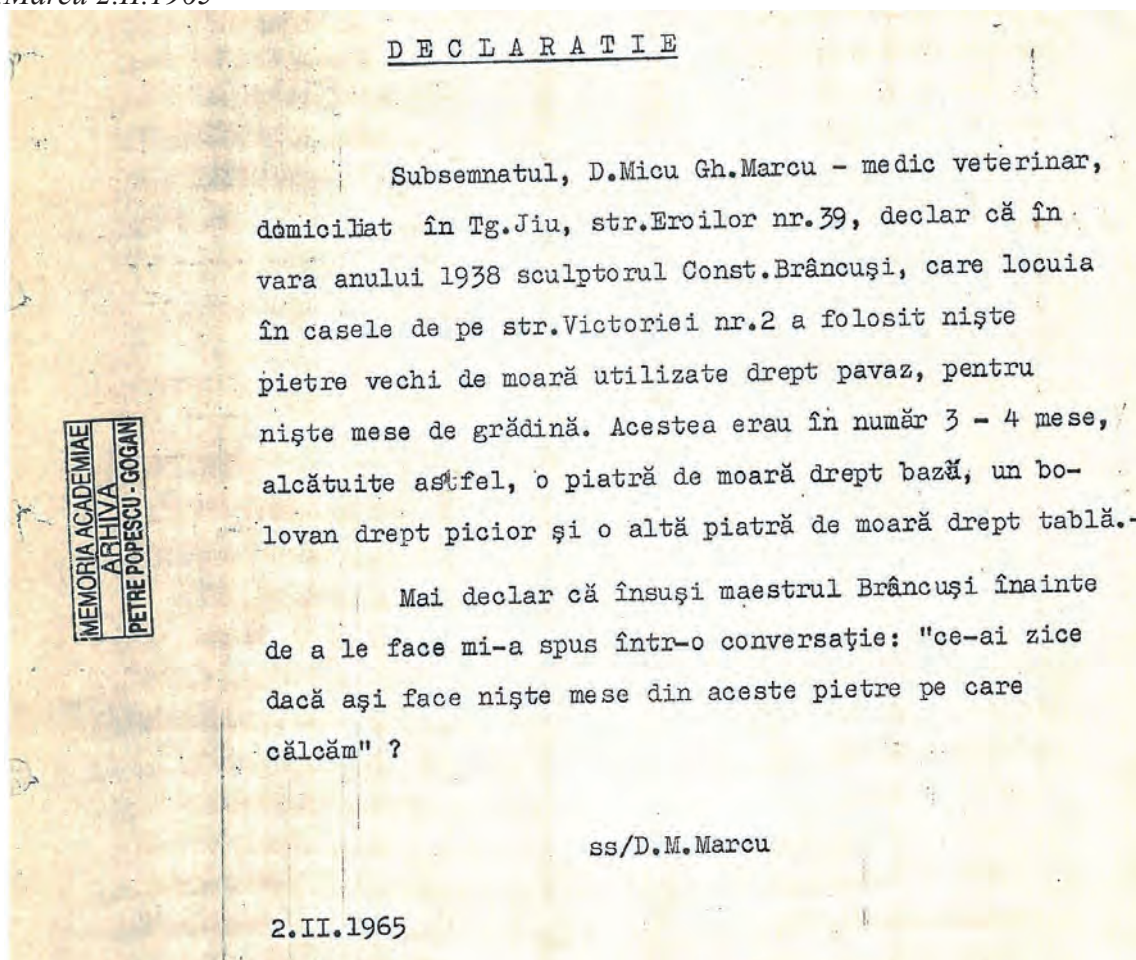
Și târgujianul D.Micu Gh. Marcu, prieten al lui Brâncuși, confirmă, desigur tot în scris, realizarea de către sculptor a meselor din grădina casei lui Bălănescu.

“DECLARAȚIE

Subsemnatul, D.Micu Gh. Marcu – medic veterinar, domiciliat în Tg.Jiu, str. Eroilor, nr.39, declar că în vara anului 1938 sculptorul Const. Brâncuși, care locuia în casele de pe str. Victoriei nr.2 a folosit niște pietre vechi de moară utilizate drept pavaz, pentru niște mese de grădină. Acestea erau în număr de 3 – 4 mese, alcătuite astfel, o piatră de moară drept bază, un bolovan drept picior și o altă piatră drept tablă.

Mai declar că însuși Brâncuși înainte de a le face mi-a spus într-o conversație: “ce-ai zice dacă ași face niște mese din aceste pietre pe care călcăm”?

Ss/D.Marcu 2.II.1965”

În 1965, renumitul cercetător în brâncușiologie Tretie G. Paleolog, a întreprins și o reconstituire a meselor de piatră. Iată cum:

☑ *“RECONSTITUIREA CELOR 5 MESE COMPUSE DE BRÂNCUȘI*

(...) 2. La data de 9.2.1965, Organizația P.M.R. a raionului Tg.Jiu a dispus ca IGO să dea 4 oameni pentru a reconstitui experimental una din mesele brâncușiene din Grădina Casei de Oaspeți a PMR construită de Gănescu, trecută sub numele familiei Bărbulescu ca monument istoric și proprietatea familiei Bălănescu până în 1950.

Subsemnatul T.G. Paleologu, cu șeful IGO, Brelea Ion și muncitorii Capcea Ilie, Băicoiu Constantin, Percea Ion și Pădure Ion am montat una din mesele desfăcute. Am făcut 5 fotografii ale mesei. Am adunat în aceeași zi declarații de la martorii ing.Șerbănescu Cornelia, Dr. Aposteanu, Dr.Micu G.Marcu, laboranta Stănoiu Paula, ing Victoria Roșianu, Directoarea Muzeului din Tg.Jiu, Elena Udriște mi-a citit fișa pe care a făcut-o despre acest monument istoric în 1962 la adresa Direcției Monumentelor Istorice din București. (...) Ss/”

RECONSTITUIREA CELOR 5 MESE COMPUSE DE

BRÂNCUȘI

1. Vezi memoriul lui Tretie G.Paleologu la Institutul de Istoria Artelor al Academiei RPR și la Consiliul Artelor Plastice din CSCA, depus în noiembrie 1964.

2. La data dec 9.2.1965, Organizația PMR a raionului Tg.Jiu a dispus ca IGO să dea 4 oameni pentru a reconstitui experimental una din mesele brâncușiene din grădina Casei de Oaspeți PMR construită de Gănescu, trecută sub numele familiei Bărbulescu ca monument istoric și proprietatea familiei Bălănescu până în 1950.

Subsemnatul T.G.Paleologu, ca șeful de secție IGO, Brelea Ion și muncitorii Capcea Ilie, Băicoiu Constantin, Percea Ion și Pădure Ion am montat una din mesele desfăcute. Am făcut 5 fotografii ale mesei. Am adunat în aceeași zi declarații de la martorii ing.Șerbănescu Corneliu, Dr.Ana Aposteanu, Dr.Micu G.Marcu, laboranta Stănoiu Paula, ing.Victoria Roșianu, Directoarea Muzeului din Tg.Jiu, Elena Udriște mi-a citit fișa pe care a făcut-o despre acest monument istoric în 1962 la adresa Direcției Monumentelor Istorice din București. Vezi alăturat, anexele 7a, 7b, 7c. 7d. 7e. 7f

Toate semnalele noastre (im)pertinente au sensibilizat într-o oarecare măsură oficialitățile orașului Târgu-Jiu, întrucât, după cum povestește domnul profesor Zenovie Cârlegea în “Gorjeanul” din 3 martie 2013, în articolul “BRÂNCUȘI – 75 – «Grădina cu vietăți de piatră» de la Târgu-Jiu”, s-a organizat o întâlnire: “Mai exact, în data de marți 26 februarie 2013, (primarul, n.n.) a convocat, la fața locului, câțiva oameni de cultură din Târgu-Jiu, pentru a obține informații și păreri cu privire la acest subiect. Având alături staful tehnic al Primăriei Municipiului Târgu-Jiu, primarul și cei convocați au hotărât reamenajarea acestui spațiu, în care să se regăsească pietrele de râu figurativ-sugestive («sculpturi» naturale) dar și cele cinci mese din pietre de moară cu care Brâncuși a agrementat artistic spațiul ☑

verde din preajma Casei Bălănescu (zona sud-est). Și, bineînțeles, împrejmuirea locației cu gard de fier, dar nu atât de înalt precum cel vechi.”

Iar domnul profesor Zenovie Cârlegea, care a și atras atenția cu peste 15 ani în urmă asupra stării spațiului artistic și, cu siguranță, metafizic brâncușian din grădina casei Gănescu, aprecia: *“De aceea inițiativa (și, ca să subliniem importanța ei, vom spune de pionierat) Primăriei Târgu-Jiu, a Centrului de Cultură „Constantin Brâncuși” și a unor oameni de cultură târgujieni trebuie salutată cu toată considerația. S-ar putea crea astfel, în jurul mesei-rebut alcătuită din picioarele meselor sculptate în 1937 și 1938 (care, pe bună dreptate, a fost adusă aici din Parcul Coloanei, în urmă cu câțiva ani) un spațiu ambiental de real interes pentru iubitorii și cercetătorii operei și vieții lui Constantin Brâncuși, știindu-se că multe din sculpturile acestuia amintesc direct, prin morfologia lor, de formele pe care natura le-a șlefuit în imemorale perioade geologice (Începutul lumii, Noul născut, Portretul lui Eileen, Animal nocturn, Miracolul, Peștele, Leda, Sculptură pentru orbi, Țestoasa ș.a.).”*

Bucuria sinceră a fost pentru toți iubitorii de artă de scurtă durată. Funcționarii Centrului “Brâncuși” s-au mulțumit doar cu plasarea în zonă a unei tăblii cu explicații sumare.

De curând am fost la Colegiul Economic “Virgil Madgearu” din Târgu-Jiu, peste drum de Coloană, ca să verific o informație cu privire la una din mesele de piatră. Am găsit, chiar la intrarea din stânga, cea către Cancelarie, o masă fără tăblia superioară, însă dată cu var, ca pietrele de la rondurile din jur. Administratorul instituției de învățământ auzise că i-ar aparține lui Brâncuși, însă nu avea ceva oficial, nici o inventariere, nici un act de custodie. “Măcar să o țineți, să n-o sustragă cineva!”

Aduc aminte, dacă ar mai fi nevoie, că în **Lista monumentelor istorice județului Gorj**, aprobată de ministrul culturii și cultelor în 2004, sunt 511 obiective monument istoric, respectiv: 90 de situri arheologice, 369 monumente istorice, 28 monumente de for public și 24 de monumente comemorative.

Între acestea, în Târgu-Jiu, în curtea casei Barbu Gănescu “**Mesele de piatră aranjate de Constantin Brâncuși**”, codificate de specialiștii Direcției Județene pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național Gorj astfel: LMI 2004: GJ-III-m-B-09470 și LMI 1991: D0012; datare: 1938.

Mai cunosc și faptul că arhitectul Iulian Cămui este autorul unui proiect de amenajare a spațiului din jurul casei Gănescu, cuprinzând și aranjarea meselor și ansamblului zoomorf. Am bănuieli că părți ale meselor și componente ale ansamblului zoomorf există și pe holurile Muzeului de Istorie din Târgu-Jiu, o bancă de lemn cu siguranță. Neinventariate!

Sunt convins că în acest caz al meselor de piatră brâncușiene și ansamblului zoomorf doar instituțiile de forță ale statului mai pot face lumină!

Gânduri în trei rânduri

Mariana Popeangă Cornoiu

 Ceață înaltă_
 Înspre neunde poartă
 Dincolo de cer.

Ninge peste cer_
 Se plictisesc îngerii
 Visând efemer.

Visele n-au porți,
 Doar cerurile nalte
 Eternitate.

Floare de colț, stea,
 Pecete argintie
 Peste inima mea!

Poți să pui, oare,
 Frâu de argint gândului
 Când nu-s hotare?

În prag de suflet,
 Așteptând fericirea_
 Ce înserare!

Aprind tăcerile
 Cu cremenea gândului
 Rug dorului!

Luna oblojind
 Genunchii dealurilor_
 Liniștea nopții!

Năruind zarea
 Se acoperă cerul_
 Coboară seara!

Câtă lumină

Într-o mână de tină_
 Pumn de țărână!

Ce stie gândul?
 Alergând nebunește
 Dorul strunește!

Atâta trifoi,
 Dar puțin cu partu foi
 Pe câmpul din noi!

Despletiri de gând
 Peste poiene de suflet_
 Viorele-n crâng!

Seceră pe cer
 Stelele o-ncunună_
 Inimii i-e ger.

Vine o vreme
 Dinspre neunde spre noi_
 Timpul ne cerne!

În palma frunzei
 O buburuză mică
 Descântă zilei!

Obrazul lunii
 Înflăcărat de doruri_
 Străluminare!

De ce otava
 Mai fragedă ca iarba_
 Pasul prin trifoi!

Floarea inimii_
 Dorurile caută trup
 În glastră de lut!

În fluviul de timp,
 Fir călător de nisip
 La vămi vămuit!

Timpul despletind
 Secundele perfide_
 Zilele trecând!

Săgeți aruncând
 Peste înaltul culmii_
 În zbor, lăstunii!

Deal îngenunchiat,
 Garoafe funerare_
 Apus de soare !

Gânduri care dor
 Stele căzute-n izvor!
 Melancolie.

Scuturate flori
 În inimă-mi petale_
 Tăcerile tale.

Pictură pe cer,
 Risipă de albastru_
 Visul efemer!

Dor și visare
 Strălucind printre frunze
 Cireșe amare.

Clicuri la vise
 Cu simțurile-aprinse_
 O dorlogare.

Cu timpu-n palmă
 Așteptând la vamă_
 Aniversare. ***

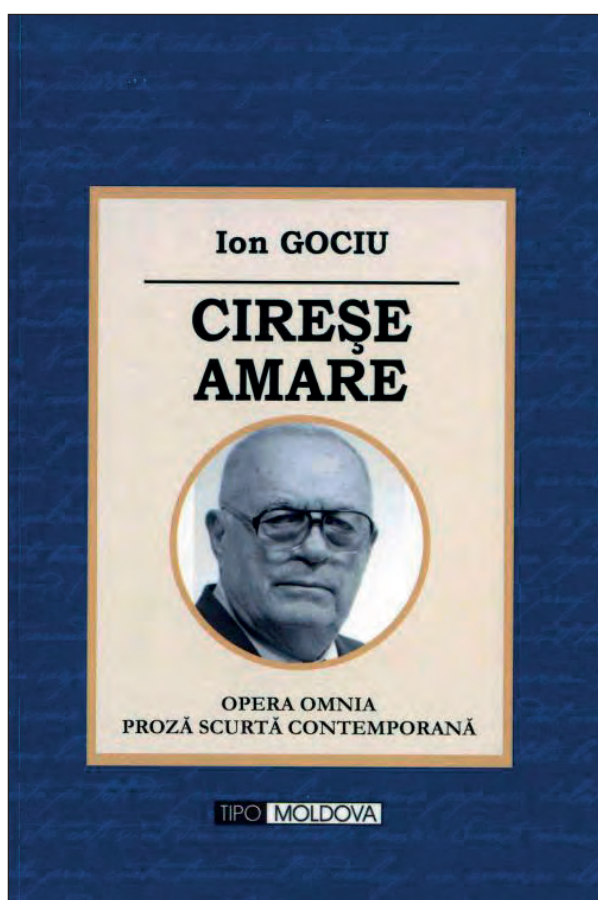
Timpul înflorit
 De bucuria clipei_
 Visul împlinit.

Cireșe amare - Ion C. Gociu

Editura **TipoMOLDOVA**, Iași 2014

Volumul de proză „*Cireșe amare*”, semnat de Ion C. Gociu, un scriitor deja cunoscut în lumea literară gorjană și nu numai, tipărit la Editura *TipoMoldova*, colecția *Opera Omnia Proză scurtă contemporană*, Iași 2014, cu o Prefață a prof. univ. dr. George Mirea, intitulată „*Debransare de la viciul... lecturii*”, cuprinde în cele peste 300 de pagini titlurile a cinci nuvele: *Idile*, *Jugul din Gura Lupoi*, *Coarba*, *Destăinuiri la ceas de seară* și *Cireșe amare*.

Prima nuvelă, intitulată *Idile*, este povestea sinuoasă a unei femei care era „*pur și simplu revoltată de viața ei anostă, lipsită de bucuriile tinereții*”. Violeta Neșu, nora Tomiții lui Boian Neșu din Brădet, este venită la țară, în casa soacrei sale, pentru a îngriji de gospodărie, cât timp femeia era internată la spital.

Persoană trăită la oraș, cu tabieturi „*de doamnă abia trecută de 25 de ani*”, căsătorită cu un bărbat mai mare cu câțiva ani, mereu plecat cu serviciul, ea este nevoită să se acomodeze pentru câțiva timp cu treburile gospodărești într-o

ogradă plină cu o „*tâlvură*” de păsări și chiar să ducă vitele la păscut în *Ogașul popii*, pe *Valea cu Urzicile*. Acolo îl întâlnește pe Bebe Popescu, student medicinist în anul IV, cu care are o scurtă poveste de iubire.

Când se întoarce acasă, plină de remușcări, constată trecerea unei alte femei prin patul conjugal și atunci hotărăște în sine să ea trebuie să se realizeze, să urmeze o facultate, să meargă la servicii, indiferent de compromisurile pe care va trebui să le facă. La examene îl cunoaște pe Ionel Pop, cu care va avea cea mai frumoasă poveste de iubire, un om alături de care se simte încurajată și ocrotită. În al patrulea an de iubire și întâlniri scurte, distanța și problemele familiale ale lui Ionel, duc la răcirea relației. Totuși Violeta îl așteaptă să-i fie alături la examenul de licență, așa cum i-a promis. El nu vine, ei i se face rău în sală și „*are un atac miocardic, petrecut în timpul susținerii examenului de licență*”. Moare, fără să fi aflat că, „*în urma unui stupid accident de circulație*”, nici Ionel nu mai trăiește. Ca o stupidă coincidență, ei sunt înmormântați în aceeași zi, aproape la aceeași oră, dar în localități diferite.

Cea de a doua nuvelă, *Jugul din Gura Lupoi*, poartă cititorul pe la Lupoia, locul unde „*plecam duminica, cu vitele să le pășunăm, toată ziua*”. Aceasta era ocupația copiilor mai marișori, bucu-roși că merindele aduse de acasă le permiteau să petreacă toată ziua, prinși în felurite hârjoane și, de ce nu, în jocuri idilice. Astfel, autorul aduce amintiri din copilărie, asemeni veșnicului copil humuleștean, al cărui suflet tremura pentru Smărăndița Popii. Aici, pe acest *colț de rai*, se petrece idila cu Mența, cea cu care „*la jocurile în care ne țineam de mână, am fost nedespărțiți ziua întreagă, iar transpirația palmelor ne-a unit și mai mult sentimentele*”. Dar tot aici, în gura văii, pe „*un salcâm scorbuos de vreme*” atârna un jug vechi și, alături, o tăbliță de lemn scorjotă care explica: „*Trecătorule, blestemă să se aleagă praful de el și de copiii celui ce a furat boii care trăgeau la acest jug*”.

Peste ani și ani, avea să se vădească făptașul furtului în persoana lui nea Pântilie al Constandinei din Boștini, gospodar cu trei copii, oropsit de

☑ necazurile acestora și rămas singur. Pe patul de moarte, la spovedanie, mărturisește preotului că el este vinovatul.

Cu abilitate literară, folosind metoda *poveste în poveste*, autorul ne aduce obiceiuri, credințe, mituri, superstiții, eresuri din lumea satului Ciuperceni și a împrejurimilor sale. Astfel este și povestea cu moroiul Vâjaică și cu obiceiul cunoscut plaiurilor oltenești: „...*I-au dezgropat și i-au înfipt în burtă un piroi de-al mare, de se bat în căpriorii coperișului la căși*”.

Cea de-a treia nuvelă, *Coarba*, prezintă cititorului o poveste de vânătoare petrecută în aceste locuri. Folosind iar metoda *poveste în poveste*, scriitorul îl lasă pe Vasile Popete, un prieten din tinerețe, să spună o întâmplare neobișnuită. Povestind acela despre locul special numit Coarba, după numele unei femei care a locuit singură în această poiană „...*Coarba a fost frumoasă ca o zână, iar trecută de tinerețe era harnică și pricepută în toate*” și a întocmit un fel de han, ca *Moara cu noroc*, unde se adăposteau „*în caz de primejdie....unii din locuitorii satului*”.

Vasile Popete, întors după ani și ani în locurile natale, unde „*Poiana de la Coarba nu mai este ca altădată!*”, pleacă la vânătoare prin locurile știute, „*pe matca Puturoasei, înspre Coarba*”. Ezită să tragă „*într-o hâț de mistreți încolonați perfect...era o scroafă cu șase godaci*”, apoi, într-o poieniță, găsește „*în ciopor, niște căprioare, toate îndreptate cu capetele spre mine*”. Singurul foc de armă slobozit lasă căzută una, care nu este moartă și pe care vânătorul o înjunghie cu pumnalul. „*Eu eram autorul fărădelegii și eram buimac*”. Această întâmplare îi aduce multe remușcări și îl determină pe Vasile Popete să-și vândă prețioasa sa armă tânărului său coleg Nicu. Peste un timp acesta este găsit mort, împușcat în burtă și „*cu arma ruptă lângă el, în partea stângă*”. Un sfârșit dramatic, pentru care autorul lansează o întrebare: „*Cine oare decide și rostuieste cursul evenimentelor atât de nefericite!?*”

Cea de a patra nuvelă, *Destăinuiri la ceas de seară*, prilejuiește prozatorului o analiză minuțioasă a metamorfozei oricărei femei. Relația dintre Panti și Pușa, doi oameni trecuți de o anumită vârstă, care se află într-o relativă singurătate, soții fiecăruia fiind plecați în străinătate, la nepoți,

începe aproape instantaneu. Pentru Panti, această legătură amoroasă, târzie și oarecum scurtă, îi întărește convingerea că femeia poate avea până spre șaisprezece ani puritatea unei flori sfioase de **Viorea**, spre douăzeci de ani ademenirile unei **Zambile**, ce își dezvăluie parfumul delicat și promițător, fără a-și deschide petalele, după treizeci de ani este un adevărat **Crin Imperial**, în plinătatea puterilor cuceritoare, cu parfum amețitor și petale gata-gata să se deschidă în fața unui cuceritor care o merită, după patruzeci de ani, *Trandafirul* darnic și parfumat devine stăpânul inimilor, iar după cincizeci de ani, femeia capătă frumusețea și înțelepciunea unei **Crizanteme**, care știe că depinde numai de ea să trăiască armonios, cât mai armonios, împreună cu iarna care vine.

Pentru Pușa, stadiul de *viorea* se scurge între descoperirea propriei înfloriri și statutul de „*fică de exploatare*”, stare care-i creează neplăceri la școală. Trecând de această perioadă, îl cunoaște pe Adrian, inginer petrolier, viitorul soț și starea de *zambilă* căsătorită deja, îi oferă o nouă viață. Apoi, cucerită de Sandy, „*șeful unei echipe de control...bărbat frumos, matur, serios*”, *crinul imperial* acceptă o aventură extraconjugală, fără urmări majore. În continuare se desfășoară viața de *floare trandafir*, când Pușa descoperă o infidelitate a soțului petrecută în căminul conjugal, însă nu poate *înțepa* pentru că acesta conchide: „*Să fii rezonabilă, să iei lucrurile așa cum sunt și să știi că și tu, la vârsta ei, ai făcut la fel... Mulțumesc, doamnă, pentru înțelegere și să-mi trăiești sănătoasă, iubitoare și tot așa de frumoasă...*”. Acum, relația cu Panti este un început în viața florii de *crizantemă*: „*Bondarule cu crisalide argintii, nu uita că ești singurul care te-ai înfruptat din nectarul meu de Floare Crizantemă!*”

Cea de-a cincea nuvelă *Cireșe amare*, are o temă mai tristă. Ionel, copilul Mariei și a lui Costică Bobocel, ajuns elev de liceu, părăsește satul și locuiește cu tatăl său, acum muncitor la fabrică, într-o cămăruță cu chirie. Alături erau și alți chiriași, printre care și Florica, muncitoare și ea. Ionel încearcă să se obișnuiască cu rigorile noii vieți. În ziua praznirii Sfinților

Împărați Constantin și Elena merge împreună cu Victor, noul său prieten, la scaldă. În hârjoana lor, cocoțați apoi într-un copac, cei doi îi văd în zăvoi pe Costică Bobocel și vecina Florica, prinși într-o scenă amoroasă. Băiatul este bulversat de această descoperire, iar Costică, tatăl întors acasă, plin de remușcări, a încercat să-și împace feciorul cu cireșe dulci de mai, fructe pe care băiatul le refuză, lăsându-le neatins. Și **„Cireșele aduse în pungă, în dar pentru copilul său, într-o zi de mare sărbătoare, din soiul de cireșe pietroase și dulci, se făcuseră amare.”**

Întregul volum de proză „Cireșe amare”, semnat de domnul colonel(r) Ion C. Gociu, este o poveste fabuloasă în care obiceiurile strămoșești, superstițiile, blestemele se împletesc frumos cu descrierile spațiului, ale timpului și ale anotimpului. Încât, ca și cititor, te întrebi dacă au fost necesare toate acestea pentru a învălui tema erotismului ce predomină aceste nuvele. Sau, dimpotrivă, înțelesurile și subînțelesurile erotice au fost create special de acest autor talentat, pentru a avea posibilitatea să plimbe imaginația cititorului prin locurile de basm ale ținuturilor natale. Oricare ar fi fost intenția scriitorului, *strategia* folosită de domnul Ion C. Gociu a condus la o victorie: o carte frumoasă, bine scrisă și captivantă, pentru care scriitorul merită felicitări!

**Lucia Pătrașcu,
Brăila 20 ian. 2016**

Ion Urda – o seriozitate zglobie

Vasile Ponea

În urmă cu vreo patru ani am cunoscut o persoană modestă, între două vârste, din zona Hunedoara, care m-a încântat printr-o sinceritate boemă, dublată de o melancolie „mistuitoare”, de o consecvență camuflată, și de o bonomie montană.

Mai târziu aveam să descopăr că acea persoană era poetul Ion Urda, despre care Ion Popescu-Brădiceni îmi vorbise odată. Cu destulă mărinimie mi-a oferit niște cărți ale domniei sale pe care m-am străduit să le parcurg și în final (astfel) m-am hotărât să-mi devoalez părerile.

Poetul Ion Urda, de obârșie gorjean, se distinge printr-o „seriozitate zglobie”, o sensibilitate deosebită, un spirit de observație de anvergură, vizând natura, viața, realitățile socio-politice etc. E convins că viața-i un mister, știe că pentru omenire clepsidra curge doar într-un sens. Adoptă o simbolistică adecvată în poemul „Puntea pe cabluri”, remarcând echilibristica cu care ne petrecem viața, completată de un pastel dinamic, redată în poemul „Amurg melancolic”, în contrast cu titlul poemului parcă, și ne trezește câte un dangăt de clopot din când în când, e zguduit de „...Un zbor prăbușit spre-nlăuntru...”. Poetul se simte foarte bine în singurătate, când și doar el poate să îndrăznească vrute și nevrute de alții, dar necesare multora tocmai ca să le redea renașterea.

Obsesia frunzelor, copacilor, florilor, păsărilor, a naturii în general deconspiră excesiva sensibilitate a sufletului poetului. „Cu țipete de pescăruș agățate de vânt” (ale poetului de fapt), ar vrea să spargă durerea în mii de cioburi și astfel radicalizează totul în vierea umană, pe care o vede ca o luptă pe tabla de șah.

Sesizează și are dreptate că din partea noastră a majorității a dispărut iubirea și astfel nu mai îndrăznește să-și imagineze „că cerul sărută planeta și plânge pentru noi cu lacrimi necesare de ploaie”. Poetul este de un sentimentalism remarcabil-incorigibil și scoate în evidență că totul în lume e iubirea. În majoritatea poemelor întâlnești paralelisme între viață și anotimpuri și alte manifestări ale naturii. Are o obsesie pentru flori înnobilate cu picături de rouă – stropi de speranță, și pe bună dreptate, deoarece florile sunt lacrimi Divine.

Am mai descoperit la poetul Ion Urda și o predilecție pentru umor, dar cu glume serioase. Astfel scoate în evidență și biciuiește cu bonomie tarele morale, de conștiință ale membrilor societății cotidiene, ale politicianilor, ale prietenilor și cunoscuților. Atribuie aproape fiecărui cunoscut sau prieten câte un *răvaș*, dar cu bun simț, scoțând în evidență carențele hazlii, fără putință de tăgadă.

Poeme paradoxiste

Ion Urda

...se spune că fizica și matematica sunt domenii aride, seci și plictisitoare. Nimic mai fals! Nici nu bănuți câte paradoxuri hazoase se pot ascunde printre eroii și eroinele geometriei, algebrei sau fenomenelor fizice! Iată câteva mostre...

Neîmplinire

Se tot învârtea
un cerc,
evident, berc,
fiindcă-și dorea
o clonă
mignonă,
dar, ne-implinit,
în lipsă,
a devenit...
elipsă.

Confuzie

Puțin amețit,
un unghi ascuțit,
luat la pilă
și la tocilă,
într-un context
stabilit
de-un text
confuz,
a devenit...
obtuz.

Infatuare

La revoluție
o ecuație
cu grație
în evoluție
făcu un salt
atingând

un grad înalt.
Nici gând
să-i mai ajungă
vreo prăjină
la nas.
Dar o vecină,
privind-o-n dungă,
îi zise: - S-ai fras!
Ce te dai, fă, nobilă?
De fapt, ești... insolubilă!

Contradicție

O dreaptă,
deșteaptă,
tinzînd
spre infinit,
s-a întîlnit
c-un bolând
care, rîzînd,
i-a dat flit:
- Nu emit
cu sensul
să te conturb,
dar universul
e curb!

Oprimare

Un pătrat
exploatat,
abuzat,
apăsat,
a căpătat
un jungghi
și s-a transformat
într-un ... dreptunghi.

Megalomanie

O paralelă
euclidiană,
impudică,
rebelă,
megalomană,
unică,
axată
pe direcție,

a fost cadonată
c-o lecție:
Ah, ioi!
După Bolyai,
a îndrăznit
unul
să nu tacă,
să-i facă
un bine,
dînd cu tunul,
fără răutate,
sunt ca tine
o infinitate!

Realism

O suprafață
isteată,
se-mpieptoșă
și se-ocoșea,
măreață,
- Eu pot fi plană
sau curbă
dacă nimic
nu mă conturbă!
Se ploconeau
și-o aprobau
curbe
și drepte,
proaste
sau deștepte.
Numai un punct,
nițel disjunct,
un pitic,
i-o trînti-n botic:
- Din păcate,
n-ai fi nimic,
ai fi un gunoi
de n-am fi noi,
o infinitate!

Lustrație

O ecuație
plină de grație,
se simțea frustrată,
lustrată
pe nedrept

☑ fiindcă-un deștept
a afirmat
c-a colaborat,
la revoluție,
când s-a identificat
o necunoscută,
neștiută
care, în fapt
și de fapt,
era... soluție!

Lingușeala

O asimptotă,
cocotă,
se tot întindea
și se lingușea
spre-o dreaptă
deșteaptă,
cu grație
și educație
solidă,
dar cam rigidă,
nemișcată,
orientată
pe o direcție
dată.
Cu circumspecție,
un segment
delincvent,
mărginit,
ipocrit
emise
o părere
și zise:
- Oricât
îți faci vise,
muiere,
poți să te-mpingi,
n-ai s-o atingi
decât...
la infinit!

Orgolii

O spirală
plină
de fală
dar cu-o mină
banală,
puțin obeză
o luă-n freză
de la un punct
pitic,

infinit mic,
aproape defunct:
- Geaba te-ntinzi
și te extinzi
ca o coadă
de păun
rotată,
ți-o spun:
ești fadă
și umflată,
dar eu ți-s tată
pentru
că-s **centru!**

Libertate (fabulă)

Un triunghi isoscel
cam tembel,
inabil,
debil
și rebel
se uita
cu frică
la latura
mai mică.
- Nu se poate,
eu nu-s delincvent
ca un segment
să-mi țină,
fără vină,
picioarele
legate!
S-a tot străduit
pân-a reușit,
fără lege,
să se dezlege,
dar, în libertate,
s-a răscrăcănăt,
s-a aplatizat
până a devenit
o dreaptă
una cu coala.

Morala:
Când ceri libertate,
uneori,
capeți o posibilitate
să mori!

Paternitate

O problemă
stăpână

pe-un domeniu
de geniu,
peste-o săptămână,
a născut
o teoremă.
Ce de mai bârfe
au apărut!
E plin de târfe!
zicea o axiomă,
de altfel, bonomă.
Are tată
această fată?
Soluția dilemei
apăru tiptil:
tatăl teoremei
era... un copil.

Efracție

O fracție
ordinară,
veroasă,
scorțoasă,
barbară,
o fufă
largă-n mufă
se strecură,
printr-o procedură
obscură,
prin efracție,
într-un întreg,
cam bleg,
plin de jeg.
Geaba se foi
pretinsul
și se căzni
s-o scoată
pe netoată
dintr-însul,
că nu reuși
în nici un chip.
Atunci un tip
îi zise-n bot:
- Ești un netot!
Îți zic
un mic
tertip!
Ai scăpa
de ea
ușor
dacă-ai avea...
un numitor!

Fulgerul - Colombina-Pierrot din atelierul lui Brâncuși

Paula Romanescu

Ori de câte ori timpul pare a se rotunji în jurul bornelor cu lumină însemnate care vor fi purtat cândva nume de om, apar în (din) chiar aura acestora alte chipuri, alte umbre care prin povestea lor ajută trecutul să uite să mai treacă.

Este Anul Brâncuși – 140.

S-ar crede că până acum s-a spus totul despre omul și sculptorul Constantin Brâncuși. Dar la fel de bine știm că ne mai rămâne mereu ceva de adăugat la povestea știută, fie chiar și numai felul nostru de a o reinventa din frânturi de alte povești.

Prin anii '90 ai veacului din urmă, *Muzeul Național de Artă al României* începea să dea sem-

acela sofisticat de după Primul Război Mondial, mereu prezentă în atelierul din Impasse Ronsin unde fierbea ceaunul de mămăligă pe plita de fontă iar Meșterul își cioplea coloane dintr-un fărâ de sațiu dor de infinit ori își șlefua îndelung Măiestrele sale spre a face spațiile să cânte sub ochii de cer al Domnișoarei Pogany.

Tot pe acolo Amedeo Modigliani, prieten și admirator al sculptorului, încerca să schimbe penele pe daltă fascinat de geniul românului din Gorj; Irina Codreanu învăța piatra să devină himeră, metalul să se unduiască în trup de fecioară, lemnul să cânte; Eric Satie cânta la vioară, Marcel Mihalovici

ne că ar vrea să aducă „acasă” niște prea de multă vreme ignorați artiști aparținători neamului nostru, oameni care-și luaseră lumea-n cap din felurite pricini și care prin talentul lor s-au impus cu asupra de măsură în lumea artelor fără frontiere.

Un astfel de artist a fost sculptorița Irina Codreanu (1896-1985), elevă a lui Antoine Bourdelle și, mai apoi, a lui Brâncuși în Parisul

ținea hangul iar Lizica Codreanu – neastâmpărat spiriduș, dansa printre lucrările Magului, unele abia începute, altele complet finisate, lucrări cu care se mândresc astăzi mari muzee de pe toate continentele albastrei portocale.

Despre surorile Codreanu am auzit vorbindu-se pentru prima oară în locuința din strada Sf.

☑ Constantin – un adevărat muzeu de artă – a pictorului-sculptor-poet-colecționar de artă Dragoș Morărescu, nepotul lor. Acesta tocmai aduna material (scrisori, fotografii, măturii ale unor mari artiști – muzicieni, coregrafi, cronicari, plasticieni) pentru o monografie – „*Lizica Codreanu și avangarda pariziană*”, lucrare care avea să fie publicată în 2002.

Trei ani mai târziu, Dragoș Morărescu s-a adăugat umbrelor celor pe care, prin scrisul său le-a adus în lumină cu o evlavie pe care doar iubirea o poate genera.

La Paris, cercetătoarea Doina Lemny de la Muzeul de Artă Modernă „Georges Pompidou”, cea care s-a ocupat de inventarierea moștenirii Brâncuși (pe care reprezentanții puterii politice din România din „obsedantul deceniu” au refuzat cu impertinență stalinistă s-o primească spre a nu „dăuna” realismului socialist cel cu secera și ciocanul înălțate agresiv întru nimicirea visului nostru de libertate și credință în geniul neamului românesc!) avea să descopere printre fotografiile realizate de marele artist, un număr deloc neglijabil reprezentând-o pe tânăra Lizica Codreanu – o dansatoare neîncadrabilă în canoanele dansului clasic – înveșmântată în geometrize costume de scenă reprezentând personaje din Commedia del Arte, costume purtând toate semnătura lui Brâncuși.

Această adevărată Colombină / Perrot era, potrivit spuselor Soniei Delaunay, o „*eliberatoare a imaginației care se elibera pe ea însăși prin dans*”.

Plecuse din România la vârsta de 17 ani după ce urmasa la București ceva studii de pictură și coregrafie. Sora ei Irina era deja în capitala Franței, făcând serioase studii de sculptură sub atenta îndrumare a Magului de la Hobița.

Când s-a trezit la ea cu Lizica, aceasta împunându-i capul cu proiectele ei de revoluționare a dansului, primul gând al Irinei a fost s-o prezinte Idei Rubinstein, cea pentru care Maurice Ravel a compus celebrul *Bolero* doar urmărindu-i mișcărilor prin care ea încerca să-i sugereze compozitorului o muzică în măsură să „țină pasul” cu ritmul ei nestăvilat. Așa a fost compusă, zice-se, fraza aceea muzicală obsesivă și răscolitoare ca o poveste fără de sfârșit și fără de cuvinte a unei Șeherezade moderne pe care văzând-o / ascultând-o, nici un sultan-rob al frumuseții n-ar mai dormi în veci de veci...

După câteva repetiții cu trupa Idei Rubinstein,

mica pasăre măiastră deghizată în Pierrot a refuzat „colivia” aurită dar prea strâmtă pentru aripile ei nevăzute. Aflase și ea despre acel „*La umbra marilor copaci nici măcar iarba nu crește*.” al nu mai puțin mândrului sculptor gorjean care refuzase propunerea lui Rodin de a-l adăuga „armatei” lui de ucenici truditori la transpunerea în marmură sau metal a modelelor în lut create de Magistru.

Lizica vrea să-și creeze singură dansul după legea ei. Eric Satie îi compune muzica, Jean Cocteau îi schițează portretul prins din mișcări și atitudini, Tristan Tzara îi „traduce” mișcărilor în vers, Delaunay compune pentru ea *Gymnopediile* pe care, la rândul ei, ea le „interpretează” prin diverse teatre și cafenele pariziene după ce le va fi repetat de câte ori a considerat că era nevoie în chiar atelierul Meșterului. Acesta îi desena costumele și nu pregeta deloc să se prindă uneori în dansul ei „cu mișcări de urs” (Delaunay dixit!) ieșit din... catedrala de sub munte de la Polovragi, spre amuzamentul lui Eric Satie care aplauda și declara

fermecat: „Ce-mi mai rămâne de făcut decât să cer naționalitate română!”

Frecventând cu grație și dezinvoltură cercurile avangardei pariziene, Lizica Codreanu devine o adevărată revelație în lumea dansului. Cochetează și cu cinematografia, interpretând (cum altfel!) rolul lui Pierrot din filmul „Le Petit Parigot” realizat de Le Somptier.

La împlinirea unui sfert de secol din viața ei care avea să-i fie bogată în ani (1901-1993), Lizica Codreanu dispăre din viața artistică pariziană de dragul unui jurnalist – Jean Fontenoy – cu care

pleacă în China. Devine mamă și cunoaște micul infern al unei căsnicii în care „Făt-Frumosul” ei „poza” foarte convingător în expert în alcooluri (nu din cele apollinairiene!), degustător fervent de ierburi și prafuri de iad, făcătoare de paradisuri artificiale, consumator de femeiuști ușurele (evident cât mai multe spre a ajunge astfel la o greutate convenabilă a noțiunii de FEMEIE!), bref, o licheluță.

Cei câțiva ani petrecuți în China îi prilejuiesc însă Lizucăi noastre, minuțioase și aprofundate studii ale dansului din acea parte de lume: India, China, Japonia.

Revine nu după multă vreme la Paris, fără Jean Fontenoy rămas în paradisul-iad care-i devenise existența și, ca să-și poată întreține copilul, înființează prima școală de Hata Yoga în cadrul căreia creează programe de mișcare - dans – repaos, adaptate fiecărui „cursant” în parte în funcție de mobilitatea / lipsa de mobilitate a acestuia, programe în care combină dans clasic, gimnastică suedeză, acupunctură, gestică egipteană, dansuri țigănești (că doar nu era să ignore cea mai colorată manifestare a bucuriei de a trăi a acestor prea liberi trecători sub cerul înstelat, pe un pământ de ale cărui frontiere nu s-au sinchisit niciodată!). Dacă amintim doar pe câțiva dintre frecventatorii școlii de Hata Yoga ai Lizicăi Codreanu, vom înțelege ușor că nu de neajunsuri

financiare se putea ea plânge. Veneau la „școala ei”, cu frecvență regulată, Coco Chanel, Jean Cocteau, Eliazar Lothar – foarte talentatul fotograf care cocheta și cu cinematografia pe lângă un Jean Renoir sau René Clair, prima „operă” vie creată de călugărașul acela de la mănăstirea Văcărești, în căutare de Cel pe care ar fi vrut să-l pipăie și să urle: „Este!”, și care, începând prin a pipăi „coapsa fină de alăută florentină” a unei june profesoare, a lăsat de izbeliște și sutană, și mătâni, plecând după viitoarea mamă a primului său născut, mai întâi la Paris, apoi în Elveția cât să învețe cum să facă un mecanism de ceasornic să măsoare secunda de veșnicie a omului

muritor. Că se va fi întors mai apoi la Mărțișor, într-o livadă-catedrală unde a tot potrivit cuvinte, asta e altă foarte frumoasă poveste românească! Mai veneau deopotrivă să experimenteze poze și gestică de Yoga Olivia de Havilland, Tristan Tzara, ducele și ducesa de Windsor, artiști, actori, regizori de teatru, etc. Drept e că Brâncuși nu prea avea timp să facă pe mumia egipteană, în schimb Lizica era mai mereu în atelierul lui, mai cu seamă când i se făcea dor de un borș de urzici cu mămligă, de o ședință foto în care urma cu sfințenie (ca model model!) indicațiile Maestrului fotograf, împoțonată în costumația aleasă / creată de el și, realizată în atelierile de modă ale genialei croitorese Coco Chanel...

Una din aceste creații fotografice brâncușiene, reprezentând-o pe Lizica Codreanu în costum de Pierrot, a fost cotate în anii din urmă la casa

de licitații Sotheby's cu cea mai mare sumă din toate timpurile oferită vreodată pentru o fotografie.

Lizica Codreanu, dansatoarea avangardistă, care a trecut ca un meteor (i se spunea și *Fulgerul!*) prin lumea pariziană interbelică, a plecat din lumea ca lume la 92 de ani iar pământul Orașului-Lumină a primit-o, recunoscându-i spiritul cu lumină însemnat.

Nu pot uita cu câtă bucurie vorbea despre ea nepotul său de la București, Dragoș Morărescu. Mi se părea că o văd aieva (doar privindu-i fotografiile) și, că undeva în văzduhul în care se vor fi mutat „*les voix chères qui se sont tues*”, răsună hohotul de râs al lui Brâncuși printre acordurile de vioară ale lui Marcel Mihalovici, Eric Satie, străfulgerate de mișcările originale dansatoare- spiriduș - fulger – Șeherezadă – gheișă - faraoniță-Colombină-Pierrot, care a fascinat protipendada intelectuală și artistică a Franței.

Se împlinesc anul acesta 140 de ani de la nașterea celui care a înălțat tăcerii masă, sărutului – poartă și infinitului – coloană din dorul pământului de-a fi mai lângă cer.

Loc ar fi să amintim și de aceea care a intrat în lumina lui Brâncuși dansând, înveșmântată în straie concepute de maestru – adevărate sculpturi în mișcare: numele ei, Lizica Codreanu.

Dar dacă treceți pe la Muzeul Național de Artă al României, opriți-vă cu fără de grabă și la sculpturile create de eleva lui Brâncuși – Irina Codreanu. Sunt comori ale geniului românesc.

Poeme

Angi - Melania Cristea

Zero sentimente

cresc zero sentimente
sub cerul zurliu
pe iarba de piatră
cu gust de tristeți liliachiu
se revarsă frunze cu cioc de
prigorii

luna descrește
noaptea merge la pas
în râu se sparg norii
caili nopților sterpe
se rotesc/amurg în vitralii/

mai vino să-mi vii
sau să-mi fii te iubesc
cu toți anii

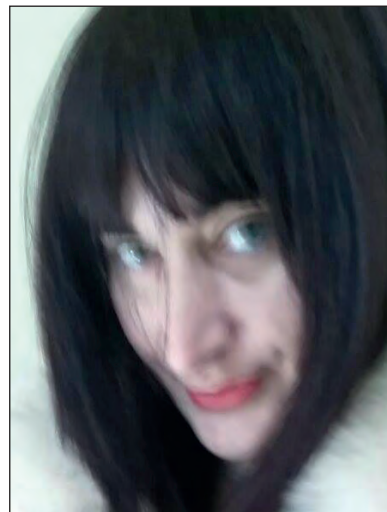
Singurătate pe o carte

momentele mele de respiro seamănă cu insula lui Soljenițin
nu vorbesc din splendida-mi singurătate decât ochii
genele lor care umbresc stele panoramic

parfumul lumilor mele are gust de nuci verzi
îmi descopăr visele în lunci ca niște
frunze de brustur descântate
filele cărții taie liniștea
piatră filosofală pe fund de râu alb

luna în amurg
tace roșie /pește mut în ocean/

Oameni cu singurătăți la urechi
splendidă viața urcă în metrou
prin tunelul subteran agață orice
pasager care îi cântă în strune
umblă pe la expoziții îmbrăcată
de gală într-o pagină de jurnal
scrisă în zig-zag
curg știrile și toate poeziile prin taverne
bei ca la banchet
până îți pătrunde în viscere
iar ea se dă cu fundul de cimitir
să rămână în anele grupului
care guvernează suprealismul

de conjunctură
tot nu are nimeni moarte mai frumoasă
faci chetă să-ți îngropi
părinții în mausoleu
acolo tăcerea se scurge ca vopseaua din tablouri
grota care îți aparține și-a dublat perimetrul
de atâția oameni cu singurătăți la urechi
nu mai aud viața torcând pe parchet
de aia tot iei metroul în lunile impare
dintr-o stație cândva vei sorbi aerul rece
moartea cu limbi de timp scoase
ștrengărește

Secunde albe

în iarna aceea zăpada cotropise orașul
stele albe ningeau verde peste brazi
inima mea pulsa roșie ca
sângele cailor uciși în nămeți
îmi înghețase aburul dragostei
de teamă să nu-mi pierd sufletul
multiplicat în secunde
ca și cum luna ar putea să alunece
în lac dintr-o respirație
iar tu ai te-ai topi în coama timpului
atât de viu spre niciunde

cu palme fierbinți am băut încă o porție
de singurătate
/gutuie rotundă parfumată deplin/
ți-am mângâiat potcoava cuvintelor
și am tras cu sete silabe în piept
ține minte orele s-au rostogolit în zăpadă
cu ochi de lincși tot mai lent

în iarna aceea ne-am iubit în zăpadă
fulgii ne înghețau stranii pe obraz
te-am învățat să ții ochii deschiși la orice
clinet de cuvânt
să muști din a lumii caldă ninsoare
rând pe rând

După o sută de ploi

poezia este ca orice sentiment
plată înaltă lustruită întunecată
culorile i se scurg după o sută de ploi
abia atunci curcubeul din ea construiește
un pod Mirabeau

sau aprinde un miracol

legătura mea cu poezia este
tot mai strânsă
versuri fardate alunecă pe coala albă
nu am voie însă să opresc
clipa aceea care m-a mușcat de piept
pe când îți întindeam
firescul poeziei mele
cu absolut o mie de cuvinte nevăzătoare

dacă poezie înseamnă să am
inima în palme
atunci zbaterea zborul zorile se vor
înmulți
încă o noapte încă o zi/lună clară în râu/

Singurătate majoră

societatea spune tot trebuie
doar să taci printre semeni
gradul de risc seismic este marcat
cu roșu
nu poți inventa dioptrii pentru cuvinte
ele reprezintă un adevărat pericol public
atunci când scriu cărți la mansardă
cu doi lei scriitorii își fac de cap
pe albul pereților atât de fragili
încât se pot prăbuși monosilabic

vecinul tău de iluzii este ipohondru
suferă de cea mai dementială boală
singurătate majoră
are buzunarele pline de incertitudini
întotdeauna altul are prioritate la angajare
de aceea și-a confecționat
dacă nu și-a fi spart nasul la o beție precis
ajungea un fel de șef

lucesc lampioanele lumea este mai
săracă în brazi
miroase a suflete vii în cimitir
fereastra dintre noi și cer se aburește
de atâta tăcere
cuvinte simple cad precum o monedă
pe câmpul unde șarpele singurătății
aprinde luna/albastru cal măiastru/

Fragment din romanul Dalila - vol II

Aneta Pioară

SALVAREA

12 iulie 2013, orele 7 dimineață. Pictorul Alexandru Petreanu din Paris, senator în Parlamentul Franței, s-a sculat, și-a pus halatul mătășos, și, după ce și-a făcut toaleta de dimineață, a mers în bucătărie, unde și-a pregătit micul dejun. Mirosul de cafea a inundat bucătăria, iar el s-a așezat la masă.,, Ia, să deschid la știri, să vedem ce se mai întâmplă în România, ce evenimente deosebite se mai anunță... ” își zise acesta, luând de pe măsuta unde e un telefon fix ultramodern, telecomanda televizorului. Butonează până găsește TVR Internațional, apoi mănâncă liniștit sandwich-ul cu unt și brânză de Făgăraș, apoi soarbe din cafeaua încă ferbinte. Se uită la frumoasa prezentatoare care spune: „După știrile, privind evenimentele rutiere ce au avut loc în ultimile 24 de ore, pe care tocmai vi le-a prezentat Sorina Spătaru, Alina Cimpoi, colega noastră care se află la fața locului ne va dezvălui noi informații, despre stupidul accident ce a avut loc aseară în gara din Focșani, dar asta după o scurtă pauză. Rămâneți cu noi!”

Senatorul rămâne blocat cu ceașca în mână. Tresare, ia telecomanda și dă sonorul la maxim „ ce s-o fi întâmplat în gară la Focșani?” gândi acesta, sorbind încă o dată din ceașcă, apoi o puse pe farfurioară.

Prezentatoarea revine după pauză: „Așa după cum v-am promis, ascultați-o pe colega noastră, care a intrat acum în direct cu noi.

- Hai, Alina, spune, ce ai mai aflat?

- După cum v-am anunțat, aseară, aici în gara din Focșani, a avut loc un stupid accident din care tânăra Dalila Dumitrescu a scăpat cu viață ca printr-o minune dumnezeiască. În 5 minute, la fața locului au sosit două ambulanțe și un echipaj SMURD. Doctorul Popescu, ortoped de la Spitalul Județian din Focșani, un cardiolog și altul de la urgență au dat primul ajutor fetei, după ce, doi de la SMURD au scos-o cu mare atenție de sub roțile trenului. M-am apropiat de linia ferată și am văzut mult sânge amestecat cu noroi pe locul de unde au scos accidentata. Am stat de vorbă cu unul dintre polițiștii care au fost aseară aici și mi-au spus că fata are un picior distrus, se pare că se

mai ținea doar în piele și o parte din mușchi, oasele au fost sfărâmate, după cum a spus doctorul Shoni de la SMURD. Vă mai pot spune că tânăra Dalila Dumitrescu venea de la București și a coborât la linia a doua. În acest timp, pe linia a treia, trecea trenul internațional Chișinău - București. Încă nu se știe dacă fata s-a aruncat sub roți sau a căzut. Vestea bună e că accidentata a fost luată de echipajul SMURD și transportată direct la Spitalul de Urgență Floreasca din București, unde a fost operată. Atât pot să vă spun acum, de aici, voi reveni cu noi amănunte la următoarea emisiune de știri. Andreea, ai legătura!”

Pictorul a scăpat ceașca din mână care s-a făcut țândări pe gresia din bucătărie și a strigat-o pe Viviane care încă mai dormea, deoarece, cursuri la École des Beaux Arts avea după amiază. Fata, în pijama, a venit repede la bucătărie că vocea tatălui a speriat-o puțin, mai ales când ea știa, că acesta n-o trezește pentru un lucru minor. L-a găsit răvășit, cu pumnii încleștați, ridicați, de parcă se ferea să nu cadă cerul peste el.

- Tată, ce s-a întâmplat, de ce ești așa speriat? Spune! și în acest timp observă că televizorul e dat pe TVR INTERNAȚIONAL.

- Viviane, pe sora ta a călcat-o trenul, ce facem?

- Cum?! Ce spui acolo, tată? Cum adică a călcat-o trenul, de unde știi?

Buzele lui Alexandru Petreanu se învinețiră, fața i se făcu galbenă ca de ceară și căzu. Fata se repezi la telefonul fix de pe măsută și chemă ambulanța. După 5 minute, în care fata i-a pus sub cap un

☑ puișor de pernă, i-a urmărit continuu pulsul și respirația, salvarea a sosit, un echipaj medical i-a dat primul ajutor, apoi l-a transportat în salvare. Viviane, care, între timp, și-a pus pe ea, repede, blugii și o bluză, s-a urcat și ea năucită în ambulanță.

După o oră de așteptare, pe holul unui spital de urgență din Paris, pictorul era în afara oricărui pericol. Doctorul care l-a investigat a ieșit și i-a zis fetei că tatăl ei a suferit un preinfarct minor, dar totul s-a rezolvat deoarece a ajuns la spital în timp optim. Dacă pacientul este ajutat în primele 6 ore de la incidentul cardiac, de un medic specialist, acesta este recuperat complet, fără să rămână sechele.

Când medicul i-a dat voie lui Viviane să intre în rezerva unde era tatăl său, aceasta l-a întrebat de unde știe că Dalila a fost lovită de tren. Pictorul, cu glasul stins, i-a spus că a auzit la știri și a rugat-o să ia legătura cu Alex, poate el știe mai multe...

Fata a ieșit pe hol și a format un număr de telefon.

– Alo, alo, Alex, spune-mi, știi ceva din România? A pățit ceva Dalila?

– Nu, ce să pățească? se auzi vocea speriată a lui Alex de la Strasbourg.

– Tata a auzit la știri, dimineată, că a fost călcată de tren în gară la Focșani, și, uite, a făcut un preinfarct. Acum sunt cu el la spital...

– Doamne, salvează-i! se auzi strigătul lui Alex. Viviane, ai grijă de tata! Eu închid, și, după ce iau legătura cu mama, te sun, bine?

Băiatul sună imediat în România.

– Alo, mamă, ce faci? Ce s-a întâmplat cu voi? De ce nu mă suni?

– Alex, băiatul mamei, sunt în drum spre București, sunt într-un taxi, nu știu nimic până nu ajung la spital, la Floreasca, unde e Dalila. Se pare că a alunecat sub roțile trenului, aseară, când s-a reîntors de la București. Am fost anunțată acum, dimineată, de la spitalul din Focșani, dar nu mi-au dat amănunte. E groaznic ce ni se întâmplă... Încerc să mă țin pe picioare, ca să pot s-o ajut, sunt îngrozită...

– Fii puternică, mamă! Ca întotdeauna! Trebuie s-o ajutăm pe Dalila. Cu primul avion sosesc și eu la București, sărut-mâna!

După ce a închis telefonul, Alex îi povesti soției sale, care tocmai intrase pe ușă. Acesteia, în acea clipă, nu-i veni a crede, dar, imediat, se cutremură și rezemându-se de ușa pe care abia o

închisese zise doar atât:

– Pleacă! E sora ta, mama Victoria, n-o să poată să se descurce singură!

Îi puse repede în geanta de voiaj cele necesare, în timp ce Alex sună la aeroport și-și rezervă un bilet pentru România, la orele 12 și 5 minute, când este prima cursă spre țara lui cu escală de o jumătate de oră în Paris. Mai are o oră și zece minute.

– Ce s-o fi întâmplat? Cum să cadă sub tren? Se frământa Alex, iar Ioana, soția lui, completă:

– Bine că e în viață, dacă e în București, la Spitalul de Urgență, acolo sunt medici foarte buni, știu de la mama... Acolo, oricum ai fi de sfârâmat, te face ca nou. Hai să facem o rugăciune și apoi să chemăm un taxi că nu poți să iei mașina noastră. Cine știe câte zile lipsești. Nu poți să lași mașina acolo, la aeroport...

– Ioana, tu crezi că aici suntem în România, aici totul e în siguranță, dar nu iau mașina că ai tu nevoie de ea, să duci pe David la grădiniță, să te duci după cumpărături...

Taxiul a venit, cuplul Petreanu s-a urcat în mașină, Ioana a rămas la serviciu, la Concernul la care lucra, iar el a ajuns la aeroport. Și-a luat biletul, s-a urcat în avion și după decolare de pe aeroportul Entzheim, care este la 10 km sud-est de Strasbourg, în Alsacia, sună pe Dalila. Încercă de două, trei ori, dar robotul telefonului dădu același răspuns: „abonatul Vodafone nu răspunde, vă rugăm reveniți!”

Alex își dă seama că e ceva grav și o sună pe mama, pe Victoria. Aceasta îi spune că a ajuns, e pe holul spitalului și așteaptă medicul să-i dea relații despre starea fetei. Știe doar că e la reanimare, nu-i dă voie să intre pentru că fata e încă sub anestezie și, oricum, nu poate să vorbească deoarece sunt abia trei ore de când a ieșit din operație și este mulțumită că e în viață.

Alex ascultă, fără s-o întrerupă, fără să găsească un cuvânt de încurajare sau vreo întrebare, o roagă numai să stea liniștită că va sosi în aproximativ cinci ore în București și, dacă situația fetei e complicată, o va lua în Franța și totul se va rezolva.

– Am s-o sun pe Viviane să-i spun, dar trebuie să-l protejăm pe tata, are probleme cu inima... încheie băiatul.

– Sigur, sigur, fă cum știi tu, Alex, eu sunt foarte rățăcită, mi-au făcut niște injecții și sper să

☑ rezist... abia aștept să-și revină Dalila, să ne spună ce s-a întâmplat.

De peste trei ore, Victoria, înțepenită pe canapeaua de pe hol, privea în gol, când apăru pe ușa de la intrare doctorul.

– Fata a scăpat ca prin minune, să mulțumim Celui de Sus care e mereu cu noi. Am operat-o la cap și nu trebuie să vorbească, nici nu poate, nu s-a trezit. Sperăm, în două ore... aproximativ...

– Cum? Și la cap a fost lovită? Doctorul de la Focșani mi-a zis doar de picior... îngână Victoria aproape sugrumată... nu pot vorbi cu ea?

– Și la picior intervenția a fost dificilă, doamnă, femurul a fost distrus, sfărâmat, cel puțin un an nu va putea merge fără sprijin, cadru sau cârjă...

Victoria nu mai vedea pe doctor, își vedea fata într-un cărucior cu roțile, fata ei frumoasă, cu ochii verzi, care abia aștepta să plece la București să se apuce de studiu, de învățat. „Și acum, ce se va întâmpla? Până când va trebui să aștepte, ca să afle adevărul? Cum de a căzut ea sub roțile trenului?” Toate aceste întrebări se încolăceau în mintea ei ca o funie în jurul unui par., „De ce toate aceste nenorociri se abat asupra ei?” Răspunsul venea fără ocolișuri- „Toate acestea pentru că l-am lăsat pe Alex la maternitate, pentru răul ce l-am făcut copilului meu, acum Dumnezeu mă pedepsește... trebuie să-mi primesc pedeapsa, o aștept demult, dar de ce trebuie să cadă blestemul, pedeapsa pe copilul ăsta nevinovat, eu, eu trebuie să sufăr, nu ea.

Doctorul se uita la femeia din fața lui și aștepta să mai zică ceva, dar aceasta înțepenise ca o mumie, fără să mai poată spune ceva și cu palmele lipite ca pentru rugăciune se uita la doctor ca la un sfânt, apoi trupul i se lăsă brusc pe canapeaua pe care stătea de atâtea ore. Când doctorul aștepta și alte întrebări de la mama pacientei pe care tocmai o operase cu atâta responsabilitate, în capătul holului, apăru un tânăr, care coborâse din lift. Era Alex, fratele Dalilei, care se apropie și îi întinde mâna doctorului:

– Sunt arhitectul Alexandru Petreanu, fratele Dalilei Dumitrescu, pe d-voastră vă caut! Sunteți medicul chirurg neurolog, Carol Deleanu, zis FLACĂRA DIN CREIER?

– Da, domnule, Carol Deleanu... și, ce pot să vă spun, că suntem în așteptare, nu puteți intra la ea, nu se poate, a fost destul de rău lovită în zona occipitală, partea inferioară posterioară a creierului, de unde i-am scos cheaguri de sânge... M-am

bucurat că cei de la SMURD, care au adus-o de la Focșani, au transportat-o într-o poziție corectă, altfel, sângele s-ar fi scurs spre creierul mic și ar fi paralizat. Nu știu când se va trezi, intervenția a fost dificilă... Despre intervenția de la picior, căutați-l pe doctorul Dinu Gabriel, dumnealui vă poate da detalii... Acum, vă las, deoarece în sala 2, alt pacient e pregătit pentru operație, mă așteaptă... mai zise doctorul și dispăru în spatele ușii pe care scria: SALA 2 INTRAREA INTERZISĂ.

Când își întoarse privirea, Alex descoperi că pe canapeaua de lângă el este chiar mama lui, Victoria care nu schițase niciun gest de la apariția lui. Alex s-a aplecat, a îmbrățișat-o și a început să plângă, iar aceasta s-a făcut albă ca varul și a leșinat în brațele fiului ei. O altă persoană, ce stătea tot pe aceeași canapea, un domn, s-a ridicat, a intrat repede într-un cabinet medical, de unde a revenit cu un tânăr asistent, care l-a ajutat pe Alex s-o ducă pe mama lui înăuntru, unde, la indicația unei doctorițe, ce a examinat-o pe Victoria, i-a pus o perfuzie. După câteva secunde și-a revenit:

- Cine te-a anunțat? Cum de ești aici? Nu înțeleg, cum de ai ajuns așa de repede - întrebă Victoria nedumirită.

Ceasul de pe hol arăta orele 18.

– Am ajuns mamă, cum să nu ajung, am prins cursa de 12 și am avut legătură imediat din Paris, Dumnezeu le programează pe toate... Stai liniștită! Eu trebuie să-l caut pe doctorul ortoped care a operat-o la picior pe Dalila, înțelegi? Și ieși.

După 10 minute, Alex este în cabinetul doctorului Dinu, care completează ceva într-un registru, urmărind în același timp niște date din calculator. Fața îi era îmbujorată de mulțumirea reușitei în implantul de șold pe care tocmai îl rezolvase. Ridică ochii și-i mulțumi la salut tânărului care intrase.

– Ce s-a întâmplat, domnule? Vă ascult! zise, semnând documentul pe care tocmai îl completase.

– Domnule doctor, sunt arhitectul Alexandru Petreanu, fratele fetei aduse de la Focșani, pe care ați operat-o d-voastră, vă rog să-mi spuneți cât de rău este distrus piciorul surorii mele, ce s-a putut face și ce s-ar mai putea face, acum când nu e prea târziu.

– Luați loc, domnule, să vorbim! zise doctorul, măsurându-l din priviri pe interlocutorul său. Am făcut tot ce se putea face în România. Femurul este

retezat, iar pe o suprafață de 5 cm pătrați, osul este sfărâmat în bucățele. Le-am fixat pe o placă de argint, i-am băgat și tijă, așa că în câteva luni se va suda. Greu e și cu revenirea mușchiului, e zdrobit, dar cu ajutorul tratamentului cu anticoagulante care va dura mai mult, sperăm să fie bine. Acum am stabilizat-o și avem grijă. Să vedem cum se rezolvă problema de la cap... Ați luat legătura cu doctorul Carol?

– Da, am vorbit, nu mi-a dat prea multe detalii, dar aștept să se trezească fata și vom vedea... Vă mulțumesc, domnule doctor și trebuie să ținem legătura, nu vreau ca sora mea să rămână infirmă... Să-mi spuneți totul și de nu se poate rezolva aici, în România, o duc la Paris, tatăl nostru este cetățean francez de origine română, senator în Parlamentul francez, așa că putem oricând s-o transferăm la un spital din Paris.

– Bine, domnule, n-am nimic împotriva, poate pentru problema de la cap, dar piciorul se rezolvă aici, aveți încredere!

Când ceasul de pe holul spitalului arăta orele 19, din rezerva unde se află Dalila a ieșit o tânără asistentă, care îi invită pe Victoria și pe Alex să intre, făcându-le semn că nu trebuie să vorbească, deoarece poate să se trezească din moment în moment. Aceștia și-au pus mâinile la gură, scâpând un „auu” stăpânit, când au văzut că din capul frumos al fetei nu se vede decât jumătate din față, partea stângă, restul este înfășurat în bandaje, de parcă ar fi o mumie. Mâna stângă îi este întinsă pe lângă corp, dreaptă, palidă, iar serul din perfuzie picură cu regularitate, ducând lichidul vital în vena unde este fixată o branulă. În partea dreaptă a patului, pe o măsuță este așezat un aparat la care este conectată pacienta. Asistenta urmărește atentă undele albe de pe ecranul aparatului.

Victoria și Alex rămân nemișcați și privesc ca și când în fața lor s-ar derula o scenă dintr-un film, nu un fapt real în care este implicat un membru din familia lor. Timpul se scurge greu, iar cei doi se uită cu înfrigurare la fată, care nu dă nici un semn că și-ar reveni. Doctorul Carol revine lângă pacienta sa, dar nu spune nimic. Iese și se întoarce cu încă doi medici care spun că fata ar fi trebuit să se trezească până la această oră, concluzionând că a apărut o complicație.

Nevinovate răzvrătiri

Doru V. Fometescu

Dragostea, lumină suverană...

Poetului octogenar, Florian Saioc

Iarnă cu desfrunzite retrăiri,
cum fuge timpul, iute și domol,
cum EL, „anim” se-ascunde într-un gol
iar din Cuvânt străfulgera priviri...

Magic sărut pierdut în rostogol
de vremuri răvășite- n amintiri:
Totu-i abrupt și nici nu te mai miri
de ce fior dintâi de-abia prinde un rol?

Să fie dorul jertfă, suferință,
oarbă supunere ori cale spre înalt –
un semn astral, vibrație spre Ființă...

Ceva, întemeiezi trainic precum bazalt
de simți onest și demn un pic de umilință,
nevoia de-a îmbrățișa pe celălalt!

Sărutul

Caut un sens aprins, înfiorat
de-a răsfira tăcerea din cuvinte
subtil ofer acel suflet brăzdat
de farmec și iluzii, aspre ținte...
într-un climat ușor dezariopat!?

Dă-mi, Doamne, forță creativă
Să ies în Lumină, plin de spor
prin sevele lubirii, rodnicie-
Sărutul blând, cuceritor...
cald încolțind nădejde vie,
un semn solar ales la vis răzor
acel puțin, stropul de Poezie!!!

Nevinovate răzvrătiri

Ceva, tot inventez, din neastâmpăr
pentru a evada în alte spații
cât vagi înfiorări provoacă suflet

către alt orizont de aspirații...

Poate că omul se confruntă
cu forma unei glorii efemere,
nepotriviri alunecă agale,
în umbra vieții colcăie mistere...

Dar rostul e să mori câte puțin
în gesturi tainice de răzvrătire,
să-ți uiți orgoliul, chip imperial
și din fragmente să refaci iubire!

Ofrandă

Dincolo de orizontul Valentin,
simt făptura ta înjăruită
cu dragoste lângă un proaspăt vin –
fluid arzând ca vraja pe o plită!

În lumi ce se avântă-n promoroacă
sensul cel bun sigur, abia îl vezi,
iubito, hai să ne vedem de joacă
și să-ndrăgim divinele zăpezi...

Temeiul celui mai râvnit sărut
se bizuie pe așteptări păgâne,
vreme ca vis desprins din străbun lut
aduce foșnet de livezi și grâne.

Încerc apropierea fără zor
de-acea dumbravă cu împotriviri
cu cifrul inimii, simplu, năucitor,
dezvăluind duiosul din priviri...

Apoi, revin prin timpul cel vetust
fiind țintă pentru nevăzut alic
printre tăceri sunt doar un semn cam frust
vie ofrandă, aidoma unui spic!

Renașteri

Dorințe nespuse înghimp
frumoase treceri peste Timp,
stranii atingeri, rătăciri,
amirosind nemărginiri...

Adulmecând tăceri accezi
la focul tainei cu diezi
pe un regat alb renăscut
unde e prinț, magic Sărut!

Mișcarea sufletului mov
înspre un înșorit ostrov
va îmboldi niște zidiri,
cald freamăt de înmuguriri...

Reîntoarcerea la inimă

Înzeit în așteptare
reaprend suflet, scânteie
pân' să lunec în uitare
ca un zvâc de azalee...

Leg forme de simpatie
prin inimă ce răsună,
reunind zare și glie
prin iubire, împreună!

Pe drumul către Absolut
cu ocolișuri și în pante,
voevodal e un sărut
răgaz la cele galopante!

Deschideri celestine

Nobil frumos, dar cu folos
jertfelnic pentru Duh înalt
Și Adevărul maiestuos
îmbrățișând pe celălalt...

În chip vădit-imaginar
salvează lumea cu alin

prin hora fastului stelar...
nu e ușor să ai destin
sunet slăvit, imens Altar!...

Salvarea prin frumosul viu
și chiar prin patimi-îndurări
e semn că rostul străvezii
deschide în lăuntru zării...
renaște erosul mlădiu
departe de exorcizări!

Mirări

Se-ntâmplă să mai rătăcesc poteca
sub farmecul de ideal abrupt,
cumva, îngrijorat de sensuri aspre,
caut lăuntric, frumosul dedesubt!

În șipotul secundelor astrale
fulgi de entuziasm încă mai scutur
prin moleșeala timpului larvar,
înainte de-a ajunge flutur...

Dintr-un vârtej cu vesele ispite
te scapă poate câteva mirări
ca o resursă numai prospețimea
așează punți între pământ și zări!

I.P.B. își duce veacul, dându-se de-a berbeleacu

Cuprinderea lui Ion Popescu-Brădiceni în artă este distribuită în toate direcțiile.

O fi bine, o fi rău !... Dar poezia îi vine ca o mână, îi este caracteristică. Acest lucru îl descoperim în cartea **Călcâiul lui Ghilgameș**, editată la TIPO-MOLDOVA Iași în colecția OPERA OMNIA în 2016.

Nu se dezmente deloc de înaintași, de la daci am devenit trans-daci și își iubește obârșia țărănească-oltenescă și o plasează într-un spațiu interdisciplinar cu rezonanțe neaș metafizice, într-acei spațiu sacru „saturat de transcendență”, după cum remarca Lucian Gruia într-o cronică a sa. Cuvintele folosite în poeme sunt scoase din mustul nativ al cuvintelor oltenesti (românești), grele de sensuri și veridicități și pe drept cuvânt îi creează poetului un vertij, din care se reculege și le așterne pe hârtie.

I.P.B. e constrâns doar de el, e o izbucnire de mister. Vrea să explice cauzele întunericului „luminos” de azi. Este adeptul convins al păstrării țarinii, al țaranului trudit (păstrător de tradiții și generator de valori) și al limbii române. El ascultă, înțelege și participă înfiorând împrejurul. Este convins că anumite cazuri cotidiene devin necazuri efective zilnice, iar paranoia poetului poate fi ușor transformată în furie agresivă, doar pentru un moment. Este convins că a noastră țărănime ne moare și ne renaște.

Folosește simbolul Grădinarului, pe care l-am întâlnit la poetul Emilian Marcu, chiar ca titlu de carte **Arta Grădinarului**. Iată că și acesta are o sensibilitate față de lucrătorul sincer al pământului, care muncind în ordine carteziană era fericit. Poetul vede viitorul ontologic - transontologic. Când se coc stelele, cad din cer spre pământ și le regăsim în fântâni, în mări și oceane și în poezia noastră populară, de unde la I.P.B și necesitatea trans-eurilor, și împingerea lor spre mit, spre Divinitate. Are viziunea că „morții noștri-s vii”. Deci pentru poet, morții noștri sunt aceia transfințați. Cheia cunoașterii și succesul dat de la natură se află în tine, doar să-l translezi. Dar moartea nu-i transviață. În poemele sale creează noi termeni și, perseverent fiind, îi stabilizează în viața de dincolo.

În poemul **Constructor altui univers** pare să spună:/ Iar de la mit, eu vă transmit// într-un nou transunivers/ Căci sunt poetul cel ales./

Poetul este ca un dirijor ce-și biciuiește instrumentele înainte de a cânta, iar în final este mulțumit să-l biciuiască pe el instrumentele, dar să aducă satisfacție și mulțumire cititorilor. Este convins că durerile sunt date de vreme, iar suferințele sunt date de vremuri. E conștient că prin muncă cinstită în orice

domeniu, sporind talanții, murind devii nemuritor.

Plângându-mă odată că nu cunosc limba engleză, un preot mult versat de soartă m-a liniștit spunând să nu fiu trist, că toată lumea va învăța limba primordială europeană, limba română și asta astăzi mi se arată prin înstrăinarea noastră, dar și poetul face această remarcă /, Măria Ta,/ Limba Română /va deveni continentală/ cu tine-n faeton de gală,”/ iar respectiva sa creație să-i fie „trainic pod spre Dumnezeu”. Potența la români - zice poetul - se ivește dintr-o prăpastie din care tresaltă izvoarele noastre nesecate.

Pe lângă poemele fără cusur native, sunt așternute în carte și poeme cu un caracter pregnant livresc, dar asta mi se pare firesc, după cât a citit Ion Popescu-Brădiceni. Vezi poemul „Pseudopicaso”, „Balada zburătorului”, „Ars poetica Transpersonalia”, „Balada bravului erou ucis de gardianul-bou și jeg în tragicu-mi tablou” dedicat Hertei Müller. Mulți din cei ce vor citi cartea vor fi tentați să spună: am prins o rază și o-nșel făcând-o ghem. Îi place să surprindă, să șocheze prin ziceri trăsnete, radicale: ...”căci cu sforile trebuia să-și lege caii/ la un metru de vis/ să n-o ia la goană spre Paradis”. Din poezia **Bătrânul** aflăm cum Brâncuși săpa cu ochii în stâncă să descopere esența, la fel și poetul sapă în conștiințele noastre. În poezia **Corabia colibelor** poetul vorbește de multitudinea de destine. Antiutopiile poetului sunt tot niște utopii. Este conștient de existența unei ignoranțe *multilateral dezvoltate* dar cu care este intransigent. Are o conștiință cu multe pete de literatură și filozofie, pete care nu ies ușor și cu nimic, nici după moarte. Știe că prostia e cea mai nocivă formă de cruzime, este răul cel mai răspândit și greu de camuflat, e ca un cataclism... mondial.

Pentru autor adevărata iubire se poate intui ca o „hrănire a unuia din celălalt”. E convins că dorurile văduvite își caută perechea până „va obosi și veghea”; iubirea lor să fie „singura galaxie nepărtinitoare și castă”, iar eu aș spune: peste munți și peste sate e iubirea dintre ape. Poetul vrea: „să-mi devină dorul har, cartea mea: abecedar” sau eu aș zice: O iubire plastică-n chindie o să treacă-n poezie.

În poezia **Ars poetica transpersonalia**, pare un dadaist al zilelor moderne, un Brâncuși neînțeles, vers după vers.

Inventând cu har cuminte,/ pune-n strofe transcuvinte / le-aranjează ca să steie/ în translumină-o transidee/. Te molipsește citind cartea/ și aluneci în transpartea-i/.

Am să transpoetizez poemul **Iarba firii** : /Îmi trece viața-n mod firesc/ eu zic că doară

☑ vremuiesc/ Mă simt chiar legat de-o stea/ Versul meu va fulgera/ Și-oricât fi-voi de bătrân,/ noi idei eu transadun./

Întâlnim în carte și adevărate poeme – naive, cu o cursivitate simplă, parcă primordială, primitivă:/ Se azvârle-ntre oglinzi / dorul ca să nu-l mai prinzi/ vezi că nu mai vrea să știe/ dacă soarele-ntârzie/ de la noua Alchimie? Sau: /Carnea are gustul ierbii;/ Cerbii zei și-omooară cerbii./

Autorul își dorește puritatea chiar dac-a fost contaminat de transcultură. Se leagă de descântece, se vrea mereu în scutece, ființa și-o vrea sacră, și-și amintește că-n mit murim.

Cântec pentru o stea de mare eu o văd ca pe o poezie caldă, duioasă, ce din suflet îi vrea să iasă, pentru o viață drept mireasă, iar în poemul **Cântec de pe Jiu** se poate discerne: Legătura cu natura/ îi dă veșnicia-ntruna/ și tot ce este pe pământ/ vrea să-l cuprindă-ntr-un cuvânt.

Deși e orb speră „/... în transprezență/ spărgând cupa de esență/ a Orbului/ zis și Homer/ - metafore rare din cale, de pe țărături ancestrale.

E convins că a gândit ceva măreț în **Călătoria la Edineț**.

I-a citit, i-a iubit și îi ridică-n mit pe-Apollinaire și chiar pe Paul Claudel.

Spun în încheiere că autorul folosește antiteze, paradoxuri cu mai multe începuturi, sfârșiturile sunt și mai numeroase. I.P.B. e un transmodel integrat în conceptul de transmodern.

A cronicărit Vasile Ponea

Poeme

Daniel Radu

Lasă-mă

Lasă-mi dorul meu de tine,
Lasă-mi clipa mea de-acum,
Când prefac pe ce în cine
Și-ndrăznesc să mi le-asum.

Lasă-mă să-ți știu privirea,
Lasă-mă să mă-nțeleg,
A fost grea alcătuirea,
Din ce gânduri să aleg.

Chipului ieșit din lut,
Suflet lasă-mă să-i dau,
Lasă-mă din ce-am făcut
Viața-n moarte să n-o iau.

Copile,

Nu mai sunt copil ca tine,
Însă-aș vrea să fim la fel,
Tu visezi s-ajungi ca mine
Eu să fiu copil altfel.

Ce-i trecut doar eu îl simt,
Tu doar ești și vrei să crești
Vrei cumva și să te mint
Și să-ți spun numai povești.

Dac-am fi la fel, copii,
Și-am descoperi pământul,
Unde-i lumea ce o știi,
Unde mi-aș opri eu gândul?

Nu strig

nu strig la poarta cerului,
nu-i nimeni s-o desfacă,
prin noaptea albă-a Ierului
atâția vor să treacă.

nu bat la poarta-nchisă,
străjerii au plecat,
nici mâna nu-i întinsă,
rămân cu ce mi-ai dat.

Felinare

Îmi arunc gânduri
Pe pământul cu flori,

Le sădesc vânturi
În scoarță și în nori,

Le mângâi cu ploi
De lacrimi amare,
Prin bălți și noroi
Aprind felinare.

Zeus

Ai tu chipul toamnei,
Vrei să mă-ntristezi,
Frunze-n părul doamnei
Roșii desenezi.
Plânge luna-n stele
Crengile de lut,
Visurile mele
Moarte au căzut.

Râde zeul singur
Ce-am fost am pierdut,
Nu-mi mai lasă mugur
Unde m-a durut.

Sfârșit

Mi se-ntunecă privirea,
Când mă cerți să nu te caut,
Mă cuprinde amorțirea
Când ce-i moarte vrei să laud.

Mă-ntristează nemurirea
Din statui ce-mi stau în față,
Nu-mi doresc nici amintirea
Unei poze fără viață.

Îmi doresc încă zvâcnirea
Mâinilor peste hârtie,
Ele scriu de fericirea
De-a iubi ce-ți las eu ție.

Poeme**Radu Cârstoiu Arbore****Veniți de luați lumină!**

Îmi amintesc reverberat
Cât de pioși ne-am adunat
Și ce sublimă-i o tăcere
În Sfânta noapte de Înviere.

Sfânta Biserică e plină
Cu cei veniți să ia lumină;
Sunt primeniții anonimi
Cu lumânări și flori în mâini.

În bezna oarbă, bucurie,
Ce cu nimic n-o poți descrie
Și peste înghețate șoapte
Chibritul scăpărând în noapte.

Apoi, țâșnind de nicăieri,
Lumina Sfintei Învieri
Și-o voce, pare-se divină,
Zicând: -Veniți de luați lumină!

Adevărat a înviat!

Natura-ntreagă prinde viață,
Se primenește-ntreaga fire,
Iar soarele, zâmbind, dezgheață,
Absconsul munte de iubire.

Sunt pomii-n strai de sărbătoare;
Un aer blând și-mbălsămat
Mai zăbovește pe vreo floare,
Că viața însăși a-nviat.

Creștinii vin în haine bune,
Cu sufletul dereticat,
Îngenunchind în rugăciune,
Că Dumnezeu nu i-a uitat.

S-a împlinit făgăduința;
Adam și Eva, toți ai lor,
Ca să înfrunte neființa
Primit-au răscumpărător.

Iar azi, a toate Creatorul
Ni L-a trimis pe Fiul Său,
Ca omul, veșnic cântitorul,
Să-l poată-nvinge pe cel Rău.

Luând prea omeneasca, fire,
Iisus, prin moarte trecător,
Ne-a învățat că în iubire
Stă raiul, cel prea roditor.

Însuși, munte de iubire,
Iisus Hristos a îndurat,
Răscumpărând prin răstignire
Și din iubire-a înviat!

Ne-am îndoit atunci cu Toma
Și tot cu Toma-am cercetat,
Căci adevăr e axioma
Iisus Hristos a înviat!

Deschisă-acum ne e cărarea,
Iisus ne este bun păstor,
Veniți să-i ascultăm chemarea
Spre-al nostru rost, mântuitor.

Lumina vieții, pururi vie,
Iisus Hristos a înviat!
Veniți, e clipa de trezvie:
- Adevărat a înviat!

*A doua zi de Paști 2014
Târgu-Jiu*

În noaptea de Rusalii

de Aurelia Corbeanu

Se întorcea de la o întâlnire cu colegii de facultate, rămași în București, pe care îi invitase la nunta ei, ce va avea loc peste o lună.

La ieșirea din capitală, a început să se întunece. Străluceau stelele și luna se ivise temătoare, înjumatătită de vârcolaci. Rula privind atentă șoseaua, mulțumită că totul începea să se desfășoare după dorința ei. Primise decizia pentru postul de medic de familie, în sfârșit, părinții îi acceptaseră căsătoria după inima ei, ba chiar îi promisese că o vor ajuta să-și deschidă un cabinet medical, iar rochia de mireasă era o minune! Primii stropi de ploaie care au lovit parbrizul o treziră din visare. Apoi începu să plouă violent, și se dezlanțui furtuna. Tunetele și fulgerele spintecau cerul. I s-a făcut frică. Nici o mașină nu mai trecea pe lângă ea din nici o direcție. „O pană mi-ar trebui acum” gândi privind cu atenție în lumina farurilor. Prin beznă observă că se apropia o pădure. Acceleră, dar peste câteva sute de metri, motorul începu să se sufoce și muri. Un întuneric dens și greu coborî peste mașină. Încrămențită de spaimă, trăi sentimentul straniu că alunecă spre un tărâm necunoscut.

Pe bancheta din spate, într-o cutie mare de carton, era rochia de mireasă. Și geanta. Se întoarse să-și caute bricheta. Un val de frig i se scurse prin trup. Pe bancheta din spate stătea o femeie blondă, ireal de frumoasă, îmbrăcată cu rochia ei de mireasă. „Vedenii” gândi. „Vedenii din cauză că mi-e frică”. Și cum nu era superstițioasă, întinse mâna după geantă. Mireasa îi zâmbi. „Degeaba, vorbi cu voce tare, nu sunt eu dintre acelea care cred în stafii.” Găsi geanta. Scoase bricheta. Încercă de mai multe ori dar, nu reuși s-o aprindă. Își aduse aminte de telefon. Îl găsi. Încercă să formeze un număr. Telefonul rămase mort. Femeia îi zâmbi din nou. Tânăra luă geanta și o izbi chiar în locul unde stătea „mireasa”. Aceasta se încruntă, dar nu se mișcă. „Ce vrei”? o întrebă, curajoasă, întorcându-se spre ea. Mireasa zâmbi din nou și privi afară. Privi și ea. Nu mai ploua. Un ciob de lună revărsa o lumină argintiu-violetă și-n această lumină, un cerc de fete, învăluite doar în eșarfe străvezii de ceață se legănau, ușoare, înconjurând mașina, într-un dans amețitor. „Una, două, trei... Douăsprezece”, numără ea, dar tot atunci mireasa apărură între ele. „Treisprezece! Sunt Rusaliile.

Mâine e ziua de Rusalii” îi trecu prin minte. La acest gând, fetele au început să se rotească și mai repede. „Încep să amețesc”, mai gândi limpede. „Se vede că mi-e rău. Rusaliile sunt închipuiri. Nu există în realitate. Ce se întâmplă cu mine? Mi-e tare rău. Trebuie să mai încerc o dată telefonul”... apoi ușa se deschise și mireasa o trase afară din mașină. Intră în cerc și începu să se rotească împreună cu ele, deplasându-se încet spre pădure.

Acum pășea grăbită, prin întuneric, spre o lumină care se vedea undeva, departe. Gândi: „Cred că mă apropii de o localitate. Trebuie să fie lumina unei case.”

Bucuroasă, începu să alerge. Casa căpătă contur. Avea o fereastră luminată. Descoperi poarta, ridică mâna peste uluci, găsi zăvorul și-l trase. Cunoștea bine zăvorul și poarta. Bătu la ușă. Se aprinse becul din verandă și o femeie cam în vârstă deschise ușa. Parcă o cunoștea.

Bună seara, spuse, am rămas cu mașina în pană și am plecat pe jos până aici, vă rog să-mi dați găzduire.

Intră, domnișoară. N-am prea mult spațiu, dar o să dormi în sufragerie, pe canapea. Mi se pare că te cunosc, ai mai fost pe aici?

Nu. Niciodată, dar si dumneavoastră îmi păreți cunoscută!

Mai seamănă oamenii între ei, zice femeia invitând-o înăuntru.

Interior modest. Mobilă demodată, învechită, un covor persan decolorat și ros în dreptul pragului și sub masă, fotoliile și canapeaua învelite cu o pânză de culoare maro, decolorată și pe alocuri chiar ruptă. Lustra atârna susținută doar de o sârmă, iar în cele trei brațe se găsea numai un bec, celelalte fasunguri erau doar ochi întunecați ațintiți înfricoșător spre ea.

Gazda îi aduse o cafea.

Poate ți-o fi foame. Să-ți fierb două ouă, o bucățică de friptură rece, o cană cu lapte...după cum vezi, nu suntem prea bogați.

- Mulțumesc pentru cafea. Nu mi-e foame, dar aș avea nevoie de o toaletă.

- Ei asta-i cam complicat. Toaleta e în curte, mai departe de casă. Noaptea ne ducem cu lanterna. Că eu...de cincisprezece ani de când m-am mutat aici, am tot încercat să mai schimb

☑ câte ceva, să mai modernizez, dar n-a fost chip! Întâi că n-am prea avut bani, apoi că nu m-am înțeles cu ei. Femeia vorbea cu durere, mergând înainte pe un trotuar de beton. Apoi deschise poarta grădinii și luminând cu lanterna, îi indică unde-i toaleta.

- Ia lanterna, că eu te aștept aici!

Tânăra înaintă speriată, dislocând întunericul cu lanterna. Credea că astfel de locuri dispăruseră demult, doar erau în anul 2010, intraseră de câțiva ani în Europa... Familia ei locuia într-o vilă ultramodernă, într-un oraș destul de mare. Și totuși locul i se părea cunoscut... și casa, și poarta, și mai ales femeia. Chipul ei, zâmbetul, și ochii! Avea o privire blândă și dezorientată. Unde mai văzuse ea asemenea privire? Unde, Doamne, unde?! Se întreba.

Reîntorsă în sufragerie, femeia se scuză:

O să te las singură, mă duc să mai aduc o cafea și apoi merg să termin de spălat câteva rufe.

Tânăra privi la ceasul de pe perete. Arăta ora două, după miezul nopții.

Nu aveți mașină de spălat? De ce spălați așa de târziu?

Nu am mașină, dacă nu avem apă curentă! Și ziua nu am timp să spăl. Am serviciu, sunt medic de familie, aici în comună. Soțul meu e fermier. Vorba vine, adăugă ironic. Are zece vaci. Mai mult cheltuiește cu ele, decât câștigă! Avem și alte animale, avem și păsări, de toate mă ocup singură! Am și trei copii, toți la școală!

De ce sunteți singură? Soțul unde e?

Asta aș vrea să știu și eu! Vine rar pe acasă și atunci face numai scandal!

În acest moment, ușa laterală se deschide și o femeie foarte bătrână, cu părul răvășit, îmbrăcată într-o lungă cămașă de noapte, își face apariția:

S-a întors Țuțu? Cu cine vorbești? Ai terminat rufele? Dă-mi o cană cu lapte cald. Să-mi pui și două lingurițe de miere în el!

E soacra mea. Are optzeci de ani, dar e pretențioasă și autoritară ca una de douăzeci. Așa a fost toată viața, adăugă și ieși.

Dumneata cine ești, o întrebă aspru soacra.

Tânăra încercă să-i răspundă, dar chiar atunci ușa se izbi de perete și un bărbat între două vârste intră în cameră:

Paștele și dumnezeii ei de viață!! Muiere, adu mâncare că am venit și mi-e o foame de v-aș mânca pe toți! Și, tu, hodorogă bătrână, de ce nu te-ai culcat? se adresă bătrânei. Hai! Dispari, că am de

vorbă cu „doamna doctor”!

Plec, nepricopsitul, nu te-aș mai fi făcut! N-a ieșit nimic de capul tău!... Iar nevasta de ți-ai luat-o... nu e nimic nici de capul ei! O mototoală, o adormită, o cucoană! Nu asta îți trebuia ție! Ție îți trebuia una a dracului, să te ție în hăț și să te pună la muncă...

Bărbatul se îndreaptă spre ea clătînându-se, cu pumnul ridicat, gata s-o pocnească. Femeia se retrase și ieși pe ușă cu un râs de vrăjitoare.

Ți-am adus puțină brânză și friptură rece. Nu știam că vii acasă în seara asta!

Nu știai? Dar ce credeai că mă ține la cârciumă toată săptămâna, că mă răsfață femeile, trecându-mă din poală în poală? Astea nu te țin fără bani, și eu, uite, zice întorcând buzunarele pe dos, uite nu mai am nici un ban!

Dar banii pe boul vândut...?

„Dar banii pe boul vândut” o maimuțărește batjocoritor...s-au dus! Gata! S-au terminat! Plăcerile se plătesc scump, azi...Dar ce stau să-ți dau eu ție socoteală! Adu ciorbă, adu-mi mâncare caldă, dacă ți-a plăcut să mă iei de bărbat!

Femeia începu să plângă. Enervat, bărbatul se repezi asupra ei cu pumnii:

Smiorcăito! Taci! De atâta ești în stare, să plângi toată ziua! Începe s-o înjure și s-o

☑ lovească peste față. Ea cade. El continuă s-o lovească cu piciorul. Ea țipă de durere. Apar în grabă, speriați și adormiți, copiii. Se reped țipând la el:

Nu da, tată! Nu da în ea, ai s-o omori, încearcă să-l oprească băiatul. Fetița mai mică se aruncă peste trupul mamei.

Bărbatul se oprește și privește copiii, năuc.

Soacra apare în ușă:

O bați degeaba! Nici nu se revoltă, nici nu pleacă. Pentru ea, săptămâna oarbă durează de cinci ani! Asta e ca Joiana. O bați și-o mulgi!! zice disprețuitoare și iese.

Bărbatul scoate cu greu din buzunar câteva ciocolate mici. Le dă copiilor, luându-i cu binișorul:

Mergeți la culcare! Eu cu voi n-am nimic! Cu viața asta am ce am!

Bețivul, obosit și dezorientat își dă drumul pe scaun, pune capul pe masă și începe să plângă.

Femeia se ridică, ia fetița în brațe și-i șterge lacrimile cu palma, apoi împingându-i și pe ceilalți de la spate, ies în tăcere.

Musafira a încremenit pe fotoliu. Știa că-l cunoaște bine pe bărbat, bine de tot, dar nu așa de bătrân, așa de dărâmat de băutură și desigur, este doar o asemănare cu cineva pe care îl cunoaște, dar nu știe cu cine!

Femeia se întoarce, spălată și cu rochia schimbată. Partea dreaptă a feței era tumefiată. Ochiul și buza, exagerat de umflate o făceau hidoasă. Înaintă câțiva pași spre fotoliu și se adresează musafirei:

Vă rog să ne scuzați! Așa se întâmplă când vine beat, dar altfel e un om tare cumsecade.

Bărbatul tresare, privește spre fotoliu, o vede și se repede amenințător spre musafiră:

Nu mă lași deloc! Te ții scai de mine! Mă sufoci cu iubirea ta: „Te iubesc, te iubesc, te iubesc!” o maimuțărește cu o voce subțire și sugrumată. Uite că eu nu te iubesc! E adevărat că te-am plăcut la început, dar mă umilești cu titlul tău de doctor, cu blândețea ta idioată!

„Servește-l pe soțul doamnei doctor” zice vânzătoarea, „Soțul doamnei doctor” asta sunt și nu-mi convine, să știi! Pleacă, pleacă! Adică nu! Poate că-mi plac banii tăi, mașina ta ultramodernă, chiar și titlul tău mă onorează! Eu, un biet fermier, însurat c-o doctoriță... Și la nuntă ai văzut ce a fost! Mă simțeam în „1001 de nopți” Apoi ai renunțat la cabinetul tău din oraș și ai venit cu mine la fermă: „La bine și la rău” cum zicea fonfănitul

de popă! Și de atunci... Deodată tăcu privind cu ochii larg deschiși la cele două femei... Făcu un pas spre ele...una sigur nu era reală... se frecă la ochi...băutura desigur, gândi...

Nu mai vorbi prostii, că te aude musafira noastră, ești beat rău, du-te și te culcă!

Tânăra se ridică brusc de pe fotoliu. L-a recunoscut...iar femeia...Nu! Nu!

Soția o privește la rândul ei cu atenție. Lacrimile încep să-i curgă, nestăvilite. Toți trei întorc privirea spre calendarul de pe perete.

Tânăra șoptește: „2025! Nu se poate, nu-i așa?Anul e greșit. S-au jucat copiii și au modificat anul...Spuneți, au modificat anul, nu-i așa? Nu se poate să fie 2025. Aseară eram în 2010...

Femeia pune blând mâna pe brațul ei și-i arată o fotografie pe perete, ascunsă aproape de perdea:

- Fotografia asta e făcuta în 2010 și mireasa asta sunt eu, șoptește.

Dar tânăra se vede pe ea, își recunoaște și rochia și zâmbetul și pe el...și pe el îl recunoaște... „Săptămâna oarbă” așa zisese bătrâna, săptămâna în care iubirea luminează ca o torță înfrumusețând și înnobilând pe cel iubit! „Săptămâna oarbă”!! șoptea privind înmărmurită calendarul!

Mergea grăbită prin pădure, urmând poteca luminată de luna împuținată de vârcolaci...

Când cerul a început să se lumineze și primele raze de soare au mângâiat-o pe față, s-a trezit. Stătea pe pământ, rezemată de roata din față a mașinii, care era oprită într-o parcare, în apropierea unei benzinării și a unui mic hotel. Treceau automobile în sus și în jos. De-a dreapta și de-a stânga șoselei, lanuri nesfârșite de grâu străluceau sub roua dimineții. Și lângă ea, iarba era plină de roua, dar părul și hainele ei nu erau umezite! Se ridică în picioare căutând undeva pădurea. Nici urmă de pădure! Își aduse aminte de pana de motor. Urcă în mașină. Să mai încerce o dată. Căută cheile. Erau în contact. Învârti cheia și motorul porni imediat. Aruncă ochii spre bancheta din spate. Cutia nu era acolo. Începu să tremure. Ieși afară și privi în jur. Zări cutia umezită de rouă, puțin mai departe, pe iarbă.

Instinctiv, făcu repede câțiva pași s-o ia, dar se opri o clipă, apoi se întoarse hotărâtă, urcă în mașină și porni în viteză spre casă, privind în fugă spre dreapta, peste câmpuri. Ceața dimineții plutea ca un voal alb, străveziu, împins de adierea blândă a vântului undeva, spre nicăieri.

PE CÂND NU EXISTAU NICI „RAIUL”, NICI „SĂPÂNȚA”

În memoria Demiurgului

Dumitru Dănău

1.

La temelia Lumii
A fost Sămânța (Oul)
Și-apoi au fost „Găina”,
„Cocoșul” (zis „eroul”),
De aceea, doar în sâmbur
Găsiți gemenele vieții
(Cum scrie în Rig-Veda
Și cum o spun gameții)
Tăiați mărul în două
Și veți vedea Mandala
lubirii ce-n „Sărutul”
Brâncuși i-a adus fala,
Iar al „lubirii Templu”
Avea simbol un Ou –
Etern în Timp și Spațiu,
Transcendent cadou,
Așa cum și Poetul
În „Divine revelații”
Creează timpi, răstimp
Și spații peste spații,
În Sămânțând Eternul
Cu ovule de la Grații;
Ba chiar și Dumnezeu
Cu marea-i energie
E consangvin cu Omul
Și-n Ceas, și-n Veșnicie –
(Cuanta și Atomul?)

2.

„Sărutul” și „Genomul
Divin” embleme sunt,
Precum Sămânța sacră
Și Duhul din Cuvânt,
Precum lubirea vie
Cu Nașteri și-Nvieri –
Cum se întâmplă zilnic,
Cum s-a-ntâmplat și ieri.

3.

La începutul Lumii
A fost Oul (Sămânța) –
Divină-ntruchipare –
Pe când nu existau
Nici Raiul, nici Săpânța –

Mitul „lupului dacic” în opera lui Mircea Eliade

Ion Mocioi

Savantul român Mircea Eliade a fost nu numai specialist în istoria religiilor și în orientalistică, filosof, eseist și prozator, ci și un mitolog de prestigiu.

În mitologie, este recunoscut îndeosebi prin geniala lucrare „Mith and reality” și alte studii importante.

Ca mitolog român, Mircea Eliade ne-a atras atenția asupra mitului „lupului dacic”, prin sinteza „Dacii și lupii” (din 1959), apărută în lucrarea sa „De Zalmoxis à Gengis-khan”, tradusă în limba noastră de către Cezar și Maria Ivănescu și publicată în 1980 (completată cu ultimele adaosuri ale autorului), la Editura științifică și enciclopedică din București.

Cercetarea mitului „lupului dacic” pornește de la clarificarea denumirii etnice de dac, înțelegându-se „ca expresie a unei concepții religioase arhaice”, legată de „confreriile secrete”, care, prin „inițierea militară”, asigurau desfășurarea unui „ritual inițiativ” propriu tinerilor, pentru „transformarea rituală în fiară” a acestora, în „lupi” războinici, în „carnasieri”.

Numele etnic dac sau dáos, provine de la rădăcina preindoeuropeană dhau- „a sugruma”, care sugerează puterea „lupului” ca fiară și însușirea dominantă a tânărului războinic dac, după ritualul inițiativ în cadrul „confreriei secrete a tinerilor lupi”. Astfel, Mircea Eliade explică mitul „lupului dacic” prin raportarea la „universul religios al vânătorului primitiv: un univers dominat de solidaritatea mistică

între vânător și vânat”, între războinicul-fiară și semenul atacat.

Mitul „lupului dacic” este simbolizat prin îmbrăcarea rituală a tânărului războinic cu o piele reală de lup, prelucrată, înțelegându-se ca asimilare a animalului-lup, în cadrul confreriei secrete și în participarea la luptă ca un „carnasier”. Se știe din relatările istoriei că geții în general erau îmbrăcați în costume din piele de lup, când plecau la luptă și se luptau furioși și fără milă.

Stindardul dacic era un însemn specific al „războinicilor fiare”. Era emblema unui cap de lup atașat la corpul solzos de dragon, din metal, care, în iureșul luptătorului dac inițiat ca fiară, scotea un zgomot specific, de intimidare a dușmanului. Însemnele specifice ale „războinicilor-fiare” din rândurile păstorilor și țaranilor erau măciuca și ciomagul noduros (păstrate și în confreria „călușarilor”). Armata lui Burebista avea (după Strabon, VII, 3, 13) 200000 de luptători, de „lupi” și era pregătită să se confrunte cu armata

☑ puternică, de mercenari, a împăratului roman Cezar, dar războiul respectiv nu a mai avut loc pentru că și Burebista și Cezar au murit prin trădare, în același an (44 î.e.n.).

În religia noastră creștină se păstrează urme ale mitului „lupului dacic” arhaic. Sfântul Petru, în România, este considerat „patron al lupilor” și-i păstrăm mai multe sărbători în calendar, care subliniază dimensiunea mitică a istoriei dacilor. Zeul Marte este, de asemenea, un patron al „luptătorilor lupi” și trebuie restudiat în contextul genealogiilor etnice.

Considerăm că mitul „lupului dacic” trebuie restudiat și aprofundat de către istorici și mitologi, pentru a se înțelege mai bine numeroasele lupte ale dacilor liberi și ale geților supuși Romei, de grăbire a abandonării Daciei de către romanii lui Traian și ai altor împărați care preluaseră în stăpânire o parte din Dacia străbună.

Pe baza studiului lui Mircea Eliade privind mitul „lupului dacic”, astăzi trebuie să apreciem corespunzător comportamentul grupurilor de imigranți și fugari din Orient spre Europa, care se abat de la legi ca „lupi” motivați să „întemeieze o lume” pornind de la „ritualuri inițiatice” după modelul religios arhaic al unor „confrerii secrete” necunoscute.

Fiecare avem nevoie de fiecare

Ana Gogălniceanu

Scriu aceste rânduri cu gândul că acum, când viața se derulează după ceasornice doar de ea știute, când ura, nebunia, violența și patimile se declanșează pretutindeni, când folosirea banilor pentru a exista a fost înlocuită, ca filozofie de viață, cu a exista pentru a acumula bani, când toate cele lumești par a se întoarce cu susul în jos, scriu aceste rânduri care se vor a fi un manifest. Un manifest pentru reîntoarcerea cu fața spre valorile morale, valori acum demonetizate: cinste, adevăr, iubire, toleranță. Valori despre care, în lume, nu se vorbește ca despre ceva apus. *Nu se vorbește, dar...*

Evoluția lumii contemporane, odată cu creșterea continuă a potențialului economic și afirmarea tot mai puternică a aspirațiilor și revendicărilor umane, cunoaște o permanentă extindere a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. În cadrul acestora, o însemnătate tot mai mare o are asigurarea reală a drepturilor copilului și tânărului, categorii tot mai numeroase ale populației, aflate deseori într-o situație mai defavorizată decât a celorlalte pături, cu atât mai mult în țările și în zonele cu o slabă dezvoltare economică și socială.

În ansamblul acestor drepturi – cele legate de condițiile nemijlocite de supraviețuire, în primul rând hrana, locuința și sănătatea au o însemnătate cu adevărat vitală, mai ales dacă ținem seama de realitățile lumii contemporane care, în pofida înaltei dezvoltări economice și tehnologice a unor țări, cunoaște dramatica realitate a existenței nu numai a unor decalaje crescânde

între țări, dar și adevărata tragedie a teritoriilor foametei și bolilor cronice.

Există pe Pământ milioane de copii flămânzi care nu au nici o vină pentru această situație, decât, poate, aceea că s-au născut în familii sărace, la periferia lumii contemporane.

Alte milioane de copii luptă cu boli incurabile, „vegheați” de nepăsarea autorităților sau poate de neputința lor de a le schimba destinul.

În timp ce ei luptă cu aceste flagele, noi, ceilalți, ne pierdem în declarații de tot felul, în angajamente fără acoperire, în promisiuni deșarte, fără a face ceva concret pentru a-i ajuta.

Cu toată prioritatea unor asemenea drepturi, un altul poate fi considerat, de asemenea, ca fundamental, prin faptul că de el depinde existența autentică a altor drepturi. Mă refer la *dreptul la învățătură*, fără de care nu mai poate fi în nici un fel concepută capacitatea reală a omului

☑ de a-și afirma aptitudinile, de a se autorealiza, dar și practicarea libertăților sociale și politice, accesul la știință și cultură, formarea unui orizont larg și a unei conștiințe dezvoltate.

Și aici s-au făcut progrese însemnate în ceea ce privește dreptul fiecărui copil, dreptul fiecărui cetățean la învățătură, indiferent de rasă, origine, sex.

Practic, ce importanță are culoarea pielii pentru cineva care dorește să se instruiască?

Cum poate sta originea socială, ori și mai rău, cea națională a individului în calea devenirii sale?

Are vreo importanță dacă ești fată ori băiat atunci când trebuie să urmezi o școală?

Oare capacitățile intelectuale diferă în funcție de aceste criterii? Puterea de a înțelege lumea cu realitățile ei depinde atât de mult de acești factori încât să li se îngreiească dreptul la educație copiilor și tinerilor marcați cu asemenea pecete?

Oare nu sunt acestea niște poveri prea grele pentru niște ființe nevinovate, care nu au avut norocul să se nască doar cu un anumit pigment al pielii, în case ori țări bogate, din oameni instruiți și titrați?

Sigur, sunt întrebări retorice. Aceste drepturi sunt consfințite în *Declarația Drepturilor Copilului*, adoptată de O.N.U., iar faptul că ele mai sunt încălcate, încă mai sunt discriminări, se datorează, mai degrabă, unei dorințe utopice de a demonstra superioritatea unora în fața altora.

E de presupus că, atunci când statele moderne dezvoltate se ridică spre culmile cunoașterii și ale puterii, încearcă o neliniște, studiind vastele zone de umbră

care indică pe planetă geografia ignoranței, a foametei și a mortalității precoce. Ceea ce este de temut nu este numai spectacolul penibil al gravelor inegalități, al lipsurilor și suferințelor, ci o adevărată dihotomie a genului uman, care s-ar împărți în grupuri superioare și inferioare, în stăpâni și sclavi, în supraoameni și ominieni și nu în ultimul rand, în bărbați pricepuți, inteligenți și puternici și...femei.

Din fericire, în ultimele decenii se constată un fapt înbucurător, legat de abolirea acestor prejudecăți, întreținute de persoane influente (uneori chiar și psihologi, sociologi, pedagogi), cu oarecare putere de manevrabilitate a maselor. Tot mai multe femei își găsesc loc în profesii „bărbătești”, tot mai mulți tineri din țările sărace, inteligenți și inventivi semnează brevete de invenții, dețin posturi-cheie în structuri administrative de înalt rang internațional, iar pentru tot mai mulți tineri din Africa, Asia, îndepărtatul Orient, culoarea pielii nu mai este un impediment în calea realizării lor.

În diversitatea lor, societățile moderne au nevoie de oameni cu o diversitate de abilități. Fiecare își poate găsi locul în niște structuri existente, ***fiecare avem nevoie de fiecare.***

Culoarea pielii, originea socială, trecutul, sexul, abilitățile tind să rămână, din ce în ce mai mult, doar mituri, o etapă în gândirea și evoluția umană.

Doar atunci când vor fi date uitării cu adevărat, doar atunci putem spune că omul și-a depășit propria gândire primitivă.

Umbră

Daniel Popa

- Hai odată, ce naiba se întâmplă? Sunt înconjurat numai de idioți!

Deputatul Grigore Andreescu deschise geamul mașinii și scoase capul să vadă ce anume bloca traficul. Să fi fost vreun accident? Nu avea cum pentru că nu se vedea prea multă agitație și nici nu apăruse vreun polițist. Apoi observă un logan oprit. Avea portiera deschisă. Lângă el, un bărbat și o femeie aveau ceva de împărțit. Să tot fi avut în jur de 25 de ani fiecare. Ea îi atrase atenția în mod deosebit. Observă fusta scurtă ce îi scotea în evidență picioarele. Se gândea că mama natură nu se zgârcise să le ofere tot farmecul necesar de a atrage orice privire și nici restul nu era mult mai prejos: fundul - puțin bombat, trupul - bine conturat cu niște sâni plini, părul - șaten și lung, ochii albaștri aruncau scânteii, buzele date cu ruj roșu - frumos conturate. Așa că nu rezistă tentației. Coborî din mașină și se îndreptă spre ei.

- Ce se întâmplă aici? Nu ar trebui să vă certați în altă parte și să putem și noi circula? Care e treaba, domnișoară?

- Nu e nimic! Am terminat, zise ea și vru să plece. Tipul însă o prinse de braț:

- Ba nu am terminat! De ce nu înțelegi că te iubesc doar pe tine. Asta nu înseamnă că acum nu mai pot vorbi cu nimeni. Nu îți înțeleg gelozia asta prostească!

- Dă-mi drumul! M-am săturat de așa-zisele tale amice!

- Dă-i drumul! interveni și deputatul. Nu vezi că îi faci rău?

- Pleacă domnule de aici! Nu e treaba ta!

- S-ar putea să fie. Se

☑ pare că nu mă cunoști. Sunt deputatul Grigore Andreescu și s-ar putea să ai probleme mari.

Tipul mai vru să zică ceva, dar se răzgândi. Trânti portiera, iar apoi demară brusc.

- Vă mulțumesc că ați intervenit, deși nu era nevoie. Oricum îmi pare bine să vă cunosc domnule deputat chiar dacă într-o astfel de situație.

- Zi-mi Gore, te rog. Mi-a făcut o plăcere deosebită să te ajut, domnișoară. Aș putea să îți știu și eu numele?

- Diana Mărgulescu.

Deputatul îi sărută galant mâna.

- Aș putea să te las undeva?

- Dacă nu deranjez prea mult...

- Niciun deranj.

- Păi eu locuiesc exact lângă Poliția Rutieră.

- Haide atunci! Deja e prea multă agitație și poate apar aștia de la presă pe aici.

Șoferul coborî din mercedesul luxos și le deschise ușa. Urcară, apoi mașina porni ușor pe străzile Bucureștiului.

- Am văzut că era o ceartă între îndrăgostiți. Eu zic că viața e prea scurtă să bagi la suflet astfel de chestii. Ești tânără și la vârsta ta ar trebui să îți trăiești viața și să te distrezi.

- Nu cred că mă iubește. Dacă m-ar iubi nu ar sta atât cu colegile lui de la serviciu. Nu ar putea să mă sune pe mine? Nu vreau să îl mai văd!

- Lasă! În weekend dau o petrecere la vila mea de la marginea orașului. Poți să vii cu o prietenă să te mai distrezi și tu. Poftim o carte de vizită. Diana ezită puțin.

- Cred că am să vin. De trei ani, de când suntem împreună, am ieșit numai cu el peste tot.

- Așa te vreau. Trebuie să vii neapărat. Nu ai să regreti. O să îți fac cunoștință cu câțiva oameni influenți. Unde lucrezi?

- Sunt contabilă la o firmă de I.T.

- Înseamnă că ești o fată inteligentă. Cu puțină ambiție și cu câteva relații poți ajunge departe dacă ești interesată.

- Nu știu. Nu m-am gândit niciodată. Nu am avut până acum ocazia să cunosc oameni influenți.

- Acum ai. Sper să profiți de ocazie.

- Da. Destul de probabil că am să vin la petrecere, zise ea și puse cartea de vizită în geantă. Mașina se opri aproape de Poliția Rutieră.

Deputatul o privi cu încântare, îi luă din nou mâna și i-o sărută. După ce Diana coborî, îi spuse șoferului că are chef să mergă la restaurant să bea ceva. Nu se mai duce la birou. Era prea entuziasmat de cucerirea făcută. Deja își imagina trupul gol al Diane și mâinile lui mângâind-o peste tot. Trebuia să o aibă cât mai curând. Mai erau două zile până în weekend. Se gândea dacă va ceda imediat sau trebuia să mai facă eforturi să o impresioneze cu opulența sau influența lui. Ideea de a avea un alt fel de femeie decât prostituatele de lux cu care se obișnuise îl incita în mod deosebit. Mai întâlne femeii ce îi oferiseră momente de plăcere ajutându-le să se angajeze pe la Parlament sau pe la diverse companii cu salarii foarte bune, dar nu se comparau cu Diana. Avea ceva aparte. Îi amintea de soția lui de care divorțase acum doi ani. La cei 53 de ani ai săi avusese relații cu destule femei, dar ținuse doar la una cu care fusese căsătorit 25 de ani. Îi dăruise două fete. Erau acum măritate și stabilite în străinătate. Andreea

se măritase cu un om de afaceri ce deținea un lanț de magazine alimentare, iar Bianca cu unul din sistemul bancar. Îi cunoscuseră la studii, în Anglia unde se și stabiliseră amândouă. Soția lui divorțase de el pentru un cofetar. Așa îl considera el, deși era patronul unui lanț de cofetării din Anglia. Era mai tânăr decât nevas-tă-sa cu 5 ani. Ea se săturase. O înșelase din primul an de căsătorie cu o ospătăriță la Baile Felix. A aflat că o înșela cu cine nimerea abia după 4 ani de la căsătorie. Își făcuse și ea un amant. El a aflat destul de repede pentru că lucrase la securitate înainte de 89. Fusese ofițer sub acoperire la Uzina de Textile. Acolo era cunoscut drept inginer. Se descurcase bine tot timpul. A știut să profite de orice i-a oferit viața. Când unchiul lui i-a propus să intre în securitate imediat după ce a terminat facultatea de inginerie, nu a stat prea mult pe gânduri. Nu și-a făcut niciodată prea multe scrupule. Dacă natura te-a înzestrat cu inteligență de ce să nu profiți de ea? Moralitatea e pentru cei slabi. Adevărata normă e legea, legea pe care o fac oamenii pentru bunul mers al societății și pe care a încercat să o încalce cât mai puțin. Nu ar fi vrut niciodată să ajungă în închisoare. De aceea a evitat cât a putut să se bage prea adânc în învârtelile de partid. De fiecare dată avea grijă să se acopere dacă participa la ceva ilegal sau cel mai bine încerca să fie la limita legii. Se documenta și se informa foarte bine înainte să semneze ceva sau să participe la vreo afacere. Se gândea că prietenii de azi pot fi oricând dușmanii de mâine. Avea niște reguli de la care nu se abătea niciodată și de aceea reușise să

☑ devină respectat în partid și să fie la al treilea mandat de deputat. Bineînțeles că în primul rând îl ajutaseră relațiile pe care și le făcuse cât timp lucrase înainte la securitate. Își făcuse atunci treaba încercând să nu supere pe nimeni fiind cât mai precaut. Acum avea o avere bunicică pe care o obținuse din micile afaceri datorate anturajului său. Două terenuri pe care nu le mai vându-se din cauza crizei în valoare de 500000 de euro, un restaurant în centru, două apartamente tot în București și vila de la marginea orașului în care stătea și dădea petreceri în week-end. În conturi din străinătate, bine ascunse, avea cam 50 de milioane de euro pentru zile negre și bineînțeles apartamentul din centrul Las Vegasului unde se gândea să se retragă dacă s-ar ivi vremuri tulburi.

Era o seară de vară numai bună de petrecere. Cerul era înstelat, vântul adia ușor alungând din dogoarea ce fusese peste zi. Curtea vilei deputatului începuse să se umple de femei și bărbați elegant îmbrăcați. El se afla într-un grup din cinci persoane, dar nu părea să asculte ce se discută. Se tot uita împrejur. Când apărură Diana îmbrăcată într-o rochie albastră, mulată pe corp, ce îi pune în valoare formele apetisante, și cu părul lăsat liber pe spate, deputatul se îndreptă imediat spre ea. Era însoțită de o prietenă, dar nu o băgă în seamă. O luă de braț pe Diana și o trase deoparte.

- Arăți minunat! Invitații mei o să fie numai cu ochii pe tine. Hai să te prezint câtorva dintre ei!

- Am venit cu prietena mea Roxana.

- A, da! Lasă că se descurcă ea. E destul de atrăgătoare să

găsească pe cineva să se distreze.

Diana, ezitând, îl urmă pe deputat și ridică din umeri către prietena sa. Într-adevăr, cunoscu persoane influente și primi complimente numeroase. Nu se aștepta ca deputatul să îi arate un asemenea interes. Aflase despre el că e divorțat și are două fete măritate în străinătate. Se gândi că îi aduce aminte de fetele lui. Îi trimisese un mesaj prietenului ei că are nevoie de o pauză în relația lor și să nu o mai sune o perioadă. El o sunase totuși și, văzând că nu îi răspunde, îi scrisese un mesaj în care se jura că o iubește doar pe ea și ar face orice să îi demonstreze asta. Dar ea era geloasă. Foarte geloasă. Nu suporta ideea ca altă fată să stea prea mult cu el. Spera ca după un timp să îi mai treacă această gelozie, să continue relația și să îi spună clar că vrea mai multă atenție din partea lui. Acum însă se lăsă pradă complimentelor pe care le primea. Era încântată că primește atâta atenție din partea atâtor persoane. Și nu orice persoane. Era originară din Peiuș, un sat de pe lângă capitală de care, cu siguranță, toate aceste persoane nu auziseră.

Învățase bine, iar părinții săi, care se ocupau cu agricultura, făcuseră eforturi să îi țină pe toți trei copiii lor la liceu și apoi la facultate. Toți aveau slujbe în București. Cei doi frați ai săi lucrau ca programatori la două firme străine. Ea era acum înconjurată de oameni ce nu credea vreodată să îi cunoască și să îi arate o așa de mare atenție. Deputatul luă două pahare și o sticlă de șampanie. Apoi o invită să îi arate grădina. Era foarte întinsă, cu numeroase tufe de trandafiri și ronduri de flori în diverse forme: cercuri, pătrate, arcade. Era și un

labirint din gard viu în mijlocul căruia se afla un chioșc. Sub acesta se afla un balansoar din lemn frumos sculptat și destul de mare încât putea să doarmă o persoană liniștită. Acolo o duse deputatul pe Diana în timp ce îi povestea picanterii din viața sa politică. Ea râdea amețită atât de cele două-trei pahare de șampanie pe care le băuse, cât și atenția care i se acordase și de aerul plin de mireme de flori. Se așezară amândoi pe balansoar. Pe cer apărură luna. Era de un galben palid. O priveau amândoi tăcând deodată. O umbră apărură ca din senin și începu să o acopere. Era mai mult un nor de ceață densă și neagră. Cu cât priveau mai atent aveau senzația că întreg întunericul o să îi invadeze până în cel mai ascuns loc din ființa lor. Ar fi vrut amândoi să își desprindă privirea de la acel nor, dar nu reușiră. Când luna dispărură înghițită de întuneric cei doi se uitară unul la altul și amândoi fură cuprinși de stări puternice, dar total diferite. El simți o dorință puternică de a o posedea acolo pe loc. De a-i dezgoli sânii și de a-i pipăi. Simți cum întreg trupul îi fierbe și cum îi tremură mâinile ca în adolescență când avusese prima lui femeie. Mîntea i se goli de orice gând. Diana îi văzu o poftă animalică în ochi. O cuprinse o frică uriașă. Se simțea paralizată ca un biet animal în fața altuia mult mai puternic ce se pregătește să îl devoreze. El se aplecă și o sărută pe buzele ei uscate din care dispărură orice urmă de sânge. Cu o mână urcă pe coapsa fetei, iar cu cealaltă îi trase rochia de pe umeri și coborî spre sâni. Inima Dianei, după ce încetase o clipă să bată, începu să o lovească în piept, rapid și dureros. O simțea prezentă și în tâmpile și în

buricele degetelor. Îl împinse cu toată puterea și începu să țipe. El reveni și se lăsă cu toată greutatea pe ea culcând-o pe balansoar și îi apăsă cu ambele mâini pe gură. Diana începu să se zbată. Pumnii ei plâpânzi îl loveau în zadar în spate. Încercă să se împingă cu picioarele să îl arunce de pe ea, dar trupul lui parcă avea tone. Tot efortul ei fu în zadar. Mâinile sale îi acoperiseră și nările. Atunci, disperarea îi întunecă orice urmă de rațiune și întreaga sa ființă reacționează instinctiv canalizându-și întreaga energie într-un ultim efort de a scăpa. Se zvârcoli sub el, dar dorința lui fu mai puternică pentru că gura sa îi întâlnește sînii fierbinți și fremătători. Îi rupse rochia de pe ea, apoi și lenjeria intimă. Trupul ei gol și agitat îl excită cum nu mai fusese niciodată. În timp ce zvîrcolirile ei erau din ce în ce mai slabe, reuși să o pătrundă. Se simțea eliberat, dar în același timp o teamă inexplicabilă începu să se cuibărească în adâncul ființei lui. Sub el, întreg trupul Dianei deveni inert. Murise. El se ridică și se uita la ea uimit. O lumină apărură pe cer. Era luna eliberată din norul întunecat ce părea că se scurge și intră în pământ. Parcă îl simțea în picioarele sale. Trebuia să facă ceva să iasă din situația asta. Să ascundă trupul! Asta trebuia să facă prima dată. Va scăpa! Era necesar să scape! În niciun caz nu va ajunge la închisoare! Un fior îi trecu prin tot trupul la gândul că ar putea fi închis. Se uită în jur. Unde să o ascundă? O va îngropa după ce vor pleca invitații. Dar dacă vreunul vine și o găsește aici? Îi ridică trupul în spate și se îndreptă cu el spre tufa ornamentală ce se afla în

dreapta balansoarului. O aruncă acolo, sub ea, și o acoperi cât mai bine să nu se vadă. Spre îndreptă apoi spre invitații săi. Până să ajungă, își aranjă cu grijă hainele. Asta era! Nu își dădea prea bine ce se întâmplase, dar avea încredere că totul va trece cu bine. Se va descurca el cum se descurcase întotdeauna, chiar dacă părea să fie o situație mai dificilă ca de obicei. Când se întoarse și fu întrebat de Diana, răspunse că nu se simțise bine și fusese nevoit să o conducă acasă. Îl rugase să o ducă el personal. Se urcase în mașină și o lăsase la scara blocului unde stătea. Aceași poveste o spuse și prietenei Dianei care se supără ca o lăsase singură, dar îi trecu când deputatul îi chemă un taxi lăsându-i cartea de vizită pentru a apela la el dacă are vreo problemă de rezolvat cândva. După ce toți invitații plecară, căută o lopată, se întoarse la locul crimei, făcu o groapă sub tufă unde băgă trupul Dianei. Avu un somn neliniștit ca niciodată. Visă că era închis și un animal monstruos cu ochii de foc îl păzea și aștepta să moară să îl poată mânca. Se trezi plin de sudoare. Facu repede un duș, apoi se duse din nou în grădină să vadă la lumina zilei dacă se observa locul unde era groapa. Nu se observa! Se mai liniști puțin și plecă la birou. Se simțea urmărit. Totul era normal numai că odată cu apariția soarelui umbrele obiectelor parcă nu mai erau ca de obicei. Erau ușor deformate. În timp ce stătea la birou și se uita pe fereastră i se păru că umbra unui copac se transformă într-o gură hidoasă pregătită să îl înghiță. Se gândi că din cauza obosealii și probabil undeva acolo în el se năștea o remușcare că a comis o crimă. Dar câți alții nu comit

crime și nu au nicio remușcare! De ce tocmai el să aibă? O prostie. O să se culce azi devreme și o să își revină. Dar nici a doua zi nu prea își reveni. Umbrele erau parca și mai deformate. Și căpătau numai forme grotești. Colți, ochi înguști, ghiare, oameni fără membre sau cu cocoasă, grote sinistre. Era clar că se întâmpla ceva cu el, dar nu știa ce. Trebuia să facă ceva. Nu simțise niciodată vreun regret când făcuse ceva lipsit de moralitate și nu înțelegea de ce acum când ajunsese din greșeală să omoare pe cineva se întâmpla asta cu el. Până la urmă el nu avusese intenția de a o omorî. Nu se gândise niciodată să omoare pe cineva. Era pur și simplu o eroare. O eroare care totuși se pare că îi provoca mai multe neplăceri decât se așteptase. Dacă nu se va schimba ceva se hotărî ca în următoarea zi să ia niște medicamente antidepresive. Nici în zilele următoare formele hidoase din umbre nu încetară să își facă apariția. Se informă pe internet despre vreun caz asemănător cu al lui, dar nu găsi nimic. Apoi căută ce ar putea să ia fără rețetă. Găsi vreo două medicamente. Se duse singur cu mașina pe la marginea orașului sperând să nu îl recunoască nimeni și ceru medicamentul. Nu avu însă niciun efect. Umbrele tot le vedea deformate și, cu cât trecea timpul, parcă deveneau tot mai agresive.

Pe lângă asta, mai apărură o problemă. Cineva de la procuratură îi făcu o vizită. Frații Dianei anunțaseră dispariția surorii lor. Aflaseră de la prietena acesteia că deputatul fusese ultima persoană care o văzuse și, când încercaseră să ia legătura cu el, nu reușiseră. Depuseseră însă o sesizare la

poliție. Fiind implicată o persoană importantă, cazul fusese dat unui tânăr procuror ambițios. Asta pentru că, deputatul fiind de multe ori prea precaut, supărase anumiți colegi care se avântau în afaceri fără nicio precauție. Aceștia abia așteptau să îl dea la o parte pentru a putea să se desfășoare în voie. Profitaseră de ocazie și găsiră procurorul potrivit. Acesta, după ce adună câteva informații, își dădu seama că deputatul trebuia să fie vinovat de dispariția fetei și deja se văzu promovată după ce îl vor închide. Sună la biroul deputatului și își făcu o programare.

Deputatul îl aștepta. Îi pregătise deja mica poveste pe care o spusese și prietenei Diane și era sigur că procurorul va fi obligat să îi dea crezare și să claseze cazul pentru a nu fi sunat de șefii săi. Însă în același timp se întrebă de ce nu fusese anunțat că va fi interogat de către apropiații săi și să i se spună că nu trebuie să își facă probleme deoarece totul este doar ceva formal. Niște hârtii ce trebuie completate pentru a putea să se închidă cazul. Va afla el apoi. O să sune și o să afle ce se întâmplă.

- Să trăiți, domnule deputat! Am onoarea. Procuror Pătrulescu Bogdan. Sunt nevoit să vă rețin cu câteva întrebări despre o cunoștință a dumneavoastră.

- Ia loc, te rog. Dorești ceva? O cafea? Un whisky?

- Nu, mulțumesc.

- Bine. Cu ce te pot ajuta?

- Domnișoara Diana Mărgulescu a fost dată dispărută și știm că dumneavoastră ați fost ultima persoană care a văzut-o. Puteți să îmi spuneți când a fost asta?

- A, da. Domnișoara Diana.

Bineînțeles. O domnișoară foarte drăguță. Am cunoscut-o întâmplător pe stradă și am invitat-o la petrecerea mea de la vilă. A venit însoțită de o prietenă. I se făcuse însă foarte rău. Probabil de la mâncare. M-a rugat să o duc imediat acasă și asta am făcut. Am lăsat-o la scara blocului, apoi m-am întors la vilă.

- Poate să confirme cineva tot ce mi-ați spus?

Deputatul se uită mai atent la el. Ce tupeu avea!

- De ce trebuie să confirme? Uitiți cu cine vorbești! Atât am avut de spus! Te rog să părăsești biroul că am treabă!

- Cum doriți, domnule deputat! Totuși trebuie să vă informez că sunteți suspect în dispariția fetei și vă rog să nu părăsiți localitatea fără a informa autoritățile.

Deputatul își micșoră ochii și deveni foarte nervos.

- Ce? Cum adică suspect? Ce vrei să spui? Cu siguranță că fata a plecat pe undeva fără să anunțe și tu faci exces de zel să te dai important! Te asigur eu că de mâine ai să rămâi fără serviciu! Leși din biroul meu imediat!

Procurorul se ridică fără grabă cu un zâmbet discret și se îndreptă spre ușă. Când ajunse în dreptul ei se întoarse:

- O zi bună, domnule deputat! Plecă apoi fără să mai aștepte răspunsul pe care oricum nu l-ar mai fi primit.

Deputatul era nervos și grozav de neliniștit. Cum ajunsese în situația asta așa dintr-o dată? O bănuială apăsătoare îi încolți în suflet. Se duse la telefon și formă un număr.

- Salut, George. Pot să știu și eu ce se întâmplă de nu am fost anunțat de vizita procurorului Pătrulescu?

- Gore, nu știu nimic! Stai să sun să văd ce aflu. Revin eu cu un telefon peste câteva minute.

Deputatul se plimbă nervos prin birou. Pentru prima dată nu se mai gândea la umbrele deformat de afară. O altă umbră îl îngrijora. A unei camere mici și lipsite de orice deschizătură, spre libertate, așa cum văzuse de multe ori când lucrase la securitate. Nu putea ajunge acolo! Oriunde numai acolo nu! Aștepta telefonul care nu mai venea. Timpul parcă se lungea spre infinit. Nu se simțea în stare să mai aștepte. Se va duce personal la George. Își luă rapid sacoul și ieși.

- Cheamă șoferul! Secretara formă un număr de telefon.

Când ajunse în fața clădirii mașina îl aștepta. Urcă și îi dădu câteva indicații scurte șoferului. Se uită pe fereastra mașinii și văzu cum era urmărit de o grămadă de umbre care mai de care mai ciudate. Trebuia să facă ceva neapărat și cu umbrele astea să scape de ele. Simțea că nu le mai suportă în niciun fel. Se gândea că în astfel de momente ar prefera să își piardă vederea pentru a nu le mai observa împrejurul lui. Dar dacă erau doar în imaginația lui și umbrele l-ar bântui și în întinericul în care s-ar afunda în momentul în care nu ar mai avea vedere? Poate ar obține o altfel de vedere. Ce gânduri tâmpite avea acum în situația dificilă în care era! În sfârșit ajunsese. Urcă repede scările clădirii, trecu printr-un culoar plin de birouri, pași rapid pe scări la etaj și se îndreptă spre o ușă capitonată cu un rafinament deosebit. Nici nu băgă în seamă secretara care se afla alături și nici ea nu îi zise nimic. Deschise ușa și intră. George

parcă îl aștepta ridicat în picioare în fața biroului său.

- Gore, e groasă rău!
- Cum adică? Ce vrei să zici?
- Ce s-a întâmplat între tine și

Diana Mărgulescu?

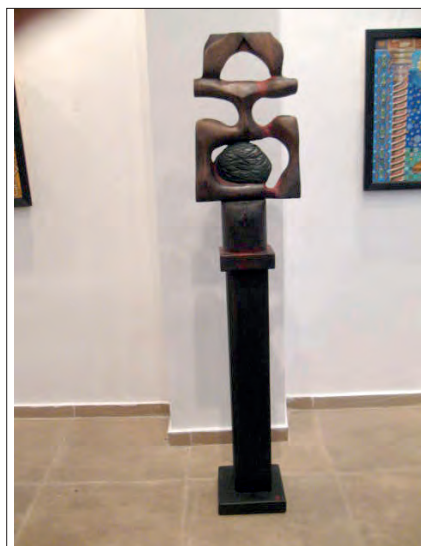
- Ce să se întâmple ? Nu s-a întâmplat nimic!

- Hai, măi Gore! Mie poți să îmi zici! Ne cunoaștem de atâta timp! Dacă vrei să te ajut trebuie să îmi zici tot, absolut tot. Dacă nu, treaba ta. Te descurci!

Nu știa ce să facă. Un anume instinct îi cerea să tacă, să nu îi spună nimic. Dar simțea mai mult nevoia să vorbească cu cineva. Să i se destăinuie mai mult. Să mai știe cineva prin ce trece. Și George era singurul căruia îi putea spune, deși poate era ultima lui greșală. Dar nu mai rezistă. Îi povesti toată întâmplarea. De când o cunoscuse până o omorâse și începuse să aibă vedenii cu umbrele deformate. Gore îl ascultă cu atenție fără să îl întrerupă. Se uita la el ciudat. Oare de ce?

- George, se poate rezolva, nu?

- Nu și de data asta! Sunt anumite aspecte pe care nu le știi și pe care nici nu ți le pot spune.

Te sfătuiesc să încerci să fugi din țară cât mai repede. Și să te duci la un psiholog. Ai nevoie de medicamente să te vindeci de halucinațiile tale. Sper să nu fie totuși ceva mai grav.

Nu îi veni să creadă ce auzi. Prietenul lui, George, să nu îl poată ajuta? Asta nu era posibil. Și totuși era! Se simți dezorientat pentru prima oară în viața lui. Nu îi mai zise nimic lui George. Nici măcar nu îl mai salută. Se întoarse cu pași lenți la mașină. Îi spuse șoferului să îl ducă la vilă. Se gândea că ar trebui să scape de cadavru. Sau ar fi mai bine să asculte planul prietenului său și să fugă din țară. Da. Ar putea să facă asta. Ar lua primul avion spre America. Ar sta în apartamentul său din LasVegas. Acolo ar putea găsi și medici buni care să îl trateze și să îl scape de halucinații. Și să renunțe la tot ce obținuse aici în țară? Nu ar fi mai bine să mai dea câteva telefoane? Poate totuși o să mai poată rezolva ceva. Dacă George nu poate să rezolve, atunci nimeni nu poate. Aici totul e pierdut. Pierdut. Va pleca. Nu are de ales. Își scoase telefonul, formă numărul de la aeroport și întrebă care e primul zbor spre America. Află și făcu o rezervare. Apoi se gândi că, dacă va fi găsit vinovat de moartea Dianei, asta însemna să îl extrădeze din America. Va trebui să plece în altă parte. Într-o țară cu care România nu are acord de extrădare. O să caute și o să plece acolo. Are destui bani ascunși prin conturi să trăiască liniștit restul vieții. Medici buni sunt peste tot prin lume să își trateze halucinațiile. Când va ajunge la vilă se va gândi și la un plan să scape totuși de cadavru. Poate o să îl topească cu

acid. Sau să îl bage în portbagaj și să plece altundeva să îl îngroape. Dar dacă deja este urmărit? Ar fi mai bine să plece acum la aeroport fără să se mai ducă la vilă. Să plece undeva într-o țară unde nu îl vor mai putea urmări. I se păru cea mai bună decizie și îi zise șoferului să se îndrepte spre aeroport. Cu banii pe care îi are o să își deschidă o afacere. Va vedea el acolo la fața locului ce merge. Este destul de deștept să se descurce în orice domeniu. Va trebui să facă ceva. Mai are destul de trăit. Se gândise uneori că va trăi măcar cât tatăl său care murise anul trecut la vârsta de 82 de ani sau ca bunicul său ce se stinsese la 87. Sau de ce nu? Putea să depășească 90 că, la vârsta lui, se simțea foarte bine și nu fusese niciodată bolnav. Nu ajunsese niciodată prin vreun spital să se trateze. Ajungând la aeroport se îndreptă spre biroul de informații. Nespunându-i nimic șoferului acesta rămase acolo așteptându-l.

- Domnule deputat Andreescu!

Se întoarse spre persoana care îi strigase numele. Nu îl văzuse niciodată.

- Vi s-a comunicat că nu aveți voie să părăsiți localitatea.

- Și de unde știi dumneata că vreau să părăsesc localitatea?

- Ați rezervat bilet pentru America!

Își dădu seama imediat că telefonul lui era ascultat. Era obligat să găsească altă cale de a părăsi țara. Dacă va reuși. Poate chiar era cineva permanent pe urmele lui. Atunci nu mai avea nicio scăpare. Îi trebuia urgent un alt plan. Dar ce plan? Simți că disperarea îl invadează. În atât de puțin timp trecea prin stări pe

☑ care nu le avusese niciodată în viața lui. Îi întoarse spatele și îi ceru șoferului să îl ducă la vilă. Privi pe fereastră la umbrele care erau acum mai diforme ca niciodată. Privindu-le mai atent observă că în centru lor sunt mai întunecate decât spre margine. Când coborî din mașină și privi atent la umbra unui copac alungită până aproape de picioarele lui i se păru că acel întuneric din centrul umbrei îi soarbe întreaga ființă. Și atunci simți frică. O frică nepământească. Era ținut acolo în fața vilei privind la umbra copacului. Șoferul îl văzu că stătea nemișcat privind în gol.

- Vă simțiți bine, domnule deputat?

Răspunse ca trezit din transă.

- Nu. D-d-d-a. Cred că da. Mă descurc.

Reuși să își revină și o luă la goană pe scări în sus. Se dezbracă rapid aruncându-și hainele pe unde apucă și se băgă sub duș. Își dorea cu ardoare să simtă ceva. Orice. La început nu simți deloc picăturile reci de apă care îl invadează agresiv. Îi luă ceva timp să simtă că într-adevăr apa e rece. Mai stătu așa ceva timp. Apoi ieși și se băgă în pat vrând să îl ia somnul. Să nu mai știe nimic de întuneric, de umbre sau de situația în care se afla. Dar somnul nu veni. Vedea în schimb tot felul de umbre prin cameră care așteptau un ordin de la cineva să îl atace. Se ridică să tragă draperia ca umbrele să dispară. Erau niște draperii groase care, într-adevăr, odată trase, făcură în cameră un întuneric aproape deplin. Doar niște dâre de lumină firave se vedeau pe laterale. Întunericul îi făcu însă și mai rău. Umbrele parcă intraseră în el. În imaginația lui, în visele lui, în cele mai ascunse laturi

ale ființei sale. Îl controlau cumva de acolo. Își dădu seama că nu o să mai scape niciodată de ele. Dar se putea obișnui cu ele acolo. Așa hidoase cum erau. Nu avea de ales. Era necesar să o facă. Cu ce nu se obișnuiește omul când nu are o altă opțiune! Rezolvată parțial problema, se gândi că ar putea încerca să scape de cadavru. Da! Asta trebuia să facă! Dacă nu vor avea un cadavru, nu vor avea de ce să-l acuze. Îl va scoate de acolo, îl va face bucăți mici, îl va băga în pungi și îl va arunca prin gunoarie. E o idee destul de bună. Poate când va scăpa de cadavru va scăpa și de umbrele astea nenorocite. Simțea că există o legătură între cadavrul Dianei și prezența umbrelor. Doar de atunci apăruseră și ele! Comandă menajerei să îi pregătească ceva de mâncare. De obicei, mânca în oraș. În niciun caz nu era cazul acum! Mâncă fără poftă din friptura de porc și din salată, dar i se păreau că nu au gust. Parcă ar fi mâncat umbra lor. Îi spuse menajerei că poate să plece și să lase totul pentru a doua zi. Nu mai suporta pe nimeni pe lângă el. Își puse telefonul să îl trezească pe la ora unu și se culcă în sfârșit. Avu un somn ciudat. I se păru extrem de scurt pentru că se simțea mai obosit decât dinainte de a adormi. Probabil din cauză că avea mintea ocupată cu dispariția cadavrului și cu umbrele astea care aveau să dispară odată cu el. Se duse de luă lopata și se îndreptă spre tufa sub care îngropase cadavrul fetei. Începu să sape și scoase cadavrul. Îl învelise într-o prelată atunci când îl îngropase. Îl rezemă de chioșc și se pregătea să astupe groapa. Văzu însă o dâră luminoasă pe cer. Era luna! Pe pământ, sub lumina ei, din cadavru, își făcu

apariția o umbră sub forma unei mâini. Palma acesteia era strânsă, doar arătătorul era desfăcut și îndreptat spre ceva anume. Privirea deputatului se opri pe obiectul spre care arăta degetul. Era o sfoară uitată sub balansoar. O ridică și în momentul acela umbrele din el puseră stăpânire pe voința sa. Nu își mai putea controla nici corpul, nici nimic. Mai putea doar să vadă cum se îndreaptă spre balansoar, cum se suie pe acesta, cum mâinile înnoadă un capăt al sfoarei de bara de susținere a balansoarului, iar celălalt capăt de gâtul său. Apoi văzu cum picioarele împing balansoarul. Corpul îi atârna. Nu își închipuise niciodată că va muri așa. Mai văzu cum umbra de pe pământ se retrage și se îndreaptă înapoi spre cerul de pe care venise. Simțea cum îi era trasă conștiința spre acel întuneric. Frica aceea nepământească o simți din nou invadându-l și purtându-l spre o nouă formă de existență.

În ziua următoare, vestea despre moartea deputatului umplu toate ziarurile, internetul și televizoarele. Într-un cotidian oarecare apărură următoarea știre:

„Deputatul Grigore Andreescu a fost găsit spânzurat în curtea vilei sale de către șoferul acestuia. Alături de el a fost descoperit cadavrul Dianei Mărgulescu, o tânără care fusese dată dispărută. Din primele informații, aceasta a fost violată, ucisă de către deputat și îngropată în curtea casei sale. În momentul în care a vrut să îi mute cadavrul acesta s-a sinucis. Deputatul era în vârstă de 53 de ani, fiind divorțat de 2 ani. Fosta sa soție trăiește în Anglia la fel ca și cele două fete ale lor căsătorite cu cetățeni englezi. Vom reveni cu noi completări.”

O PARADIGMĂ A ÎNVĂȚĂRILOR ULTIME

Învăță de la firul ierbii ce-o pasc și mierlele, și cerbii!

Învăță de la sfântul măr că fructele i-s adevăr ce ți se-arată ca și când ele-ar urma să stea-n cuvânt!

Învăță de la păpădie că-n floarea ei – ce reverie! – se află sporii cei de mâine!

Ca grâu-nvăță să fii pâine ce-o va-mpărți Iisus Hristos ca toți să mirosim frumos!

Învăță de la bietul greier care cu veșnicu-i mic creier se identifică prin sunet!

Învăță de la zeul-tunet miraculosul semn al ploii!

Învăță să-ți cinstești eroii; de la omidă într-un flutur să te transformi!

Iar, cum se scutur livezile de rodul lor, să te transmuți, în viitor!

Învăță de la muguri să te reînnoiești și de la brazi că tânăr ca dâșii pururi ești!

De la izvor că marea-l așteaptă l-al ei sân (astfel cu-nțelepciune să-i fii noul stăpân)!

Ca Harap-Alb învăță cum să-l slujești pe Spân!

Învăță de la șarpe cum să devii bătrân.

De la copil învăță că-n joc e-o bucurie fără de seamă: arta de-a inventa o mie de căi prin care lumea se lasă construită!

Învăță de la oameni căderea în ispită și lasă-te în voia cunoașterii supreme!

Învăță de la tigrul de nimeni a te teme!

Această-nvățătură – îți jur! – ca o pagodă adăpostește-n forma-i dintâi și imn și odă.

Ion Popescu-Brădiceni

Cristian George Abrebenel: Prin Paralelismul existenței, la Transplantul de extaz

De ce folos ar fi ea singură umblarea oarbă printr-o peșteră cu neguri, în care la tot pasul să ne dăm cu capul de stalactitate, de stalagmite, de ciorchini de liliaci, de deznădejdea că firul Ariadnei e rupt și nu ne mai poate scoate la capăt de lumină... Pentru a fi cu totul altfel, există logica, aceea matematică, completată cu altele, ale simțirii – bune simțiri, și care în plan vertical poetic permit o cât de cât orientare în spațiu și timp.

Într-o geometrie variabilă, tocmai a (s)clipirilor rostogolite, fugare, „Doamne, întinzi cauciucul epidermei peste scheletul ce ascunde patimile noastre,/ mă urc în turnul cuvintelor,/ orologiul sensurilor bate în această intimitate pustiitoare,/ un deșert pare a fi totul.// Am două existențe paralele/ ca cele două palme ce-mi țâșnesc din trup/ ținând cu greu uneltele biosului,/ mistria cu care Dumnezeu a zidit omul în ultima zi de lucru/ din mortarul fetid al neantului...” (Paralelismul existenței).

Asumându-și șirul fără capăt al întrebărilor, ducând povara tuturor răspunsurilor pe care le poate întrezări, Cristian George Abrebenel recurge la artificii logice învelite poetic cu multă râvnă, încercându-ne cu convingerile sale emergente spre un înțeles anume suprem, care fără a ne fi dat de-a dreptul, ne e sugerat fără încetare... „M-am întrebat ce-a fost înainte de nașterea mea,/ dincolo de carnea rancedă a cărților de istorie./ Unde au stat prizoniere gândurile mele !?/ În ce cochilii spirale se târa viitorul meu ?/ Pe unde

era aerul din respirația mea ?/ Ce vânturi îi purtau ființa în alchimia stratosferei ?/ Dar carnea mea cea roșie unde își pitise moleculele ?/ În care plin al destinului era arhitectura arterelor și venelor mele/ ca niște arbori sefrotici, purificați de trecut ?/ În ochii căror vulturi era legată privirea mea/ Ce se rotea pe deasupra pădurilor veșnice pline de furnici ?// Apoi am înțeles că eu, cu toate ale mele negăsite/ sunt doar un ecou al geamătului lumii/ pierdut în spuma mării din care se va naște/ în placenta mitologiei Afrodita.” (Poemul stării dinaintea nașterii).

Orânduiala unui cosmos îndeobște acceptat în modul ideatic, prea puțin palpabil decât într-o cușcă a fragedelor iluzii adăugate insuficienței tridimensionale, – este dată peste cap prin îndrăzneala unei paradigme de-a dreptul surprinzătoare... „Câteva linii șerpuitoare/ și tot nisipul lumii/ încape în linia orizontului./ Câteva suflete neliniștite/ și tot misterul lumii/ încape în lungimea unui zâmbet... (Anamorfoze). Nu știm din care punct privește poetul și cât de concavă sau convexă este modalitatea aleasă; înțelegem că este punctul său, iar restul contează mai puțin...

Cumva venind în efectivă contradicție cu laudabilul efort de re-aranjare a totului într-o formulă convenabilă, Cristian George Abrebenel abordează fără urmă de echivoc revolta totală, atunci când incompletitudinea rațiunii nu mai face față trăirilor interioare... „Nu vreau să mai înțeleg

☑ nimic din viața aceasta/
mi-a amorțit mintea în aerul
rece al lucidității./ Nu mai vreau
să explorez nicio teodicee/ cu
șubreda corabie a logicii rostite
de buzele noastre livide./ Pe fie-
care pisc al minții./ văzut dintr-o
nefirească depărtare./ stă, înveli-
tă în albastru, Moartea./ ultimul
căpitan al Inexplicabilului./ ... /
Țărnuț se depărtează cu fie-
care clipă/ de tot ce cunoaștem
!/ Și râdem ca niște copii naivi/
... / Ah, ce mizerie pe scara asta
a vieții !/ Ce de lumini întrerupte/
de la energia celor mai tari între-
bări./ frânte de forma principiului
antropic...” (Nu vreau să mai în-
țeleg nimic din viața aceasta).

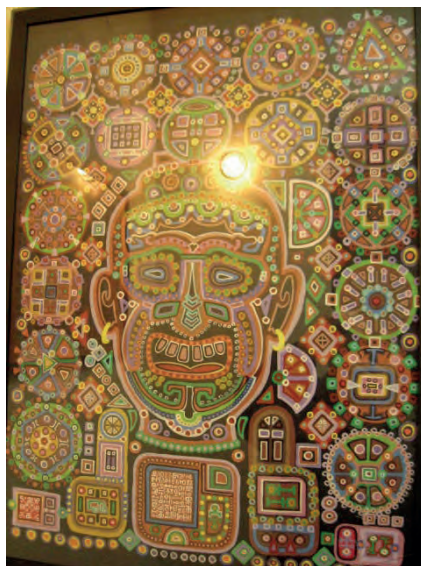
Undeva la o intersecție nu cu
vreo axă convențională, ci cu
acel concept al infinitului luat el
însuși ca axă, făcut din punctele
imaginare de infinit ale unui in-
definit număr de axe luate la un
loc, poetul se încumetă la ceva
greu, destul de greu în esența sa:
„Șapte poeme de stare despre
brâncuși”... „Copiii au zis: brân-
cuși e o mănăstire !/ Ei l-au pipăit
îndeajuns/ pentru a grăi adevărul./
Zidurile lui sunt izvoare./ Ele nu
se prăvălesc niciodată/ decât în
frumusețe./ Și tinda lui e o ce-
tate de ierburi/ prin care visează
inorogul nopții./ Altarul, săgeată
aruncată prin munți/ de voievozi
după câte o bătălie./ Aici să fie !
Au zis voievozii./ Și el s-a ridicat
semeț// dintr-un pântec de codru./
Naosul, satele noastre. Așa au zis
copiii...” (V); „Pomule brâncuși,
ai înflorit sub paza armatelor de
gânduri./ îți curg din tulpini fân-
tâni./ din palme, muguri de dălți
stau gata plesniți./ și roiuri de su-
flete/ îmbracă haina măiestrelor
tale/ în zborul prin cerul frun-
ziș...” (VII).

Nevoia de „Comunicare” este

o constantă care nu poate fi pusă
la îndoială, în poemele de dragos-
te ale lui Cristian George Abre-
benel, doar că termenii și viziun-
ea asupra întregului el plus ea,
au acea amprență directă, chiar
transparentă, care nu complică
prea mult lucrurile într-atât pre-
cum în realitate... „M-ai înțeles
greșit, iubito./ eu n-am vrut să
fac din tine decât un pârâu/ care
să treacă peste albia mea./ poate
un stindard al nopții și nesecat
izvor/ în care flăcările dragostei/
să se vadă la mari depărtări...”
Exact în spiritul acestei subli-
mări, am putea spune că are loc
și „Transplantul de extaz”: „Cu ce
argument ne copleşim existența !/
Ca niște bolnave boabe de grâu/
aruncate în săracul hambar al tru-
pului./ ... / Cu ce argumentăm
noi/ lunga animozitate a intimi-
tății./ când tragem peste trupuri/
obositele haine de dragoste ?...”

Întreg acest „Pașaport pentru
zile de ceremonie” stă sub sem-
nul găsirii firii umane, în toate va-
lențele ei mai mult sau mai puțin
cunoscute. Cum spune de altfel
poetul: „Erau atâtea cuvinte de
spus/ despre felul în care se naște
un om...” (Felul în care se naște
un om) !... (2012).

A cronicărit Marian Daniel

Ziceri nezise dar scrise

Gh. Niculescu-Uricani

Unii ling unde-au scuipat
Și mănâncă ce-au spurcat.

De nu-ți poți face un rost,
Ori n-ai minte, ori ești prost.

O să poți ce n-ai putut
Când s-o vărsa Jiu-n Prut.

Doamne, ferește-mă de câini,
Dar, mai tare, de stăpâni.

Eu, când văd cât frig înduri,
Mă apucă cu călduri.

Căinele are o pușcă,
Iar ecologistul mușcă.

Pădure în acte-aveau,
Doar copacii mai lipseau.

Atunci când o morcovești ,
Zi mersi că n-o sfeclești.

Ei au saci mai mulți ca noi ,
Numai că ai lor sunt goi.

Pe prost, dacă-l bagi în seamă,
Crede că sunteți de-o seamă.

Geaba umbli ca năucul
Să vezi cum clocește cucul.

Ridicol era
Dar nu ridica.

De când știe să cerșească,
A uitat să mai muncească.

Muzicanții nu-s de vină
Că mireasa nu-i virgină.

Mulțumește-te că ai
Și încearcă să și dai.

Curg promisiuni deșarte
Pe biata naivitate.

Un prost și un mincinos
Fac treaba mereu pe dos.

Dacă omul e incult,
Degeaba trăiește mult.

Mai sunt și victorii
Care n-aduc glorii.

Ea de milă îl slujea
Iar el slugă o credea.

El surd nu era,
Dar nici nu vedea.

Unul flori planta,
Altul deflora.

Nu-i rău bine să te pui
Chiar cu șeful șefului.

Ceasul fără cuc,
E ceas eunuc.

A alergat mult,
Pentru a ajunge de sine-stătător.

Era așa de deștept,
Încât și-a dat seama cât e de prost.

S-a prestabilit,
Că prea se stabilise.

Oamenii curajoși sunt aceia
Ce fac ce le este teamă să facă.

I s-a anulat dreptul,
De a i se anula pedeapsa.

În Rai nu există dreptul de pro-
prietate: nu ai voie nici măcar cu
propriul tău trup.

Am noroc de tot felul de ghinioane.

Camera 1

Marius Iorga

Lumina lunii nu cade pe mine. De data asta am tras draperiile și n-am mai lăsat-o să mă cuprindă. De fapt, cred că aici, în camera de pensiune, deși o cunoaște, nu se strecoară, dar e mai bine să fiu prevăzător. Nu se știe niciodată ce drum poate să apuce ca să mă ajungă. Și n-ar fi, atunci, fuga mea inutilă? De ce să-i ofer posibilitatea de a mă câștiga atât de ușor încă o dată, după ce m-a avut atâta timp? Dacă își are capacitatea de a se modela după cum dorește, numai ca să-și atingă țelul, la ce mai folosește să mă ascund între niște pereți, în spatele unei bucăți de pânză prin care, cu ușurință, poate trece? Nu știu, aș putea crede că o fac din obișnuință, lăsându-mă la îndemâna fricii sau a nostalgiei. Căci altfel cum aș explica venirea mea aici? Nu prin fuga de lumina lunii? Nu prin fuga de ultimele întâmplări din viața mea? Nu prin fuga de cumplitul adevăr ce-l aflasem nu cu foarte mult timp în urmă?

Nu-i minciună, nici pe departe! A început când mi-a băgat cineva în cap, cândva, ideea că luna – lumina ei – îmi va tulbura somnul, aducându-mi aminte continuu de ea și de ochii ei verzi. Evident, a

fost o femeie, iar eu, la început din joacă, i-am acceptat provocarea. Să știi că, atunci când va fi lună plină și – mai ales – când va fi cer senin, cercul luminos te va bântui, pentru că în el este puterea mea, din el mă întăresc și prin el îmi voi exercita stăpânirea, a spus ea, Elena, în tocmai seara în care stăteam pentru a treia oară față în față pe patul din camera mea din pensiune. Cum ajunseserăm acolo?!

Ne întâlniserăm în toamnă, la conferință, și-o adusesem în cameră ca să ne cunoaștem mai bine, mirat că acceptase atât de ușor să o invit la un pahar de whisky. Am condus-o, plin de emoții și așteptând ca, din moment în moment, să se răzgândească și să mă lase baltă. Dar n-a fost așa, s-a arătat binedispusă și a gustat din paharul în care mi-a îngăduit să torn câteva picături de whisky. Spunea că nu rezistă deloc la băutura și n-ar vrea să se facă de rușine cu cine știe ce boacăna. Pe urmă am început să discutăm despre noi – să ne cunoaștem mai bine, cum ziseserăm când am ieșit din sala de mese ca să urcăm spre camera mea – dar vorbeam prea puțin și mai mult tăceam, ne priveam, tăcuți, apoi ne-am iubit. Și prima dată, și a doua oară, când m-am reîntors în oraș, în scurt timp, numai și numai pentru a fi împreună. Tot aici, în aceeași cameră. Apoi și-a treia oară, după o pauză mai lungă, în care am vorbit numai la telefon, am revenit la aceeași pensiune și am chemat-o. Nu am anunțat-o că vin, am vrut să-i fac o surpriză. Am sunat-o și i-am spus să vină la pensiune, iar ea a alergat până aici.

Am sărutat-o de cum a

deschis ușa, apoi, când ne-am mai liniștit, mă uitam în ochii ei, cuprinși de o ciudată strălucire de la reflexia singurei veioze aprinse din cameră, și mă gândeam că, totuși, nu mă simt pierdut în culoarea neobișnuită a irisului. Mi-ar fi plăcut să mă adâncesc – cum spun unii poeți – în apa ochilor ei, voindu-mă neantizat de limpezimea ce-o credeam stăpânitoare și cotropitoare, doar că nu se petrecea nimic. Stăteam pe același pat, culcat pe partea stângă, aproape de o femeie goală și ispititoare, tremurând de bucurie și mistuit de emoții, în timp ce-mi vorbea de influența ce-o are luna asupra vitalității. Nu-i ascultam vorbele, deși le auzeam, mă întrebam ce caut acolo, ce zeu îmi netezise calea, aducându-mă în același loc cu femeia aceea minunată, atribuindu-mi-o printr-o șansă incredibilă, nesperată, improbabilă, ca un ultim cadou, consolator.

Uite, mi-a arătat Elena cercul galben prin geamul ferestrei, de-acolo te va privi și-ți va aminti de mine. Normal că n-o să-ți vorbească, a mai spus, e aberant să-ncerc acum să te conving că-n gândurile tale o vei auzi povestindu-ți despre cea care am fost sau încercând să-ți reproșeze lipsa credinței, însă am certitudinea că n-o să-ți dea pace cât timp va putea ajunge pe trupul tău, mai ales pe fața ta. Vei ști, de fiecare dată când îți va scâlda obrazii, că e o parte din mâinile mele, din mângâierile mele acolo, și, cu toate că voi fi departe – sau nicăieri, sau peste tot – vei avea parte de desfătarea unei dezmierdări. Iar dacă îmi vei fi necredincios, dacă vei trăda legământul, se va răzbuna, mă va răzbuna, găsindu-te în gaură de șarpe ca să-ți usuce buzele, să ți le crape, să nu poți simți alte buze, să-ți pierzi puterea de atingere și să-ți rămână sterpe. Ce blestem, am spus. O, nu, a șoptit, nu-i blestem, e numai o vrajă, a racului în comuniune cu astrul. Nu știi că noi, racii, ne aflăm într-o relație specială cu luna? Atât de specială, am întrebat, încât să vă îndeplinească poruncile?

Elena a râs și s-a ridicat, goală, în lumina ce pătrunde prin noapte. Întocmai, a zis, întinzând mâinile și făcând niște gesturi largi, ca și cum dansa. Avem putere de a o stăpâni, de-a o domina. Inima noastră face parte din inima ei, din unica ei inimă s-a spart fiecare inimă din rac. Așa suntem, fărăme de lună, ca să ne putem găsi drumul prin apa de jos, prin care trăim și ne mișcăm. Strălucim!

Își unduia brațele în sus și-n jos, în lateral, iar eu eram doar spectator, fără să-mi treacă prin cap ideea că ar fi mai bine să mă ridic, să particip, să mă

dezbrac eu însumi și să intru în dreptunghiul luminos de pe covor, ca și cum aș fi un rac, din aceeași familie, din aceeași zodie, să împărțăm descântecul. Mă subjugase trupul gol, formele ce le vedeam scäldate în argint, și nu mai gândeam altceva decât să o am pe loc, să o ademenesc într-un alt joc, într-o altă minune în care să devenim noi doi o inimă unică.

Mai mult ca sigur că și-a dat seama de planurile mele. Sau, poate, însăși luna i le-a transmis, chiar era posibil să funcționeze o legătură între ele, așa încât s-a oprit cu fața către mine, a zâmbit și a spus că, după ce vom face dragoste, va pleca. Cum să pleci? am întrebat-o eu. Așa, bine, a răspuns, deja ți-am destăinuit prea multe și risc să fiu pedepsită. E mai bine să te părăsesc. Iubește-mă!

N-am așteptat a doua invitație. Am sărit din pat și-am prins-o în brațe. I-am strivit buzele și i-am sărutat pleoapele închise. Deveneam tot mai sigur că poleiala luminii îi schimbuse gustul pielii. O simțeam altfel – mai aromată și mult, mult mai înfi-orată sub limba mea. O gustam cu vârful limbii, cu papilele îi smulgeam mireasma de pe trup, fără să mai gândesc, fără să mai aștept ceva anume, sau să-mi doresc, savuram parfumul corpului, imaginându-o a mea pe veci, rămasă acolo, cu mine, lângă mine, peste mine, sub mine, cotropită de acest mine și făcând parte din el, izvorâtă din mine, născându-mă pe mine, aparținea mie și aparțineam ei, unindu-ne și despărțindu-ne, căutându-ne și găsimdu-ne oriunde ne-am fi căutat, ne-am târât pe jos, pe covor, din bucata de lumină către pat, către întuneric, să nu ne vadă, să nu o vedem. Am rupt fâșia de pânză care aduna draperiile, să acoperim geamul, să acoperim fereastra, să acoperim totul. Ne-am îmbrățișat pe cearșafurile albe și pe gresia albastră a băii, sprijinindu-ne de pereți, ca să nu se dărâme, să stea încă acolo, puternici, neclintiți, să rezeme acoperișul, ascunzându-ne de cer. Făceam totul ca să fim singuri. Singuri și nemulțumiți. Să ne facă bine doar celălalt pentru unul. Nu altcineva din afară, fie chiar din înaltul cerului.

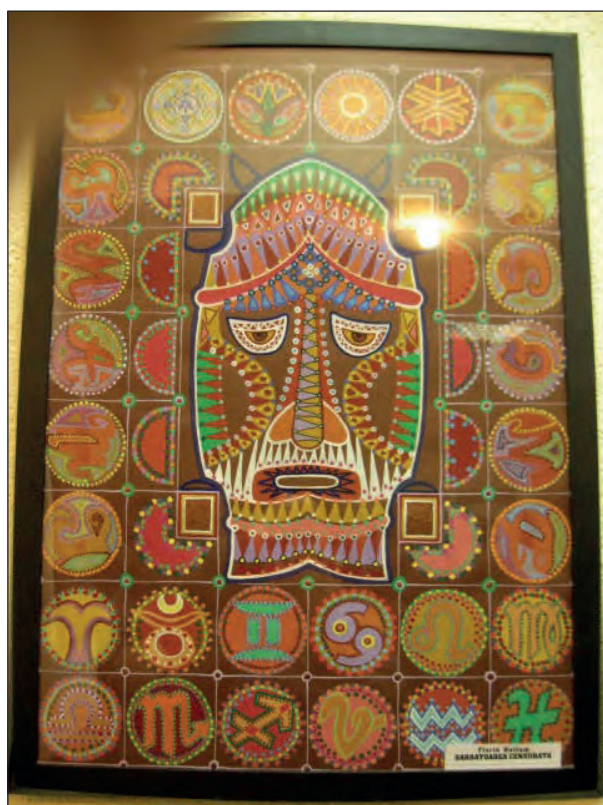
Am iubit-o pe Elena atât cât mi-a cerut. Nu o oră, nu o noapte, nu un secol. Ne-am mutat împreună și am iubit-o, disperat, atâta timp cât ea și-a dorit-o, cât m-a dorit. Noaptea, ziua, dimineața sau la prânz, pe nerăsuflăte, sau doar stăteam, goi, pe pat, privindu-ne. Ea îmi zâmbea continuu, atingându-mi buzele cu vârful degetului arătător de la mâna dreaptă. Eu, mirându-mă continuu cum i se transforma corpul, cum devenea mai alb, mai

strălucitor, mai translucid. Avea momente în care strălucea. Dacă ai fi pus-o în geam, cu siguranță ar fi luminat strada, trecătorii s-ar fi oprit și i-ar fi mulțumit că le luminează calea. Alteori, vedeai prin ea. Se făcea transparentă ca o statuie de sticlă, iar mie mi-era frică să mă apropiu. Puteam, foarte ușor, să o sparg, și-atunci mă mulțumeam să privesc prin ea de la distanță. Lumea arăta în alt fel, modificată, distorsionată, ciudată. Nu urâta, doar deosebită. Ca și cum te-ai fi uitat printr-o lentilă ce-i răsturna dimensiunile. Nu o înfrumuseța, nici nu îi amplifică urâtenia, aveai parte de același cadru, doar că lucrurile se mișcau altfel, și oamenii vorbeau altfel, și nici iubirea nu se mai manifesta în același mod. Am fost, la un moment dat, tentat să cred că și eu mă schimbam, însă mi-am dat seama că greșeam – eu nu mă alteram. De fapt, nimic altceva nu se modifica, doar Elena mea.

Devenea altcineva, altceva. Dar încă nu observasem. Pentru mine rămăsese aceeași. Eu o iubeam tot pe ea. În brațe, noapte de noapte, strângeam același trup. Adormea cu capul pe umărul meu drept și stăteam în aceeași poziție până întepeam, ca să n-o deranjez, să nu-i stric somnul. Uneori, cu mare grijă, îi mângâiam obrazul sau o sărutam pe frunte. Abia o atingeam, fiindcă știam că se va mișca și va zâmbi în somn. Mă umplea de bucurie zâmbetul ei, deși mi-a spus, când i-am povestit, că, de fapt,

zâmbește unui vis. Știi, a spus, visez din când în când că noi doi vom îmbătrâni împreună.

Acesta a fost, într-adevăr, un vis frumos, pentru care s-ar fi putut să zâmbească noaptea. Dar nu am crezut-o, deși nu am știut de ce m-am gândit că e o minciună. Nu discutaserăm niciodată despre bătrânețea noastră, de unde să-i fi venit visul acesta?!

Apoi s-a oprit. Adică m-a oprit. Adică, într-un fel, ne-a oprit pe-amândoi. S-a ivit de nicăieri un nor, de care te miri cum poți să-l vezi, să-l distingi pe cerul întunecat al nopții. S-a furișat ca să ne strice echilibrul, în acea dimineață în care Elena s-a trezit aproape neagră. De parcă-i cursese funingine pe trup. Așa am găsit-o în bucătărie, spălând o cană albă – cumplit de albă între degetele ei de-acum negre. Căpăta-se culoarea granitului și chiar duritatea lui, căci m-a durut când m-am apropiat și am îmbrățișat-o. N-o mai văzusem așa. N-o mai simțisem așa. Își curbase liniile corpului în colțuri ce mi-au învinețit mie însumi brațele. M-am îndepărtat – poate prea brusc – și-am întrebat-o ce s-a întâmplat. Ce e cu tine, am zis, ce coșmar te-a mâhnit atât încât mă îndurerezi, la rându-ți, pe mine? Dar ea se speria și nu mai mișca. Se oprise în mijlocul bucătăriei, privindu-mă, cumva, pierdută. De ce te uiți astfel la mine? m-a întrebat. Ce ți-am făcut? Dar tu nu vezi?! am zis. Ce să văd? Nu te-ai uitat în oglindă? Ba da! Și? Și nimic, sunt tot eu! Tu? Care tu?

Ne priveam cu stupoare. Nu regăseam ceea ce văzuserăm ziua trecută sau chiar noaptea. Eu o vedeam cumva, transformată, nu pentru prima oară, într-adevăr, însă nu în bine. De data aceasta nu mai era nimic frumos, nimic eteric în forma ce i-o primise trupul. Mă durea însăși privirea către ea. Iar eu, în ochii ei, eram incapabil să-i mai fiu alături fiindcă nu numai că nu-mi mai putea oferi nimic, dar chiar se credea în stare să-mi facă rău. Și nu doar atât! Semnele vorbiseră – venise clipa de care fugise întruna de când ne cunoscuserăm. Semnele ce se arătaseră și-altădată reveniseră. Eu nu le știam, doar ea le-a recunoscut și a știut imediat că urmează un nou tratament, mai agresiv. Prima dată, cu mult timp înainte, scăpase relativ ușor, după doar un an de tratamente ce-o sleiseră dar îi și redaseră speranța. Cea care – acum, în dimineața aceea – murise.

Încet, s-a mișcat – lăsând micul dejun așa cum îl preparase – s-a dus în cameră și s-a îmbrăcat. Și-a luat rochia roșie, și-a prins părul cu o clamă neagră și a spart oglinda de la dulap. Am tresărit când am auzit zgomotul geamului spart și-am năvălit

pe ușă. Stătea cu pantoful în mână, pantoful negru cu toc înalt, cel ce și-l luase dintr-o excursie într-un alt oraș, și se uita în jos, la miile de cioburi ce-o înconjurau, înmulțind-o în mii de imagini incomplete. I-am văzut de mii de ori ochii, și de mii de ori gura, de mii de ori palmele, de mii de ori pântecul, și m-am temut că o voi pierde, că se va răspândi în toate acele bucăți de sticlă, îi vor fura ființa, împrăștiind-o. Înlemnisem în prag. M-aș fi aruncat să le adun, să le lipesc la loc, să refac oglinda, însă m-am temut că mă tai. O frică instinctuală de durere mă cotropise, paralizându-mă. Iar ea s-a întors cu spatele la cele două bucăți de sticlă ce rămăseseră în golul din dulap și a ieșit, trecând pe lângă mine, incapabil să fac cel mai mic gest s-o rețin. Am înțeles doar o șoaptă, spusă când era în fața mea. A spus pe curând. Atât. Pe curând. Ca o promisiune de-a ne revedea. Eu nu am spus nimic, fiindcă gândeam cu încetinitorul, adică mă aflam, încă, la nivelul de a înțelege cum venise furtuna aceasta, ce nor, de unde și care ar putea fi cauza pentru care ne treziserăm, dintr-o dată, în plină durere, și unde se ducea?!

Elena a ieșit din casă, a alergat pe trotuare, pe alei, peste niște bănci și pe pajiștile unui parc, până s-a oprit, abia trăgându-și răsuflarea. N-a văzut în lături, nu s-a uitat în dreapta sau stânga, nici măcar înapoi, pentru că nu mai avea importanță ce lăsase în urmă. Se rupsese de trecut și viața ei începea cu două secunde mai-nainte, adică mai-napoi. Atât se limita, în trecut, trecutul ei – două secunde. De la ultimul pas numărât înapoi, unu, doi și gata! Altceva, nu. Dar asta se întâmpla numai și numai fiindcă ea dorea așa. Nu din alte motive. Nici pe departe nu se petrecea din cauza mea. Eu nu aveam nici cea mai mică parte de participare vreo decizie, ca să-i fie mai ușor să treacă peste tot ce-o aștepta. Era numai decizia ei, stabilită cu foarte mult timp în urmă, când aflase ce curs va avea boala și cum se va manifesta dacă va reveni. Asta mie mi s-a spus mai târziu, mult prea târziu ca să mai pot face ceva, exact atunci când ea însăși a planificat să mi se spună. Adică după alte două secunde – acelea numărate înainte. După două secunde de la ultima ei suflare, într-un salon, de mână cu mama ei.

Credea că este cea mai bună alegere. Făcuse exact ceea ce hotărâse să facă, deși asta includea o ruptură – mă părăsise. Mă lăsase, înțepenit, în camera noastră, în dormitorul nostru, în casa noastră, incapabil să mă mișc și nepriceput în căutarea unui fugar, deoarece nu se putuse gândi la un alt mod de

a termina povestea noastră. Nu mă mai voia părtaș la tot ce se va întâmpla, ca să-mi fie – măcar mie! – bine. Fără să se întrebe vreodată dacă aș avea aceeași părere sau să mă întrebe dacă am vreo părere, dacă sunt de acord cu alegerea unui scenariu din care să nu mai fac parte sau, poate, propun altceva. Numai că este de la sine înțeles că aș fi avut alte idei, ori ei nu-i trebuia un competitor. Ea rămăsese singură, ca la început, la naștere, deoarece așa intrăm în lume și doar așa trebuie să o părăsim. Nimeni altcineva nu are dreptul sau datoria să ne fie alături, indiferent cât de mult timp am fost împreună înainte. Tu nu trebuie să vezi, a mai scris în scrisoarea ce-am primit-o după câteva săptămâni, cât pot să îndur, nici câtă urâțenie are omul când suferă. Chiar dacă numai amintirile frumoase sunt cele care rămân, eu vreau să mă asigur că nu vei avea parte de nici o clipă de durere care să-mi întineze imaginea. Amintește-ți doar de lumina lunii.

Ca să ajung până la urmă să fug de lumina lunii. Aici m-au adus vorbele ei – cele spuse și cele scrise – în camera din pensiune, acoperind fereastra cu draperia și cearșaful de pe pat, pentru că, în ultimul timp doar la asta m-am gândit și doar asta am visat: cum eu însumi devin transparent, apoi dur, și-nțepenesc, etern, pe o pajiște. Ca ea. Întocmai ca ea. Am visat de-atâtea ori încât am ajuns să-mi doresc să se întâmple numai ca să nu mai fie altfel. Să se termine în singurul mod pe care ni l-am fi dorit: împreună. N-a visat ea aidoma? Că vom îmbătrâni împreună?! Împreună, în întuneric. Împreună, iată, pentru a patra oară într-o cameră de închiriat, ferindu-mă de ceea ce știam deja: de poleiala ce mi-o pune lumina pe piele. Îi obturasem orice cale de-a ajunge la noi și ca să mă răzbun pe neliniștea ce mi-o picurase în suflet, noapte de noapte, anotimp după anotimp, prin frig sau prin arșiță, jucându-se cu mine, cu litiile mele, din lungile insomnii ce mi uscau gura și-mi crăpau buzele.

Nu mă mai ajungi, lună! În veci! Nu știi decât să mergi drept, nu poți să ocolești obstacolele. Am aflat slăbiciunea și pot să-mi bat joc de tine și de scopul ce ți l-a hărăzit un rac. N-ai altă șansă. A sosit ocazia de-a mă elibera, și-mi pare rău că nu știu alt bărbat care a ajuns ca mine, să-l atenționez de primejdia ce-l așteaptă. Fiindcă știu sigur că, undeva, cuiva, cineva îi povestește despre legătura dintre raci și lună. Și povestea lui va fi aceeași. Ce nu se știe este dacă se termină ca a mea, cu un pumn de pastile.

Proză scurtă

Lazăr Popescu

Oameni supărați

-Așa este, cum spui, îi răspunse lui Lucian sora sa mai mică Diana, care locuia în Valea cu Trestie și era învățătoare în Dealul cu Ulmi. Terminase de altfel și Facultatea de Litere, de mai mulți ani, însă preferase să rămână să predea la clasele mici.

Se aflau chiar la Diana acasă, în Valea cu Trestie, Lucian mai mergea uneori și pe acolo, mai din nostalgie, mai din amuzament, mai avea și vreo doi-trei prieteni, dar era mereu avid de noutăți... Oamenii din Valea cu Trestie aveau o psihologie aparte, se deosebeau net de cei din Dealul cu Ulmi și de cei din Valea Frasenului. În week-end, le plăcea, mai ales femeilor, să stea pe bancă, la poartă, și să mai, cum le plăcea să spună, să mai *tăinuiască*... Să discute, deci. Numai că, cei din Dealul cu Ulmi erau foarte critici față de această atitudine, că, ziceau ei, nu tăinuie, vezâț' de treabă, omule, că aia nu-i taină, nu tăinuie... Stau și *băznesc*, că doar știț' și voi, toț' că mai multe *policre* ca-n Valea cu Trestie nu găsești niciun'e... Sunt vestiț' pentru așa ceva... Da. Și lui Lucian îi plăcea să-i numească cu termenul pe care-l folosise mai demult, pe când trăia, nenea Simion Pătrașcu, venit uneori de la Câmpina în Valea Frasenului, *clanurile*... Iar pe cei din Valea Salciei, pe cei din neamul lui Belea sau Belengher, *triburile*... Și Lucian o întreba și el uneori, la telefon, când o suna din Târgu Jiu pe sora sa, spune-mi Diana, zicea el, ce mai fac clanurile, ce mai e nou, lucru care pe ea o amuza mai întotdeauna.

Acum Diana urmă:

- Da, așa este, o anumită deschidere s-a produs, cum spui tu.

-Era inevitabilă, Diana, era inevitabil, trebuia să se producă, da, chiar și în condițiile democrației noastre șchioape și bălțite... Faptul că...

Telefonul mobil al Dianei sună și ea se grăbi să răspundă:

-Alo, a, tu ești George?

-Nepotul? întrebă Lucian.

Diana dădu afirmativ din cap și continuă:

-Da, a venit Lucian pe acasă, așa e. Acum e pe la mine, în Valea cu Trestie. Cum? A, vreți să-l întâlniți și tu, și Cristi? Bine, îi spun...

Și închise telefonul, adăugând:

-George și Cristi vor să se întâlnească și ei cu tine, nene...

-Sigur, doar mai stau o zi și vom avea timp. Așa. Și cum spuneam eu văd o deschidere și o mare noutate, în ciuda acestei sărăcii îngrijorătoare din țară, în faptul că destulă lume, inclusiv din rural, de aici, merge să lucreze dincolo. În orice rău apare și un bine. Văd lumea. Și unii poate mai și înțeleg câte ceva. Deși, cum se zice, nu se duc de drag, de voie, ci de nevoie. E și un pic de tristețe aici...

-Este, aprobă Diana. Însă și copiii de școală au această deschidere. Uite, chiar și aici, în Dealul cu Ulmi, avem parteneriate cu școli din Portugalia și Polonia. Am fost și noi la ei, au venit și ei la noi...

Mai înainte discutaseră despre excursiile lui Lucian împreună cu Andrei, fiul său, prin vreo opt țări europene...

-Și cu toate acestea mai există oameni supărați...

-Supărați? Din cauza sărăciei? întrebă Lucian.

-Da și nu numai. Sunt supărări și supărări... Hai să-ți povestesc una tare de tot, să te distrezi puțin...

-Așa, spune-mi...

Diana își dresă puțin vocea și spuse:

-Să vezi. Era chiar pe 15 septembrie, ziua când începe școala, acum câțiva ani, cred că în 2012. O zi destul de caldă, de altfel, știi că la noi septembrie este încă o lună caldă, uneori aproape ai zice că este încă vara. Echinoxul se lăsa așteptat, așadar, la începutul noului an școlar. La Școala Generală din Dealul cu Ulmi se făcuseră pregătiri serioase în vederea evenimentului. Veniseră elevii și

cadrele didactice. Lumea era chiar puțin emoționată... Dar mai veniseră și o parte din părinți, mândri nevoie mare că participă la eveniment. Primarul Vasilică Sburătoru își anunțase și el prezența chiar cu vreo câteva zile mai înainte și acum trona mândru și țănoș alături de directorul școlii, profesorul Dumitru Budulea... Amândoi erau cumva solidari, dar nu neapărat pentru că i-ar fi unit nu știu ce simpatie reciprocă... Nu. Erau cumva solidari pentru că fuseseră de mai multe ori reclamați de Petrică Pitulice, cadru didactic și el, un intelectual acolo și el, care avea neverosimila reputație de mare jelbar, poate doar Mitruță Cărare să-l fi întrecut, da, dar asta în alte timpuri, Mitruță era decedat de mai mulți ani, din el nu mai rămăsese decât amintirea... Amintirea și porecla, căci i se spunea, adică era *policrit*, cum se spunea în Valea Frasenului, așa, era poreclit Procuroru'... Vremuri trecute, dar celui poreclit Procuroru' îi luase locul intelectualul Pitulice care avea faima că nu-i scăpase nereclamat niciun primar din Dealul cu Ulmi... Nici în perioada comunistă, nici în perioada zisă democrată, a democrației liberale. Și atunci cei doi resimțeau o anumită solidaritate, ar trebui să vadă Petrică și ce s-a făcut nou, ce s-a modernizat, zicea cu patos dar și cu năduf primarul Vasilică Sburătoru, că iote am asfaltat Valea Frasenului și Linia Dealului cu Ulmi și-n școală avem în interior și toalete, dar și încălzire centrală, numa' că Petrică e afurisată pielea pe el, ce să ne facem dom'ne director cu *scriitorii* ăștia ca el? Scriitor era în optica inconfundabilă a primarului Sburătoru echivalent cu reclamagiu... Nu am nicio idee, de altfel cred că e greu să se mai schimbe, zicea directorul Budulea, greu de crezut, acuma-i supărat și pe cei din Inspectoratu' școlar, chiar e distractiv că Petrică Pitulice îi cataloghează de comuniști, el care-a fost tot timpul un plângăcios al vechiului regim de tristă amintire, un nostalgic, ce mai! Dar acuma l-au lovit în interes, că nu mai are nevasta directoare și nu mai are decât o juma' de normă, că dacă-i la pensie, ce putem face? Io zâc să nu-l mai băgăm deloc în samă și să ne concentrăm la ce avem de făcut az', iote că veniră și vreo două televiziuni de la Târgu-Jiului, las' că-i bine și...

-Dom' d'rector, dom' d'rector, se auzise atunci vocea lui Îngerelu Belengher, iar nu vrei să ne bagi în samă, dom' d'rector, pe noi ăștia mai amărât'...

Adică pe el și pe frate-său, pe Adrian Belengher care era la fel de supărat ca și el... Ce mai! Oameni supărați... Și veniseră și televiziunile și aveau să filmeze, lucru care directorului Budulea nu-i cădea bine deloc, avându-i pe cei doi pe cap. Să-i fi alimentat și pe ăștia tot Petrică Pitulice? se gândise directorul o clipă, poate, nu-i exclus, că știu că-i place să bage boata printre gard, îi place să întărească lucrurile...

-Dar de ce erau așa de supărați Îngerelu și Adrian Belengher? întrebă la un moment dat Lucian Ionescu.

-Să vezi, îi răspunse sora sa. De unde vine supărarea celor doi. Știi că Adrian are un copil căruia i se spune Mutu. Pentru c-a vorbit târziu și acum vorbește puțin și rar. Ei și ăsta, Mutu, are un copil în clasa a IV-a. Cum ar veni nepotul lui Adrian, dar și al lui Îngerelu, că doar cei doi, Adrian și Îngerelu, sunt frați și Mutu e deci nepotul lui Îngerelu și ăla dintr-a IV-a îi e tot nepot, el fiind copilul nepotului... În fine. Așa. Și copilul lui Mutu dă cu pietre în casa lui Adrian, dar și într-a lui Îngerelu. Și, zic ei, le-a spart țiglele de pe casă. Au venit la școală cu jalba-n proțap, au făcut, cum zic ei, *lăcrămație* la director, dar școala nu a luat măsuri. Ce măsuri voiau ei să ia școala n-au mai specificat... Scăderea notei la purtare, scoaterea în careu a elevului recalcitrant. În fine... Cadrele didactice nu iau măsuri, zic ei. Unii spun c-au fost și pe la Târgu-Jiu, pe la inspectorat. Posibil, n-am idee. Și atunci, Îngerelu, știi că ăsta-i mai tânăr un pic, zice c-ar fi reclamat și la Ministerul Educației...

-Știi ceva, o întrerupse Lucian pe sora lui, am impresia că Adrian a fost și pe la București, pe la Minister. Întâmplarea a făcut să-l întâlnesc în vară exact în autogară la Târgu-Jiu. Își cumpărase billet de autobuz pe *Normandia* sau pe *Baran* nu mai știu exact pe care și zicea că se duce la București cu o reclamație, că așa nu se mai poate... Îi spunea celei care vindea bilete. E posibil, ăsta-i extrem de cărcotaș. Bătrân, bătrân, dar nu s-a vindecat.

-Da și erau foarte supărați amândoi. Că, ziceau ei, nici de la Minister nu aveau nimic clar. Și atunci s-au așezat amândoi în fața magaziei de lemne și au declarat în gura mare greva foamei. Imediat li s-a alăturat, așa cum a spus, din simpatie, și Costică Ochiu care trecea din întâmplare pe acolo, nemaiavând copii la școală, că Adrian al lui e mare acum. Doar știi că ăsta-i Gică Contra. Unde e gălceavă e primul. Cred că, dac-ar fi la oraș, s-ar duce la toate mitingurile...

-Și mai departe?

-Mai departe cirul a fost complet. Când cele două televiziuni au început să filmeze oficial, nu, deschiderea anului școlar, primarul Vasilică Sburătoru se făcuse nevăzut, așa așa procedează întotdeauna când e vreo belea, ca să nu piardă voturi, iar după câțva timp, destul de puțin de altfel cei trei greviști ai foamei declarați au început să strige, să cheme televiziunile, ziceau filmați, veniți și filmați și greviștii foamei, așa, foarte bine, faceți-ne și poze, suntem în greva foamei, filmați-ne să ne vedem desăr' la televizor, că nu se respectă drepturile omului în Dealul cu Ulmi, iar Costică Ochiu adăuga așa filmați-ne, că dacă nu ne filmaț' să supără locu' și vă blastămă! Filmaț', nu ne lăsaț'... Și cameramanii nu i-au lăsat, ba le-au mai luat și interviu și mi se pare că sunt și pe Internet acum și pe Youtube...

-Hm! zise Lucian, ca să vezi! România e o țară în care nu te poți plictisi. N-ai cum să te plictisești. Mereu se întâmplă câte ceva. Și avem tot felul de scriitori: reclamagii ca ăștia doi, ca Îngerelu și Adrian sau ca Pitulice, pușcăriași ca politicienii, plus scriitorii de vagoane... Știi că sunt și din ăștia. E chiar o meserie și e trecută în nomenclatorul meseriilor din România alături de cea de scriitor. Mda... Numai scriitor să nu fii! Uite că mă supăr și eu...

Din învățăturile lui Ion Capac

-La fântână-n deal!

Acesta era de obicei un răspuns la întrebarea *unde mergi* sau *un' te duci*, ultima fiind o variantă folosită mai des, o întrebare mai uzitată în Valea Frasenului. Era vorba de fapt de o cișmea, însă așa i se spunea acolo, adică fântână, iar fântânii propriu zise i se spunea bunar.

-Un' te duci?

-La bunar în vale!

Bunarul era jos, aproape de luncă, în Gura Văii, aproape de Turugă. Turuga era un copac gros, enorm, probabil foarte vechi ca vârstă. Așa. Și când erau mici, când erau copii, Lucian își amintește foarte bine, erau mulți, mulți și își trăiau copilăria, erau niște ierni fabuloase în Valea Frasenului chiar dacă primăvara și toamna erau și noroaie pe măsură, niște ierni fabuloase se abăteau asupra Văii Frasenului și zăpezi uriașe acopereau împrejurimile. Da. Și ei erau copii, erau copii și-și făcuseră rost majoritatea dintre ei de sănii, mulți aveau săniuțe de fier, dar unii și de lemn, ba aveau și târlii, ba se dădeau și cu scaunul, oho, erau scaune care lunecau ca și târlia sau ca și săniuța de lemn, dar ei mai făceau și altceva... Făceau cei cu sănii de fier și erau destui și din ăștia... Adică se duceau sus, sus de tot, acolo, la locul numit la Ulmii ai doi, care ulmi nu mai erau, era doar amintirea lor și locul numit așa, da, și de acolo, de acolo până jos în Gura Văii, până la Turugă, era un traseu destul de lung, poate mai mult de un kilometru și distanța asta era sus, era pe deal și săniile alergau nu glumă, ce mai, *prindeau viteză*, cum spuneau ei... Ei, copiii.

-La fântână-n deal!

-La bunar în vale!

Asta când voiau să ia apă, cu apa era mai greu. Ulterior însă mai rezolvaseră... Unii. Își făcuseră fântâni acasă. Bunare, adică. Lucian, copil fiind, nu lua apă însă de la bunar din vale. Lua mai mult de la fântână din deal. Iar când voia să ia apă de la bunar, era mai aproape bunarul lui Titu Lupoi. În Valea Salciei. În Valea Sălcii, cum ziceau ei. O vreme doar. Doar o vreme pentru că, insistent, tatăl lui, învățătorul Ion Ionescu reușise să facă bunar în curte, găsisse apă și nu mai era nevoie să meargă în altă parte. Nici la bunar în vale, nici la fântână-n deal.

Însă lui Lucian îi mai plăcea uneori să

mai meargă la fântână-n deal. Târziu. Într-un târziu al lumii, poate, așa cum îi plăcea uneori să zică... Se ducea la fântână-n deal uneori când mai mergea pe acasă. În Valea Frasenului și în Dealul cu Ulmi. De multe ori se ducea și cu Andrei. Cu băiatul lui. Însă câteodată mai rămânea și acasă Andrei. Acasă cu mama Minodora. Chiar dacă, în majoritatea cazurilor, mergea cu Lucian. Copil fiind, lui Andrei îi plăcea să meargă și el la fântână-n deal. Și se juca puțin, mai băga mâinile în apa din jgheabul fântânii. Că doar era vara. Apoi se ridica, țopăia puțin, se uita la grădinile de legume din apropierea cișmelei și recita privind spre Valea Salciei:

*Înfloresc grădinile,
Ceru-i ca oglinda*

Însă mersul, plimbarea aceasta, căci un fel de plimbare era, plimbarea aceasta a lui Lucian Ionescu era de cele mai multe ori una de agrement, lui îi plăcea să meargă la fântână-n deal în ideea de a se mai întâlni cu cineva, el nu mergea așa de des la țară și nemergând era dornic de a mai schimba o vorbă cu cineva, de a afla noutăți, de a-și face noi și noi impresii.

Da. Și cam așa fusese și în vara aceea. Era frumos, era cald și frumos. Luna iulie doar. Luna iulie a unui an extraordinar. Lucian Ionescu simțea o vibrație deosebită în jurul său. Aerul verii așa de curat să fi fost oare cauza? Cauza benefică, desigur. Un cântec aproape neauzit plutea în aerul acesta. Silabe sfinte se făceau auzite parcă într-un murmur blând și depărtat. Nevoia de cuvinte dispăruse dintr-o dată și Lucian avea senzația nelămurită, intuiția că se afla așa de aproape, incredibil de aproape de un alt început, de un nou început care se tot lăsaște așteptat până atunci... Norul cel alburiu de deasupra, de acolo de deasupra dealului, a dealului din față numit dealul Corobăilor, norul și dealul, da, își erau în clipele acelea mai mult decât vecini. Cerul părea a se fi mutat pe pământ și o nemișcare calmă cuprinsese ființa. Încântător încânt și un zgomot al unor ape aproape ireale parcă fremăta sub poduri de fum... Rotire înceată. Rotire înceată și cosmos rotitor. Cerul tăcând. Lucian tăcând și pășind ușor peste pământ, peste țărâna caldă în drum spre fântână. Până când ajunsese aproape. Foarte aproape de ea. De cișmea. Atunci când o voce veselă, dar

parcă și puțin șmecheră, ușor răgușită răsună oarecum neașteptat, trezindu-l din visarea momentană:

-Să trăiești, profesore! Mai veniși pi la noi?

Stătea puțin în coastă, pe poteca ce urca înspre Braniște, chiar Ion Capac în persoană. Un tip mai mic cu vreo doi ani și ceva poate și cu care Lucian copilărise. Simpatice de altfel și poate și original, dar și cu hibe. Cu destule hibe. Avea așa câteodată un comportament de intrigant și de multe ori unii se supărau pe el. Apoi, neavând de mai mult timp o ocupație, lucrase destul de puțin și pe poftă, ba mai făcuse și pârnaie de vreo două ori, îi plăcea să bea mai mult de pe alții, pricină care-l făcuse nesuferit unora și altora. Dar individual avea și părțile lui bune, adesea era o companie plăcută, era sfătos și nu era băiat prost. Chipeș și copil din flori, de altfel. Unul căruia îi plăcea să le spună copiilor săi, avea de altfel doi băieți și trei fete, familie numeroasă, așa că una din fete fusese dată de suflet, adică fusese adoptată, așa, de o familie de pe la Novaci, îi plăcea să le spună, arătându-le palma, el era copil din flori, bă, vedeți că io n-am avut stăpân, da voi aveți, așa, și iote că am palma destul de mare și de grea... Bun. Așa să știți și să vă între-n cap... Cu pușcăriă tărășenia era alta. Adică lucrurile stăteau cam în felul următor. După cum urmează...

Avea el, Ion Capac o ciudă, avea pică, așa cum îi plăcea să spună, pe țata Lina Lupea, că, zicea el, bătrâna care, în sat era poreclită, *policită*, cum ziceau ei, Chioara, spre deosebire de Maria Lupoi căreia îi ziceau Libarca, bătrâna, comenta el, îi furase cândva, pe când el era mic, un copil, ce mai, așadar *in illo tempore*, cumva, câțiva dovleci și niște zgrebeni... Și el ținea neapărat să-i plătească polița. O poliță cam disproportionată, totuși, pentru că-i șutise într-o noapte, ajutat și de Petrică Buștean, mai tânărul său prieten care stătuse, așa cum ziceau ei, *de șase*, îi subtilizase așadar bătrânei vreo șaisprezece mii de lei, o sumă deloc neglijabilă, căci acțiunea eroică se petrecuse în perioada de tristă amintire a domniei comunistilor, într-o vreme când eram, vai, mai tineri... Ei, da... Dar unii ziceau că, de fapt chestia cu dovlecii și zgrebenii era o încercare de justificare a lui Ion Capac, un fel de scuză, adică faptele nu erau reale, el încercând, în acest fel, să-și mai repare din prestigiul șifonat atât cât avusese...

Așa. Și ultima intrigă fusese nu la mult timp după ce se dăduseră pădurile când, neavând el ce face, Ion Capac, voind și să se distreze, se

dusese la Ion Cărare, fiul lui Codinu Cărare, cel îndeobște cunoscut că avea un bou periculos care împungea și ajunsese să fie dat și în judecată din această cauză... Se dusese și-i spusese bă Muscale, lui Ion Cărare taică-său îi zicea așa, certându-l, pe când era mic, bă Muscale, vez' că-mpai Văsăle Ionescu tăie lemne di la tine din pădure... Și Cărare, cătrănit rău, se dusese și-l reclamase la poliție pe Vasile Ionescu, fratele lui Lucian. Profesorul de istorie. Iar atunci când se văzuse limpede că nu tăiasse nimeni niciun lemn de la el, de la Ion Cărare, acesta zisese dom' șef, către polițist, îm' retrag *lă-crămația*, dom' șef, mă iertaț' și-l rog și pe Văsăle, pe profesor să mă ierte, vuvaru' de Ion Capac m-a mințat... Și când se dusese să-i ceară socoteală lui Ion Capac, pentru că-l indusese în eroare, acesta răsese de el, bă orbete, îi zisese, bă, io ț'-am spus *că-m'pai că* tăie lemne di la tine, nu că tăie... Așa. *Că-m'pai că* tăie. Nu pricepi românește, ba pricep bă vuvarule, ba nu pricepi lemnule, ba pricep, bă știumpule, ba nu pricepi, pociumpule... Las' că mai ceri tu o bere di la mine vreodată... Nu cer bă, c-acu face cinste Ion Buștean, face ce să zâc că i-ai băgat pe frati-su-n pușcărie, a făcut *facultatea* cu tine, las' că nu-i cu supărare, Petrică-i omu' meu... Da. Și Vasile Ionescu o vreme nu-i mai acordase atenție lui Capac, *îl scârbise*, așa cum ziceau unii...

Cu o pălărie uriașă pe cap, stând puțin în coastă, deci, Capac își continuase șirul:

-Ce mai veste poveste, profesore?

Lucian se opri din mers și îi întinse mâna pe care Ion Capac i-o scutură puternic. Era vânjos, de altfel.

-Ce să fie, Ioane... Toate vechi...

-Și la locu' lor, da... Ei, iote că la mine...

-La tine sunt noutăți, bănuiesc...

-Ceva, ceva, ar fi... Da' nu mai sunt noutăț' de alea, știi, cu comori... M-am lăsat. Nu mai caut. Cine știe pe un'e le-au ascuns haiducii. Și dacă bani-s blăstămaț' nici nu te poți atinge de ei... Aduc pocinog...

-Așa, așa, zise Lucian cu aceeași neștirbită curiozitate.

-Noutăț' ar fi că gugumanii mei de copii s-au întors di la lucru din Italia. Amândoi.

-Aha... Dar unde-au fost, Ioane?

-Păi, departe rău... Jos, chiar la tocu' cizmei...

-În Calabria?

-Așa, că uitasăm cum îi zăce...

-Și tu nu te-ai dus cu ei?

-Io? Păi, ce-am? Dacă vreau să mă plimb, mă duc pi la mătușa, la Șiacu, sau pi la cuscru, pi la Drăgotești. Că știi c-am o fată măritată-n Drăgotești.

-A, da...

-Da' știi ceva, profesore?

-Spune...

-Muierea mea nu se pricepe la *petagogie*. Că, vez' tu, cân ereau copiii mici, mă tot certam cu ea să nu-i lase coala, la fântână. Că bagă mâna-n apă răce și răcesc. Lucian îi întărise cumva spusese:

-Așa e, Ioane, ai dreptate.

Celălalt se simțea și mai îndreptățit să continue.

-Păi, da, profesore, că le-am spus și cân' au plecat la lucru pi la italieni...

-Ce le-ai spus, Ioane?

-Le-am spus bă, fiț' atenț' la ce vă zâc io, că știi ce vorbesc! Bă, vedeț' că anu', știț' și voi că are doisprăce luni... Așa. Bă, și-n lunile care au litera **r**, bă fiț' atenț', ianuarie, februarie, martie, aprilie, septembrie, octombrie, noiembrie, decembrie, bă, să nu vă culcaț' pe pământ, că răciț'. Da-n lunile alălante, care n-au litera **r**, adică mai, iunie, iulie, august, puteț' să vă culcaț' cât vreț' pe pământ, că nu răciț'... Da. Așa să știț' voi di la mine...

Se opri o clipă din vorbă și-l privi cu luare aminte pe Lucian. Apoi adăugă:

-Auz' profesore? Și ți-oi mai spune una.

-Așa, ia să auzim.

Capac clipi șiret, apoi adăugă:

-Niciodată nu trebuie să-i spui muierei secretele tăle. Dacă ai... Că știi că cu muierea te mai și cert', poate-i dai și laba la oichi, tu nu, da io da, ș-atunci cân' să supără te divulgă...

Lucian răsese brusc înveselit.

-Așa e, Ioane, ai dreptate.

Între timp, Lucian umpluse găleata de apă. Plimbarea îl satisfăcuse.

-Da', profesore, io cre' că tu veniș' și să mai culegi ceva di la noi...

-De ce nu, Ioane? Uite că am ce...

-Păi, să știi.

-Dar Ion Cărare mai e supărat pe mine?

-Cu treaba aia, c-ai dat *policra* lu' tac'su într-o carte de-a ta?

-Da.

-Cre' că i-a trecut nărodului...

Dar asta era o altă poveste.

Despre toate acestea vom mai vorbi, domnule academician! Totdeauna cu drag!

Elena Roată

Convingerile se formează greu, o știm cu toții. E nevoie de timp, de exerciții neîntrerupte de voință și de încredere în modele de comportament cultural. Din păcate, conjunctura socială e viciată, terenul e mlăștinos, iar osatura construcțiilor identitare geme adesea de inerție. O întâlnire de grație salvează o Lume de păcatul derizoriului.

Iată de ce, în iunie 2014, m-am decis să nu renunț la încăpățânarea tipic oltenească de a legitima provincia drept centru. Ambițiile (uneori ne-măsurate, dar decente) au fost luate în serios. Dorința mea și a colegilor mei din Colegiul Național „Tudor Vladimirescu” a fost împărtășită Domnului Academician Solomon Marcus. Fascinați de onestitatea și energia întreprinzătoare, i-am adresat invitația de a participa la conferințele colegiului. Ne pregăteam de sărbătoare: „cea mai înaltă școală domnească de pe Jiu” împlinea, peste câteva luni, 125 de ani de existență. De aceea am îndrăznit să sper că răspunsul va fi pe măsura încercărilor mele de a convinge că și la Targu-Jiu „nasc oameni”.

Corespondența epistolară pe care am purtat-o cu domnia sa a stat, de la început, sub semnul amabilității firești, în limitele unei convenții în care se instalase, la fel de firesc, bunăvoința. O agendă extrem de încărcată, fără pauze de respirație, îmi crea impresia unui refuz politic. Încercam să înțeleg ritmul agitat, în circuit deschis, dinspre Straja spre Riga și, înapoi, la București. Și, totuși, disponibilitatea de a răspunde la orice e-mail funcționa ca un ceas elvețian. Mă întrebam adesea dacă oboseala nu-l va epuiza și mă îngrijoram cu fiecare nou comando al săptămânii care începea.

Nu s-a arătat deloc deranjat de insistențele mele. Dimpotrivă, dialogul suporta fără efort noi provocări. Entuziasmul era contaminant și speranțele mele creșteau. Simțeam că prezența Domniei Sale era singura formă de rezistență la un sistem inertial, aflat în soluție, atomizat, incoerent, adaptat din mers, nefuncțional.

În 17 octombrie 2014, Domnul Academician Solomon Marcus a sosit la Târgu-Jiu, ignorând distanța și oboseala datorată unui drum lung. Foști

studenți (acum profesori) și elevi, întregul corp profesoral al colegiului îl așteptau cu nerăbdare. Două conferințe, un pelerinaj la operele brâncușiene, în popas la Muzeul Arhitecturii Populare din Curtișoara, o emisiune televizată, așadar un program sufocant și niciun strop de oboseală. „Stări de mirare”, atitudini interogative, comunicare directă cu elevii, meditații, reflecții critice, emoție, bucurie, plăcerea lecturii, joc al minții și al spiritului, simplitate nobilă, locuire în adevăr, în firesc și în normalitate, curiozități disciplinate, rigori netensionate și, mai ales, IUBIRE DE OAMENI, necondiționată cuprindere a lumii în suflet.

Niciun gest de refuz, de mimare a normalității sau de plictis (n-a cunoscut niciodată o asemenea stare; cum să o - fi întâlnit acum?!)

În cele două zile de ședere la Târgu-Jiu am învățat de la Domnia Sa că plimbările sunt răsfațul minții, că fiecare pas e o privire peste marginile Lumii, că întâlnirile sunt iluminări, că dialogul e naștere continuă. A plecat nostalgic din orașul lui Brâncuși. Îmi spunea că străzile, oamenii, locurile îi aduceau aminte de Bacăul copilăriei sale. Și a promis că se întoarce... Îl aștept între nerosturile lumii, printre „rănilor deschise” și sângerânde ale unui sistem care și-a pierdut ultimul apărător.

Despre toate acestea vom mai vorbi, Domnule Academician... Totdeauna cu drag!

Lica

Fragment de roman

Valeria Certăzeanu Zorilă

.....
De cum ajunsese în bătătura gospodăriei sale, Ioana, mai întâi deschise porțile la perete pentru a arăta că în curtea casei sale intrase un oaspete nou și nefericit, moartea, care nu cunoscuse iubirea niciodată.

Ajutată de Tilică îl scaldă, îi freacă corpul cu un ștergar imbibat cu agheasmă și-l primeni pe Badea ca pe un ginere cu haine schilărești să fie mândru și pe lumea cealălaltă cum fusese și pe aici. Apoi, îi puse bănușul între degetele împreunate ca să-și plătească vămile și trimise vorbă, prin Mitu, bocitoarelor să vie.

Între timp, Sabina acoperi oglinda, găleata și hârdăul de la fântână cu o pânză albă ca nu cumva chipul cumnatului ei să se privească în apă și sufletul lui să hălăduiască în astă lume și să ia forma unui strigoi, după care rostui alături de rude și vecini înmormântarea.

Cei rămași de veghe, majoritatea în vârstă, adunați laolaltă, șezând în jurul tronului în care își dormea Badea somnul adânc, cu privirile ațintite asupra lui, își închipuiau fiecare, în pâlpiirile slabe ale lumânării, propriul lor sfârșit, tulburați că ar putea fi, uneori, mult prea aproape decât se așteptă fiecare.

Pe marginea șanțului, câțiva curioși se strânseseră să caște gura. Mărioara Mari, rezemată de gard, cu privirea dincolo de lumea pestriță, murmură ca pentru sine:

- Nu poți ocoli necazurile. Dacă-ți sunt date, ele tot se-ntâmplă.

Cu toții păreau a împărtăși suferința Ioanei, trăsăturile lor zbuciumate de asprimea vieții, la o privire mai atentă, scoțându-le în relief uniunea aceea de

Zorilor, surorilor,
Nu pripireți a zorire
Până Badea s-o găti;
S-o găti, s-o despărți,
Că el pleacă de la noi,
Nu mai vine înapoi;
Și se bagă în pământ
Și nu mai vine nicicând.

Zorilor, surorilor,
Cum D-zeu sa-ntâmplat
De el casa și-a lăsat
Se duce și nu mai vine

sentimente în situații greu suportabile.

- S-o întâmpla, nimic de zis, răspunse Fira, dar să te ferească Dumnezeu țată de o așa nenorocire, nu neapărat pentru Ionica ci pentru fiul ei care poate muri de inimă rea.

- Ai și tu dreptate, fată. Așa-i... Nimic nu e mai rau pe lume ca un copil fără părinte.

În ziua în care trebuiau să plece la groapă, în costume tradiționale, apărând la casa Ioanei unde poposise moartea, când primele raze ale dimineții se revărsaseră asupra mahalalei, cele trei călăuze ale sufletului ca niște preotese se postară sub fereastra casei și cu trei lumânări înfipite-n colacii aduși de Ioana, începură a cânta cu ochii scăldați în lacrimi de răsuna mahalaua, în versurile lor plângându-i tinerețea, despărțirea de cei dragi, indicându-i lui Badea calea până la poarta cerului, ca și cum, prin viețile lor cinstite duse pe pământ, D-zeu le dezvelise o fărâma din Adevăr ...

Lăsă rude și fecior
Să îl plângă cu mult dor
Și să spuie lumii toate
Cât de rău îi păru lui
Că plecă spre veșnicie,
Când fu să trăiască bine.

Zorilor, surorilor,
Lasă, nu vă mai grăbiți,
Să vă răspândiți.
Că Badea o tot pleca

Dorul să îl mai răsfire
Lăsă casă, lăsă masă
Și a lui muiere aleasă

Cale lungă și udată
Toată-n lacrimi înecată,

Dintr-o lume-n altă lume
Unde soare nu apune
Dintr-o țară-n altă țară,
Unde soare nu răsare.

Privind pe fereastră spre catafalc, apoi una la alta, bocitoarele porniseră a se bocii mai întâi slab ca mai apoi vocile lor să crească în intensitate, repetarea versurilor trezind fiori adânci peste lumea prezentă ce-și ștergeau fără sfială lacrimile ce se rostogoleau din sufletele lor, acum uniforme în durere și compasiune pentru omul plecat dintre ei înainte de vreme.

- E tare-n piept doda Frusina, băgă de seamă Leonora, impresionată de puterea vocii bătrânei bocitoare.

- Doamne, ți se-nfoaie părul pe tine, nu alta... I-auzi cum le zic, adăugă și Sabina cu o turburare neobișnuită în glas, de pe tâmpurile luminoase prelingându-i-se nădușeala, de atâta alergătură.

- Mă, ia vino-n'coa...

- Ce-i țăță Savetă?

- Mumă-ta săraca nu știe ce-i cu ea, da, mai sunt și capete limpezi pe aici. Așa că, fă tu bine și mergi de ia o ață să-i luăm măsura lu'tac'tu și s-o pui tu la căpriorul casei să vă rămână norocul acasă, să nu plece cu Badea deodată... Hai, dă fuga, să nu treacă soarele de-amiaz.

- Mă duc, țăță Savetă. Ia, acum plec !

În apele limpezi ale răsăritului, Ioana, pe bățatură, umblând de colo până colo, se tânguia în șoaptă și atât era de răvășită de viermele durerii ce se zvârcolea în cugetul ei încât te gândeai că acu-acu cade din picioare.

Când dete cu ochii de prunul sădit de Badea, oftă și își plimbă cu un aer tâmp, privirile peste el. Se adresă fratelui său cu glas târăganat, fără ca să se lege de amintirea omului ei.

- Să-l tai ! A rămas viu numai pe jumătate.

Vorbele ei erau blajine cum dealfel era și starea ei sufletească

- Îl tai, Ionico, îl tai, rosti fratele său, cătând la făptura ei cotropită de durere

din care dispăruse culoarea vieții, făcând loc

unui chip de ceară.

Întradevăr, lângă cuhnie, prunul arăta jalnic cu crengile despuiate numai pe-o

parte de ziceai că-ntrânsul sunt doi, unul îmbrăcat ca de paradă iar altul trențaros ca un cerșetor.

Ce să-i fi zis și fratele său dacă în creierul ei oboist i se adâncise convingerea că, uscarea prunului numai pe-o parte fusese un semn de la Dumnezeu pe care ea, oarbă, nu îl luase în seamă și uite unde se ajunsese.

Și uite așa, înlocuind o cugetare cu alta tot la fel de pesimistă, vocea Ioanei, calmă sub lănczimea în care se afundase la început, cu fiecare ceas petrecut, părea a deveni o coardă întinsă pe punctul de a plesni sub durerea ce se precipita în adânc, venită în ea o dată cu lipsa trunchiului viguros de care se putuse propti până atunci.

Noroc cu Tilică care, stându-i alături o sprijinea în gânduri, prezența lui având un efect liniștitor la neputința Ioanei de a se revolta împotriva sorții.

- Sabină, dă-i fă și câinelui să-mbuce ceva că n-a mâncat de-aseară, rosti Tilică, încercând a o clinti pe Ioana din gândurile-i sumbre. Dar, spre nemulțumirea sa, vorbele i se mistuiră în aer.

Prietenii, rudele, cunoscuții și chiar necunoscuții se porniră către casa lui Badea, o dată cu încetarea lui din viață, cu toții identificându-se cu personalitatea dispărută a lui, gândind că nimeni nu știe când îi vine rândul.

Toată curtea era înțesată de oameni dornici a-l însoți spre locul de veșnică odihnă.

Acolo, la căsuța veche cu acoperământ de șindrila, tăciunii aprinși ai amărăciunii răscoleau adânc sufletele celor care veniseră, cu respectul cuvenit, să-l conducă pe ultimul drum pe Badea, om de omenie, ce ajutase multe persoane necăjite.

Îmbrăcați ca la paradă, majoritatea în costume tradiționale, pentru că pe mahala cele mai importante evenimente, pe lângă sărbători, erau nunțile și înmormântările, unii plâneau cu două rânduri de lacrimi, alții o căinau pe Ioana că rămăsese iar singură, ca atunci, când fusese fată, dar cei mai mulți povesteau despre el ca om, întregind unii-altora portretul celui decedat atât de tânăr, fapt ce le mărea durerea pentru cel care le fusese vecin.

Unul dintre copiii aflați în mulțime, înalt și iscoditor, îndrăzni curios:

- Tață Ană, de ce mor oamenii cu lumânarea aprinsă?

- Să nu umble în întuneric pe lumea ailaltă, veni răspunsul Anei Melecoanei, ce sta rezemată de ulucă, așteptând cu gâtul întins și cu fața posomorâtă să-i vină și ei rândul să-și ia rămas bun de la Badea.

- Uliuliu Vasile! Să tot mori. I-auzi cum îi zice Nilă din goarnă de ți se-nmoaie inima-n tine, roști Lampie, lăutarul, neputând a se abține la atâta jale ce ieșea din instrument, apreciind octavele ca pe o armonie între cele pământeste și cele cerești.

- Un om cum nu se mai afla pe lumea asta, să moară, așa, deodată, îndrăzni a

spune șoptit Saveta lu'Cocârlă, oftând din greu, dând bradul la-mpodobit, un brad mare și stufos, ca Badea să se bucure de umbră multă pe lumea cealălaltă.

- Sunt lucruri, dodă, pe care numai Dumnezeu le potrivește, îi răspunse soră'sa Leonora cu băgare de seamă ca să nu supere pe careva.

- Un necaz atât de greu ca ăsta nu cred că se mai poate, adăugă și Nică, fratele lui Lisandru, a cărei cumnată, Leana, începu a se jeli pe Badea, cu glasul sugrumat de durere, cerându-i insistent:

- Badeoo, de-l întâlnești pe Lisandru, spune-i Badeo să mă ia la el, spune-i că ostenesc degeaba pe astă lume că tot de nici unele nu am... Badeoo, Badeo, să nu mă uiți, că de nu o vrea să mă asculte, eu tot îmi pun capul, oi vedea eu cum...

Și, se jelea sărmana, de se uitau oamenii la ea ca la bâlci, nu alta.

- De ce nu m-o fi luat pe mine Dumnezeu, ofta Tilică, negru de supărare, stând ca pe ghimpi, aruncând din când în când câte o privire tristă înspre mort. Tot îs singur și bolnav, or' pământul

mi-ar lua toate bolile..

Ca un balsam peste simțirea dureroasă a bătrânului se așternură vorbele blajine ale vecinei sale, Angelica, care vru să-i ușureze sufletul.

- Ee, Tilică, las'că morți om tot fi... Acu ce să faci, ne luăm și noi cu treburile și uităm, că de-ar fi fost să iau aminte că mi-a murit omu-n război mi-aș fi făcut numa sânge rău sau poate, mai știi, m-aș fi scrintit la cap...

Și cum tocmai începuse popa a citi din Sfânta Scriptură la capul mortului,

Nicolița lu'Prună, care nu-i suferea pe popi, gureșă din fire, nu se putu abține, șoptindu-i Savetei :

- Ascultă la hârbul ăsta. O țără de glas și ceva buchiseală și și-a făcut plinul.

- Lasă țată, se aplecă Saveta către nașe-sa, popa Mitrache nu-i ca alți popi care dau canoane. El ne păsuiește.

- Asta ne-ar mai trebui, canoane... Nu-i destul că ne canonim noi toată viața, și, uite unde ajungem?!

Auzea Ioana bocetul femeii lui Lisandru, îi auzea pe toți și se tulbura și mai adânc știind ce vremuri o așteaptă și pe dânsa, cu toate acestea încercă să se scuture de gândurile acelea negre, mintea vlăguită de neodihnă canalizând-o spre alte imagini mai puțin sumbre, trăgând pe nări aerul cât o lăsau plămâni, cum face omul când vrea să uite de necazuri și să-și pună ordine în ceea ce urmează.

Zadarnic, însă. Gândul o-ntorcea la Badea cel viu, la chipul lui pe care și-l dorea să-l vadă apărând și chiar trăgea cu ochiul printre cei prezenți ca să descopere dacă nu cumva, din mulțimea sau dinspre grajd apărea figura omului ei.

Era limpede că treptat-treptat, sfârșeala punea stăpânire peste ea. Dealtfel, de trei zile muncise întruna ; îl primenise; îi pusese sub cap trăistuța cu turtiță, tămâie, săpun și pieptene pe care avusesese grijă să-l rupă în trei; tăiase un vițel din care pregătise friptura, varză cu carne iar din afumăturile din pod făcuse pifti cu usturoi mult, așa cum prefera Badea al ei ; făcuse chiar în dimineața aceea ciorba de curcan acrită cu zeamă de varză din pivniță, vre-o 100 de pâini, colăcei rotunzi și 100 de gogoși întregeau preparatele ce hotărâse a le pune la masa de rămas bun a omului său.

Sabina, cumnata sa îi făcuse coliva, Trăncănu și unchi'su Tilică ajutând-o să-ncropească

masa de pomană, că așa se ajută rudele-ntre ele.

- Sabină, ai tu grijă să spargi oala aia nouă pe pragul casei, când om pleca cu Badea... Tot rămâi cu treburile casei.

- Așa o să fac cumnată.

- Iar tu Mitule, la ale șapte popasuri să arunci bani, dar ai grijă să fie suficienți pentru luntrașul care-l duce dincolo pe tac'tu.

Clocotea strada de bocetul Ioanei când fu să plece Badea pe ultimul său drum, iar lumea da buluc de prin curți, făcându-și trei rânduri de cruci. Atunci, durerea ei, slobozită în cuvinte, răzbea peste lacrimile și părerea de rău a tuturor celor din cortegiu, izbindu-se de marginile mahalalei.

Era vaietul unei femei deznădăjduite dizolvat în frământări compuse și recompuse din toată simțirea ei. Era bocetul întregii simțiri omenești în fața sorții căreia nu ai cum să i te împotrivești, bocet ce căpăta intensitate pe măsura ce se apropiau de destinație.

La cotitura drumului către mormânt, cortegiul format din vecinii de pe mahala, rude, dar mai ales de țăranii de pe la Curpen și Vădari ale căror veșminte albe, tradiționale, în jocurile de lumină și umbră ale soarelui răsfrânte peste verdeața pomilor din cimitir îi făceau să pară ca niște ființe ancestrale venite să-l conducă pe Badea, priveau la cel care luase cu el toate tristețile și durerile vieții.

Tocmiți la nunți dar și la înmormântări, gorniștii, așezați înaintea carului în care zăcea cel decedat, slobozeau niște sunete din goarnele lor de, pe unele persoane mai slabe de înger le podidea lacrimile de curgeau șiroaie.

Colindat de vântul singurătății, neclintit de decenii, gol de vise, dar plin de morminte, cimitirul, comunitate mare, tăcută, unde cei vii vin în pelerinaj să se închine celor drepți, așezat pe tăpșanul de sus al orașului, într-un loc ferit, îi primi trist în sânu-i de verdeață unde flăcările macilor răzleți ardeau regește sub căldura soarelui amiezii.

Copacii, printre a căror ramuri sta aninat un vânticel de vară păreau a cânta și ei mortului în tremurul slab al frunzelor ultima simfonie trupului vremelnic aruncat din corabia vieții, la unison cu slujba pe care preotul Tomoială, în odăjdii bogate, cu o burtică destul de respectabilă, grijuliu,

ținut s-o facă cât mai scurtă ca să nu răscolească amintiri adânci celor prezenți pentru cei atât de obosiți de somnul veșniciei.

Dangătele clopotului, trase de-o mână zdravă-nă, statornice, suiau în înaltul cerului, clătinându-l. Rare, ele răsuna în fiecare inimă de se-nfoia părul în cap, amintind tuturor că n-au venit cu nimic în lumea aceasta și nu vor lua nimic din ea, fapt pentru care, instinctiv, pe cei mai mulți îi cuprinsese o neliniște interioară.

Doar ulmii de la marginea ținutului acela tainic unde adastă toți călătorii vieții stau încremeniți în capete de poteci, tăcuți și nedumiriți de nepăsarea celor duși față de cei care veneau în vizită la ei. Părăsiți până și de păsări, asemeni unor statui părăsite și ele la margine de lume, ei, în greaua încercare cu timpul, duceau aceeași viață lipsită de bucurii ca a locatarilor rânduți în morminte. Singura diferență era că ei se bucurau de lumină pe când ceilalți priveau doar neputincioși printre crăpăturile pământului.

În jurul gropii, unde bălăriile luate din fugă cu coasa stau răsfirate-n potecă, fumul de tămâie, zornăitul cadelnițelor și glasul grav al popii acompaniat de cel al cântărețului, dădeau clipelelor celor prezenți nu numai o mișcătoare spaimă de moarte ci și un sentiment de înfrățire în fața vremelniciei vieții.

Sub privirile celor prezenți, lăsată deasupra cosciugului împodobit pe laturi cu ramuri de stejar, Ioana, când fu ca sicriul să coboare în mormânt, în credința că Badea îi aude glasul, dădu frâu liber sentimentelor ei de deznădejde, smulgându-și părul din cap, strigând printre șiroaie de lacrimi pe omul ei cu toată puterea ce-i mai sălășuia în vine, dezmoștind cu jeluirea sa vie din zăcerea lor și morții din mormintele despărțite prin grilaje, prin mejdini de verdeață care le delimitau proprietatea ca și la cei vii.

Dar, cel mai greu îi fu Ioanei când cosciugul ajunsese în fundul gropii și când auzii pământul căzând peste scânduri.

Atunci durerea ei, desfășurată ca firul tors din furcă, trecu din ureche în ureche, stârnind gonguri lungi și târăgănite în inimile celor prezenți, gonguri mereu mai sonore și pline de jale, dar și îngrijorări pentru văduva care abia mai rezista gândului că îl pierdu-se pe Badea al ei, pentru totdeauna.

Breviar publicistic

Ion Trancău

Cu umor și autoironie m-am considerat și am semnat... sub *Cronicar* pe penultima pagină a revistei *caiete Columna*. Sunt un sub *Cronicar* în sensul că, lecturând cu fidelitate hebdomadarul național *România literară*, ultima pagină cu titlul *Ochiul magic*, semnată de dl *Cronicar*, a intrat tot. Continui acest exercițiu de adnotări publicistice. În *România literară*, nr 1 din 8 ianuarie 2016, în pagina 3, rubrica *puzzle* este semnată de Gabriel Chifu cu titlul *Un război tulbure*, declanșat în lumea scriitorilor.

În nr. 13 al revistei *România literară*, Alex Ștefănescu persiflează grupul scriitorilor care atacă vehement Uniunea Scriitorilor din România al cărei președinte continuă să fie Nicolae Manolescu.

România literară 13

Revista a Uniunii Scriitorilor din România Director: Nicolae Manolescu anul XLVIII 1 aprilie 2016 28 de pagini 3 lei

In memoriam Solomon Marcus
semnează:
Gabriel Dimisianu,
Daniel Cristea-Enache,
Mihai Zamfir

- **Cronica literară de Nicolae Manolescu: „Și eu am trăit în comunism”**
- **Atitudini: Nicolae Prelipceanu, Alex Ștefănescu, Octavian Doclin**
- **Cronica edițiilor de Răzvan Toncu: Un avangardist regăsit - Sesto Pals**
• Un eseu de D.R. Popescu
- **Poeme de Rafael Morales în traducerea lui Andrei Ionescu**
- **Parisul scriitorilor de Constantin Zaharia: Strada Odéon, nr. 7**

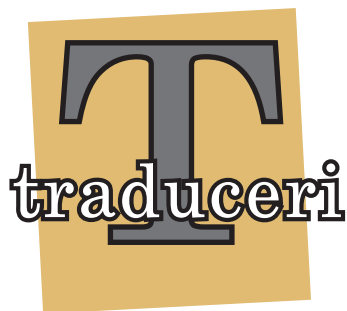
documente
Cioran
Alte scrisori către Armel Guerne

Din grupul acestor veleitari și *autori tomnatici* fac parte: cvasianonima Ioana Crăciunescu, care, într-o emisiune televizată, deși părea *trează*, vorbea neclar și le ironiza pe niște nevinovate coafeze; Grigore Șoitu, *inexistent ca scriitor*, care încerca în aceeași emisiune *din goluri a se naște*; Dan Mircea Cipariu, și el *inexistent ca scriitor*, care a concurat la funcția de președinte al USSR, fiind învins la scor de Nicolae Manolescu; Florin Iaru, *poet cu talentul*

de multă vreme epuizat, fost vicepreședinte al USSR, după Revoluție, funcție în care *nu a făcut nimic, nimic, nimic! Doar și-a ridicat cu regularitate salariul*; Cristian Teodorescu, care a lucrat mulți ani la *România literară*, *mai exact nu a lucrat, dar a luat bani în fiecare lună, când venea să-i ridice soția lui*. Alex Ștefănescu decide în finalul satirei sale publicistice: *toți autorii care scriu prost, fără excepție, detestă critica literară*.

În același nr 13 al revistei *România literară*, în paginile 5 și 10, citim: *in memoriam Solomon Marcus*, semnături fiind Gabriel Dimisianu, Daniel Cristea-Enache și Mihai Zamfir. În pagina 9, *actualitatea*, citim *cronica literară de Nicolae Manolescu*, Și eu am trăit în comunism, *titlul unei cărți recente a Ioanei Pârvulescu (Humanitas, 2015), compusă din mărturii ale unor scriitori, medici, profesori, intelectuali în jur de 100, majoritatea, personalități cunoscute, cu vârste cuprinse între 35-92 de ani. Importantă e media de vârstă a respondenților, aproximativ 50-60 de ani. Care aveau între 25 și 35 de ani în 1989. Ne întrebăm unde este tânărul cronicar literar Cosmin Ciotloș? Să fi plecat, oare, de la România literară, încât Nicolae Manolescu să-i fi reluat serviciu? În pagina 17, citim semn de carte de Gheorghe Grigurcu, cu titlul *O poezie a privirii*, despre volumul *Cumpăna*, Colecția *Opera Omnia*, Editura *Tipo Moldova*, 2015, de Cassian Maria Spiridon. De la început, criticul și poetul Gheorghe Grigurcu, laureat al Premiului Național de Poezie *Mihai Eminescu*, precizează: în contextul actual, Cassian Maria Spiridon vine cu o ofertă poetică atipică. Nu avem a face nici cu jemanfișismul, *cu rumoarea stradală și patosul ironic al optzeciștilor, nici cu minimalismul progresiv reductionist, cu pigmentație porno, al douămiștilor, ci, cu o sobrietate ușor retractilă, cu o economie verbală...**

În pagina 28, cu *Ochiul magic*, dl *Cronicar* ne oferă *O surpriză plăcută* pe care o face Aurel Maria Baros, președintele Filialei București *Proza a USSR* prin revista *Proza 21*; laudă revistele *Lettre Internationales* nr 96 (iarna 2015-2016), *Arca* din Arad și *Memoria*. Ultima secvență din această pagină este satirică și pamfletară, scrisă cu ironie și sarcasm, sub titlul: *Războaiele domnului Iaru*. *Urechist a fost, urechist a rămas*, încât *dl Iaru se pricepe la fel de bine ca la război și fotbal* și la statutul USSR și la programele USSR, pentru care n-a făcut nimic!

traduceri

Paul Haag
Spre ultimele toamnei seri...

Spre ultimele toamnei seri, iubito, ne-ndreptăm
acum,
Spre a vedea cum anemone târzii ne înfloresc
în drum
Cum crizantemele de aur își poartă malțul
prin grădini,
Cum, coptți, ne-ntâmpină prin vii strugurii-n turme
de ciorchini,
Iar la întâile semnale de frig apar ușor ridate
Și spânzură-n devălmășie corzi desfrunzite,
-ntunecate
Vom merge și-om lăsa în urmă, la cotitură, să ră-
mână
Lacul pe care-ntâia oară ți-am strâns vrăjit
gingașa-ți mână
Și vom vedea cum povârnișul codrilor vine cu
taine
Prin plopii-n aur îmbrăcați și fagii-n ruginite haine,
Totul vorbindu-ne de toamnă, de zvonul ultimei
plecări.
Ca un drapel cuprins de flăcări, pe cerul parcă
altor zări,
Un nour vag împurpurat, plutind va trece peste
noi,
Calmul câmpiilor tăcute ne va-nsoți tristețea-n doi,
Iar din copacii apoi, tăcerea din cuiburi ne va
prevesti
Cum că s-au dus zilele verii și-i drumul lung
spre altă zi,
Spre-al razelor surâs pierdut. Mult prea departe,
prea departe,
Când, mâine, iarna nemiloasă cenușa brumelor
și-o-mparte,
În mohorât, geros lințoliu, fără odihnă îmbrăcând
Acești copaci ce-s tulburați cu hohote prelungi
de vânt.
Și vom visa, atunci, că totul morții-i supus, că toate
trec,
Cum valurile-n mersul apei abia răsar că se
și șterg,
Cum vântul norul de pe cer îl urmărește și-l alungă

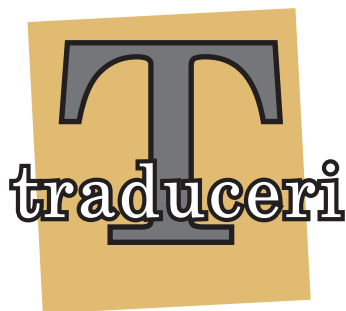
Simțind că inimile noastre-s schimbate cumva
nefiresc,
Că fără veste, vorbe sacre, tandrele vorbe:
„Te iubesc!”,
Le vom rosti de-acum schimbate, nu cu același
vechi accent,
Căci iarba, ce-o călcam în cale, trăiește într-un
al prezent,
Tușișul ce ușor ne-atinge și ramurile fără rod,
Și florile ce-s visător-distrate, și-și scutură
petale-n glod,
Totul, vai, totul poartă-n sine ceva din viața
noastră chiar...
Măceși, și măracini pe cale, în fața noastră gravi
răsar,
Păduri de ferigi ne-nconjoară și legănări
tremurătoare
Și-apusul crește tot mai spornic umbrele noastre
trecătoare.
Prin toate-acestea, vezi, iubito, un gând
statornic-ne inundă,
Săruturile-s tot mai triste, însă iubirea-i mai
profundă.

Apoi, când s-ar ivi pe cer al stelelor dintâi argint,
Când ceața-n voalurile limpezi ne va cuprinde
vălurind,
Și când vor crește pe aproape prea umezitele
vâlcele,
În tremurul dintâi al serii ne-om lua adio de la ele,
Vom reveni pe majestoasa cărare, de acum
pustie,
Pe care-ades am străbătut-o, în primăveri,
precum se știe.
Luminile zilei ce-a fost, în ceruri, le-om privi
murind,
Și-om coborî-n adâncă tihnă a tainicului labirint,
De-a lungul arborilor falnici, cu luminoasa lor
coroană,
Ce-or lumina cu nesfârșită paloare-a lor,
marmoreană,
Graiul și dulcele-ți profil, frumoasa pletelor
splendoare,
Și vom lăsa să vadă, încă, privirea noastră
gânditoare
În gropile îngălbenite, la porți ce putrezesc
departe
Împotrivirea ce o fac învălmășite frunze moarte.

Emil Verhaeren
Vânătorul de sfori

În satul lui, cu digurile-aproape,
Să-l apere de-nvolburate ape,

traduceri

Spre mare, -n linii drepte și curbe, stând hotar,
Căruntul vânzător de sfori, vizionar,
Pleca-venea pe drum, cu pași bătrâni
Și răsuca cu grijă, între mâini,
Îndepărtate fie, în jocul lor rotit,
Venind, venind spre el din infinit.

Acolo, poți găsi
În orele-nserării, când molcome, când vii,
Al roții uruit, ce încă se aude,
Și haite nevăzute, firește-ntâmplătoare;
Alăturea, pe garduri, domestice rastele
Ce-mpart în mod egal distanțele-ntre ele,
De la un cap de drum urcând spre depărtare –
Lungi ștreanguri ce-și întind bucățile-nnădite,
Prin multe-săptămâni, cu zile nesfârșite.

Cu degete sărace sprințare, încă, vii,
Cu teama că puținii arginți nu vor mai fi
S-aducă trudei lui lumină, -n joc fugar,
De-a lungul unor case, cu garduri fel de fel,
Căruntul vânzător de sfori, vizionar,
În seri învolburate, care-ndelung tresar,
Vagi orizonturi cheamă către el.

Iar zările? Acolo-s! Sunt jos, neîntrerupte:
Regrete, furii, ură, încrâncenate lupte,
Plânsetul trist al spaimei, și vocea-nceșoșată,
Sunt zările ce fost-au prin vremuri, altădată,
Senine ori cuprinse în spasmul cândva mut,
Gesturi venind încoace dintr-un prezent trecut.

Cândva, era prin viață hoinar, din burg în burg,
Cu dimineți și seri pe taine suverane,
Când Dumnezeu cel Drept, spre albastre

Caravane

Trasa, de aur, drumul, la capete de-amurg.

Cândva, era viața pe drumuri neumbrate,
Sălbatec spânzurate în coame de-armăsari
Ce-mpinși de aprigi piteni zburdau spre
fapte mari,
Spre zările imense, cu gâturi încordate.

Cândva, era viața ardent evocatoare;

Roșia Cruce-n iad și alba Cruce-n cer,
Drumul ce-l luminau armurele de fier,
Prin marile primejdii izbăvitorul cer, visat de
fiecare.

Cândva, era viața spumoasă ori lividă,
Cu izbitura crimei, cu ai otrăvii spini,
Când luptele-ntâlneau proscrisi și asasini,
Și, mai presus, o moarte nebună și splendidă.

Între câmpii de roșii răchiți, de in pitic,
Pe drumul lung, pe care nu se mișca nimic,
Trecea pe lângă curți cu case fel de fel,
Căruntul vânzător de sfori, vizionar,
Din adâncimea serii trăia un freamăt clar
Și orizonturi vagi le-ademenea spre el.

Iar zările? Acolo-s! Sunt jos, neîntrerupte:
Cu muncă iscusită, ardoare, crunte lupte;
Iar zările? Acolo-s! Și trec indiferente,
Să poarte în oglinda, ce serile o nasc,
Îndoliatul chip al vremilor prezente.

Iată, acest morman de-ndoliate frunze, cu
zvârcoliri dantești,
Unde-înțelepți, uniți în uriaș efort,
Obligă zei să schimbe neantul demult mort,
Spre care năzuiește elanul căutării, adânc de
omenești.

Iată, lăcașu-n care gândirea recunoaște,
Cu limpede măsură și judecată dreaptă,
Că doar deșertăciunea la orizont așteaptă,
Că viața din pahare de sticlă moartea-și naște.

Iată, uzina-n care substanța concentrată
Fierbinte se-nvârtește, ca-ntr-un cumplit război,
Aici, se făuresc miracolele noi,
Să-nghită noapte, timp, distanțe laolaltă.

Iată, acest palat cu sumbră-arhitectură,
Încovoiat de seculi, de când povara-și duce,
Din care urcă glasul ce spaima o induce
Și tunetu-l invocă în zbor spre aventură.

Pe drumul mut al vieții, întins și ordonat,
Ochii-n lumina blândă-a serii s-au fixat,
Când mângâia-n apusuri grădinile-nflorite, cu
case fel de fel,
Căruntul vânzător de sfori, vizionar,
Din sânul serii-n zbucium, surprinzător de clar,
Vagi orizonturi le chema spre el.

Iar zările? Acolo-s! Sunt jos, neîntrerupte:

T traduceri

Cu licăriri, treziri, speranțe, crunte lupte.
Zări ce contur de vise părelnic definesc.
Speranța se clădea în viitor firesc,
Pe-ntinderi vagi de plaje, nimbate de nisipuri,
Cu serile albastre, miraculos pictate pe nori cu
stinsse chipuri.

Acolo sus, prin zări, zărești înseninate
de-armoniosul nimb,
O seară aurită... Albastrele ei trepte privirii le
arată:
Visul și știința lumii-s acolo laolaltă,
Plecate separat, destinul să le-adune în unicul său
timp.

Acolo, sus, lumina alungă neînțelegeri, alungă
duritate,
Al îndoielii pumn, în fine, își deschide
Mici degete uimite și ochiul vede legi
Ce astăzi sunt unite, dar cândva despărțite,
Menirea-mpotrivindu-și după doctrine stranii
și cinic programate.

Și spiritul, acolo, mai fin, străpunge, iată, o oarbă
violență,
Departe de-aparențe, de moartea care tainic,
neașteptată vine,
Iar inima calm bate, crezi că bunătatea
dintotdeauna ține
În mână strâns a clipei tăcere și fără de hotare,
măreața ei prezență.

Și Dumnezeu e-acolo, căci sufletul uman
În el își are sacra, mirifica sorginte
Iar oamenii, acolo, se bucură și-n fapte se
regăsesc ca frații,
Chiar cei ce cad pe cale se află-ngenuncheați
În fața mângâierii și-a-ndurerării sfinte.

Și liniștea-i ardentă, ca-n vechile ulicioare
ce-s parcă încărcate
De-o fericire simplă, pe-acest tărâm de
pașnică-nserare,
Unde se-aprind, pe rând, cărbunii speranței ce
răsare
Pe bolta cenușie, cu astre-ndepărtate.

În satul lui, veghează bătrâne stăvilare,
Păzindu-l de primejdii, de-amară încercare,
Ce vin, când nu te-aștepți, din zări învolburate,
Căruntul vânzător de sfori, vizionar,
De-a lungul unor curți, cu case fel de fel,
Absoarbe-n suflet tihna
Și zările le cheamă către el.

*Traduceri din limba franceză
de Nicolae Dragoș*

